

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 23.2.2017 r.
COM(2016) 864 final

2016/0380 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej

(wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

{SWD(2016) 410}

{SWD(2016) 411}

{SWD(2016) 412}

{SWD(2016) 413}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Kontekst polityczny

Obywatele Unii Europejskiej wydają znaczną część swoich dochodów na energię, energia stanowi również ważny czynnik dla przemysłu europejskiego. Jednocześnie sektor energetyczny odgrywa istotną rolę w realizacji obowiązku polegającego na ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych w UE o co najmniej 40 % do 2030 r. przy czym udział odnawialnych źródeł energii ma wynosić 50 % do 2030 r.

Wnioski dotyczące wersji przekształconej dyrektywy w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej, rozporządzenia w sprawie rynku energii elektrycznej oraz rozporządzenia ustanawiającego Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki stanowią część obszerniejszego pakietu inicjatyw Komisji („Czysta energia dla wszystkich Europejczyków”). Pakiet ten zawiera najważniejsze propozycje Komisji mające na celu wdrożenie unii energetycznej przewidzianej w planie działania na rzecz unii energetycznej¹. Obejmuje on zarówno wnioski ustawodawcze, jak i inicjatywy nielegislacyjne, mające na celu stworzenie ram wspomagających, które sprzyjają realizacji wymiernych korzyści dla obywateli, zatrudnienia, wzrostu gospodarczego i inwestycji, przy jednoczesnym wnoszeniu wkładu we wszystkie pięć wymiarów unii energetycznej. Priorytetami dla pakietu są zatem efektywność energetyczna, globalne przywództwo UE w zakresie energii ze źródeł odnawialnych oraz zapewnieniem konsumentom energii uczciwych warunków.

Zarówno Rada Europejska², jak i Parlament Europejski³ wielokrotnie podkreślały, że sprawnie działający zintegrowany rynek energii jest najlepszym narzędziem do zagwarantowania przystępnych cen energii, bezpiecznych dostaw energii oraz do umożliwienia integracji i rozwoju większych ilości energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych w sposób racjonalny pod względem kosztów. Konkurencyjne ceny są niezbędne do osiągnięcia wzrostu gospodarczego i dobrobytu konsumentów w Unii Europejskiej, zatem stanowią jądro unijnej polityki energetycznej. Podstawę obecnej struktury rynku stanowią przepisy zawarte w trzecim pakiecie energetycznym⁴ przyjętym w 2009 r.

¹ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Banku Centralnego, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów oraz Europejskiego Banku Inwestycyjnego: Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu, COM(2015) 80 final.

² Wyniki 3429. posiedzenia Rady ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii w dniu 26 listopada 2015 r. 14632/15; wyniki 3472. posiedzenia Rady ds. Transportu, Telekomunikacji i Energii w dniu 6 czerwca 2016 r. 9736/16.

³ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 września 2016 r. „W kierunku nowej struktury rynku energii” (P8_T A(2016) 0333).

⁴ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72 z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55–93 (dalej zwana „dyrektywą w sprawie energii elektrycznej”); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 15–35 (dalej zwane „rozporządzeniem w sprawie energii elektrycznej”); rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca

Przepisy te uzupełniono następnie ustawodawstwem z zakresu przeciwdziałania nadużyciom pozycji rynkowej⁵ oraz aktami wykonawczymi dotyczącymi obrotu energią elektryczną i zasad eksploatacji sieci⁶. Unijny rynek wewnętrzny energii został zbudowany na ugruntowanych zasadach, takich jak prawo dostępu osób trzecich do sieci elektroenergetycznych, wolny wybór dostawców przez konsumentów, solidne zasady rozdziału, usunięcie barier w handlu transgranicznym, nadzór rynku przez niezależne organy regulacyjne sektora energetyki oraz ogólnounijna współpraca organów regulacyjnych i operatorów sieci w ramach Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER) i europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych (ENTSO).

Dzięki trzeciemu pakietowi energetycznemu poczyniono postępy z korzyścią dla konsumentów. Doprowadził do większej płynności europejskich rynków energii elektrycznej i znacznego zwiększenia handlu transgranicznego. Konsumenci w wielu państwach członkowskich mogą obecnie czerpać korzyści wynikające z większego wyboru. Wzmocniona konkurencja, zwłaszcza na rynkach hurtowych, pomogła w utrzymaniu cen hurtowych na stałym poziomie. Nowe prawa konsumentów wprowadzone w ramach trzeciego pakietu energetycznego spowodowały wyraźną poprawę pozycji konsumentów na rynkach energii.

Nowe wydarzenia doprowadziły do fundamentalnych zmian na europejskich rynkach energii elektrycznej. Udział energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii wzrósł gwałtownie. Przechodzenie na odnawialne źródła energii będzie kontynuowane, ponieważ jest ono nieodzowne w celu realizacji obowiązków Unii na mocy porozumienia paryskiego w sprawie klimatu. Charakterystyka fizyczna odnawialnych źródeł energii – większa niestabilność, mniejsza przewidywalność i większe rozproszenie niż w przypadku wytwarzania konwencjonalnego – wymaga dostosowania zasad dotyczących rynku i eksploatacji sieci do bardziej elastycznego charakteru rynku. Jednocześnie ingerencje państw, często przygotowywane w sposób nieskoordynowany, przyczyniły się do zakłóceń na hurtowym rynku energii elektrycznej, przynosząc negatywne konsekwencje dla inwestycji i

2009 r. ustanawiające Agencję ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1–14 (dalej zwane „rozporządzeniem w sprawie ACER”).

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1–16; rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1348/2014 z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie przekazywania danych wdrażające art. 8 ust. 2 i 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz.U. L 363 z 18.12.2014, s. 121–142.

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 z dnia 25 października 2011 r. w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii, Dz.U. L 326 z 8.12.2011, s. 1–16; rozporządzenie Komisji (UE) nr 543/2013 z dnia 14 czerwca 2013 r. w sprawie dostarczania i publikowania danych na rynkach energii elektrycznej, zmieniające załącznik I do rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009, Dz.U. L 163 z 15.6.2013, s. 1–12; rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiające wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24–72; rozporządzenie Komisji (UE) 2016/631 z dnia 14 kwietnia 2016 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący wymogów w zakresie przyłączenia jednostek wytwórczych do sieci, Dz.U. L 112 z 27.4.2016, s. 1–68; rozporządzenie Komisji (UE) 2016/1388 z dnia 17 sierpnia 2016 r. ustanawiające kodeks sieci dotyczący przyłączenia odbioru, Dz.U. L 223 z 18.8.2016, s. 10–54; rozporządzenie Komisji (UE) 2016/1447 z dnia 26 sierpnia 2016 r. ustanawiające kodeks sieci określający wymogi dotyczące przyłączenia do sieci systemów wysokiego napięcia prądu stałego oraz modułów parku energii z podłączeniem prądu stałego, Dz.U. L 241 z 8.9.2016, s. 1–65; rozporządzenie Komisji (UE) 2016/1719 z dnia 26 września 2016 r. ustanawiające wytyczne dotyczące długoterminowej alokacji zdolności przesyłowych, Dz.U. L 259 z 27.9.2016, s. 42–68; inne wytyczne i kodeksy sieci zostały zatwierdzone przez państwa członkowskie i oczekują na przyjęcie.

handlu transgranicznego⁷. Znaczne zmiany mają również miejsce w zakresie technologii. Handel energią elektryczną odbywa się w skali niemal całej Europy za pośrednictwem tzw. łączenia rynków, organizowanego wspólnie przez giełdy energii i operatorów systemów przesyłowych. Cyfryzacja i gwałtowny rozwój internetowych liczników i rozwiązań handlowych umożliwiają przemysłowi, przedsiębiorstwom, a nawet gospodarstwom domowym wytwarzanie i magazynowanie energii elektrycznej, a także uczestnictwo w rynkach energii elektrycznej za pośrednictwem tzw. rozwiązań z zakresu odpowiedzi odbioru. Rynek energii elektrycznej następnej dekady będzie się charakteryzował bardziej zmiennym i rozproszonym wytwarzaniem energii elektrycznej, zwiększoną współzależnością pomiędzy państwami członkowskimi i nowymi możliwościami dla konsumentów w zakresie zmniejszenia kwot rachunków i aktywnego uczestnictwa w rynkach energii elektrycznej za pośrednictwem odpowiedzi odbioru, konsumpcji własnej lub magazynowania.

Niniejsza inicjatywa dotycząca rynku energii elektrycznej ma zatem na celu dostosowanie obecnych zasad dotyczących rynku do nowej rzeczywistości rynkowej poprzez umożliwienie swobodnego przepływu energii elektrycznej do miejsc, w których jest najbardziej potrzebna, za pośrednictwem niezakłóconych sygnałów cenowych przy jednoczesnym nadaniu większych praw konsumentom i uzyskaniu maksymalnych korzyści dla społeczeństwa wynikających z transgranicznej konkurencji oraz zapewnieniu właściwych sygnałów i zachęt do prowadzenia niezbędnych inwestycji w celu obniżenia emisyjności naszego systemu energetycznego. Da również pierwszeństwo rozwiązaniom zwiększającym efektywność energetyczną i przyczyni się do realizacji celu polegającego na uzyskaniu wiodącej roli na świecie w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, tym samym przyczyniając się do unijnego celu zakładającego tworzenie miejsc pracy, wzrost gospodarczy i przyciąganie inwestycji.

Dostosowanie zasad rynkowych

Obowiązujące zasady rynkowe opierają się na głównych technologiach wytwarzania ostatniego dziesięciolecia, tzn. na scentralizowanych dużych elektrowniach opalanych paliwami kopalnymi, przy ograniczonym udziale konsumentów. Ponieważ niestabilne odnawialne źródła energii będą odgrywać coraz większą rolę w przyszłym koszyku energetycznym, a konsumenci powinni mieć możliwość uczestnictwa w rynkach, jeżeli sobie tego życzą, przedmiotowe zasady należy dostosować. Krótkoterminowe rynki energii elektrycznej umożliwiające transgraniczny handel energią elektryczną ze źródeł odnawialnych są kluczowe dla skutecznej integracji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na rynku. Przyczyną tego jest fakt, że większość energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych można precyzyjnie prognozować jedynie krótko przed wytworzeniem (ze względu na niepewność związaną z warunkami pogodowymi). Stworzenie rynków umożliwiających udział zaplanowany z niewielkim wyprzedzeniem przed dostawą (tzw. rynki dnia bieżącego i bilansujące) jest przełomowym krokiem w celu umożliwienia producentom energii ze źródeł odnawialnych sprzedaży energii na uczciwych warunkach i spowoduje dodatkowo większą płynność na rynku. Rynki krótkoterminowe zapewnią nowe możliwości biznesowe dla uczestników oferujących rezerwowe rozwiązania energetyczne w okresie wysokiego zapotrzebowania i niewielkiego wytwarzania energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych. Obejmuje to możliwość dostosowania odbioru przez konsumentów (odpowiedź odbioru), magazynowanie lub elastyczne wytwarzanie. Chociaż radzenie sobie z niestabilnością w małych regionach może być kosztowne, agregacja wytwarzania z

⁷

Zob. komunikat Komisji „Realizacja rynku wewnętrznego energii elektrycznej przy jak najlepszym wykorzystaniu interwencji publicznej”, C(2013) 7243 final z dnia 5.11.2013 r.

niestabilnych odnawialnych źródeł energii w większych obszarach może pomóc w zaoszczędzeniu znacznych kwot pieniędzy. Jednak zintegrowane rynki krótkoterminowe są nadal brakującym elementem.

Wady obecnych mechanizmów rynkowych powodują zmniejszenie atrakcyjności sektora energetycznego w zakresie nowych inwestycji. Posiadający odpowiednie połączenia wzajemne system energetyczny, w którym ceny odpowiadają sygnałom rynkowym, będzie efektywnie stymulował niezbędne inwestycje w wytwarzanie i przesył i zapewni ich realizację w najbardziej potrzebnych miejscach, a tym samym będzie minimalizował konieczność inwestycji planowanych przez państwo.

Krajowe zasady rynkowe (np. limity cen) i ingerencje państwa utrudniają obecnie odzwierciedlanie przez ceny niedoboru energii elektrycznej. Ponadto obszary cenowe nie zawsze odzwierciedlają faktyczny deficyt, w przypadku gdy są źle skonfigurowane i wyznaczane jako odbicie granic politycznych. Nowa struktura rynku ma na celu poprawę sygnałów cenowych w celu stymulowania inwestycji w miejscach, w których są one najbardziej potrzebne, z odzwierciedleniem ograniczeń sieciowych oraz centrów popytu a nie granic krajowych. Sygnały cenowe powinny również umożliwiać odpowiednie wynagrodzenie elastycznych zasobów (z uwzględnieniem odpowiedzi odbioru i magazynowania), ponieważ takie zasoby opierają się na korzyściach w krótszych okresach (np. nowoczesne elektrownie gazowe, które są wykorzystywane wyłącznie w godzinach szczytu lub zmniejszenia zapotrzebowania przemysłowego w czasie szczytowego obciążenia lub przeciążenia systemu). Skuteczne sygnały cenowe zapewniają również wydajne dysponowanie istniejących aktywów wytwórczych. Dlatego też kwestią pierwszorzędą jest dokonanie przeglądu obowiązujących zasad, które zakłócają kształtowanie cen (takich jak zasady określające pierwszeństwo dysponowania niektórymi instalacjami) w celu aktywowania i pełnej realizacji potencjału elastyczności, który może zaoferować strona odbioru.

Konsumenci centralnym elementem rynku energii

Pełne zintegrowanie konsumentów przemysłowych, komercyjnych i prywatnych z systemem energetycznym może umożliwić uniknięcie znacznych kosztów wytwarzania rezerwowego: kosztów, które w przeciwnym razie poniosą ostatecznie konsumenci. Umożliwia to konsumentom nawet czerpanie korzyści z fluktuacji cenowych oraz zarabianie poprzez udział w rynku. Aktywowanie udziału konsumentów jest zatem warunkiem wstępnym udanego zarządzania transformacją energetyki w opłacalny sposób.

Zapewnienie konsumentom energii nowego ładu jest podstawowym zobowiązaniem unii energetycznej. Jednakże obecne zasady rynkowe często nie pozwalają konsumentom na czerpanie korzyści z takich nowych możliwości. Chociaż konsumenci mogą wytwarzać i magazynować energię elektryczną oraz zarządzać zużyciem energii w sposób łatwiejszy niż kiedykolwiek, obecna struktura rynku detalicznego uniemożliwia im czerpanie pełnych korzyści z takich możliwości.

W większości państw członkowskich konsumenci mają niewielkie zachęty, o ile w ogóle je mają, do zmiany zużycia w odpowiedzi na zmieniające się ceny na rynkach, ponieważ sygnały cenowe w czasie rzeczywistym nie są przekazywane konsumentom końcowym. Pakiet dotyczący struktury rynku stanowi szansę realizacji wspomnianego zobowiązania. Bardziej przejrzyste sygnały cenowe w czasie rzeczywistym będą stymulować udział konsumentów indywidualnie lub poprzez koncentratorów i zwiększą elastyczność systemu elektroenergetycznego, ułatwiając integrację energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii. Oprócz zapewniania ogromnego potencjału w zakresie oszczędności energii dla gospodarstw domowych, postępy techniczne oznaczają również, że urządzenia i systemy,

takie jak inteligentne sprzęty gospodarstwa domowego, pojazdy elektryczne, systemy klimatyzacji i pompy ciepła w budynkach izolowanych i w systemach lokalnego ogrzewania i chłodzenia mogą automatycznie dostosowywać się do fluktuacji cenowych i oferować, na dużą skalę, istotny i elastyczny wkład w sieć elektroenergetyczną. W celu umożliwienia konsumentom czerpania korzyści finansowych z tych nowych możliwości muszą oni mieć dostęp do odpowiadających potrzebom inteligentnych systemów oraz do umów na dostawy energii elektrycznej opartych na dynamicznych cenach powiązanych z rynkiem transakcji natychmiastowych. Oprócz dostosowania zużycia przez konsumentów do sygnałów cenowych, pojawiają się obecnie nowe usługi odbioru, w ramach których nowi uczestnicy rynku oferują zarządzanie zużyciem energii elektrycznej szeregu konsumentów, płacąc im rekompensatę za elastyczność. Chociaż takie usługi są już wspierane w ramach obowiązujących przepisów UE, materiał faktograficzny wskazuje, że przepisy te nie działają skutecznie w zakresie usuwania barier uniemożliwiających takim usługodawcom wejście na rynek pierwotny. Doprecyzowanie tych przepisów jest konieczne w celu dalszego wspierania takich nowych usług.

W wielu państwach członkowskich ceny energii elektrycznej nie podlegają zasadom podaży i popytu, ale są regulowane przez organy publiczne. Regulacja cen może ograniczać rozwój skutecznej konkurencji, hamować inwestycje i pojawianie się nowych uczestników rynku. Komisja zobowiązała się zatem w swojej strategii ramowej na rzecz unii energetycznej⁸ do stopniowego znoszenia cen regulowanych niższych niż koszty i zachęcania państw członkowskich do ustanowienia planu działania na rzecz stopniowego znoszenia wszystkich cen regulowanych. Nowa struktura rynku ma na celu zagwarantowanie, by ceny dostaw były pozbawione jakiegokolwiek ingerencji publicznej, z wyjątkiem uzasadnionych przypadków.

Gwałtownie obniżające się koszty technologii oznaczają, że coraz większa liczba konsumentów może zmniejszyć kwoty swoich rachunków za energię poprzez wykorzystanie takich technologii jak dachowe panele i baterie słoneczne. Przeszkodę w samodzielnym wytwarzaniu stanowi jednak brak wspólnych zasad dotyczących prosumentów. Odpowiednie zasady mogłyby usunąć te bariery, np. poprzez zagwarantowanie prawa konsumentów do wytwarzania energii na potrzeby własne i sprzedaży nadwyżki do sieci przy uwzględnieniu kosztów i korzyści dla systemu jako całości (np. odpowiedniego udziału w kosztach sieci).

Lokalne społeczności energetyczne mogą być skutecznym sposobem zarządzania energią na poziomie społeczności poprzez zużycie wytwarzanej przez siebie energii elektrycznej bezpośrednio na potrzeby zasilania lub na potrzeby (lokalnego) ogrzewania i chłodzenia, z połączeniem z systemami dystrybucyjnymi lub bez niego. Aby zapewnić swobodny rozwój takich inicjatyw, nowa struktura rynku wymaga od państw członkowskich wprowadzenia odpowiednich ram prawnych w celu umożliwienia ich działań.

Obecnie ponad 90 % niestabilnych źródeł energii elektrycznej wytwarzanej ze źródeł odnawialnych jest podłączone do sieci dystrybucyjnych. Integracja lokalnego wytwarzania przyczyniła się zasadniczo do znacznego zwiększenia taryf sieciowych dla konsumentów będących gospodarstwami domowymi. Oprócz tego podatki i opłaty w celu sfinansowania rozszerzenia sieci i inwestycji w odnawialne źródła energii wzrosły dramatycznie. Nowa struktura rynku i zmiana dyrektywy w sprawie odnawialnych źródeł energii dają okazję do usunięcia tych niedociągnięć, które mogą mieć nieproporcjonalny wpływ na gospodarstwa domowe.

⁸ Zob. komunikat „Strategia ramowa na rzecz stabilnej unii energetycznej opartej na przyszłościowej polityce w dziedzinie klimatu”, COM(2015) 80.

Umożliwienie operatorom systemów dystrybucyjnych (OSD) podjęcia niektórych wyzwań związanych z wytwarzaniem z niestabilnych odnawialnych źródeł energii na poziomie bardziej lokalnym (np. poprzez zarządzanie lokalnymi elastycznymi źródłami) mogłoby znacznie ograniczyć koszty sieci. Jednak ze względu na fakt, że wielu OSD stanowi część pionowo zintegrowanych przedsiębiorstw, które działają również w dziedzinie dostaw, zabezpieczenia regulacyjne są niezbędne w celu zagwarantowania neutralności OSD w zakresie ich nowych funkcji, np. zarządzania danymi i wykorzystywania elastyczności do zarządzania lokalnymi ograniczeniami.

Kolejnym kluczowym czynnikiem zwiększania konkurencji oraz zaangażowania konsumentów jest informacja. Poprzednie konsultacje i badania przeprowadzone przez Komisję wykazały, że konsumentom doskwiera brak przejrzystości na rynkach energii elektrycznej, zmniejszający ich zdolność do czerpania korzyści z konkurencji i aktywnego udziału w rynkach. Konsumentom nie czują się wystarczająco poinformowani o alternatywnych dostawcach czy dostępności usług energetycznych i narzekają na złożoność ofert i procedur w przypadku zmiany dostawców. Reforma zapewni również ochronę danych, ponieważ bardziej powszechne wykorzystanie nowych technologii (szczególnie inteligentnych systemów pomiarowych) spowoduje powstanie zakresu danych dotyczących energii mających wysoką wartość handlową.

Przy uznaniu konsumentów za centralny element rynku energii w nowej strukturze rynku kluczową kwestią jest zapewnienie ochrony najbardziej wrażliwym członkom społeczeństwa i niezwiększanie całkowitej liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym. Wobec coraz wyższych poziomów ubóstwa energetycznego oraz braku jasności co do najodpowiedniejszych środków radzenia sobie z wrażliwością konsumentów i ubóstwem energetycznym w propozycji dotyczącej nowej struktury rynku nałożono na państwa członkowskie wymóg dokonywania należytych pomiarów i regularnego monitorowania ubóstwa energetycznego w oparciu o zasady określone na poziomie UE. W zmienionych dyrektywie w sprawie efektywności energetycznej i dyrektywie w sprawie charakterystyki energetycznej budynków przewidziano dalsze środki w celu zwalczania ubóstwa energetycznego.

Bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej

Bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej jest nieodzowne dla nowoczesnych społeczeństw w dużym stopniu zależnych od energii elektrycznej i systemów opartych na internecie. Konieczna jest zatem ocena zdolności europejskiego systemu elektroenergetycznego w zakresie oferowania wystarczającego wytwarzania i wystarczającej elastyczności w celu zapewnienia niezawodnych dostaw energii elektrycznej przez cały czas (wystarczalność zasobów). Zapewnienie bezpieczeństwa dostaw jest nie tylko obowiązkiem na szczeblu krajowym, ale także głównym filarem europejskiej polityki energetycznej⁹. Dzieje się tak ze względu na fakt, że bezpieczeństwo dostaw, w przypadku w pełni wzajemnie połączonej i zsynchronizowanej sieci i przy sprawnie funkcjonujących rynkach, może zostać zorganizowane w znacznie bardziej efektywny i konkurencyjny sposób niż w przypadku poziomu wyłącznie krajowego. Stabilność sieci w poszczególnych państwach członkowskich jest często w bardzo dużym stopniu uzależniona od przepływów energii elektrycznej z państw sąsiadujących, a potencjalne problemy związane z bezpieczeństwem dostaw mają w związku z tym zazwyczaj skutki regionalne. Z tego właśnie powodu najbardziej skutecznym remedium na krajowe niedobory w zakresie wytwarzania są często regionalne rozwiązania umożliwiające państwom członkowskim czerpanie korzyści z nadwyżek wytwarzania w

⁹ Zob. art. 194 ust. 1 lit. b) TFUE.

innych państwach. Należy zatem wprowadzić skoordynowaną europejską ocenę wystarczalności, przeprowadzaną zgodnie ze wspólnie uzgodnioną metodą, w celu uzyskania rzeczywistego obrazu ewentualnych potrzeb w zakresie wytwarzania, z uwzględnieniem integracji rynków energii elektrycznej i potencjalnych przepływów z innych państw. Jeżeli skoordynowana ocena wystarczalności wykaże, że w niektórych państwach lub regionach konieczne są mechanizmy zdolności wytwórczych, mechanizmy takie powinny zostać zaprojektowane tak, aby zminimalizować zakłócenia rynku wewnętrznego. Należy zatem określić klarowne i przejrzyste kryteria w celu minimalizacji zakłóceń handlu transgranicznego, maksymalizacji wykorzystania odpowiedzi odbioru oraz zmniejszenia negatywnego wpływu na dekarbonizację, aby uniknąć ryzyka fragmentacji krajowych mechanizmów zdolności wytwórczych tworzącej nowe bariery rynkowe i utrudniającej konkurencję¹⁰.

Wspieranie integracji regionalnej

Ściśle połączone systemy państw członkowskich UE za pośrednictwem wspólnej transeuropejskiej sieci są jedynym takim rozwiązaniem w świecie i wielkim atutem w obliczu potrzeby skutecznego radzenia sobie z transformacją energetyki. Bez możliwości polegania na zasobach w innych państwach członkowskich w zakresie wytwarzania i zapotrzebowania, koszty transformacji energetyki ponoszone przez konsumentów byłyby znacznie wyższe. Obecnie transgraniczne działanie systemu jest znacznie bardziej wzajemnie powiązane niż miało to miejsce w przeszłości. Jest to skutkiem wzrostu wytwarzania z niestabilnych odnawialnych źródeł energii i wytwarzania rozproszonego wraz ze ściślejszą integracją rynku, szczególnie w przypadku krótszych przedziałów czasowych rynku. Powyższe oznacza, że działania na szczeblu krajowym prowadzone przez organy regulacyjne lub operatorów sieci mogą mieć natychmiastowy wpływ na inne państwa członkowskie UE. Doświadczenie uczy nas, że nieskoordynowane decyzje na szczeblu krajowym mogą skutkować znacznymi kosztami dla europejskich konsumentów.

Fakt, że niektóre połączenia wzajemne są wykorzystywane jedynie do 25 % swoich zdolności, często z powodu nieskoordynowanych ograniczeń krajowych, oraz że państwa członkowskie nie są w stanie uzgodnić odpowiednich stref cenowych, wskazuje, że występuje konieczność zwiększenia koordynacji pomiędzy operatorami systemów przesyłowych (OSP) i organami regulacyjnymi. Przykłady udanej dobrowolnej lub obowiązkowej współpracy między OSP, organami regulacyjnymi i rządami wskazują, że współpraca regionalna może prowadzić do poprawy funkcjonowania rynku i znacznego zmniejszenia kosztów. W niektórych obszarach, np. w przypadku ogólnounijnego mechanizmu „łączenia rynków”, współpraca OSP jest już obowiązkowa, a system głosowania większościowego w niektórych sprawach okazał się skuteczny w obszarach, w których dobrowolna współpraca (z pozostawieniem każdemu OSP prawa weta) nie przyniosła skutecznych rozwiązań problemów regionalnych. W świetle tego przykładu udanego działania obowiązkowa współpraca powinna zostać rozszerzona na inne obszary ram regulacyjnych. W tym celu OSP mogą decydować w ramach regionalnych centrów operacyjnych o kwestiach, w przypadku których fragmentaryczne i nieskoordynowane działania na szczeblu krajowym mogłyby mieć negatywny wpływ na rynek i konsumentów (np. w obszarach działania systemu, obliczania zdolności przesyłowych połączeń wzajemnych i gotowości na wypadek zagrożeń).

¹⁰ W tym kontekście zob. również wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej, obejmujący zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii związane z zarządzaniem w sytuacjach kryzysowych dotyczących energii elektrycznej.

Dostosowanie nadzoru regulacyjnego do rynków regionalnych

Wydaje się rzeczą właściwą, aby również dostosować nadzór regulacyjny do nowej rzeczywistości rynkowej. Krajowe organy regulacyjne podejmują obecnie wszystkie najważniejsze decyzje regulacyjne, nawet w przypadkach gdy konieczne jest wspólne rozwiązanie regionalne. Chociaż ACER udało się zapewnić forum do celów koordynacji z krajowymi organami regulacyjnymi mającymi rozbieżne interesy, jej podstawowa rola ogranicza się obecnie do koordynacji, doradztwa i monitorowania. Mimo że uczestnicy rynku coraz częściej prowadzą współpracę transgraniczną i decydują o pewnych kwestiach dotyczących działania sieci i handlu energią elektryczną większością kwalifikowaną na poziomie regionalnym lub nawet unijnym¹¹, brak jest odpowiednika takich procedur decyzyjnych na poziomie regulacyjnym. Nadzór regulacyjny pozostaje zatem rozdrobniony, stwarzając zagrożenie podejmowania rozbieżnych decyzji i zbędnych opóźnień. Wzmocnienie uprawnień ACER w zakresie takich kwestii transgranicznych wymagających skoordynowanej decyzji regionalnej przyczyniłoby się do szybszego i skuteczniejszego podejmowania decyzji w kwestiach transgranicznych. Krajowe organy regulacyjne, podejmujące w ramach ACER decyzje w takich kwestiach w drodze głosowania większościowego, pozostałyby w pełni zaangażowane w ten proces.

Wydaje się również właściwym, aby lepiej zdefiniować rolę ENTSO-E w celu wzmocnienia jej roli koordynacyjnej i spowodowania, aby jej proces decyzyjny stał się bardziej przejrzysty.

Wyjaśnienie tekstów

Wreszcie wersja przekształcona rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej, rozporządzenia w sprawie Agencji i dyrektywy w sprawie energii elektrycznej zostanie wykorzystana w celu wprowadzenia pewnych wyjaśnień redakcyjnych dotyczących niektórych obowiązujących przepisów oraz restrukturyzacji niektórych z nich, aby skomplikowane pod względem technicznym przepisy tych trzech aktów stały się bardziej zrozumiałe, bez ingerowania w ich treść.

• Spójność z innymi przepisami i wnioskami w tej dziedzinie polityki

Inicjatywa dotycząca struktury rynku jest ściśle powiązana z innymi wnioskami legislacyjnymi w dziedzinie energii i klimatu, które zostały przedłożone jednocześnie. Obejmują one w szczególności inicjatywy służące poprawie efektywności energetycznej w Europie, pakiet dotyczący odnawialnych źródeł energii i nadrzędną inicjatywę dotyczącą mechanizmów zarządzania i sprawozdawczości dla unii energetycznej. Wszystkie powyższe inicjatywy zmierzają do wdrożenia niezbędnych środków, aby zrealizować cel dotyczący konkurencyjnej, bezpiecznej i zrównoważonej unii energetycznej. Zamiarem, jaki przyświecał umieszczeniu różnych inicjatyw, obejmujących środki ustawodawcze i pozaustawodawcze, w jednym pakiecie, było zapewnienie jak największej spójności różnych, ale ściśle powiązanych ze sobą, propozycji politycznych.

Zatem pomimo iż niniejszy wniosek koncentruje się na aktualizacji zasad rynkowych, tak aby przejście na czystą energię było korzystne pod względem ekonomicznym, przedmiotowe przepisy tworzą efekt synergii z szerszymi ramami politycznymi UE dotyczącymi klimatu i

¹¹ Zob. np. art. 9 rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiającego wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi, Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24–72.

energii. Powiązania te zostały bardziej szczegółowo wyjaśnione w ocenie skutków przygotowanej przez Komisję¹².

Wniosek jest ściśle związany z wnioskiem dotyczącym zmienionej dyrektywy w sprawie energii ze źródeł odnawialnych, ustanawiając ramy na potrzeby realizacji celu w zakresie energii ze źródeł odnawialnych na rok 2030, z uwzględnieniem zasad dotyczących systemów wsparcia dla odnawialnych źródeł energii, które umożliwiłyby ich zorientowanie rynkowe, opłacalność i większą regionalizację zakresu, w przypadkach gdy państwa członkowskie decydują się na utrzymanie systemów wsparcia. Takie środki zmierzające do integracji energii ze źródeł odnawialnych na rynku, np. przepisy dotyczące dysponowania, barier rynkowych dla konsumpcji własnej oraz inne zasady dotyczące dostępu do rynku, które wcześniej znajdowały się w dyrektywie w sprawie odnawialnych źródeł energii, zostały obecnie wprowadzone do rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej i dyrektywy w sprawie energii elektrycznej.

Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną przyczyni się do zapewnienia spójności polityki poprzez usprawnienie obowiązków w zakresie planowania i sprawozdawczości państw członkowskich, aby lepiej wspierać stopniową realizację celów w zakresie energii i klimatu na poziomie UE. Jako nowy instrument planowania, sprawozdawczości i monitorowania będzie pełnić rolę miernika kontrolującego stan postępów państwa członkowskiego w zakresie wdrażania ogólnoeuropejskich wymogów rynkowych wprowadzonych niniejszymi aktami.

Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie gotowości na wypadek zagrożeń w sektorze energii elektrycznej uzupełnia niniejszy wniosek, szczególnie w zakresie działań rządu mających na celu zarządzanie w sytuacjach kryzysowych dotyczących systemu elektroenergetycznego oraz zapobieganie krótkoterminowym zagrożeniom tego systemu.

Obecny wniosek jest ściśle dopasowany do polityki Komisji odnoszącej się do konkurencji w dziedzinie energii. W szczególności uwzględnia wyniki badania sektorowego Komisji dotyczącego mechanizmów zdolności wytwórczych, co gwarantuje pełną zgodność z komisyjną polityką egzekwowania prawa w zakresie pomocy państwa w obszarze energii.

• **Spójność z innymi politykami Unii**

We wniosku dąży się do realizacji najważniejszych celów unii energetycznej zdefiniowanych w Strategii ramowej na rzecz stabilnej unii energetycznej, której podstawą jest przyszłościowa polityka w dziedzinie klimatu. Jak wspomniano powyżej szczegóły pakietu są również zgodne z niedawnym zobowiązaniem Unii na szczelnie światowym do osiągnięcia ambitnych celów w zakresie klimatu zgodnie z porozumieniem zawartym w Paryżu na 21. konferencji stron ONZ (COP21). Niniejszy wniosek wzmacnia i uzupełnia wniosek dotyczący zmiany unijnego systemu handlu emisjami przedstawiony w lipcu 2015 r.

Ponadto w zakresie, w jakim zmiana struktury rynku energii elektrycznej ma na celu zwiększenie konkurencyjności europejskiego rynku energii i jego dostępności dla nowych technologii energetycznych, wniosek przyczynia się również do realizacji unijnych celów polegających na tworzeniu nowych miejsc pracy i stymulowaniu wzrostu gospodarczego. Zapewniając możliwości rynkowe dla nowych technologii, wniosek będzie stymulował upowszechnienie się szeregu usług i produktów, które dałyby europejskim przedsiębiorstwom

¹² [OP: Please insert link to Impact Assessment]

przewagę wynikającą z pozycji pioniera, przy następującym na całym świecie przechodzeniu na czystą energię.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

• Podstawa prawna

Podstawą prawną środków zawartych we wnioskach jest art. 194 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w którym skonsolidowano i wyjaśniono kompetencje UE w dziedzinie energii. Zgodnie z art. 194 TFUE do najważniejszych celów polityki energetycznej UE należą: zapewnienie funkcjonowania rynku energii; zapewnienie bezpieczeństwa dostaw energii w Unii; wspieranie efektywności energetycznej i oszczędności energii, jak również rozwoju nowych i odnawialnych form energii; oraz wspieranie wzajemnych połączeń między sieciami energii.

Niniejsza inicjatywa opiera się również na kompleksowym zestawie aktów prawnych, które zostały przyjęte i zaktualizowane w ciągu ostatnich dwóch dekad. Mając na uwadze cel polegający na stworzeniu wewnętrznego rynku energii, UE przyjęła w latach 1996–2009 trzy kolejne pakiety ustawodawcze o nadrzędnym celu zakładającym integrację rynków i liberalizację krajowych rynków energii elektrycznej i gazu. Przepisy te obejmują szeroki zakres elementów, przykładowo – dostęp do rynku, przejrzystość, prawa konsumentów i niezależność organów regulacyjnych

Nie tracąc z oczu obowiązujących przepisów i ogólnego trendu zwiększającej się integracji rynku energii, niniejszą inicjatywę należy również postrzegać jako część ciągłych starań na rzecz zapewnienia integracji i skutecznego działania europejskich rynków energii.

Niedawne wezwania ze strony Rady Europejskiej¹³ i Parlamentu Europejskiego do działania na poziomie UE w celu zakończenia tworzenia europejskiego rynku energii również zapewniły dodatkowe podstawy do działania.

• Pomocniczość

Proponowane zmiany przepisów rozporządzenia w sprawie rynków energii elektrycznej, dyrektywy w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz rozporządzenia ustanawiającego Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki są niezbędne do osiągnięcia celu w postaci zintegrowanego rynku energii elektrycznej UE, a jego osiągnięcie nie może nastąpić na poziomie krajowym w równie skuteczny sposób. Jak opisano szczegółowo w ocenie przekształconych aktów prawnych¹⁴, materiały faktograficzne wskazują, że oddzielne podejścia krajowe spowodowały opóźnienia wdrożenia wewnętrznego rynku energii, co skutkowało nieoptymalnymi i niespójnymi środkami regulacyjnymi, zbędnym powielaniem ingerencji i opóźnieniami w usuwaniu nieskutecznych mechanizmów rynkowych. Utworzenie wewnętrznego rynku energii będącego źródłem konkurencyjnej i zrównoważonej energii dla wszystkich nie jest możliwe w oparciu o rozproszone przepisy krajowe dotyczące handlu energią, eksploatacji wspólnej sieci oraz, w pewnym stopniu, normalizacji produktów.

¹³ W lutym 2011 r. Rada Europejska ustanowiła cel polegający na zakończeniu tworzenia wewnętrznego rynku energii do roku 2014 i opracowaniu połączeń międzysystemowych, aby do roku 2015 zakończyć izolację niektórych państw członkowskich od sieci. W czerwcu 2016 r. Rada Europejska wezwała również Komisję do opracowania strategii jednolitego rynku w dziedzinie energii oraz do zaproponowania planów działania i ich wdrożenia do 2018 r.

¹⁴ [OP please add link to Impact assessment – evaluation part].

Zwiększające się połączenia wzajemne unijnych rynków energii elektrycznej wymagają ściślejszej koordynacji między podmiotami krajowymi. Krajowe interwencje w politykę w sektorze energii elektrycznej mają bezpośredni wpływ na sąsiadujące państwa członkowskie ze względu na wzajemną zależność w dziedzinie energetyki oraz połączenia międzysystemowe sieci. Coraz trudniej jest zapewnić stabilność sieci i jej efektywną eksploatację jedynie na poziomie krajowym, ponieważ rosnący handel transgraniczny, rozpowszechnienie się wytwarzania rozproszonego i zwiększony udział konsumentów razem wzięte zwiększają możliwość powstania skutków ubocznych na innych rynkach. Żadne państwo nie jest w stanie działać skutecznie samo, a konsekwencje jednostronnych działań stały się z czasem bardziej wyraźne. Taka ogólna zasada ma zastosowanie w całym zakresie środków wprowadzonych niniejszym wnioskiem bez względu na to, czy dotyczą handlu energią, eksploatacji sieci czy efektywnego udziału konsumentów.

Ponieważ wspólne kwestie regionalne, które wymagają skoordynowanych decyzji, często mają istotne skutki gospodarcze dla poszczególnych państw członkowskich, dotychczasowe doświadczenia wskazują, że dobrowolna współpraca – chociaż pożyteczna w wielu obszarach współpracy pomiędzy państwami członkowskimi – często nie jest w stanie rozwiązać złożonych pod względem technicznym konfliktów między państwami członkowskimi o znaczących skutkach dystrybucyjnych¹⁵. Istniejące inicjatywy dobrowolne, np. pięciostonne forum energetyczne, mają ograniczony zasięg geograficzny, ponieważ obejmują jedynie części rynku energii elektrycznej UE i niekoniecznie łączą wszystkie państwa, których systemy faktycznie są najściślej wzajemnie połączone.

Można to zilustrować konkretnym przykładem: nieskoordynowane polityki krajowe dotyczące zasad odnośnie do taryf dystrybucyjnych mogą spowodować zakłócenia rynku wewnętrznego prowadzące do sytuacji, w której wytwarzanie rozproszone i usługi magazynowania energii będą korzystać z bardzo zróżnicowanych zachęt do uczestniczenia w rynku. Wraz z upowszechnianiem się nowych technologii i zwiększającym się handlem transgranicznym w zakresie usług energetycznych działania UE mają istotną wartość polegającą na zapewnieniu równych szans i bardziej efektywnych wyników rynkowych dla wszystkich zaangażowanych stron.

Funkcja koordynacyjna ACER została dostosowana do nowych zmian na rynkach energii, takich jak zwiększona konieczność koordynacji w okresach większych transgranicznych przepływów energii i zwiększenia produkcji energii z niestabilnych odnawialnych źródeł energii. Niezależne krajowe organy regulacyjne odgrywają główną rolę w zapewnianiu nadzoru regulacyjnego nad swoimi sektorami energetycznymi. System, który w coraz większym stopniu charakteryzują wzajemne zależności pomiędzy państwami członkowskimi zarówno pod względem transakcji rynkowych, jak i eksploatacji systemu wymaga jednakże nadzoru regulacyjnego wykraczającego poza granice jednego państwa. ACER jest organem ustanowionym w celu sprawowania takiego nadzoru regulacyjnego w sytuacjach dotyczących więcej niż dwóch państw członkowskich. Zachowano główną rolę ACER jako koordynatora działań krajowych organów regulacyjnych; ograniczone dodatkowe kompetencje zostały powierzone ACER w obszarach, w których rozproszony krajowy proces decyzyjny w zakresie spraw o znaczeniu transgranicznym rodziłby problemy lub rozbieżności na rynku wewnętrznym. Przykładowo utworzenie regionalnych centrów operacyjnych w [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016) 861/2] wymaga ponadnarodowego monitorowania przez ACER, ponieważ regionalne centra operacyjne obejmują kilka państw członkowskich. Analogicznie wprowadzenie ogólnounijnej skoordynowanej oceny

¹⁵ Zob. np. rozmowy w sprawie zarządzania ograniczeniami przesyłowymi w Europie Środkowej, w przypadku których rozbieżne interesy narodowe spowodowały znaczne opóźnienia integracji rynkowej.

wystarczalności w [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016) 861/2] wymaga zatwierdzenia jej metody i obliczeń przez organy regulacyjne, co może zostać powierzone jedynie ACER, ponieważ ocena wystarczalności jest dokonywana dla wielu państw członkowskich.

Pomimo że przydzielenie ACER nowych zadań spowoduje konieczność zwiększenia jej personelu, to koordynacyjna rola ACER spowoduje zmniejszenie obciążenia organów krajowych, a co za tym idzie uwolnienie zasobów na poziomie krajowym. Proponowane podejście usprawni procedury regulacyjne (np. poprzez wprowadzenie bezpośredniego zatwierdzenia przez ACER zamiast 28 odrębnych zatwierdzeń). Skoordynowane opracowywanie metod (np. dotyczących oceny wystarczalności) zmniejszy nakład pracy organów krajowych i pozwoli uniknąć dodatkowych prac wynikających z potencjalnych problemów związanych z niespójnymi działaniami regulacyjnymi na szczeblu krajowym.

- **Proporcjonalność**

Warianty strategiczne uwzględnione w rozporządzeniu w sprawie energii elektrycznej, dyrektywie w sprawie energii elektrycznej i rozporządzeniu w sprawie Agencji mają na celu dostosowanie struktury rynku energii elektrycznej do rosnącego udziału wytwarzania rozproszonego i bieżącego postępu technicznego.

Proponowane reformy są rygorystycznie ukierunkowane na kwestie niezbędne do osiągnięcia koniecznych postępów w zakresie rynku wewnętrznego przy jednoczesnym pozostawieniu jak największych kompetencji i zakresów odpowiedzialności państwom członkowskim, krajowym organom regulacyjnym i podmiotom krajowym.

Warianty uwzględniające szerzej zakrojoną harmonizację, np. postulujące ustanowienie jednego niezależnego europejskiego organu regulacyjnego, jednego zintegrowanego europejskiego operatora systemów przesyłowych lub bardziej bezpośrednie zakazy ingerencji bez możliwości zwolnienia zostały konsekwentnie odrzucone w ocenie skutków. Propozycje mają natomiast na celu uzyskanie wyważonych rozwiązań ograniczających krajowy zakres działań regulacyjnych wyłącznie w przypadkach, gdy skoordynowane działanie wyraźnie przynosi więcej korzyści dla konsumentów.

Przyjęte warianty strategiczne mają na celu stworzenie równych warunków działania dla wszystkich technologii wytwarzania i usunięcie zakłóceń w funkcjonowaniu rynku, tak aby m.in. odnawialne źródła energii mogły konkurować na rynku energii na równych zasadach. Oprócz tego wszystkie podmioty na rynku będą ponosić odpowiedzialność finansową za utrzymanie zbilansowania sieci. Bariery dla usług zapewniających elastyczność sieci, np. usług odpowiedzi odbioru, zostaną usunięte. Ponadto środki mają na celu stworzenie rynku krótkoterminowego o większej płynności, tak aby wahania cen odpowiednio odzwierciedlały niedobory i zapewniały odpowiednie zachęty dla elastycznej sieci.

Na poziomie rynku detalicznego państwa członkowskie będą zachęcane do stopniowego wycofywania ogólnej regulacji cen, począwszy od ustalania cen na poziomie poniżej kosztów. Konsumenci wrażliwi mogą być chronieni za pomocą przejściowej regulacji cen. W celu dalszego zwiększenia konkurencji nastąpi ograniczenie opłat za rozwiązanie umowy, tak aby zachęcać do zmiany dostawcy. Analogicznie zasady nadrzędne zagwarantują, że rachunki za energię będą klarowne i łatwe do zrozumienia, a niedyskryminacyjny dostęp do danych konsumentów zostanie zagwarantowany przy zachowaniu ogólnych przepisów dotyczących ochrony prywatności.

Zgodnie ze stopniowymi zmianami transgranicznego obrotu energią elektryczną i stopniową integracją rynku ramy instytucjonalne będą dostosowywane odpowiednio do potrzeb w zakresie dodatkowej współpracy regulacyjnej i nowych zadań. ACER otrzyma dodatkowe

zadania, zwłaszcza w zakresie regionalnej eksploatacji systemu energetycznego, przy jednoczesnym utrzymaniu kluczowej roli organów krajowych odnośnie do regulacji energii.

Wszystkie warianty zostały szczegółowo przeanalizowane w ocenie skutków towarzyszącej wnioskowi, aby spełnić wymogi proporcjonalności. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że proponowane strategie stanowią kompromis pomiędzy inicjatywami oddolnymi i ogólnym sterowaniem rynkiem. Zgodnie z zasadą proporcjonalności środki pod żadnym względem nie zastępują roli rządów krajowych, krajowych organów regulacyjnych i OSP w realizacji szerokiego zakresu kluczowych funkcji. Krajowe organy regulacyjne są jedynie zachęcane do bardziej efektywnego współdziałania na szczeblu regionalnym, zarówno na zasadach formalnych, jak i nieformalnych, w celu podjęcia kwestii wynikających z zarządzania systemem elektroenergetycznym w skali proporcjonalnej do skali problemu.

Chociaż są jak najdalsze od zalecania podejścia zakładającego pełną harmonizację, środki mają na celu stworzenie równych warunków dla wszystkich podmiotów działających na rynku, w szczególności w sytuacjach, gdy możliwości rynkowe wykraczają poza granice państwa. Ostatecznie pewna normalizacja zasad i produktów jest nieodzowna do skutecznego transgranicznego handlu energią elektryczną, ponieważ decyzje dotyczące eksploatacji sieci doprowadziłyby do nieoptymalnych wyników rynkowych, jeżeli pozostawiono by je pojedynczym państwom członkowskim i organom regulacyjnym działającym indywidualnie. Bezpośrednie doświadczenie w zakresie opracowywania i przyjmowania wspólnych zasad dotyczących sieci i handlu (tzw. kodeksy sieci i wytyczne) od czasu trzeciego pakietu energetycznego z 2009 r. wskazuje na bezsporną wartość dodaną wynikającą ze współpracy organów regulacyjnych i organów krajowych w celu uzgodnienia wspólnych zasad i metod, zarówno na wysokim szczeblu, jak i na szczeblu technicznym.

Różnica konkurencyjności pomiędzy rynkiem detalicznym i hurtowym powiększa się, przy czym rynek detaliczny pozostaje w tyle pod względem oferty usług i konkretnych korzyści oferowanych konsumentom. Monitorując ubóstwo energetyczne, przejrzystość i klarowność informacji dla konsumentów oraz dostęp do danych, proponowane środki nie spowodują nieuzasadnionego ograniczenia prerogatyw krajowych.

- **Wybór instrumentu prawnego**

We wniosku zmienia się najważniejsze akty prawne, które stanowiły część trzeciego pakietu energetycznego. Należą do nich rozporządzenie w sprawie energii elektrycznej (714/2009) i dyrektywa w sprawie energii elektrycznej (2009/72/WE), wraz z rozporządzeniem ustanawiającym ACER (713/2009). Wybór przekształcenia wspomnianych aktów prawnych spowoduje poprawę jasności prawa. Wykorzystanie aktu zmieniającego mogłoby być niewystarczające do uwzględnienia szerokiego wachlarza nowych przepisów. Wybór instrumentu wymaga zatem zmiany przepisów już przyjętych i wdrożonych, co jest naturalną stopniową zmianą obowiązującego ustawodawstwa.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

- **Oceny ex post/kontrole odpowiedniości obowiązującego prawodawstwa**

Służby Komisji dokonały oceny działania obecnych ram prawnych (trzeci pakiet energetyczny) w odniesieniu do pięciu kryteriów: adekwatności, skuteczności, efektywności, spójności i unijnej wartości dodanej. Wraz z oceną skutków została przeprowadzona indywidualna ocena, a jej wyniki zostały uwzględnione w identyfikacji problemów w ocenie skutków.

Ogólnie w ocenie ustalono, że został osiągnięty cel trzeciego pakietu energetycznego polegający na zwiększeniu konkurencji i usunięciu utrudnień dla transgranicznej konkurencji na rynkach energii elektrycznej. Aktywne egzekwowanie przyniosło pozytywne wyniki dla rynków energii elektrycznej i konsumentów, przy czym rynki są obecnie generalnie mniej skoncentrowane i bardziej zintegrowane niż w 2009 r. Odnosnie do rynków detalicznych zestaw nowych praw konsumentów wprowadzony w ramach trzeciego pakietu energetycznego spowodował wyraźną poprawę pozycji konsumentów na rynkach energii.

Jednakże skuteczność przepisów trzeciego pakietu energetycznego w zakresie rozwijania wewnętrznego rynku energii elektrycznej pozostaje ograniczona w szeregu obszarów zarówno na poziomie rynku hurtowego, jak i detalicznego. Ogólnie w ocenie wykazano, że duże zyski można nadal uzyskać poprzez poprawę struktury rynku, na co wskazują niewykorzystane ogólne korzyści wynikające ze wzrostu dobrobytu i ostateczne korzyści dla konsumentów. Na poziomie rynków hurtowych utrzymują się bariery dla handlu transgranicznego i rzadko wykorzystuje się w pełni możliwości przesyłowe połączeń międzysystemowych. Wynikają one, między innymi, z niedostatecznej współpracy pomiędzy krajowymi operatorami sieci i organami regulacyjnymi w zakresie wspólnego wykorzystania połączeń międzysystemowych. Krajowa perspektywa zaangażowanych podmiotów nadal w wielu przypadkach uniemożliwia skuteczne rozwiązania transgraniczne i ostatecznie ogranicza korzystne pod innymi względami przepływy transgraniczne. Sytuacja nie wygląda jednakowo dla wszystkich rynków i ram czasowych, występują różne zakresy integracji w ramach rynków dnia następnego, dnia bieżącego i bilansujących.

Odnosnie do rynków detalicznych można znacznie poprawić konkurencyjność. Ceny energii elektrycznej są nadal poważnie zróżnicowane w zależności od państwa członkowskiego i nie jest to związane z przyczynami rynkowymi, a ceny dla gospodarstw domowych rosły stopniowo ze względu na znaczne wzrosty opłat niepodlegających zasadom konkurencji w ostatnich latach; należą do nich opłaty sieciowe, podatki i inne opłaty. Odnosnie do ochrony konsumentów, wzrastające poziomy ubóstwa energetycznego oraz brak jasności co do najbardziej właściwych środków radzenia sobie z wrażliwością konsumentów i ubóstwem energetycznym stanowią przeszkodę dla dalszego pogłębiania wewnętrznego rynku energii. Opłaty związane ze zmianą dostawcy, np. opłaty za rozwiązanie umowy, będą nadal stanowić istotną barierę finansową dla zaangażowania konsumentów. Oprócz tego duża liczba skarg dotyczących naliczania opłat¹⁶ wskazuje, że nadal można znacznie poprawić porównywalność i zrozumiałość informacji dotyczących naliczania opłat.

Oprócz niedociągnięć w zakresie realizacji pierwotnych celów trzeciego pakietu energetycznego pojawiła się nowa grupa wyzwań, które nie zostały przewidziane w momencie przygotowywania trzeciego pakietu energetycznego. Należą do nich, jak wspomniano powyżej, bardzo duże zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w wytwarzaniu energii elektrycznej, wzrost ingerencji państwa w rynki energii elektrycznej ze względów bezpieczeństwa dostaw oraz zmiany techniczne. Powyższe czynniki spowodowały istotne zmiany sposobu działania rynków, szczególnie w ciągu ostatnich pięciu lat, zmniejszenie pozytywnych skutków reform dla konsumentów, a także niewykorzystanie potencjału modernizacji. W ten sposób w obowiązujących przepisach powstała luka odnosząca się do sposobu radzenia sobie z tymi zmianami.

¹⁶ Komisja Europejska (2016), Second Consumer Market Study on the functioning of retail electricity markets for consumers in the EU (drugie konsumenckie badanie rynku dotyczące funkcjonowania detalicznych rynków energii elektrycznej dla konsumentów w UE).

Zgodnie z wynikami oceny i odnośną oceną skutków w niniejszym wniosku starano się usunąć tę lukę i przedstawić ramy umożliwiające uwzględnienie rozwoju technicznego w danym sektorze w ramach przechodzenia naszych systemów energetycznych na nowe modele wytwarzania i zużycia.

- **Konsultacje z zainteresowanymi stronami**

Przygotowując niniejszą inicjatywę, Komisja przeprowadziła kilka konsultacji publicznych. Zaproszono do nich obywateli UE i organy państw członkowskich, uczestników rynku energii i ich stowarzyszenia, a także wszystkie pozostałe istotne zainteresowane strony, w tym MŚP i konsumentów energii.

Należy w szczególności podkreślić trzy konsultacje i ich wyniki:

1) Kwestie związane z wystarczalnością zasobów były przedmiotem konsultacji publicznych¹⁷ przeprowadzonych w okresie od dnia 15 listopada 2012 r. do dnia 7 lutego 2013 r. zgodnie z dokumentem „Konsultacje dotyczące wystarczalności zdolności wytwórczych, mechanizmów zdolności wytwórczych i wewnętrznego rynku energii elektrycznej”. Miały one na celu uzyskanie opinii zainteresowanych stron na temat zapewnienia wystarczalności zasobów i bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej na rynku wewnętrznym.

W ramach konsultacji otrzymano 148 odpowiedzi od organów publicznych, przemysłu (zarówno wytwarzającego, jak i zużywającego energię elektryczną) i środowiska akademickiego. Szczegółowe odpowiedzi w ramach konsultacji są dostępne w internecie¹⁸, wraz ze wszystkimi indywidualnymi stanowiskami i streszczeniem wyników konsultacji¹⁹.

2) Konsultacje publiczne dotyczące detalicznych rynków energii elektrycznej i konsumentów końcowych²⁰ przeprowadzono w okresie od dnia 22 stycznia 2014 r. do dnia 17 kwietnia 2014 r. Do Komisji wpłynęło 237 odpowiedzi w ramach konsultacji, z czego około 20 % przekazali dostawcy energii, 14 % OSD, 7 % organizacje konsumenckie, a 4 % krajowe organy regulacyjne. W konsultacjach wzięła również udział znaczna liczba indywidualnych obywateli. Pełne streszczenie odpowiedzi znajduje się na stronie internetowej Komisji²¹.

¹⁷ Komisja Europejska (2012): Consultation Paper on generation adequacy, capacity mechanisms and the internal market in electricity (dokument dotyczący konsultacji w sprawie wystarczalności zdolności wytwórczych, mechanizmów zdolności wytwórczych i wewnętrznego rynku energii elektrycznej)
https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/20130207_generation_adequacy_consultation_document.pdf

¹⁸ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

¹⁹ Komisja Europejska (2012): Consultation on generation adequacy, capacity mechanisms and the internal market in electricity (konsultacje dotyczące wystarczalności zdolności wytwórczych, mechanizmów zdolności wytwórczych i wewnętrznego rynku energii elektrycznej)
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-generation-adequacy-capacity-mechanisms-and-internal-market-electricity>

²⁰ Komisja Europejska (2014) Consultation on the retail energy market (konsultacje dotyczące detalicznego rynku energii)
<https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/consultation-retail-energy-market>

²¹ https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/Charts_Public%20Consultation%20Retail%20Energy%20Market.pdf

3) Szeroko zakrojone konsultacje publiczne²² dotyczące nowej struktury rynku energii przeprowadzono w okresie od dnia 15 lipca 2015 r. do dnia 9 października 2015 r.

W ramach tych konsultacji do Komisji wpłynęło 320 odpowiedzi. Około 50 % odpowiedzi pochodziło od krajowych lub ogólnounijnych stowarzyszeń branżowych. 26 % odpowiedzi pochodziło od przedsiębiorstw prowadzących działalność w sektorze energetycznym (dostawców, pośredników, konsumentów), a 9 % od operatorów sieci. 17 rządów krajowych i kilka krajowych organów regulacyjnych również przekazało swoje opinie odnośnie do konsultacji. W konsultacjach wzięła również udział znaczna liczba indywidualnych obywateli i instytucji naukowych. Szczegółowy opis opinii zainteresowanych stron na temat każdego wariantu strategicznego jest dostępny w ocenie skutków towarzyszącej niniejszej inicjatywie legislacyjnej.

- **Gromadzenie i wykorzystanie wiedzy eksperckiej**

Przygotowanie rozporządzenia, którego dotyczy wniosek, oraz oceny skutków opiera się na obszernych materiałach, z których wszystkie zostały podane w przypisach w ocenie skutków. Materiały te obejmują blisko 30 badań i narzędzi modelowania opracowanych przez niezależne podmioty zewnętrzne i mających na celu ocenę określonych wariantów w ramach obecnego wniosku. Wszystkie one zostały wymienione w załączniku V do oceny skutków. Badania obejmują szereg metod, skupiając się na ilościowym oszacowaniu analiz kosztów i korzyści ekonomicznych i społecznych.

Oprócz tego Komisja prowadzi również badanie sektorowe krajowych mechanizmów zapewniających zdolności wytwórcze, którego przejściowe wyniki zostały niezwłocznie wykorzystane w fazie przygotowawczej niniejszego wniosku²³. Wyniki tych badań uzupełniają wyczerpujące informacje zwrotne przekazane przez zainteresowane strony, jak podano powyżej, i całościowo dały Komisji obszerne materiały faktograficzne, które można było wykorzystać jako podstawę niniejszych wniosków.

- **Ocena skutków**

Wszystkie proponowane środki są poparte oceną skutków. Rada ds. Kontroli Regulacyjnej wydała pozytywną opinię w dniu 7 listopada 2016 r. Sposób uwzględnienia opinii Rady ds. Kontroli Regulacyjnej został przedstawiony w załączniku I do oceny skutków.

W ocenie skutków przeanalizowano szereg wariantów strategicznych dla każdej grupy zidentyfikowanych problemów. Poniżej wymieniono grupy problemów i alternatywne sposoby ingerencji:

Dostosowanie struktury rynku do zwiększonego udziału odnawialnych źródeł energii i postępu technicznego

W ocenie skutków zalecono wzmocnienie obecnych zasad rynkowych w celu stworzenia równych warunków działania dla wszystkich technologii wytwarzania i zasobów poprzez usunięcie występujących zakłóceń rynku. Odniesiono się do przepisów, które nierówno traktują zasoby i ograniczają lub uprzywilejowują dostęp pewnych technologii do sieci elektroenergetycznej. Oprócz tego wszyscy uczestnicy rynku mieliby ponosić odpowiedzialność finansową za niezbilansowania sieci, a wszystkie zasoby byłyby

²² Komisja Europejska (2015): Zainicjowanie procesu publicznych konsultacji na temat nowej struktury rynku energii, COM(2015) 340 final <https://ec.europa.eu/energy/en/consultations/public-consultation-new-energy-market-design>

²³ Wstępne sprawozdanie z badania sektorowego dotyczącego mechanizmów zapewniających moce wytwórcze, C(2016) 2107 final.

wynagradzane na rynku na równych warunkach. Usunięto by przeszkody dla odpowiedzi odbioru. Wybrany wariant wzmacniałby również rynki krótkoterminowe, zbliżając je do czasu rzeczywistego w celu zapewnienia maksymalnych możliwości zaspokojenia potrzeb w zakresie elastyczności i zwiększając efektywność rynków bilansujących. Wybrany wariant obejmuje środki, które pomogłyby wprowadzić na rynek wszystkie elastyczne rozproszone zasoby w zakresie wytwarzania, odbioru i magazynowania za pomocą odpowiednich zachęt i lepiej do nich przystosowanych ram rynkowych, a także środków zapewniających lepsze zachęty dla OSD.

Podejście o charakterze nieregulacyjnym zostało odrzucone, ponieważ dawało niewielkie możliwości usprawnienia rynku i zapewnienia równych warunków dla wszystkich zasobów. Zasadniczo obecne ramy regulacyjne UE w odpowiednich obszarach są ograniczone, a w innych obszarach nie występują. Ponadto uznano, że dobrowolna współpraca nie zapewnia odpowiedniego stopnia harmonizacji lub pewności dla rynku. Analogicznie wariant zakładający pełną harmonizację zasad rynkowych został również odrzucony, ponieważ zmiany mogłyby naruszać zasady proporcjonalności i byłyby zasadniczo zbędne, jeżeli weźmie się pod uwagę obecny stan europejskich rynków energii.

Rozwiązanie kwestii przyszłych inwestycji w wytwarzanie i nieskoordynowanych mechanizmów zdolności wytwórczych

Oceniono różne warianty strategiczne wykraczające poza scenariusz odniesienia, z których każdy zakładał różne poziomy spójności i koordynacji między państwami członkowskimi na poziomie UE, a także różne zakresy, w jakich uczestnicy rynku polegaliby na płatnościach związanych z rynkiem energii.

W tak zwanym wariantcie „rynek wyłącznie energii” zakłada się, że europejskie rynki ulegną wystarczającej poprawie i będą wystarczająco wzajemnie powiązane, tak aby zapewniały niezbędne sygnały cenowe w celu stymulowania inwestycji w nowe zasoby we właściwych miejscach. W takim scenariuszu nie byłyby już potrzebne mechanizmy zdolności wytwórczych.

Wybrany wariant bazuje na tym scenariuszu „rynek wyłącznie energii”, ale nie odrzuca możliwości wykorzystywania mechanizmów zdolności wytwórczych przez państwa członkowskie, jednak pod warunkiem że opierają się one na wspólnych metodach oceny wystarczalności przeprowadzanej całkowicie przejrzystie przez ENTSO-E i ACER i są zgodne ze wspólnymi cechami struktury na potrzeby lepszej zgodności pomiędzy krajowymi mechanizmami zdolności wytwórczych i zharmonizowaną współpracą transgraniczną. Wariant ten opiera się na wytycznych Komisji Europejskiej w sprawie pomocy państwa na ochronę środowiska i cele związane z energią w latach 2014–2020, a także na badaniu sektorowym dotyczącym mechanizmów zdolności wytwórczych.

Podejście o charakterze nieregulacyjnym zostało odrzucone, ponieważ obowiązujące przepisy prawodawstwa UE nie są wystarczająco klarowne i solidne, aby poradzić sobie z wyzwaniem stojącymi przed europejskim systemem elektroenergetycznym. Oprócz tego dobrowolna współpraca może nie zapewnić odpowiedniego stopnia harmonizacji we wszystkich państwach członkowskich lub pewności dla rynku. Prawodawstwo jest konieczne w tym obszarze w celu rozwiązywania kwestii w spójny sposób. Wariant, w którym, w oparciu o regionalne lub ogólnounijne oceny wystarczalności, całe regiony lub ostatecznie wszystkie państwa członkowskie UE musiałyby obowiązkowo wprowadzić mechanizmy zdolności wytwórczych, został odrzucony jako nieproporcjonalny.

Niezadowolające działanie rynków detalicznych: wolne wdrażanie i niskie poziomy usług

Zatwierdzony wariant uwzględnia stopniowe odejście państw członkowskich od ogólnej regulacji cen w terminie określonym w prawodawstwie UE, poczynając od ustalania cen na poziomie poniżej kosztów. W tym wariantcie umożliwia się przejściową regulację cen dla konsumentów wrażliwych. W celu zwiększenia zaangażowania konsumentów ograniczono wykorzystanie opłat za rozwiązanie umowy. Zaufanie konsumentów do stron internetowych umożliwiających porównywanie cen ma zostać wzmocnione poprzez wdrożenie przez organy krajowe narzędzia certyfikacji. Oprócz tego zasady nadrzędne zagwarantują, że rachunki za energię będą klarowne i łatwe do zrozumienia dzięki minimalnym wymogom dotyczącym ich treści. Państwa członkowskie są również zobowiązane do monitorowania liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym. Wreszcie, aby umożliwić opracowywanie nowych usług przez nowe podmioty i przedsiębiorstwa usług energetycznych, zapewnia się niedyskryminacyjny dostęp do danych konsumentów.

Inne rozważane, lecz odrzucone, warianty obejmowały pełną harmonizację przepisów konsumenckich wraz z kompleksowymi zabezpieczeniami chroniącymi konsumentów; zwolnienia z regulacji cen określone na poziomie UE na podstawie wartości progowej zużycia lub wartości progowej ceny; standardowy model obsługi danych, który miałby zostać wprowadzony oraz odpowiedzialność powierzona neutralnemu uczestnikowi rynku, np. OSP; wszystkie opłaty związane ze zmianą dostawcy, w tym opłaty za rozwiązanie umowy, zostałyby zniesione, a treść rachunków za energię częściowo zharmonizowana; a wreszcie wprowadzenie ram UE mających na celu monitorowanie ubóstwa energetycznego w oparciu o badanie efektywności energetycznej wykonywane przez państwa członkowskie dla zasobów mieszkaniowych, a także środków zapobiegawczych umożliwiających unikanie odłączeń. Wszystkie powyższe warianty zostały odrzucone ze względu na zasadę pomocniczości i proporcjonalności. Utrzymanie dotychczasowego stanu również nie zostało uznane za realny wariant przez prawie wszystkie zainteresowane strony biorące udział w konsultacjach.

Poprawa ram instytucjonalnych i roli Agencji

Ramy instytucjonalne trzeciego pakietu mają na celu wspieranie współpracy krajowych organów regulacyjnych, a także współpracy OSP. Od momentu swojego powstania ACER i ENTSO odgrywały wiodącą rolę w dążeniu do funkcjonującego wewnętrznego rynku energii. Jednakże ostatnie zmiany na europejskich rynkach energii uwzględnione w obecnej ocenie skutków i późniejszych wnioskach w ramach inicjatywy dotyczącej struktury rynku wymagają dostosowania ram instytucjonalnych. Oprócz tego wdrożenie trzeciego pakietu zasygnalizowało również obszary, w których można uzyskać poprawę w zakresie ram mających zastosowanie do ACER i ENTSO. Jeżeli chodzi o warianty brane pod uwagę na potrzeby reformy ram instytucjonalnych, odrzucono wariant zakładający działanie w dotychczasowy sposób, ponieważ skutkowałby on powstaniem luk w zakresie regulacji i nadzoru rynku, zgodnie z przepisami dotyczącymi stopniowych zmian rynku wprowadzonymi w innych miejscach niniejszego wniosku, a także z bieżącym postępowaniem w zakresie prawodawstwa wtórnego na szczeblu UE.

Rozważono podejście o charakterze nieregulacyjnym typu „silniejsze egzekwowanie” i dobrowolną współpracę bez jakichkolwiek nowych, dodatkowych środków w celu dostosowania ram instytucjonalnych. Bardziej skuteczne egzekwowanie obowiązujących przepisów oznacza dalsze wdrażanie trzeciego pakietu i pełne wdrożenie kodeksów sieci oraz wytycznych – zgodnie z wariantem zakładającym działanie w dotychczasowy sposób – w połączeniu z bardziej skutecznym egzekwowaniem. Jednak jedynie bardziej skuteczne egzekwowanie nie zapewniłoby usprawnienia obecnych ram instytucjonalnych.

Wariant legislacyjny zakładający przekształcenie ACER w podmiot zbliżony do ogólnoeuropejskiego organu regulacyjnego został również rozpatrzony, ale ostatecznie go

odrzucono. Aby Agencja spełniała taką rolę, konieczne byłoby znaczne podwyższenie budżetu ACER i zwiększenie jej personelu, ponieważ występowałaby konieczność dużej koncentracji ekspertów w Agencji. Wydaje się również właściwe, aby utrzymać zaangażowanie krajowych organów regulacyjnych w proces decyzyjny Agencji i nie zastępować systemowo głosowania większościowego krajowych organów regulacyjnych decyzjami dyrektora.

Rozważono zatem warianty legislacyjne mające na celu usprawnienie działania ACER w oparciu o istniejące ramy. Wariant zaaprobowany w ocenie skutków umożliwia dostosowanie ram instytucjonalnych UE do nowych sytuacji w systemie elektroenergetycznym. Stanowi również odpowiedź na potrzebę dalszej współpracy regionalnej oraz istniejące i przewidywane luki regulacyjne na rynku energii, a tym samym zapewnia elastyczność dzięki kombinacji podejść oddolnych i odgórnych.

Oprócz tego w celu likwidacji istniejącej luki prawnej w odniesieniu do funkcji regulacyjnych krajowych organów regulacyjnych na poziomie regionalnym inicjatywy polityczne w ramach tego wariantu określałyby elastyczne regionalne ramy regulacyjne w celu wzmocnienia koordynacji regionalnej i procesu decyzyjnego krajowych organów regulacyjnych. W tym wariantcie wprowadzono by system skoordynowanych decyzji regionalnych i nadzoru nad pewnymi kwestiami ze strony krajowych organów regulacyjnych z danego regionu (np. regionalnymi centrami operacyjnymi oraz innymi kwestiami wynikającymi z proponowanych inicjatyw w zakresie struktury rynku), a rola ACER polegałaby na ochronie interesów UE.

Prawa podstawowe

Obecny wniosek może mieć wpływ na szereg praw podstawowych ustanowionych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej, a w szczególności na: poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego (art. 7), prawo do ochrony danych osobowych (art. 8), zakaz dyskryminacji (art. 21), prawo do zabezpieczenia społecznego (art. 34), dostęp do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (art. 36), integrację wysokiego poziomu ochrony środowiska (art. 37) oraz prawo do skutecznego środka prawnego (art. 47).

Kwestia ta została uregulowana w szczególności za pomocą szeregu przepisów dotyczących ochrony konsumentów, ubóstwa energetycznego, ochrony konsumentów wrażliwych, dostępu do usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, ochrony danych i prywatności.

Na stronie internetowej Komisji znajduje się streszczenie oceny skutków²⁴ wraz z pozytywną opinią Rady ds. Kontroli Regulacyjnej.

• Sprawność regulacyjna i uproszczenie

Wniosek może doprowadzić do zwiększenia wymogów administracyjnych, lecz tylko w ograniczonym zakresie. Przykładowo dzięki wprowadzeniu równych warunków dla wszystkich technologii w zakresie pełnego udziału w rynkach energii, technologie takie będą musiały spełnić szereg wymogów w zakresie zgodności rynkowej, co może spowodować pewne obciążenia administracyjne.

Środki przewidziane w celu poprawy płynności i integracji rynków energii mogą również powodować krótkoterminowe skutki dla przedsiębiorstw, ponieważ będą one musiały się dostosować do nowych uzgodnień w zakresie handlu energią. Uznaje się je jednak za minimalne w porównaniu z podstawowym scenariuszem odniesienia zakładającym niepodejmowanie działań, ponieważ korzyści ekonomiczne reformy w bardzo dużej mierze przewyższają trudności związane z krótko- lub długoterminową reorganizacją administracji.

²⁴ [OP: Please insert link to Impact Assessment]

Analogicznie stopniowe odchodzenie od cen regulowanych na szczeblu państw członkowskich będzie wymagało od krajowych organów regulacyjnych wzmożenia starań w zakresie monitorowania rynków, zapewniających skuteczną konkurencję i gwarantujących ochronę konsumentów. Powyższe skutki można zrównoważyć za pomocą zwiększonego zaangażowania konsumentów, co w naturalny sposób przyczyni się do wzmocnienia konkurencji na rynku.

Zakres działań, które należy podjąć w ramach zaktualizowanych ram instytucjonalnych, spowoduje również stworzenie nowego zestawu wymogów dotyczących zaangażowania na szczeblu administracyjnym ze strony krajowych organów regulacyjnych i operatorów systemów przesyłowych. Obejmują one działanie na forum ACER i za pośrednictwem procesów decyzyjnych, prowadzące do uzgodnienia metod i praktyk sprawnego obrotu energią na granicy.

Szczegółowe skutki administracyjne i gospodarcze dla przedsiębiorstw i organów publicznych w odniesieniu do każdego z analizowanych wariantów strategicznych podano w rozdziale 6 oceny skutków.

4. WPLYW NA BUDŻET

Wpływ na budżet związany z wnioskiem będącym częścią niniejszego pakietu dotyczy zasobów Agencji ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (ACER), co zostało opisane w ocenie skutków finansowych regulacji towarzyszącej wnioskowi Komisji dotyczącemu wersji przekształconej rozporządzenia ustanawiającego ACER. Zasadniczo nowe zadania, które ma wykonywać ACER, zwłaszcza w odniesieniu do oceny wystarczalności systemu i ustanowienia regionalnych centrów operacyjnych, wymagają wprowadzenia maksymalnie 18 dodatkowych EPC do Agencji w 2020 r., wraz z odpowiadającymi im zasobami finansowymi.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja będzie monitorowała transpozycję środków, które zostaną ostatecznie przyjęte, i zgodność z nimi państw członkowskich i innych podmiotów, a także będzie przedsięwzięła środki egzekwowania, o ile zajdzie taka potrzeba. Dodatkowo, tak jak miało to już miejsce w kontekście wdrażania trzeciego pakietu energetycznego, Komisja zapewni dokumenty zawierające wytyczne służące jako pomoc w zakresie wdrażania przyjętych środków.

W ramach realizacji celów w zakresie monitorowania i wdrażania Komisja będzie korzystać ze wsparcia, zwłaszcza ze strony ACER. Coroczne sprawozdania sporządzane przez Agencję oraz równoległe ewaluacje przygotowywane przez Komisję, wraz ze sprawozdawczością Grupy Koordynacyjnej ds. Energii Elektrycznej, stanowią część środków przewidzianych w niniejszej inicjatywie. Agencja zostanie poproszona o dokonanie dalszego przeglądu swoich wskaźników monitorowania w celu zapewnienia ich stałej istotności na potrzeby monitorowania postępów w realizacji celów stanowiących podstawę niniejszych wniosków, tak aby można je było odpowiednio odzwierciedlić m.in. w corocznym sprawozdaniu ACER nt. monitorowania rynku.

Równoległe do inicjatyw objętych wnioskiem Komisja przedstawi inicjatywę dotyczącą zarządzania unią energetyczną, która usprawni planowanie, sprawozdawczość i monitorowanie wymogów. W oparciu o inicjatywę dotyczącą zarządzania unią energetyczną obecne wymogi dotyczące monitorowania i sprawozdawczości nałożone na Komisję i państwa członkowskie na mocy trzeciego pakietu energetycznego zostaną włączone do sprawozdań dotyczących postępów horyzontalnych i monitorowania. Więcej informacji na

temat usprawnienia wymogów dotyczących monitorowania i sprawozdawczości znajduje się w ocenie skutków dotyczącej zarządzania unią energetyczną.

Bardziej szczegółowe omówienie mechanizmów monitorowania i wskaźników odniesienia znajduje się w rozdziale 8 oceny skutków.

6. OBJAŚNIENIA POSZCZEGÓLNYCH PRZEPISÓW WNIOSKÓW

• Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej (wersja przekształcona)

W *rozdziale I* dyrektywy będącej przedmiotem wniosku zawarto pewne wyjaśnienia odnośnie do jej zakresu i przedmiotu, kładąc nacisk na umieszczenie konsumentów w centrum uwagi oraz znaczenie rynku wewnętrznego i jego głównych zasad. Zaktualizowano w nim również główne definicje stosowane w dyrektywie.

W *rozdziale II* dyrektywy będącej przedmiotem wniosku ustanowiono ogólną zasadę, w myśl której państwa członkowskie muszą zapewnić konkurencyjność, ukierunkowanie na konsumentów, elastyczność i brak dyskryminacji na unijnym rynku energii elektrycznej. Podkreślono w nim, że środki krajowe nie powinny nadmiernie utrudniać przepływów transgranicznych, uczestnictwa konsumentów ani inwestycji. W rozdziale tym sformułowano ponadto zasadę, zgodnie z którą ceny dostaw muszą być rynkowe, z zastrzeżeniem należycie uzasadnionych wyjątków. Wyjaśniono w nim również niektóre zasady związane z funkcjonowaniem unijnych rynków energii elektrycznej, takie jak prawo wyboru dostawcy. Rozdział ten zawiera także zaktualizowane przepisy dotyczące ewentualnych obowiązków użyteczności publicznej, które w pewnych okolicznościach mogą być nakładane przez państwa członkowskie na przedsiębiorstwa energetyczne.

W rozdziale III dyrektywy będącej przedmiotem wniosku ugruntowano istniejące już prawa konsumentów i wprowadzono nowe prawa w celu umieszczenia konsumentów w centrum rynków energii dzięki zapewnieniu im mocnej pozycji i lepszej ochrony. W rozdziale tym ustanowiono zasady dotyczące czytelniejszych informacji o rozliczeniach oraz certyfikowanych narzędzi porównywania ofert. Zawiera on przepisy zapewniające konsumentom swobodę wyboru i zmiany dostawców lub koncentratorów, prawo do umów opartych na dynamicznych cenach i możliwość uczestniczenia w odpowiedzi odbioru oraz podejmowania własnej produkcji energii elektrycznej na własne potrzeby. W rozdziale tym określono uprawnienie każdego konsumenta do żądania inteligentnego licznika wyposażonego w minimalny zestaw funkcji. Udoskonalono w nim również istniejące już przepisy dotyczące możliwości dzielenia się przez konsumentów swoimi danymi z dostawcami i usługodawcami dzięki doprecyzowaniu roli stron odpowiedzialnych za zarządzanie danymi i dzięki ustanowieniu wspólnego europejskiego formatu danych, który Komisja ma opracować w drodze aktu wykonawczego. Przepisy tego rozdziału mają również sprawić, by państwa członkowskie zajęły się kwestią ubóstwa energetycznego. W rozdziale tym zobowiązuje się ponadto państwa członkowskie do określenia ram dotyczących niezależnych koncentratorów i odpowiedzi odbioru wraz z zasadami umożliwiającymi ich pełny udział w rynku. Określono w nim ramy dotyczące lokalnych społeczności energetycznych, które mogą podejmować miejscową produkcję, dystrybucję, koncentrację, magazynowanie i dostawę energii lub świadczyć usługi w zakresie efektywności energetycznej. Ponadto w rozdziale tym doprecyzowano istniejące już przepisy dotyczące inteligentnych liczników, punktów kompleksowej obsługi, praw do ugody pozasądowej, usługi powszechnej i konsumentów wrażliwych.

W rozdziale IV dyrektywy będącej przedmiotem wniosku doprecyzowano w pewnym zakresie zadania operatorów systemu dystrybucyjnego (OSD), zwłaszcza związane z działalnością OSD dotyczącą zamówień na usługi sieciowe w celu zapewnienia elastyczności, integracji pojazdów elektrycznych i zarządzania danymi. W rozdziale tym sprecyzowano również rolę OSD w odniesieniu do magazynowania energii i punktów ładowania pojazdów elektrycznych.

W rozdziale V dyrektywy będącej przedmiotem wniosku podsumowano ogólne zasady mające zastosowanie wobec operatorów systemu przesyłowego (OSP), głównie w oparciu o obowiązujące przepisy, doprecyzowując jedynie w pewnym zakresie kwestię usług pomocniczych i nowych regionalnych centrów operacyjnych.

Rozdział VI dyrektywy będącej przedmiotem wniosku, określający zasady rozdziału systemów opracowane w ramach trzeciego pakietu energetycznego, pozostaje niezmieniony, jeżeli chodzi o główne przepisy materialne dotyczące rozdziału, zwłaszcza w odniesieniu do trzech systemów dotyczących OSP (rozdział własnościowy, niezależny operator systemu i niezależny operator systemu przesyłowego) oraz w odniesieniu do przepisów dotyczących wyznaczania i certyfikacji OSP. W rozdziale tym doprecyzowano jedynie możliwość posiadania instalacji magazynowania energii lub świadczenia usług pomocniczych przez OSP.

Rozdział VII dyrektywy będącej przedmiotem wniosku zawiera przepisy dotyczące ustanawiania, zakresu uprawnień i obowiązków oraz zasad funkcjonowania niezależnych krajowych organów regulacji energetyki. We wniosku podkreśla się zwłaszcza obowiązek współpracy organów regulacyjnych z organami regulacyjnymi z państw sąsiednich i z ACER w sprawach o znaczeniu transgranicznym oraz aktualizuje się wykaz zadań organów regulacyjnych, między innymi w odniesieniu do nadzoru nad nowo utworzonymi regionalnymi centrami operacyjnymi.

W rozdziale VIII dyrektywy będącej przedmiotem wniosku zmieniono niektóre przepisy ogólne, między innymi dotyczące odstępstw od dyrektywy oraz wykonywania przekazanych uprawnień, na podstawie rozporządzenia (UE) nr 182/2011, przez Komisję i komitet ustanowiony zgodnie z zasadami procedury komitetowej.

W nowych załącznikach do dyrektywy będącej przedmiotem wniosku ustanowiono więcej wymagań odnoszących się do narzędzi porównywania ofert oraz do rozliczeń i informacji o rozliczeniach, a także zmieniono istniejące wcześniej wymagania dotyczące inteligentnych liczników i ich wprowadzania.

- **Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wewnętrznego rynku energii elektrycznej (wersja przekształcona)**

W rozdziale I rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku określono jego zakres i przedmiot oraz definicje używanych w nim terminów. W rozdziale tym podkreślono znaczenie niezakłóconych sygnałów rynkowych dla zapewnienia większej elastyczności, dekarbonizacji i innowacyjności oraz zaktualizowano i uzupełniono główne definicje stosowane w rozporządzeniu.

W rozdziale II rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku wprowadzono nowy artykuł, w którym określono podstawowe zasady, które muszą być przestrzegane w krajowym prawodawstwie energetycznym, aby umożliwić funkcjonowanie wewnętrznego rynku energii elektrycznej. W rozdziale tym ustanowiono również główne zasady prawne dotyczące obrotu

energią elektryczną w ramach różnych przedziałów czasowych obrotu (rynki bilansowania, dnia bieżącego i dnia następnego oraz rynek terminowy), w tym zasady kształtowania cen. Sprecyzowano w nim zasadę dotyczącą obowiązku bilansowania i ustanowiono ramy dla bardziej kompatybilnych z rynkiem przepisów dotyczących dysponowania, ograniczania mocy instalacji wytwórczych i odpowiedzi odbioru, w tym warunki dotyczące wszelkich wyjątków od tychże przepisów.

W rozdziale III rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku opisano proces określania obszarów rynkowych w skoordynowany sposób, zgodnie z procesem przeglądu określonym w rozporządzeniu (UE) 2015/1222 ustanawiającym wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi²⁵. Aby rozwiązać utrzymujący się problem znacznych ograniczeń krajowych dla transgranicznych przepływów energii elektrycznej, sprecyzowano warunki dotyczące takich wyjątkowych ograniczeń, zwłaszcza poprzez ustanowienie przepisów mających zapewnić, by import i eksport energii elektrycznej nie był ograniczany przez podmioty krajowe ze względów ekonomicznych. W rozdziale tym wprowadzono ponadto zmiany we wcześniej obowiązujących zasadach dotyczących sieciowych taryf przesyłowych i dystrybucyjnych oraz ustanowiono procedurę wspierania stopniowego zbliżania metodyki kształtowania taryf przesyłowych i dystrybucyjnych. Ustanowiono w nim również zmienione przepisy dotyczące stosowania opłat z tytułu alokacji zdolności przesyłowych.

W rozdziale IV rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku ustanowiono nowe ogólne zasady dotyczące rozwiązywania przez państwa członkowskie problemów wystarczalności zasobów w skoordynowany sposób. Określono w nim zasady i procedurę opracowywania oceny wystarczalności zasobów na poziomie europejskim, aby lepiej ustalić zapotrzebowanie na mechanizmy zdolności wytwórczych oraz, w stosownych przypadkach, ustanowienie normy niezawodności przez państwa członkowskie. W rozdziale tym sprecyzowano, w jaki sposób i na jakich warunkach można wprowadzać mechanizmy zdolności wytwórczych w sposób kompatybilny z rynkiem. Objąsnilo w nim również zgodne z rynkiem zasady konstrukcji mechanizmów zdolności wytwórczych, w tym zasady udziału zdolności wytwórczych znajdujących się w innym państwie członkowskim oraz zasady wykorzystania połączeń wzajemnych. Określono w nim sposób, w jaki regionalne centra operacyjne, krajowi OSP, ENTSO energii elektrycznej i krajowe organy regulacyjne poprzez ACER będą uczestniczyć w opracowywaniu parametrów technicznych udziału zdolności wytwórczych znajdujących się w innym państwie członkowskim oraz zasad operacyjnych tego udziału.

W rozdziale V rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku określono zadania i obowiązki ENTSO energii elektrycznej oraz zadania nadzorcze ACER w tym zakresie, jednocześnie akcentując obowiązek działania tej agencji w sposób niezależny i dla dobra Europy. W rozdziale tym określono misję regionalnych centrów operacyjnych oraz ustanowiono kryteria i procedurę określania regionów pracy systemu objętych zasięgiem działania każdego regionalnego centrum operacyjnego, a także funkcje koordynacyjne pełnione przez te centra. Określono w nim również ustalenia robocze i organizacyjne, wymagania dotyczące konsultacji, wymagania i procedury dotyczące przyjmowania decyzji i zaleceń oraz ich zmiany, skład i obowiązki zarządu oraz ustalenia dotyczące odpowiedzialności odnoszące się do regionalnych centrów operacyjnych. W rozdziale tym włączono także przepisy dotyczące przyłączania jednostek kogeneracyjnych, uprzednio zawarte w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października

²⁵ Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1222 z dnia 24 lipca 2015 r. ustanawiające wytyczne dotyczące alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami przesyłowymi (Dz.U. L 197 z 25.7.2015, s. 24–72).

2012 r. w sprawie efektywności energetycznej. Przepisy dotyczące dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi, wymiany informacji i certyfikacji pozostają w przeważającym stopniu niezmienione.

W rozdziale VI rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku ustanawia się europejską organizację OSD, określa procedurę jej ustanowienia i jej zadania, w tym zadania odnoszące się do konsultacji z zainteresowanymi stronami. Rozdział ten zawiera również szczegółowe przepisy dotyczące współpracy pomiędzy OSD i OSP w odniesieniu do planowania i eksploatacji ich sieci.

W rozdziale VII rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku określa się istniejące już wcześniej uprawnienia i zasady odnoszące się do przyjmowania przez Komisję aktów delegowanych w postaci kodeksów sieci lub wytycznych dotyczących sieci. W rozdziale tym sprecyzowano charakter prawny i proces przyjmowania kodeksów sieci i wytycznych dotyczących sieci oraz rozszerzono ich ewentualną treść na takie dziedziny jak struktury taryf dystrybucyjnych, zasady świadczenia usług pomocniczych niezależnych od częstotliwości, zasady dotyczące odpowiedzi odbioru, magazynowania energii i ograniczania popytu, zasady bezpieczeństwa cybernetycznego, zasady dotyczące regionalnych centrów operacyjnych oraz ograniczanie mocy instalacji wytwórczych i redysponowanie mocami instalacji wytwórczych i instalacjami odbiorczymi. W rozdziale tym uproszczono i usprawniono procedurę opracowywania kodeksów sieci elektroenergetycznej oraz przyznano krajowym organom regulacyjnym możliwość podejmowania decyzji w ramach ACER w kwestiach dotyczących wdrażania kodeksów sieci i wytycznych dotyczących sieci. Włączono w nim również w większym stopniu europejską organizację OSD i inne zainteresowane strony w procedurę opracowywania wniosków dotyczących kodeksów sieci elektroenergetycznej.

Rozdział VIII rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku zawiera przepisy końcowe. Obejmuje on obowiązujące wcześniej przepisy dotyczące zwolnienia nowych połączeń wzajemnych prądu stałego z niektórych wymogów dyrektywy i rozporządzenia w sprawie energii elektrycznej, a jednocześnie sprecyzowano w nim procedurę późniejszych zmian dokonywanych przez krajowe organy regulacyjne w decyzjach dotyczących tych zwolnień.

W załączniku do rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku określono bardziej szczegółowo funkcje przypisane regionalnym centrom operacyjnym utworzonym na mocy rozporządzenia.

- **Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Agencję Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki (wersja przekształcona)**

Ogólnie biorąc, proponuje się dostosowanie przepisów dotyczących ACER do „wspólnego podejścia” w sprawie zdecentralizowanych agencji UE uzgodnionego pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą UE i Komisją Europejską („wspólne podejście”)²⁶. Na obecnym etapie zapewnia się jednak utrzymanie ograniczonych odstępstw od „wspólnego podejścia” w przypadku ACER.

W rozdziale I rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku opisano rolę, cele i zadania ACER oraz rodzaje aktów, które agencja ta może przyjmować, a także zawarto w nim przepisy dotyczące konsultacji i monitorowania. Wykaz zadań został uaktualniony w celu uwzględnienia zadań ACER w zakresie nadzoru nad rynkiem hurtowym i infrastruktury transgranicznej, które zostały przypisane ACER po przyjęciu rozporządzenia.

²⁶ Zob. wspólne oświadczenie Parlamentu Europejskiego, Rady UE i Komisji Europejskiej w sprawie agencji zdecentralizowanych z dnia 19.07.2012 r.

Co się tyczy przyjmowania kodeksów sieci elektroenergetycznej, poszerzono zakres odpowiedzialności ACER za opracowywanie i przedkładanie Komisji ostatecznego wniosku w sprawie kodeksu sieci, utrzymując jednocześnie rolę ENTSO-E jako eksperta technicznego. We wniosku sformalizowano również pozycję OSD reprezentowanych na poziomie UE, zwłaszcza jeżeli chodzi o opracowywanie wniosków w sprawie kodeksów sieci, zgodnie z rozszerzeniem zakresu ich obowiązków. Agencja uzyskuje kompetencję do decydowania o warunkach, metodyce i algorytmach wdrażania kodeksów sieci i wytycznych dotyczących sieci.

Wprowadza się regionalny proces podejmowania decyzji w odniesieniu do zadań o kontekście regionalnym dotyczących jedynie ograniczonej liczby krajowych organów regulacyjnych. W związku z powyższym dyrektor musiałby wydawać opinię, czy dana kwestia ma znaczenie przede wszystkim regionalne. Jeżeli rada organów regulacyjnych zgodzi się, że tak jest w istocie, podkomitet regionalny rady organów regulacyjnych powinien przygotować daną decyzję, która ostatecznie zostanie przyjęta lub odrzucona przez samą radę organów regulacyjnych. W pozostałych przypadkach rada organów regulacyjnych decydowałaby bez udziału podkomitetu regionalnego.

W rozdziale tym określono również szereg nowych zadań ACER dotyczących koordynacji w ramach agencji niektórych funkcji związanych z regionalnymi centrami operacyjnymi, dotyczących nadzoru nad wyznaczonymi operatorami rynku energii elektrycznej i związanych z zatwierdzaniem metod i wniosków dotyczących wystarczalności mocy wytwórczych i gotowości na wypadek zagrożeń.

Rozdział II rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku zawiera przepisy o charakterze organizacyjnym dotyczące rady administracyjnej, rady organów regulacyjnych, dyrektora i komisji odwoławczej oraz nowy przepis o grupach roboczych Agencji. Szereg poszczególnych przepisów dostosowano do wspólnego podejścia w sprawie zdecentralizowanych agencji UE lub do nowych zasad głosowania w Radzie, jednak zachowano główne cechy istniejącej struktury zarządzania, a w szczególności radę organów regulacyjnych.

To odstępstwo od wspólnego podejścia, jakie ma miejsce w przypadku ACER, jest uzasadnione w opisany poniżej sposób.

Główne cele europejskiej polityki w dziedzinie energii elektrycznej, bezpieczeństwo dostaw, dostępność cenową elektryczności i dekarbonizację można osiągnąć w najbardziej opłacalny sposób dzięki zintegrowanemu europejskiemu rynkowi energii elektrycznej. W związku z powyższym infrastruktura przesyłowa energii elektrycznej staje się stopniowo coraz bardziej wzajemnie połączona, coraz większe ilości energii elektrycznej są przedmiotem obrotu transgranicznego, moce wytwórcze są dzielone na skalę europejską, a system przesyłowy jest eksploatowany z uwzględnieniem aspektów regionalnych i transgranicznych. Obecny pakiet legislacyjny jeszcze bardziej umacnia te tendencje, które zgodnie z oczekiwaniami powinny przynieść oszczędności z korzyścią dla odbiorców europejskich.

Warunkiem wstępnym utworzenia wewnętrznego rynku energii elektrycznej jest otwarcie sektora na konkurencję. Podobnie jak w innych gałęziach gospodarki, otwarcie rynku energii elektrycznej wymagało nowych uregulowań, w szczególności w odniesieniu do systemu przesyłowego i dystrybucyjnego, oraz nadzoru regulacyjnego. W tym celu utworzono niezależne organy regulacyjne. Na tych podmiotach spoczywa szczególna odpowiedzialność, jeżeli chodzi o sprawowanie nadzoru nad krajowymi i europejskimi przepisami mającymi zastosowanie do sektora energii elektrycznej.

Jednakże wraz z rosnącym obrotem transgranicznym i działaniem systemu uwzględniającym kontekst regionalny i europejski krajowe organy regulacyjne musiały w coraz większym stopniu koordynować swoje działania z krajowymi organami regulacyjnymi z innych państw członkowskich. ACER została pomyślana jako platforma tej współpracy i pełni swoją rolę od chwili jej utworzenia w 2011 r. Podmiotem w obrębie Agencji, w którym z udziałem pracowników Agencji przygotowywana jest większość opinii, zaleceń i decyzji Agencji, jest więc rada organów regulacyjnych, w której skład wchodzi wysocy rangą przedstawiciele krajowych organów regulacyjnych oraz przedstawiciel Komisji, który nie posiada prawa głosu. Pierwsze lata istnienia Agencji wykazały, że rada organów regulacyjnych potrafiła skutecznie przyczyniać się do wypełniania zadań Agencji.

Ponieważ rynki energii są wciąż w znacznym stopniu regulowane na poziomie krajowym, krajowe organy regulacyjne są podmiotami odgrywającymi kluczową rolę na tychże rynkach. Głównym zadaniem ACER nie jest wykonywanie przekazanych kompetencji regulacyjnych Komisji, lecz koordynacja decyzji regulacyjnych przyjmowanych przez niezależne krajowe organy regulacyjne. W obecnym wniosku ustawodawczym nadal w dużej mierze zachowuje się ten podział ról. Obecna struktura dobrze wpisuje się w delikatną równowagę sił pomiędzy różnymi podmiotami, uwzględniając szczególne cechy rozwijającego się wewnętrznego rynku energii. Zachwianie tej równowagi na obecnym etapie mogłoby grozić zakłóceniem realizacji inicjatyw strategicznych sformułowanych we wnioskach ustawodawczych, a przez to stwarzałoby przeszkody dla dalszej integracji rynku energii, która jest głównym celem niniejszego wniosku. Przeniesienie uprawnień decyzyjnych na zarząd, jak przewidziano we wspólnym podejściu, wydaje się zatem przedwcześnie. Zamiast tego należałoby raczej zachować obecną strukturę, która sprawia, że krajowe organy regulacyjne działają bez bezpośredniej interwencji ze strony instytucji UE ani państw członkowskich w poszczególnych sprawach. Jednocześnie ogół prac organów regulacyjnych nadal podlega zatwierdzeniu przez instytucje UE poprzez dokumenty programowe, budżetowe i strategiczne. Instytucje UE są również zaangażowane w kwestie administracyjne. W związku z powyższym nie proponuje się zmiany konfiguracji ani sposobu działania istniejącej rady organów regulacyjnych.

Podobnie nie proponuje się dostosowania koncepcji rady administracyjnej do modelu zarządu przyjętego we wspólnym podejściu. Rada administracyjna Agencji w swoim obecnie przyjętym składzie okazała się w ostatnich latach szczególnie skuteczna i sprawnie działająca. Jej działanie zapewniają przedstawiciele Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji.

Mimo że na obecnym etapie Komisja nie uważa za stosowne pełnego dostosowania struktury zarządzania Agencji do wspólnego podejścia, będzie ona nadal kontrolować, czy opisane odstępstwa od wspólnego podejścia są wciąż uzasadnione, a następna ocena zaplanowana na 2021 r., w uzupełnieniu oceny celów, mandatu i zadań Agencji, będzie się w szczególności koncentrować na strukturze zarządzania Agencji.

Rozdział III rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku zawiera przepisy finansowe. Proponuje się dostosowanie kilku pojedynczych przepisów do wspólnego podejścia w sprawie agencji zdecentralizowanych.

W rozdziale IV rozporządzenia będącego przedmiotem wniosku zaktualizowano kilka pojedynczych przepisów zgodnie ze wspólnym podejściem, a poza tym zawiera on w przeważającym stopniu niezmiennione przepisy o pracownikach i odpowiedzialności.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

2016/0380 (COD)

Wniosek

DYREKTYWA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

~~dotycząca~~ ☒ w sprawie ☒ wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej
~~i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE~~

(wersja przekształcona)

(Tekst mający znaczenie dla EOG)

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ~~ustanawiający Wspólnotę Europejską~~ ☒ o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ☒, w szczególności jego ~~art. 47 ust. 2 oraz art. 55 i art. 95~~ ☒ art. 194 ust. 2 ☒,

uwzględniając wniosek Komisji ☒ Europejskiej ☒,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego²⁷,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów²⁸,

stanowiąc zgodnie ~~z procedurą określoną w art. 251 Traktatu~~ ☒ ze zwykłą procedurą ustawodawczą ☒,

a także mając na uwadze, co następuje:

↓ nowy

- (1) Do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE²⁹ wprowadzonych ma być szereg zmian. Dla zachowania przejrzystości dyrektywę tę należy przekształcić.

²⁷ Dz.U. C 211 z 19.8.2008, s. 23.

²⁸ Dz.U. C 172 z 5.7.2008, s. 55.

²⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 55).

↓ 2009/72/WE (dostosowany) motyw 1 ⇒ nowy

- (2) Rynek wewnętrzny energii elektrycznej, który od 1999 r. jest stopniowo realizowany w całej ~~Wspólnocie~~ ☒ Unii ☒, ma na celu zapewnienie ⇒ –dzięki tworzeniu konkurencyjnych transgranicznych rynków energii elektrycznej – ⇐ prawdziwej możliwości wyboru wszystkim konsumentom w Unii Europejskiej, bez względu na to, czy są to obywatele, czy przedsiębiorstwa, stworzenie nowych możliwości gospodarczych ~~oraz zwiększenie poziomu handlu transgranicznego, aby osiągnąć w ten sposób zwiększenie wydajności, zapewnienie konkurencyjnych cen~~ ⇒, skutecznych zachęt do inwestycji ⇐ i wyższych standardów usług oraz przyczynienie się do bezpieczeństwa dostaw i stabilności.
-

↓ 2009/72/WE (dostosowany) motyw 2 ⇒ nowy

- (3) Dyrektywa 2003/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ~~z dnia 26 czerwca 2003 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej~~³⁰ ⇒ oraz dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE ⇐ wniosła wniosły znaczący wkład w tworzenie takiego rynku wewnętrznego energii elektrycznej. ⇒ System elektroenergetyczny w Europie przechodzi jednak właśnie głęboką przemianę. Realizacja wspólnego celu, jakim jest obniżenie emisyjności systemu elektroenergetycznego, stwarza nowe szanse dla uczestników rynku i stawia przed nimi nowe wyzwania. Jednocześnie rozwój technologiczny umożliwia nowe formy zaangażowania konsumentów i współpracy transgranicznej. Konieczne jest dostosowanie zasad funkcjonowania rynku unijnego do nowej rzeczywistości rynkowej ⇐.
-

↓ nowy

- (4) W strategii ramowej na rzecz unii energetycznej określono wizję unii energetycznej, w której obywatele zajmują pozycję centralną, biorą odpowiedzialność za transformację energetyki, korzystają z nowych technologii, by zmniejszyć swoje rachunki, biorą czynny udział w rynku, oraz w której chroni się konsumentów wrażliwych.
-

↓ nowy

- (5) W komunikacie Komisji z dnia 15 lipca 2015 r. „Stworzenie nowego ładu dla odbiorców energii”³¹ Komisja przedstawiła swoją wizję rynku detalicznego, który lepiej służy odbiorcom energii, w szczególności dzięki ściślejszemu połączeniu

³⁰ ~~Dz.U. L 176 z 15.7.2003, s. 37.~~

³¹ COM(2015) 339 final z 15.7.2015.

rynków hurtowych i detalicznych. Wykorzystując nowe technologie nowe i innowacyjne przedsiębiorstwa świadczące usługi energetyczne powinny umożliwić wszystkim konsumentom pełne uczestnictwo w procesie transformacji energetyki, zarządzając ich zużyciem energii w celu zapewnienia energooszczędnych rozwiązań, które umożliwią im zaoszczędzenie pieniędzy i przyczynią się do ogólnego zmniejszenia zużycia energii.

↓ nowy

- (6) W komunikacie Komisji z dnia 15 lipca 2015 r. zatytułowanym „Zainicjowanie procesu publicznych konsultacji na temat nowej struktury rynku energii”³² zwrócono uwagę na fakt, że odejście od wytwarzania energii w dużych, centralnych elektrowniach i przechodzenie na zdecentralizowaną produkcję energii ze źródeł odnawialnych oraz rynki niskoemisyjne wymaga dostosowania obecnych zasad obrotu energią elektryczną oraz zmian w dotychczasowych rolach uczestników rynku. Podkreślono w nim potrzebę zorganizowania rynków energii elektrycznej w bardziej elastyczny sposób oraz pełnej integracji wszystkich uczestników rynku, w tym producentów energii ze źródeł odnawialnych, nowych dostawców usług energetycznych, magazynowania energii i elastycznego odbioru.

↓ nowy

- (7) Obok sprostania nowym wyzwaniom celem dyrektywy jest również usunięcie utrzymujących się przeszkód utrudniających zakończenie tworzenia rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Udoskonalone ramy regulacyjne muszą przyczyniać się do przezwyciężenia obecnych problemów wynikających z rozdrobnienia rynków krajowych, charakteryzujących się jeszcze często wysokim stopniem interwencji regulacyjnych. Takie interwencje doprowadziły do powstania przeszkód w sprzedaży energii elektrycznej na równych warunkach oraz wyższych kosztów w porównaniu z rozwiązaniami opartymi na współpracy transgranicznej i zasadach rynkowych.

↓ nowy

- (8) Konsumenci mają zasadnicze znaczenie w dążeniu do osiągnięcia elastyczności niezbędnej do dostosowania systemu energii elektrycznej do niestabilnego, rozproszonego wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych. Postęp technologiczny w zarządzaniu siecią i wytwarzaniu energii ze źródeł odnawialnych otworzył przed konsumentami wiele możliwości, a zdrowa konkurencja na rynkach detalicznych będzie miała podstawowe znaczenie w zapewnieniu wprowadzania na zasadach rynkowych nowych innowacyjnych usług dostosowanych do zmieniających się potrzeb i możliwości konsumentów, przy jednoczesnym zwiększeniu elastyczności systemu. Dzięki zapewnieniu konsumentom możliwości uczestnictwa w rynku energii elektrycznej w większym stopniu oraz w nowy sposób rynek wewnętrzny energii

³² COM(2015) 340 final z 15.7.2015.

elektrycznej powinien przynieść obywatelom korzyści, a unijne cele związane z energią ze źródeł odnawialnych powinny zostać osiągnięte.

↓ 2009/72/WE motyw 3

- (9) Wolności, jakie Traktat gwarantuje obywatelom Unii – między innymi, swobodny przepływ towarów, swoboda przedsiębiorczości oraz prawo do swobodnego świadczenia usług – są możliwe do osiągnięcia jedynie w warunkach w pełni otwartego rynku, który umożliwia wszystkim konsumentom swobodny wybór dostawców, a wszystkim dostawcom – swobodną realizację dostaw dla odbiorców.

↓ 2009/72/WE motyw 57

- (10) Wspieranie uczciwej konkurencji i łatwego dostępu różnych dostawców ~~oraz podnoszenie zdolności wytwarzania nowej energii elektrycznej~~ powinno być dla państw członkowskich kwestią najwyższej wagi, tak, aby pozwolić konsumentom na pełne wykorzystanie możliwości wynikających ze zliberalizowanego rynku wewnętrznego energii elektrycznej.

↓ 2009/72/WE motyw 8
⇒ nowy

- (11) W celu zagwarantowania konkurencji i dostaw energii elektrycznej po najbardziej konkurencyjnej cenie państwa członkowskie i krajowe organy regulacyjne powinny ułatwiać transgraniczny dostęp nowych dostawców energii elektrycznej pochodzącej z różnych źródeł energii, jak również dostęp nowych dostawców mocy wytwórczych; ⇒ , instalacji magazynowych i odpowiedzi odbioru. ⇐

↓ 2009/72/WE motyw 60

- (12) Jednym z głównych celów niniejszej dyrektywy powinno być również zagwarantowanie wspólnych zasad prawdziwie wewnętrznego rynku energii elektrycznej i szerokich dostaw energii dostępnej dla każdego. W tym celu niezakłócone ceny rynkowe stanowiłyby zachętę do tworzenia transgranicznych połączeń wzajemnych oraz inwestycji w nowe moce wytwórcze, prowadząc jednocześnie w perspektywie długoterminowej do konwergencji cen.

↓ 2009/72/WE motyw 56

- (13) Ceny rynkowe powinny stwarzać właściwe zachęty do rozwoju sieci i inwestowania w nowe zdolności wytwarzania ~~wytwarzanie nowej~~ energii elektrycznej.

- (14) ~~Na mocy niniejszej dyrektywy, n~~ Na rynku wewnętrznym energii elektrycznej ~~istnieć będą~~ istnieją różne rodzaje organizacji rynku. Środki, które państwa członkowskie mogłyby wprowadzić ~~podjąć~~ w celu zapewnienia równych warunków działania, powinny być oparte na nadrzędnych względach interesu ogólnego. Zgodność środków z Traktatem oraz z prawem ~~wspólnotowym~~ ☒ Unii ☒ należy konsultować z Komisją.
-

- (15) Państwa członkowskie powinny nadal mieć dużą swobodę nakładania na przedsiębiorstwa energetyczne – w ogólnym interesie gospodarczym – obowiązków użyteczności publicznej. Państwa członkowskie powinny zapewniać odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli uznają to za stosowne – małym przedsiębiorstwom – prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości i po wyraźnie porównywalnych, przejrzystych i konkurencyjnych cenach. Obowiązki użyteczności publicznej w formie regulacji cen dostaw stanowią jednak zasadniczo środek zakłócający, który często prowadzi do akumulacji deficytów taryfowych, ograniczenia konsumentom możliwości wyboru, osłabienia zachęt do oszczędzania energii i inwestowania w efektywność energetyczną, niższych standardów usług, niższego poziomu zaangażowania i satysfakcji konsumentów, ograniczenia konkurencji, a także do zmniejszenia liczby innowacyjnych produktów i usług na rynku. W związku z tym państwa członkowskie powinny stosować inne narzędzia polityki, w szczególności ukierunkowane środki polityki społecznej, w celu zagwarantowania swoim obywatelom przystępności cenowej dostaw energii elektrycznej. Interwencje w zakresie ustalania cen powinny być stosowane wyłącznie w nielicznych wyjątkowych okolicznościach. W pełni zliberalizowany rynek detaliczny energii elektrycznej stymulowałby konkurencję cenową i pozacenową między istniejącymi dostawcami i stwarzał zachęty dla nowych podmiotów do wchodzenia na rynek, zwiększając tym samym możliwości wyboru i stopień zadowolenia po stronie konsumentów.
-

- (16) ~~Państwa członkowskie powinny zapewniać użytkownikom będącym gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za właściwe – małym przedsiębiorstwom – prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości o wyraźnie porównywalnych, przejrzystych i uzasadnionych cenach.~~ Aby zapewnić utrzymanie wysokich standardów usługi publicznej ☒ w Unii ☒ we Wspólnocie, Komisja powinna być regularnie powiadamiana o wszelkich środkach ~~podjętych~~ wprowadzanych przez państwa członkowskie dla osiągnięcia celów niniejszej dyrektywy. Komisja powinna regularnie publikować sprawozdanie analizujące środki ~~podjęte~~ wprowadzone na poziomie krajowym dla osiągnięcia celów związanych z usługą publiczną oraz porównujące ich skuteczność, w celu opracowania

zaleceń dotyczących środków, jakie należy podjąć wprowadzić na poziomie krajowym dla osiągnięcia wysokich standardów usług publicznych. ~~Państwa członkowskie powinny podjąć niezbędne środki w celu ochrony odbiorców wrażliwych w kontekście rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Takie środki mogą się różnić w zależności od specyficznych warunków w danym państwie członkowskim i mogą obejmować szczególne środki dotyczące płatności rachunków za energię elektryczną lub bardziej ogólne środki podjęte w ramach systemu zabezpieczenia społecznego. W przypadku gdy usługa powszechna dostępna jest również dla małych przedsiębiorstw, środki zapewniające taką usługę powszechną mogą różnić się od siebie w zależności od tego, czy dotyczą odbiorców będących gospodarstwami domowymi, czy małych przedsiębiorstw.~~

↓ 2009/72/WE motyw 47

- (17) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wyznaczenia dostawcy z urzędu. Takim dostawcą może być dział sprzedaży przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, zajmującego się także dystrybucją, jeżeli spełnia ono wymagania dotyczące rozdziału wynikające z niniejszej dyrektywy.

↓ 2009/72/WE motyw 48
(dostosowany)

- (18) Państwa członkowskie powinny mieć możliwość wdrażania środków mających na celu osiągnięcie celów spójności społecznej i gospodarczej, obejmujących w szczególności zapewnienie odpowiednich bodźców ekonomicznych przy użyciu, w stosownych przypadkach, wszelkich istniejących narzędzi krajowych i ~~wspólnotowych~~ ☒ unijnych ☒. Narzędzia te mogą obejmować mechanizmy zobowiązań dla zagwarantowania koniecznych inwestycji.

↓ 2009/72/WE motyw 49
(dostosowany)

- (19) W zakresie, w jakim środki podjęte stosowane przez państwa członkowskie w celu spełnienia obowiązków użyteczności publicznej stanowią pomoc państwa zgodnie z art. ~~87 ust. 1~~ ☒ 107 ust. 1 ☒ Traktatu, istnieje obowiązek zgłoszenia ich Komisji wynikający z art. ~~88 ust. 3~~ ☒ 108 ust. 3 ☒ Traktatu.

↓ 2009/72/WE motyw 52
(dostosowany)
⇒ nowy

- (20) Konsumenci powinni mieć dostęp do jasnych i zrozumiałych informacji na temat ich praw w odniesieniu do sektora energetycznego. Po konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym z państwami członkowskimi, krajowymi organami regulacyjnymi, organizacjami konsumentów i przedsiębiorstwami energetycznymi,

Komisja ~~powinna ustanowić~~ ☒ ustanowiła ☒ ~~dostępna, łatwą w użyciu~~ listę kontrolną konsumenta energii, dostarczającą konsumentom praktyczne informacje o ich prawach. Lista kontrolna konsumenta energii ⇒ powinna być aktualizowana, ⇐ dostarczana wszystkim konsumentom oraz publicznie dostępna.

↓ nowy

- (21) Obecnie szereg czynników utrudnia konsumentom dostęp do różnych źródeł informacji rynkowych, do których mogą dotrzeć, a także zrozumienie ich i działanie w oparciu o nie. W tym celu należy poprawić porównywalność ofert i zmniejszyć w jak największym wykonalnym zakresie przeszkody w zmienianiu dostawcy, bez nieuzasadnionego ograniczania konsumentowi wyboru.
-

↓ nowy

- (22) Odbiorcy są nadal obciążani szerokim zakresem opłat bezpośrednio lub pośrednio wynikających ze zmiany dostawcy energii. Takie opłaty utrudniają obliczenia w celu wybrania najlepszego produktu lub usługi i zmniejszają bezpośrednie korzyści finansowe płynące z takiej zmiany. Ich zniesienie może doprowadzić do zmniejszonego wyboru dla konsumenta poprzez wyeliminowanie produktów opartych na wynagradzaniu lojalności konsumenta, jednak ograniczenie stosowania takich opłat powinno zwiększyć dobrobyt konsumentów i ich zaangażowanie, a także konkurencję na rynku.
-

↓ nowy

- (23) Niezależne narzędzia porównywania ofert, w tym służące temu strony internetowe, stanowią skuteczny środek umożliwiający odbiorcom ocenę zalet różnych dostępnych na rynku ofert w zakresie energii. Koszty wyszukiwania są niższe, ponieważ odbiorcy nie muszą już zbierać informacji od poszczególnych dostawców i usługodawców. Takie narzędzia mogą zapewnić właściwą równowagę między zapotrzebowaniem na jasne i zwięzłe informacje, a zarazem na informacje kompletne i wyczerpujące. Powinno się dążyć do obejmowania nimi jak największej liczby dostępnych ofert i możliwie jak największego obszaru rynku, tak aby przedstawić odbiorcom reprezentatywny przegląd. Bardzo ważne jest, by informacje podawane w takich narzędziach były wiarygodne, bezstronne i przejrzyste.
-

↓ 2009/72/WE motyw 54

- (24) Lepszą ochronę konsumentów gwarantuje dostępność skutecznych środków rozstrzygania sporów dla wszystkich konsumentów. Państwa członkowskie powinny wprowadzić szybkie i skuteczne procedury rozpatrywania skarg.

- (25) Wszyscy konsumenci powinni mieć możliwość czerpania korzyści z bezpośredniego uczestnictwa w rynku, w szczególności poprzez dostosowywanie swojego zużycia energii w odpowiedzi na sygnały rynkowe, a w zamian za to korzystanie z niższych cen energii lub otrzymywanie innych zachęt finansowych. Korzyści z takiego aktywnego uczestnictwa będą prawdopodobnie z czasem wzrastać, wraz ze wzrostem konkurencyjności pojazdów elektrycznych, pomp ciepła i innych obciążeń elastycznych. Konsumentom należy umożliwić uczestniczenie we wszystkich formach odpowiedzi odbioru, a zatem powinni mieć oni możliwość zdecydowania się na korzystanie z inteligentnych systemów pomiarowych oraz na zawieranie umów opartych na dynamicznych cenach energii elektrycznej. Dzięki temu mogliby dostosowywać swoje zużycie do sygnałów cenowych w czasie rzeczywistym, odzwierciedlających wartość i koszt energii elektrycznej lub transportu w różnych okresach, przy czym państwa członkowskie powinny zapewnić racjonalny poziom narażenia konsumentów na ryzyko w zakresie cen hurtowych. Państwa członkowskie powinny również zapewnić, by konsumenci, którzy postanowili nie uczestniczyć aktywnie w rynku, nie byli za to sankcjonowani; należy raczej w sposób najlepiej odpowiadający warunkom rynku krajowego ułatwiać im dokonywanie świadomego wyboru spośród dostępnych im opcji.
- (26) Wszystkie grupy odbiorców (przemysłowi, komercyjni i gospodarstwa domowe) powinny mieć dostęp do rynków energii, by oferować na nich swoją elastyczność i energię wytwarzaną we własnym zakresie. Odbiorcom należy umożliwić wykorzystywanie w pełni korzyści płynących z koncentracji produkcji i dostaw na większych obszarach oraz z konkurencji transgranicznej. Koncentratorzy będą odgrywać prawdopodobnie istotną rolę jako pośrednicy między grupami odbiorców a rynkiem. Należy ustanowić przejrzyste i sprawiedliwe przepisy umożliwiające odgrywanie takiej roli także niezależnym koncentratorom. Należy zdefiniować produkty na wszystkich zorganizowanych rynkach energii, w tym rynku usług pomocniczych i rynku zdolności, w celu stworzenia sprzyjających warunków do uczestnictwa w odpowiedzi odbioru.
- (27) W „Europejskiej strategii na rzecz mobilności niskoemisyjnej”³³ podkreślono konieczność dekarbonizacji sektora transportu oraz zmniejszenia emisji w tym sektorze, zwłaszcza na obszarach miejskich, wskazano także na istotną rolę, jaką elektromobilność może odegrać na drodze do osiągnięcia tych celów. Wdrażanie elektromobilności stanowi ponadto ważny element transformacji energetyki. Zasady funkcjonowania rynku określone w niniejszej dyrektywie powinny zatem przyczynić się do stworzenia korzystnych warunków dla wszystkich rodzajów pojazdów elektrycznych. W szczególności powinny one gwarantować skuteczne utworzenie publicznie dostępnych i prywatnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych oraz zapewnić skuteczne włączenie ładowania pojazdów w funkcjonowanie systemu.
- (28) Odpowiedź odbioru odegra zasadniczą rolę w umożliwieniu inteligentnego ładowania pojazdów elektrycznych, a tym samym umożliwi skuteczną integrację pojazdów elektrycznych w sieci energetycznej, co będzie miało zasadnicze znaczenie dla obniżenia emisyjności transportu.

³³

SWD(2016) 244 final.

- (29) Konsumenci powinni móc zużywać, magazynować lub sprzedawać na rynku energię elektryczną wytwarzaną we własnym zakresie. Rozwój nowych technologii ułatwi takie działania w przyszłości. Wciąż jednak istnieją bariery prawne i handlowe, takie jak na przykład nieproporcjonalne opłaty za energię elektryczną zużywaną wewnątrz, obowiązek wprowadzania wytworzonej we własnym zakresie energii do systemu energetycznego, obciążenia administracyjne obejmujące nakładanie na wytwórców energii we własnym zakresie, którzy sprzedają energię elektryczną do systemu, obowiązku spełniania wymogów stosowanych do dostawców itp. Wszystkie te przeszkody, powstrzymujące konsumentów przed wytwarzaniem energii we własnym zakresie i przed zużywaniem, magazynowaniem bądź sprzedażą energii elektrycznej wytworzonej we własnym zakresie na rynku, należy usunąć, a jednocześnie należy zapewnić ponoszenie przez konsumentów zaangażowanych w wytwarzanie energii we własnym zakresie odpowiedniej części kosztów systemu.
- (30) Technologie w zakresie rozproszonego wytwarzania energii oraz umocnienie pozycji konsumentów sprawiły, że energetyka obywatelska i kooperatywy energetyczne stały się skutecznym i opłacalnym sposobem zaspokojenia potrzeb i oczekiwań obywateli dotyczących źródeł energii, usług i zaangażowania podmiotów lokalnych. Energetyka obywatelska oferuje wszystkim konsumentom możliwość włączenia się i posiadania bezpośredniego udziału w produkcji, zużyciu lub rozdzielaniu energii w należącej do społeczności sieci na ograniczonym geograficznie obszarze, która może działać jako system wydzielony lub być przyłączona do publicznej sieci dystrybucyjnej. Inicjatywy w zakresie energetyki obywatelskiej zorientowane są przede wszystkim na zapewnienie swoim członkom lub udziałowcom przystępnej cenowo energii szczególnego rodzaju, takiej jak energia ze źródeł odnawialnych, w odróżnieniu od tradycyjnych spółek energetycznych, w których priorytetem jest osiągnięcie zysku. Dzięki bezpośredniej interakcji z konsumentami inicjatywy w zakresie energetyki obywatelskiej wykazują potencjał w ułatwianiu wprowadzania nowych technologii i wzorców zużycia, w tym inteligentnych sieci dystrybucyjnych i odpowiedzi odbioru, w sposób zintegrowany. Energetyka obywatelska może również przyczynić się do zwiększenia efektywności energetycznej na szczeblu gospodarstw domowych oraz pomóc w zwalczaniu ubóstwa energetycznego poprzez zmniejszenie zużycia i obniżenie cen dostaw. Energetyka obywatelska umożliwia także uczestniczenie w rynku energii pewnym grupom konsumentów będących gospodarstwami domowymi, które w przeciwnym razie nie mogłyby skorzystać z takiej opcji. Inicjatywy tego typu, które zrealizowano z sukcesem, przyniosły danej społeczności korzyści ekonomiczne, społeczne oraz w zakresie ochrony środowiska, wykraczające poza same zyski osiągnięte dzięki świadczeniu usług energetycznych. Lokalne społeczności energetyczne powinny mieć możliwość działania na rynku w warunkach równych szans, bez zakłócania konkurencji. Konsumenci będący gospodarstwami domowymi powinni mieć możliwość dobrowolnego uczestniczenia w inicjatywie w zakresie energetyki obywatelskiej, jak również możliwość zrezygnowania z udziału w takiej inicjatywie, bez jednoczesnej utraty dostępu do zarządzanej przez nią sieci lub przysługujących im jako konsumentom praw. Dostęp do sieci lokalnej społeczności energetycznej powinien być przyznawany na sprawiedliwych i odzwierciedlające koszty warunkach.
- (31) Rachunki za energię i rozliczenia roczne są istotnymi środkami informowania odbiorców. Oprócz danych dotyczących zużycia i kosztów, mogą one również zawierać inne informacje ułatwiające konsumentom porównywanie warunków ich obecnej umowy z innymi ofertami. Jednak z uwagi na fakt, że spory dotyczące rachunków stanowią bardzo powszechne źródło skarg konsumentów, co przyczynia

się do utrzymywania się niskiego poziomu zadowolenia konsumentów i zaangażowania w sektorze energetycznym, konieczne jest uczynienie rachunków i rozliczeń rocznych bardziej przejrzystymi i łatwiejszymi do zrozumienia, a także zapewnienie, by rachunki zawierały wszelkie informacje niezbędne odbiorcom do dostosowywania ich zużycia energii, porównywania ofert i zmiany dostawców.

↓ 2009/72/WE motyw 27

- (32) Państwa członkowskie powinny zachęcać do modernizacji sieci dystrybucyjnych, na przykład poprzez wprowadzanie sieci inteligentnych, które powinny być budowane w sposób zachęcający do zdecentralizowanego wytwarzania energii i do efektywności energetycznej.

↓ nowy

- (33) Osiągnięcie zaangażowania konsumentów wymaga odpowiednich zachęt i technologii, takich jak inteligentne systemy pomiarowe. Inteligentne systemy pomiarowe umacniają pozycję konsumentów, ponieważ umożliwiają im otrzymywanie w czasie zbliżonym do rzeczywistego dokładnych informacji zwrotnych o ich zużyciu lub wytwarzaniu energii, co pozwala im na lepsze zarządzanie w tym zakresie, udział w programach w zakresie odpowiedzi odbioru i innych usługach i czerpanie z nich korzyści oraz na zmniejszenie ich rachunku za elektryczność. Dzięki inteligentnym systemom pomiarowym również operatorzy systemów dystrybucyjnych mają lepszy obraz swoich sieci, a tym samym mogą zmniejszyć swoje koszty operacyjne i utrzymania oraz wykorzystać te oszczędności do obniżenia taryf dystrybucyjnych, którymi ostatecznie obciążani są konsumenci.

↓ 2009/72/WE motyw 55

⇒ nowy

- (34) ⇒ Przy podejmowaniu na szczeblu krajowym decyzji w sprawie wprowadzania inteligentnych systemów pomiarowych ⇔ ~~Należy umożliwić oparcie wprowadzania inteligentnych systemów pomiarowych~~ ⇔ go ⇔ na ocenie gospodarczej. Jeżeli z oceny takiej wyniknie, że wprowadzenie tego rodzaju systemów pomiarowych jest racjonalne z gospodarczego punktu widzenia i opłacalne tylko dla konsumentów o określonym poziomie zużycia energii elektrycznej, państwa członkowskie powinny móc to uwzględnić przy wdrażaniu inteligentnych systemów pomiarowych.

↓ nowy

- (35) Państwa członkowskie, które nie wprowadzają systematycznie inteligentnych systemów pomiarowych, powinny stworzyć konsumentom możliwość zainstalowania, na żądanie i na sprawiedliwych i racjonalnych warunkach oraz zapewniając im wszelkie istotne informacje, inteligentnych liczników energii elektrycznej. Jeżeli konsumenci nie posiadają inteligentnych liczników, powinni być oni uprawnieni do

liczników, które spełniają minimalne wymagania konieczne do zapewnienia im informacji rozliczeniowych określonych w niniejszej dyrektywie.

- (36) Aby wesprzeć konsumentów w ich aktywnym uczestnictwie w rynku energii elektrycznej, inteligentne systemy pomiarowe wprowadzane przez państwa członkowskie na ich terytorium powinny być interoperacyjne, nie powinny stanowić przeszkody w zmianie dostawcy i powinny być wyposażone w dostosowane do potrzeb funkcje umożliwiające konsumentom dostęp w czasie zbliżonym do rzeczywistego do danych na temat swojego zużycia, regulowanie swojego zużycia energii oraz – w zakresie, w jakim umożliwia to powiązana infrastruktura – oferowanie sieci i przedsiębiorstwom usług energetycznych swojej elastyczności, otrzymywanie za to wynagrodzenia oraz generowanie oszczędności dzięki płaceniu niższych rachunków za energię.

↓ 2009/72/WE (dostosowany) ⇒ nowy	motyw	50
---	-------	----

- (37) ~~Wymogi usługi publicznej, w tym wymogi dotyczące usługi powszechnej, oraz wynikające z nich wspólne minimalne standardy muszą być w dalszym ciągu wzmacniane w celu zapewnienia, aby wszyscy konsumenci, w szczególności odbiorcy wrażliwi, mogli odnieść korzyści wynikające z konkurencji i sprawiedliwych cen. Wymogi usługi publicznej należy określać na poziomie krajowym, z uwzględnieniem sytuacji krajowej; prawo wspólnotowe powinno być jednak przestrzegane przez państwa członkowskie. Obywatele Unii oraz, w przypadku gdy państwa członkowskie uznają to za stosowne, małe przedsiębiorstwa powinny móc korzystać z obowiązków użyteczności publicznej, zwłaszcza w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw i uzasadnionych cen. Kluczowym aspektem dostaw dla odbiorców jest dostęp do obiektywnych i przejrzystych danych na temat zużycia. Dlatego też konsumenci powinni mieć dostęp do swoich danych na temat zużycia oraz związanych z nimi cen i kosztów usług, tak by mogli zwracać się do konkurentów o składanie ofert w oparciu o te dane. Konsumenci powinni również mieć prawo do odpowiedniej informacji o własnym zużyciu energii. Przedpłaty ⇒ nie powinny stawiać osób z nich korzystających w nieproporcjonalnie mniej korzystnej sytuacji ⇐ ~~powinny odzwierciedlać prawdopodobne zużycie energii elektrycznej~~, a różne systemy płatności powinny być niedyskryminacyjne. Wystarczająco często przekazywane odbiorcom informacje na temat kosztów energii będą stwarzać zachęty do oszczędności energii, gdyż dzięki nim odbiorcy uzyskają bezpośrednie informacje zwrotne dotyczące skutków inwestycji w energooszczędne rozwiązania oraz skutków zmiany przyzwyczajęń. W związku z tym pełne wdrożenie ~~dyrektywy 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych~~³⁴ ☒ dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE³⁵ ☒ pomoże konsumentom obniżyć koszty energii.~~

³⁴ ~~Dz.U. L 114 z 27.4.2006, s. 64.~~

³⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Dz.U. L 315 z 14.11.2012, s. 1).

↓ nowy

- (38) W następstwie wprowadzenia inteligentnych systemów pomiarowych w państwach członkowskich opracowano lub opracowuje się obecnie różne modele zarządzania danymi. Niezależnie od modelu zarządzania danymi ważne jest, by państwa członkowskie ustanowiły przejrzyste zasady, zgodnie z którymi dostęp do danych można uzyskać na niedyskryminacyjnych warunkach, i które zapewniają najwyższy poziom bezpieczeństwa cybernetycznego i ochrony danych, jak również bezstronność podmiotów przetwarzających dane.

↓ 2009/72/WE motyw 45
(dostosowany)
⇒ nowy

- (39) ~~Państwa członkowskie powinny zapewniać użytkownikom będącym gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za właściwe – małym przedsiębiorstwom – prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości o wyrażnie porównywalnych, przejrzystych i uzasadnionych cenach. Aby zapewnić utrzymanie wysokich standardów usługi publicznej we Wspólnocie, Komisja powinna być regularnie powiadamiana o wszelkich środkach podejmowanych przez państwa członkowskie dla osiągnięcia celów niniejszej dyrektywy. Komisja powinna regularnie publikować sprawozdanie analizujące środki podjęte wprowadzone na poziomie krajowym dla osiągnięcia celów związanych z usługą publiczną oraz porównujące ich skuteczność, w celu opracowania zaleceń dotyczących środków, jakie należy podjąć wprowadzić na poziomie krajowym dla osiągnięcia wysokich standardów usług publicznych.~~ Państwa członkowskie powinny wprowadzić podjąć niezbędne środki w celu ochrony odbiorców wrażliwych ⇒ i dotkniętych ubóstwem energetycznym ⇐ w kontekście rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Takie środki mogą się różnić w zależności od specyficznych warunków w danym państwie członkowskim i mogą obejmować ~~szczególne~~ środki ⇒ z zakresu polityki społecznej lub energetycznej ⇐ dotyczące płatności rachunków za energię elektryczną ~~lub bardziej ogólne środki podjęte w ramach systemu zabezpieczenia społecznego~~ ⇒ , inwestycji w efektywność energetyczną gospodarstw domowych lub ochrony konsumenta, na przykład ochrony przed odłączeniem ⇐ . W przypadku gdy usługa powszechna dostępna jest również dla małych przedsiębiorstw, środki zapewniające taką usługę powszechną mogą różnić się od siebie w zależności od tego, czy dotyczą odbiorców będących gospodarstwami domowymi, czy małych przedsiębiorstw.

↓ nowy

- (40) Usługi energetyczne mają podstawowe znaczenie dla zapewnienia dobrobytu obywateli Unii. Usługi zapewniające odpowiednie ogrzewanie, chłodzenie, oświetlenie i energię do zasilania urządzeń są niezbędne do zagwarantowania przyzwoitego standardu życia i zdrowia obywateli. Ponadto dostęp do tych usług energetycznych daje obywatelom Unii możliwość wykorzystania ich potencjału i zwiększa włączenie społeczne. Gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym nie stać na zakup takich usług energetycznych, co spowodowane jest

połączeniem niskiego dochodu, wysokich wydatków na energię i niskiej efektywności energetycznej ich domów. Państwa członkowskie powinny gromadzić odpowiednie informacje w celu monitorowania liczby gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym. Dokładne pomiary powinny pomóc państwom członkowskim w identyfikacji gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym w celu udzielenia właściwie ukierunkowanego wsparcia. Komisja powinna aktywnie wspierać wdrażanie przepisów dotyczących ubóstwa energetycznego poprzez ułatwianie wymiany dobrych praktyk między państwami członkowskimi.

↓ 2009/72/WE motyw 53
(dostosowany)
⇒ nowy

- (41) ~~Ubóstwo energetyczne stanowi coraz większy problem we Wspólnocie.~~ Dotknięte ⇒ ubóstwem energetycznym ⇐ ~~nim~~ państwa członkowskie, które jeszcze tego nie zrobiły, powinny zatem opracować krajowe plany działań lub inne stosowne ramy pozwalające stawić czoła ~~ubóstwu energetycznemu~~ ⇒ temu problemowi ⇐ , zmierzające do obniżenia liczby osób cierpiących z jego powodu. ⇒ Istotnymi czynnikami, jakie należy uwzględnić przy opracowywaniu wskaźników na potrzeby pomiaru ubóstwa energetycznego, są niskie dochody, wysokie wydatki na energię i niska efektywność energetyczna budynków mieszkalnych. ⇐ W każdym przypadku państwa członkowskie powinny zapewnić niezbędne dostawy energii dla odbiorców wrażliwych ⇒ i dotkniętych ubóstwem energetycznym ⇐. Mogłyby przy tym zastosować zintegrowane podejście, takie jak w ramach polityki ⇒ energetycznej i ⇐ socjalnej, a wdrażane środki mogłyby obejmować poprawę polityk socjalnych lub efektywności energetycznej w mieszkalnictwie. Niniejsza dyrektywa powinna przynajmniej umożliwić krajowe polityki na rzecz odbiorców wrażliwych ⇒ i dotkniętych ubóstwem energetycznym ⇐.

↓ nowy

- (42) Operatorzy systemów dystrybucyjnych muszą w sposób opłacalny zintegrować w systemie nowe zdolności wytwarzania energii elektrycznej, zwłaszcza instalacje wytwórcze wykorzystujące odnawialne źródła energii, oraz nowe obciążenia, takie jak pompy ciepła i pojazdy elektryczne. W tym celu operatorom systemów dystrybucyjnych należy umożliwić korzystanie z usług rozproszonych zasobów energetycznych, takich jak odpowiedź odbioru i magazynowanie energii, i zachęcić ich do korzystania z takich usług, w oparciu o procedury rynkowe, w celu wydajnego eksploataowania sieci i unikania jej kosztownej rozbudowy. Państwa członkowskie powinny wprowadzić odpowiednie środki, takie jak krajowe kodeksy sieci i zasady funkcjonowania rynku, oraz stworzyć zachęty dla operatorów systemu dystrybucyjnego dzięki taryfom sieciowym, które nie utrudniałyby elastyczności ani zwiększania efektywności energetycznej w sieci. Państwa członkowskie powinny również wprowadzić plany rozwoju sieci dla systemów dystrybucyjnych w celu wsparcia integracji instalacji wytwórczych wykorzystujących odnawialne źródła energii, ułatwienia rozwoju instalacji magazynowych i elektryfikacji sektora transportu, a także zapewnić użytkownikom systemu adekwatne informacje dotyczące

przewidywanej rozbudowy lub modernizacji sieci, zważywszy że obecnie większość państw członkowskich nie ma takiej procedury.

↓ 2009/72/WE motyw 26

- (43) ~~Niedyskryminacyjny dostęp do sieci dystrybucyjnej decyduje o dostępie dostawcy do odbiorców na poziomie detalicznym. Możliwości stosowania dyskryminacji w zakresie dostępu osób trzecich oraz inwestycji są jednak mniejsze na poziomie dystrybucji niż na poziomie przesyłu, gdzie ograniczenia i wpływ interesów związanych z wytwarzaniem lub dostawami są zazwyczaj mniejsze niż na poziomie dystrybucji. Ponadto wymóg rozdziału prawnego i funkcjonalnego operatorów systemów dystrybucyjnych zaczął obowiązywać, zgodnie z dyrektywą 2003/54/WE, dopiero od dnia 1 lipca 2007 r., zaś jego wpływ na rynek wewnętrzny energii elektrycznej w dalszym ciągu wymaga oceny. Obowiązujące obecnie zasady dotyczące rozdziału prawnego i funkcjonalnego mogą doprowadzić do skutecznego rozdziału, pod warunkiem że będą wyraźniej określone, właściwie wdrażane i ściśle monitorowane.~~ W celu stworzenia równych warunków działania na poziomie detalicznym należy monitorować działalność operatorów systemu dystrybucyjnego, zapobiegając tym samym wykorzystywaniu przez nich swojej integracji pionowej w odniesieniu do ich pozycji konkurencyjnej na rynku, zwłaszcza w stosunku do odbiorców będących gospodarstwami domowymi oraz małych odbiorców niebędących gospodarstwami domowymi.
-

↓ 2009/72/WE motyw 30

- (44) W przypadku gdy zamknięty system dystrybucji wykorzystywany jest w celu zapewnienia optymalnej wydajności zintegrowanych dostaw energii wymagających szczególnych standardów funkcjonowania lub zamknięty system dystrybucji utrzymywany jest głównie do użytku jego właściciela, powinno być możliwe zwolnienie operatora systemu dystrybucji z obowiązków, które stanowiłyby nadmierne obciążenie administracyjne ze względu na szczególny charakter stosunku między operatorem systemu dystrybucji a użytkownikami systemu. Zakłady przemysłowe, obiekty handlowe lub miejsca świadczenia wspólnych usług, takie jak budynki stacji kolejowych, lotniska, szpitale, duże obiekty kempingowe ze zintegrowaną infrastrukturą lub zakłady przemysłu chemicznego mogą obejmować zamknięte systemy dystrybucji ze względu na specjalistyczny charakter ich działalności.
-

↓ 2009/72/WE motyw 8

- (45) W celu zagwarantowania konkurencji i dostaw energii elektrycznej po najbardziej konkurencyjnej cenie państwa członkowskie i krajowe organy regulacyjne powinny ułatwiać transgraniczny dostęp nowych dostawców energii elektrycznej pochodzącej z różnych źródeł energii, jak również dostęp nowych dostawców mocy wytwórczych.

↓ 2009/72/WE motyw 9

- (46) Bez skutecznego oddzielenia sieci od działalności w zakresie wytwarzania i dostaw („skuteczny rozdział”) istnieje nieodłączne ryzyko dyskryminacji nie tylko w zakresie eksploatacji sieci, ale także w zakresie środków zachęcających przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo do dokonywania stosownych inwestycji w swoje sieci.

↓ 2009/72/WE motyw 11

- (47) Skuteczny rozdział może zostać zapewniony jedynie poprzez wyeliminowanie środków zachęcających przedsiębiorstwa zintegrowane pionowo do stosowania dyskryminacji wobec konkurentów w odniesieniu do dostępu do sieci oraz w zakresie inwestycji. Rozdział własności – który należy rozumieć jako wyznaczenie właściciela sieci na operatora systemu i zachowanie jego niezależności od wszelkich interesów związanych z dostawami i produkcją – jest wyraźnie skutecznym i stabilnym sposobem na rozwiązanie nieodłącznego konfliktu interesów oraz zapewnienie bezpieczeństwa dostaw. Z tej przyczyny Parlament Europejski w swojej rezolucji z dnia 10 lipca 2007 r. w sprawie perspektyw rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu³⁶ nawiązał do rozdziału własności na poziomie przesyłu jako najskuteczniejszego narzędzia promowania inwestycji w infrastrukturę w niedyskryminacyjny sposób, sprawiedliwego dostępu do sieci dla nowych podmiotów oraz przejrzystego rynku. Zgodnie z zasadami rozdziału własności państwa członkowskie powinny być zobowiązane do zapewnienia, że ta sama osoba lub te same osoby nie są uprawnione do sprawowania kontroli nad przedsiębiorstwem wytwarzającym lub dostarczającym energię elektryczną i jednocześnie do sprawowania kontroli lub wykonywania jakichkolwiek praw względem operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego. Z drugiej strony, sprawowanie kontroli nad systemem przesyłowym lub nad operatorem systemu przesyłowego powinno wykluczać możliwość sprawowania kontroli lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa wytwarzającego lub dostarczającego energię elektryczną. W ramach tych ograniczeń przedsiębiorstwo wytwarzające lub dostarczające energię elektryczną powinno móc posiadać udziały mniejszościowe w operatorze systemu przesyłowego lub w systemie przesyłowym.

↓ 2009/72/WE motyw 12

- (48) Każdy system rozdziału powinien skutecznie eliminować wszelkie konflikty interesów między producentami, dostawcami i operatorami systemów przesyłowych, aby stworzyć zachęty do niezbędnych inwestycji i zagwarantować dostęp nowych podmiotów wchodzących na rynek w ramach przejrzystego i skutecznego systemu regulacyjnego, i nie powinien tworzyć zbyt kosztownego systemu regulacyjnego dla krajowych organów regulacyjnych.

³⁶ Dz.U. C 175 E z 10.7.2008, s. 206.

↓ 2009/72/WE motyw 14

- (49) Ponieważ w ramach rozdziału własności wymagana jest w niektórych przypadkach restrukturyzacja przedsiębiorstw, państwom członkowskim, które podejmą decyzję o wdrożeniu rozdziału własności, należy przyznać dodatkowy czas na zastosowanie odpowiednich przepisów. Ze względu na pionowe powiązania między sektorami energii elektrycznej i gazu przepisy dotyczące rozdziału powinny mieć zastosowanie do obu sektorów.

↓ 2009/72/WE motyw 15

- (50) W celu zapewnienia, zgodnie z zasadami rozdziału własności, całkowitej niezależności eksploatacji sieci od interesów związanych z dostawami i wytwarzaniem, oraz uniemożliwienia wymiany jakichkolwiek informacji poufnych, ta sama osoba nie powinna pełnić jednocześnie funkcji członka zarządów zarówno operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego, jak i przedsiębiorstwa prowadzącego działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw. Z tego samego powodu ta sama osoba nie powinna być upoważniona jednocześnie do wyznaczania członków zarządów operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego oraz sprawowania kontroli lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa wytwarzającego lub dostarczającego energię elektryczną.

↓ 2009/72/WE motyw 16

- (51) Ustanowienie operatora systemu lub operatora przesyłu niezależnych od interesów związanych z dostawami i wytwarzaniem powinno umożliwić przedsiębiorstwu zintegrowanemu pionowo utrzymanie własności aktywów sieci przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznego oddzielenia interesów, pod warunkiem że ten niezależny operator systemu lub ten niezależny operator przesyłu pełni wszystkie funkcje operatora systemu, oraz że wprowadzone zostaną szczegółowe uregulowania oraz szeroko zakrojone mechanizmy kontroli regulacyjnej.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
motyw 17

- (52) W przypadku gdy w dniu 3 września 2009 r. przedsiębiorstwo będące właścicielem systemu przesyłowego ☒ było ☒ ~~jest~~ częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, państwa członkowskie powinny otrzymać możliwość wyboru pomiędzy rozdziałem własności a ustanowieniem operatora systemu lub operatora przesyłu niezależnego od interesów związanych z dostawami i wytwarzaniem.

↓ 2009/72/WE motyw 18

- (53) W celu pełnego zabezpieczenia interesów wspólników lub akcjonariuszy przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo państwa członkowskie powinny mieć

możliwość wyboru między wdrożeniem rozdziału własności w drodze bezpośredniego zbycia lub też poprzez rozdzielenie udziałów lub akcji przedsiębiorstwa zintegrowanego na udziały lub akcje przedsiębiorstwa sieciowego oraz udziały lub akcje pozostałych przedsiębiorstw dostarczających i wytwarzających energię elektryczną, pod warunkiem że spełnione zostały wymogi wynikające z rozdziału własności.

↓ 2009/72/WE motyw 19

- (54) Pełna skuteczność opcji niezależnego operatora systemu lub niezależnego operatora przesyłu powinna zostać zapewniona poprzez szczegółowe zasady uzupełniające. Zasady dotyczące niezależnego operatora przesyłu zapewniają właściwe ramy regulacyjne gwarantujące sprawiedliwą konkurencję, wystarczające inwestycje, dostęp nowych podmiotów wchodzących na rynek oraz integrację rynku energii elektrycznej. Skuteczny rozdział w oparciu o przepisy dotyczące niezależnego operatora przesyłu powinien opierać się na zestawie środków natury organizacyjnej i środków dotyczących zarządzania operatorami systemów przesyłowych oraz na zestawie ~~środków~~ dotyczących inwestycji, przyłączania do sieci nowych zdolności produkcyjnych i integracji rynku poprzez współpracę regionalną. Niezależność operatora przesyłu powinna również zostać zapewniona między innymi poprzez wprowadzenie okresów przejściowych, podczas których w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo nie prowadzi się działalności zarządczej lub innej odnośnej działalności umożliwiającej dostęp do takich samych informacji, jakie uzyskać może osoba na stanowisku kierowniczym. ~~Model skutecznego rozdziału oparty na niezależnym operatorze przesyłu spełnia wymogi ustalone na posiedzeniu Rady Europejskiej w dniach 8 i 9 marca 2007 r.~~

↓ 2009/72/WE motyw 21

- (55) Państwo członkowskie ma prawo do opowiedzenia się za całkowitym rozdziałem własności na swoim terytorium. W przypadku gdy państwo członkowskie skorzystało z tego prawa, przedsiębiorstwo nie ma prawa do ustanowienia niezależnego operatora systemu ani ~~lub~~ niezależnego operatora przesyłu. Ponadto przedsiębiorstwa prowadzące jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw nie mogą bezpośrednio lub pośrednio sprawować kontroli lub wykonywać jakichkolwiek praw względem operatora systemu przesyłowego z państwa członkowskiego, które opowiedziało się za całkowitym rozdziałem własności.

↓ 2009/72/WE motyw 23

- (56) Przy wdrażaniu skutecznego rozdziału należy przestrzegać zasady niedyskryminacji między sektorem publicznym i prywatnym. W tym celu ta sama osoba, samodzielnie lub wspólnie z innymi podmiotami, nie powinna móc sprawować kontroli ani ~~lub~~ wykonywać ~~nie~~ jakichkolwiek praw – z naruszeniem zasad rozdziału własności lub

opcji niezależnego operatora systemu – w odniesieniu do składu, głosowania lub decyzji organów zarówno operatorów systemów przesyłowych lub systemów przesyłowych, jak i przedsiębiorstw wytwarzających lub dostarczających energię elektryczną. W odniesieniu do rozdziału własności oraz opcji niezależnego operatora systemu – pod warunkiem że dane państwo członkowskie jest w stanie wykazać, że wymóg jest spełniony – dwa odrębne podmioty publiczne powinny móc kontrolować z jednej strony działalność w zakresie wytwarzania i dostaw, a z drugiej strony działalność przesyłową.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
motyw 24

- (57) W pełni skuteczne oddzielenie działalności sieciowej i działalności w zakresie dostaw i wytwarzania powinno mieć zastosowanie w całej ~~Wspólnocie~~ ☒ Unii ☒ zarówno wobec przedsiębiorstw ~~ze Wspólnoty~~ ☒ z Unii ☒ , jak i tych spoza ~~Wspólnoty~~ ☒ niej ☒. W celu zapewnienia, aby działalność sieciowa oraz działalność w zakresie dostaw i wytwarzania w całej ~~Wspólnocie~~ ☒ Unii ☒ były od siebie niezależne, organy regulacyjne powinny zostać uprawnione do odmowy przyznania certyfikacji operatorom systemów przesyłowych, którzy nie spełniają kryteriów rozdziału. Aby zapewnić konsekwentne stosowanie tych zasad na całym obszarze ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii ☒ , organy regulacyjne powinny w jak najwyższym stopniu uwzględniać opinię Komisji przy podejmowaniu decyzji w sprawie certyfikacji. Ponadto w celu zapewnienia przestrzegania zobowiązań międzynarodowych ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii ☒ oraz solidarności i bezpieczeństwa energetycznego ~~we Wspólnocie~~ ☒ w Unii ☒ Komisja powinna mieć prawo do wydawania opinii w sprawie certyfikacji w odniesieniu do właściciela systemu przesyłowego lub operatora systemu przesyłowego kontrolowanego przez osobę lub osoby z kraju trzeciego lub z krajów trzecich.

↓ 2009/72/WE motyw 31

- (58) Procedury udzielania zezwoleń nie powinny prowadzić do obciążeń administracyjnych nieproporcjonalnych do wielkości i potencjalnego oddziaływania producentów energii elektrycznej. Nadmiernie powolne procedury wydawania zezwoleń mogą stanowić barierę dla dostępu nowych podmiotów wchodzących na rynek.

↓ 2009/72/WE motyw 34

- (59) Jeżeli rynek wewnętrzny energii elektrycznej ma właściwie funkcjonować, organy regulacji energetyki powinny móc podejmować decyzje dotyczące wszelkich istotnych kwestii regulacyjnych oraz być w pełni niezależne od jakichkolwiek innych interesów publicznych lub prywatnych. Nie wyklucza to możliwości stosowania kontroli sądowej ani nadzoru parlamentarnego zgodnie z prawem państw członkowskich. Ponadto zatwierdzanie budżetu organu regulacyjnego przez krajowego prawodawcę nie stanowi przeszkody dla autonomii budżetowej. Przepisy dotyczące autonomii w wykonywaniu budżetu przyznanego organowi regulacyjnemu powinny być wdrożone w ramach określonych przez krajowe ustawy i zasady budżetowe.

Przyczyniając się do niezależności krajowego organu regulacyjnego od wszelkich interesów politycznych lub gospodarczych poprzez odpowiedni system rotacji, państwa członkowskie powinny mieć możliwość należytego uwzględniania dostępności zasobów ludzkich i wielkości zarządu.

↓ 2009/72/WE motyw 36

- (60) Krajowe organy regulacyjne powinny móc ustalać lub zatwierdzać taryfy lub metody stosowane do kalkulacji taryf, w oparciu o propozycje operatora systemu przesyłowego lub operatora(-ów) systemu dystrybucyjnego, lub w oparciu o propozycje uzgodnione między tym operatorem (tymi operatorami) (~~(ami)~~) i użytkownikami sieci. Wykonując te zadania, krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, aby taryfy przesyłowe i dystrybucyjne były niedyskryminacyjne i odzwierciedlały koszty, a także powinny uwzględniać długoterminowe marginalne koszty sieci, których uniknięto dzięki zastosowaniu wytwarzania rozproszonego i środków zarządzania popytem.

↓ 2009/72/WE motyw 37
(dostosowany)
→₁ 2009/72/WE motyw 38

- (61) Organy regulacji energetyki powinny posiadać uprawnienia do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych oraz do nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji na przedsiębiorstwa energetyczne, które nie wywiązują się ze swoich obowiązków, lub do zaproponowania właściwemu sądowi nałożenia na nie takich sankcji. →₁ Ponadto ☒ W tym celu ☒ organy regulacyjne powinny ~~posiadać uprawnienia do~~ ☒ móc ☒ zażądać stosownych informacji od przedsiębiorstw energetycznych, ~~do~~ prowadzenia odpowiednich i wyczerpujących dochodzeń oraz ~~do~~ rozstrzygania sporów. ← Organom regulacyjnym należy również przyznać – niezależnie od stosowania zasad konkurencji – uprawnienia do podejmowania decyzji w sprawie stosownych środków zapewniających odbiorcom korzyści poprzez wspieranie skutecznej konkurencji niezbędnej do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego energii elektrycznej. ~~Ustanowienie wirtualnych elektrowni – programów udostępniania energii elektrycznej, w ramach którego przedsiębiorstwa energetyczne zobowiązane są do sprzedawania lub udostępniania przez pewien okres pewnej ilości energii elektrycznej zainteresowanym dostawcom lub przyznać im dostęp do części swoich zdolności wytwórczych – są jednym z możliwych środków, które można użyć w celu wspierania skutecznej konkurencji i zapewniania właściwego funkcjonowania rynku. Organom regulacji energetyki należy również przyznać uprawnienia do zapewniania wysokich standardów usługi powszechnej i publicznej w zgodzie z otwarciem rynku, ochrony odbiorców wrażliwych, a także pełnej skuteczności środków w zakresie ochrony konsumentów. Przepisy te powinny pozostawać bez uszczerbku zarówno dla uprawnień Komisji w zakresie stosowania zasad konkurencji, w tym również badania operacji łączenia przedsiębiorstw o wymiarze wspólnotowym, jak i dla zasad dotyczących rynku wewnętrznego, takich jak swobodny przepływ kapitału. Niezależnym organem, do którego ma prawo odwołać się strona, której dotyczy~~

~~decyzja krajowego organu regulacji energetyki, mógłby być sąd lub inny organ sądowy uprawniony do przeprowadzania kontroli sądowej.~~

↓ 2009/72/WE motyw 37
(dostosowany)

- (62) ~~Organy regulacji energetyki powinny posiadać uprawnienia do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych oraz do nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji na przedsiębiorstwa energetyczne, które nie wywiązują się ze swoich obowiązków, lub do zaproponowania właściwemu sądowi nałożenia na nie takich sankcji. Organom regulacyjnym należy również przyznać – niezależnie od stosowania zasad konkurencji – uprawnienia do podejmowania decyzji w sprawie stosownych środków zapewniających odbiorcom korzyści poprzez wspieranie skutecznej konkurencji niezbędnej dla właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Ustanowienie wirtualnych elektrowni – programów udostępniania energii elektrycznej, w ramach którego przedsiębiorstwa energetyczne zobowiązane są do sprzedawania lub udostępniania przez pewien okres pewnej ilości energii elektrycznej zainteresowanym dostawcom lub przyznać im dostęp do części swoich zdolności wytwórczych – są jednym z możliwych środków, które można użyć w celu wspierania skutecznej konkurencji i zapewniania właściwego funkcjonowania rynku. Organom regulacji energetyki należy również przyznać uprawnienia do zapewniania wysokich standardów usługi powszechnej i publicznej w zgodzie z otwarciem rynku, ochrony odbiorców wrażliwych, a także pełnej skuteczności środków w zakresie ochrony konsumentów. Przepisy te powinny pozostawać bez uszczerbku zarówno dla uprawnień Komisji w zakresie stosowania zasad konkurencji, w tym również badania operacji łączenia przedsiębiorstw o wymiarze ~~wspólnym~~ ☒ unijnym ☒ , jak i dla zasad dotyczących rynku wewnętrznego, takich jak swobodny przepływ kapitału. Niezależnym organem, do którego ma prawo odwołać się strona, której dotyczy decyzja krajowego organu regulacji energetyki, mógłby być sąd lub inny organ sądowy uprawniony do przeprowadzania kontroli sądowej.~~

↓ 2009/72/WE motyw 63
⇒ nowy

- (63) Na mocy [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016) 861/2] ~~rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej⁽⁴⁰⁾~~ Komisja może przyjąć wytyczne ⇒ lub kodeksy sieci ⇐ w celu osiągnięcia niezbędnego stopnia harmonizacji. ~~Takie~~ wytyczne ~~takie~~ ⇒ lub kodeksy sieci ⇐ , które stanowią wiążące środki wykonawcze, są – również w odniesieniu do niektórych przepisów niniejszej dyrektywy – użytecznymi narzędziami, które mogą być w razie konieczności szybko dostosowane.

↓ nowy

- (64) Państwa członkowskie oraz umawiające się strony Wspólnoty Energetycznej powinny ściśle współpracować we wszystkich kwestiach dotyczących rozwoju zintegrowanego obszaru handlu energią elektryczną i nie powinny wprowadzać środków, które zagrażają dalszej integracji rynków energii elektrycznej lub bezpieczeństwu państw członkowskich i Umawiających się Stron w zakresie dostaw energii.
- (65) Niniejszą dyrektywę należy odczytywać razem z [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016) 861/2], w którym ustanawia się kluczowe zasady dotyczące nowej struktury rynku energii elektrycznej, umożliwiające lepsze wynagradzanie elastyczności oraz zapewniające odpowiednie sygnały cenowe i rozwój funkcjonujących zintegrowanych rynków krótkoterminowych. W [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016) 861/2] określa się również nowe zasady w różnych dziedzinach, obejmujących między innymi mechanizmy zdolności wytwórczych oraz współpracę między operatorami systemów przesyłowych.
-

↓ 2009/72/WE motyw 62
(dostosowany)

- (66) Ponieważ cel niniejszej dyrektywy, a mianowicie utworzenie w pełni funkcjonalnego rynku wewnętrznego energii elektrycznej, nie może być osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast możliwe jest lepsze jego osiągnięcie na poziomie ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii ☒ , ~~Wspólnoty~~ ☒ Unia ☒ może przyjąć środki zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu ☒ o Unii Europejskiej ☒. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsza dyrektywa nie wykracza poza to, co jest konieczne dla osiągnięcia tego celu.
-

↓ 2009/72/WE motyw 68

- (67) Niniejsza dyrektywa nie narusza praw podstawowych i jest zgodna z zasadami uznanymi w szczególności przez Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej.
-

↓ nowy

- (68) W celu zapewnienia minimalnego stopnia harmonizacji koniecznego do osiągnięcia celu niniejszej dyrektywy należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjęcia aktów zgodnie z art. 290 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w celu ustanowienia wytycznych dotyczących zakresu obowiązków organów regulacyjnych w ramach współpracy wzajemnej oraz z Agencją ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki („Agencja”) i określających szczegółowe zasady odnośnej procedury. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie

lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.³⁷. W szczególności, aby zapewnić udział na równych zasadach Parlamentu Europejskiego i Rady w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

- (69) Aby zapewnić jednolite warunki wykonywania niniejszej dyrektywy, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w celu określenia wspólnego europejskiego formatu danych oraz niedyskryminacyjnych i przejrzystych procedur dostępu do danych pomiarowych, danych dotyczących zużycia, jak również danych niezbędnych do zmiany dostawcy przez odbiorcę. Uprawnienia te powinny być wykonywane zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011³⁸.
- (70) Zobowiązanie do transpozycji niniejszej dyrektywy do prawa krajowego należy ograniczyć do tych przepisów, które stanowią merytoryczną zmianę w porównaniu z wcześniejszą dyrektywą. Zobowiązanie do transpozycji przepisów, które nie uległy zmianie, wynika z wcześniejszej dyrektywy.
- (71) Zgodnie ze wspólną deklaracją polityczną z dnia 28 września 2011 r. państw członkowskich i Komisji dotyczącą dokumentów wyjaśniających³⁹ państwa członkowskie zobowiązały się do złożenia – w uzasadnionych przypadkach – wraz z powiadomieniem o środkach transpozycji co najmniej jednego dokumentu wyjaśniającego związku między elementami dyrektywy a odpowiadającymi im częściami krajowych instrumentów transpozycyjnych. W odniesieniu do niniejszej dyrektywy prawodawca uznaje przekazywanie takich dokumentów za uzasadnione.

↓ nowy

- (72) Niniejsza dyrektywa nie powinna naruszać zobowiązań państw członkowskich dotyczących terminów transpozycji do prawa krajowego i rozpoczęcia stosowania dyrektywy, określonych w załączniku IV.

↓ 2009/72/WE motyw 67

~~Z uwagi na zakres zmian wprowadzonych do dyrektywy 2003/54/WE požadane jest, ze
względów przejrzystości i racjonalizacji, aby przepisy te zostały ujednolicone i ujęte
w jednym tekście w nowej dyrektywie.~~

³⁷ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

³⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

³⁹ Dz.U. C 369 z 17.12.2011, s. 14.

↓ 2009/72/WE motyw 5

~~Bezpieczeństwo dostaw energii elektrycznej ma kluczowe znaczenie dla rozwoju społeczeństwa europejskiego, wdrażania zrównoważonej polityki w zakresie zmian klimatu oraz wspierania konkurencyjności na rynku wewnętrznym. W tym celu należy dalej rozwijać wzajemne połączenia transgraniczne, aby zagwarantować konsumentom i przemysłowi we Wspólnocie dostawy energii ze wszystkich źródeł po najbardziej konkurencyjnych cenach.~~

↓ 2009/72/WE motyw 59

~~Jednym z głównych celów niniejszej dyrektywy powinno być tworzenie prawdziwie wewnętrznego rynku energii elektrycznej poprzez sieć połączeń w całej Wspólnocie, dlatego też kwestie regulacyjne dotyczące wzajemnych połączeń transgranicznych i rynków regionalnych powinny należeć do głównych zadań organów regulacyjnych, w stosownych przypadkach działających w ścisłej współpracy z Agencją.~~

↓ 2009/72/WE motyw 7

~~W komunikacie Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r., zatytułowanym „Polityka energetyczna dla Europy”, zwrócono uwagę na znaczenie dokończenia budowy rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz stworzenia równych warunków działania dla wszystkich przedsiębiorstw energetycznych mających siedzibę we Wspólnocie. Komunikaty Komisji z dnia 10 stycznia 2007 r. zatytułowane „Perspektywy rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu” oraz „Dochodzenie w ramach art. 17 rozporządzenia (WE) nr 1/2003 w odniesieniu do europejskich sektorów gazu i energii elektrycznej (raport końcowy)” wykazały, że obecne zasady i środki nie zapewniają niezbędnych ram dla osiągnięcia celu, jakim jest właściwie funkcjonujący rynek wewnętrzny.~~

↓ 2009/72/WE motyw 4

~~Istnieją jednak obecnie we Wspólnocie przeszkody w sprzedaży energii elektrycznej na równych warunkach oraz bez dyskryminacji lub niekorzystnych warunków. W szczególności nie we wszystkich państwach członkowskich istnieje już niedyskryminacyjny dostęp do sieci oraz równie skuteczny nadzór regulacyjny.~~

↓ 2009/72/WE motyw 41

~~Państwa członkowskie lub w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowiły organ regulacyjny, powinny zachęcać do opracowywania umów na dostawy przerywalne.~~

↓ 2009/72/WE motyw 6

~~Dobrze funkcjonujący rynek wewnętrzny energii elektrycznej powinien dostarczać producentom właściwych zachęt do inwestowania w nowe moce wytwórcze, w tym również z odnawialnych źródeł energii, ze szczególnym uwzględnieniem krajów i regionów najbardziej oddalonych na wspólnotowym rynku energii. Dobrze funkcjonujący rynek powinien również dostarczać konsumentom odpowiednich środków wspierania bardziej wydajnego zużycia energii, czego niezbędnym warunkiem jest bezpieczeństwo dostaw energii.~~

↓ 2009/72/WE motyw 32

~~Należy podjąć dalsze środki w celu zapewnienia przejrzystych i niedyskryminacyjnych taryf za dostęp do sieci. Taryfy te powinny być stosowane wobec wszystkich użytkowników systemu na niedyskryminacyjnych zasadach.~~

↓ 2009/72/WE motyw 20

~~W celu rozwijania konkurencji na rynku wewnętrznym energii elektrycznej należy umożliwić dużym odbiorcom niebędącym gospodarstwami domowymi wybór ich dostawców, jak również podpisanie umów z kilkoma dostawcami w celu zabezpieczenia ich potrzeb w zakresie energii elektrycznej. Odbiorców tych należy chronić przed klauzulami wyłączności, które mają na celu wyeliminowanie konkurencyjnych lub uzupełniających ofert.~~

↓ 2009/72/WE motyw 51

~~Interesy konsumentów powinny być głównym elementem niniejszej dyrektywy, a zapewnienie jakości usługi powinno być głównym zadaniem przedsiębiorstw energetycznych. Należy umocnić i zagwarantować istniejące prawa konsumentów, które powinny obejmować większą przejrzystość. Ochrona konsumentów powinna zapewniać wszystkim konsumentom na jak najszerszym obszarze Wspólnoty korzystanie z konkurencyjnego rynku. Państwa członkowskie lub w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło organy regulacyjne, powinny egzekwować prawa konsumentów.~~

↓ 2009/72/WE motyw 29

~~Aby uniknąć nakładania nieproporcjonalnie dużych obciążeń finansowych i administracyjnych na małych operatorów systemów dystrybucyjnych, państwa~~

~~członkowskie powinny móc, w razie konieczności, zwolnić przedsiębiorstwa, których to dotyczy, ze spełniania prawnych wymogów rozdziału dystrybucji.~~

↓ 2009/72/WE motyw 28

~~W przypadku małych systemów może okazać się konieczne zapewnienie świadczenia usług pomocniczych przez operatorów systemów przesyłowych połączonych wzajemnie z małymi systemami.~~

↓ 2009/72/WE motyw 10

~~Zasady dotyczące rozdziału prawnego i funkcjonalnego przewidziane w dyrektywie 2003/54/WE nie doprowadziły jednak do skutecznego wydzielenia operatorów systemów przesyłowych. Na posiedzeniu w dniach 8 i 9 marca 2007 r. Rada Europejska wezwała w związku z tym Komisję do opracowania wniosków legislacyjnych w zakresie „skutecznego oddzielenia działalności w zakresie dostaw i wytwarzania od eksploatacji sieci”.~~

↓ 2009/72/WE motyw 13

~~Definicja pojęcia „kontrola” przejęta jest z rozporządzenia Rady (WE) nr 139/2004 z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie kontroli koncentracji przedsiębiorstw (rozporządzenie WE w sprawie kontroli łączenia przedsiębiorstw)⁴⁰.~~

↓ 2009/72/WE motyw 43

~~Prawie wszystkie państwa członkowskie wybrały przejrzystą procedurę udzielania zezwoleń jako sposób zapewnienia konkurencji na rynku wytwarzania energii elektrycznej. Państwa członkowskie powinny jednakże zapewnić możliwość zwiększenia bezpieczeństwa dostaw poprzez uruchomienie procedur przetargowych lub procedur równoważnych w przypadku gdy wystarczająca zdolność wytwórcza energii elektrycznej nie zostanie zbudowana na podstawie procedur udzielania zezwoleń. Ze względu na ochronę środowiska i promowanie nowych technologii państwa członkowskie powinny mieć możliwość ogłaszania przetargów na nowe zdolności na podstawie opublikowanych kryteriów. Takie nowe zdolności obejmują między innymi energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii i skojarzoną produkcję ciepła i elektryczności.~~

↓ 2009/72/WE motyw 33

~~Dyrektywa 2003/54/WE wprowadziła wymóg, aby państwa członkowskie ustanowiły organy regulacyjne posiadające szczególne uprawnienia. Z doświadczenia wynika jednak, że na przeszkodzie skuteczności regulacji stoi często brak niezależności organów regulacyjnych od rządu, a także niewystarczające uprawnienia i swoboda uznania. Z tej przyczyny Rada~~

⁴⁰

Dz.U. L 24 z 29.1.2004, s. 1.

~~Europejska na posiedzeniu w dniach 8 i 9 marca 2007 r. wezwwała Komisję do opracowania wniosków legislacyjnych przewidujących dalszą harmonizację uprawnień i zwiększanie niezależności krajowych organów regulacji energetyki. Należy wprowadzić możliwość, aby tym krajowym organom regulacyjnym mógł podlegać zarówno sektor elektroenergetyczny, jak i sektor gazowy.~~

↓ 2009/72/WE motyw 38

~~Wszelka harmonizacja uprawnień krajowych organów regulacyjnych powinna obejmować uprawnienia do tworzenia zachęt dla przedsiębiorstw energetycznych oraz uprawnienia do nakładania na przedsiębiorstwa energetyczne skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji lub do zaproponowania właściwemu sądowi nałożenia takich sankcji. Ponadto organy regulacyjne powinny posiadać uprawnienia do żądania stosownych informacji od przedsiębiorstw energetycznych, do prowadzenia odpowiednich i wyczerpujących dochodzeń oraz do rozstrzygania sporów.~~

↓ 2009/72/WE motyw 61

~~Organy regulacyjne powinny również dostarczać informacje rynkowi, aby pozwolić Komisji na spełnianie jej roli polegającej na obserwowaniu i monitorowaniu rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz jego rozwoju w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej, włączając w to aspekty takie, jak zdolności wytwórcze, różne źródła wytwarzania energii elektrycznej, infrastruktura przesyłowa i dystrybucyjna, jakość usług, handel transgraniczny, zarządzanie ograniczeniami, inwestycje, ceny hurtowe i detaliczne, płynność rynku oraz poprawa w zakresie środowiska i wydajności. Krajowe organy regulacyjne powinny powiadamiać organy ochrony konkurencji i Komisję o państwach członkowskich, w których ceny mają niekorzystny wpływ na konkurencję i prawidłowe funkcjonowanie rynku.~~

↓ 2009/72/WE motyw 42

~~Cały wspólnotowy przemysł i handel, łącznie z małymi i średnimi przedsiębiorstwami, a także wszyscy obywatele Unii korzystający z gospodarczych przywilejów rynku wewnętrznego powinni także móc korzystać z wysokiego poziomu ochrony konsumentów, a w szczególności odbiorcy będący gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za stosowne, małe przedsiębiorstwa powinny również móc korzystać z gwarancji usługi publicznej, szczególnie w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw i uzasadnionych taryf, ze względu na uczeiwość, konkurencyjność i, pośrednio, w celu stworzenia nowych miejsc pracy. Odbiorcy ci powinni mieć dostęp do możliwości wyboru, sprawiedliwego traktowania, prawa do reprezentacji i mechanizmów rozstrzygania sporów.~~

↓ 2009/72/WE motyw 45

~~Państwa członkowskie powinny zapewniać użytkownikom będącym gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za właściwe, małym przedsiębiorstwom prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości o wyraźnie porównywalnych, przejrzystych i uzasadnionych cenach. Aby zapewnić utrzymanie wysokich~~

~~standardów usługi publicznej we Wspólnocie, Komisja powinna być regularnie powiadamiana o wszelkich środkach podejmowanych przez państwa członkowskie dla osiągnięcia celów niniejszej dyrektywy. Komisja powinna regularnie publikować sprawozdanie analizujące środki podjęte wprowadzone na poziomie krajowym dla osiągnięcia celów związanych z usługą publiczną oraz porównujące ich skuteczność, w celu opracowania zaleceń dotyczących środków, jakie należy podjąć wprowadzić na poziomie krajowym dla osiągnięcia wysokich standardów usług publicznych. Państwa członkowskie powinny podjąć niezbędne środki w celu ochrony odbiorców wrażliwych w kontekście rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Takie środki mogą się różnić w zależności od specyficznych warunków w danym państwie członkowskim i mogą obejmować szczególne środki dotyczące płatności rachunków za energię elektryczną lub bardziej ogólne środki podjęte w ramach systemu zabezpieczenia społecznego. W przypadku gdy usługa powszechna dostępna jest również dla małych przedsiębiorstw, środki zapewniające taką usługę powszechną mogą różnić się od siebie w zależności od tego, czy dotyczą odbiorców będących gospodarstwami domowymi, czy małych przedsiębiorstw.~~

↓ 2009/72/WE motyw 46

~~Przestrzeganie wymogów usługi publicznej jest podstawowym wymogiem niniejszej dyrektywy, ważne jest więc, aby w niniejszej dyrektywie zostały określone wspólne minimalne standardy, przestrzegane przez wszystkie państwa członkowskie, z uwzględnieniem celów ochrony konsumentów, bezpieczeństwa dostaw, ochrony środowiska i równoważnych poziomów konkurencji we wszystkich państwach członkowskich. Ważne jest, aby wymogi usługi publicznej podlegały interpretacji na poziomie krajowym, z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych i pod warunkiem przestrzegania prawa wspólnotowego.~~

↓ 2009/72/WE motyw 50

~~Wymogi usługi publicznej, w tym wymogi dotyczące usługi powszechnej, oraz wynikające z nich wspólne minimalne standardy muszą być w dalszym ciągu wzmacniane w celu zapewnienia, aby wszyscy konsumenci, w szczególności odbiorcy wrażliwi, mogli odnieść korzyści wynikające z konkurencji i sprawiedliwych cen. Wymogi usługi publicznej należy określać na poziomie krajowym, z uwzględnieniem sytuacji krajowej; prawo wspólnotowe powinno być jednak przestrzegane przez państwa członkowskie. Obywatele Unii oraz, w przypadku gdy państwa członkowskie uznają to za stosowne, małe przedsiębiorstwa powinny móc korzystać z obowiązków użyteczności publicznej, zwłaszcza w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw i uzasadnionych cen. Kluczowym aspektem dostaw dla odbiorców jest dostęp do obiektywnych i przejrzystych danych na temat zużycia. Dlatego też konsumenci powinni mieć dostęp do swoich danych na temat zużycia oraz związanych z nimi cen i kosztów usług, tak by mogli zwracać się do konkurentów o składanie ofert w oparciu o te dane. Konsumenci powinni również mieć prawo do odpowiedniej informacji o własnym zużyciu energii. Przedpłaty powinny odzwierciedlać prawdopodobne zużycie energii elektrycznej, a różne systemy płatności powinny być niedyskryminacyjne. Wystarczająco często przekazywane odbiorcom informacje na temat kosztów energii będą stwarzać zachęty do oszczędności energii, gdyż dzięki nim odbiorcy uzyskają bezpośrednie informacje zwrotne dotyczące skutków inwestycji w energooszczędne rozwiązania oraz skutków zmiany~~

~~przyzwyczajęń. W związku z tym pełne wdrożenie dyrektywy 2006/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie efektywności końcowego wykorzystania energii i usług energetycznych⁴¹ pomoże konsumentom obniżyć koszty energii.~~

↓ 2009/72/WE motywy 64 i 65

~~Środki niezbędne do wykonania niniejszej dyrektywy powinny zostać przyjęte zgodnie z decyzją Rady 1999/468/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. ustanawiającą warunki wykonywania uprawnień wykonawczych przyznanych Komisji⁴².~~

~~W szczególności należy przyznać Komisji uprawnienia do przyjmowania wytycznych niezbędnych do zapewnienia minimalnego stopnia harmonizacji wymaganego dla osiągnięcia celu niniejszej dyrektywy. Ponieważ środki te mają zasięg ogólny i mają na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie nowymi elementami innymi niż istotne, muszą one zostać przyjęte zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, przewidzianą w art. 5a decyzji 1999/468/WE.~~

↓ 2009/72/WE motyw 66

~~Zgodnie z pkt 34 Porozumienia międzyinstytucjonalnego w sprawie lepszego stanowienia prawa⁴³ zachęca się państwa członkowskie do sporządzania, dla ich własnych celów i w interesie Wspólnoty, własnych tabel, które w możliwie najszerszym zakresie odzwierciedlają korelację pomiędzy niniejszą dyrektywą a środkami transpozycji, oraz do podania ich do publicznej wiadomości.~~

↓ 2009/72/WE motyw 25

~~Bezpieczeństwo dostaw energii stanowi jeden z zasadniczych elementów bezpieczeństwa publicznego i w związku z tym jest ściśle powiązane ze sprawnym funkcjonowaniem rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz z integracją odizolowanych rynków energii elektrycznej państw członkowskich. Energia elektryczna może dotrzeć do obywateli Unii wyłącznie za pośrednictwem sieci. Funkcjonujące rynki energii elektrycznej oraz, w szczególności, sieci i inne aktywa związane z dostawami energii elektrycznej, są istotne dla bezpieczeństwa publicznego, konkurencyjności gospodarki oraz dobrobytu obywateli Unii. Osobom z krajów trzecich należy zatem zezwolić na kontrolowanie systemu przesyłowego lub operatora systemu przesyłowego jedynie wtedy, gdy spełniają one wymogi skutecznego rozdziału, które mają zastosowanie we Wspólnocie. Bez uszczerbku dla zobowiązań międzynarodowych Wspólnota uważa, że sektor systemów przesyłowych energii elektrycznej ma bardzo duże znaczenie dla Wspólnoty i dlatego niezbędne są dodatkowe zabezpieczenia w odniesieniu do zachowania bezpieczeństwa dostaw energii do Wspólnoty.~~

⁴¹ Dz.U. L 114 z 27.4.2006, s. 64.

⁴² Dz.U. L 184 z 17.7.1999, s. 23.

⁴³ Dz.U. C 321 z 31.12.2003, s. 1.

~~aby uniknąć wszelkich zagrożeń dla porządku i bezpieczeństwa publicznego we Wspólnocie oraz dla dobrobytu obywateli Unii. Bezpieczeństwo dostaw energii do Wspólnoty wymaga w szczególności oceny niezależności eksploatacji sieci, poziomu uzależnienia Wspólnoty oraz poszczególnych państw członkowskich od dostaw energii z krajów trzecich oraz traktowania zarówno krajowego, jak i zagranicznego handlu energią oraz inwestycji w energię przez dany kraj trzeci. Bezpieczeństwo dostaw należy zatem ocenić w świetle okoliczności faktycznych każdego przypadku, a także w świetle praw i obowiązków wynikających z prawa międzynarodowego, w szczególności z umów międzynarodowych zawartych między Wspólnotą a danym krajem trzecim. W stosownych przypadkach zachęca się Komisję do przedkładania zaleceń dotyczących negocjowania stosownych umów z krajami trzecimi obejmujących kwestie bezpieczeństwa dostaw energii do Wspólnoty lub do włączenia niezbędnych kwestii w ramy innych negocjacji z tymi krajami trzecimi.~~

↓ 2009/72/WE motyw 35

~~W celu zapewnienia skutecznego dostępu do rynku wszystkim jego uczestnikom, łącznie z nowymi podmiotami wchodzącymi na rynek, niezbędne są niedyskryminacyjne i odzwierciedlające koszty mechanizmy bilansowania. W chwili, kiedy rynek energii elektrycznej stanie się dostatecznie płynny, powinno to zostać osiągnięte poprzez ustanowienie przejrzystych mechanizmów rynkowych dla dostaw i zakupu energii elektrycznej niezbędnej w ramach wymogów bilansowania. W sytuacji braku takiego płynnego rynku krajowe organy regulacyjne powinny odgrywać aktywną rolę w celu zapewnienia, aby taryfy za bilansowanie były niedyskryminacyjne i odzwierciedlały koszty. Jednocześnie należy zapewnić stosowne zachęty do zbilansowania energii elektrycznej dostarczanej do systemu i odbieranej z systemu oraz do unikania zagrożenia dla systemu. Operatorzy systemów przesyłowych powinni ułatwiać udział odbiorców końcowych i grup odbiorców końcowych w rynkach rezerw i rynkach bilansujących.~~

↓ 2009/72/WE motywy 39 i 40

~~Rynek wewnętrzny energii elektrycznej ponosi konsekwencje braku płynności i przejrzystości, który stoi na przeszkodzie skutecznej alokacji zasobów, zabezpieczeniu przed ryzykiem oraz wejściu na rynek nowych podmiotów. Istnieje potrzeba zwiększenia konkurencyjności i bezpieczeństwa dostaw poprzez ułatwienie włączenia nowych elektrowni do sieci elektroenergetycznej we wszystkich państwach członkowskich, w szczególności przez stwarzanie zachęt dla nowych uczestników rynku. Niezbędne jest zwiększenie zaufania do rynku, jego płynności oraz liczby jego uczestników, dlatego też należy zwiększyć nadzór regulacyjny nad przedsiębiorstwami prowadzącymi działalność w zakresie dostaw energii elektrycznej. Wymogi takie powinny pozostać bez uszczerbku oraz być zgodne z istniejącym prawem wspólnotowymi dotyczącymi rynków finansowych. Niezbędna jest współpraca pomiędzy organami regulacji energetyki i organami nadzoru rynków finansowych w celu umożliwienia każdemu z nich wzajemnego zapoznania się z ogólną sytuacją na odnośnych rynkach.~~

~~Przed przyjęciem przez Komisję wytycznych określających dalsze wymagania w zakresie prowadzenia dokumentacji, Agencja ds. Współpracy Organów Regulacji Energetyki, ustanowiona na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 713/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiającego Agencję ds. Współpracy Organów~~

~~Regulacji Energetyki⁴⁴ („Agencja”), oraz Komitet Europejskich Organów Nadzoru nad Papierami Wartościowymi („CESR”) ustanowiony decyzją Komisji 2009/77/WE⁴⁵ powinny porozumieć się z Komisją i doradzać jej w sprawie treści wytycznych. Agencja i CESR powinny również współpracować w celu przeprowadzenia dalszej analizy oraz doradzania w odniesieniu do kwestii, czy transakcje w ramach umów na dostawy energii elektrycznej oraz derywaty elektroenergetyczne powinny podlegać wymogom w zakresie zachowania przejrzystości przed lub po zawarciu transakcji, a jeżeli tak, jaka powinna być treść tych wymogów.~~

↓ 2009/72/WE motyw 44

~~Mając na uwadze bezpieczeństwo dostaw równowaga podaży i popytu w poszczególnych państwach członkowskich powinna być monitorowana, a w następstwie tego monitoringu powinno zostać sporządzone sprawozdanie o sytuacji na poziomie Wspólnoty, przy uwzględnieniu zdolności połączeń wzajemnych między poszczególnymi obszarami. Taki monitoring powinien być przeprowadzony wystarczająco wcześnie, aby umożliwić podjęcie właściwych środków w razie naruszenia bezpieczeństwa dostaw. Budowa oraz utrzymywanie niezbędnej infrastruktury sieciowej, łącznie ze zdolnością połączeń wzajemnych, powinny przyczyniać się do zapewnienia stabilnych dostaw energii elektrycznej. Utrzymywanie oraz budowa niezbędnej infrastruktury sieciowej, łącznie ze zdolnością połączeń wzajemnych i zdecentralizowanym wytwarzaniem energii elektrycznej, są istotnymi elementami w zakresie zapewniania stabilnych dostaw energii elektrycznej.~~

↓ 2009/72/WE motyw 58

~~Mając na uwadze tworzenie rynku wewnętrznego energii elektrycznej, państwa członkowskie powinny sprzyjać integracji swoich krajowych rynków oraz współpracy operatorów systemu na poziomie wspólnotowym i regionalnym, włączając w to również odizolowane systemy tworzące wyspy energetyczne, które nadal istnieją we Wspólnocie.~~

⁴⁴ Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 1.

⁴⁵ Dz.U. L 025 z 29.1.2009, s. 18.

PRZYJMUJĄ NINIEJSZĄ DYREKTYWĘ:

ROZDZIAŁ I

PRZEDMIOT, ~~ZAKRES STOSOWANIA~~ I DEFINICJE

Artykuł 1

Przedmiot i ~~zakres stosowania~~

Niniejsza dyrektywa ustanawia wspólne zasady dotyczące wytwarzania, przesyłu, dystrybucji ⇒ , magazynowania ⇐ i dostaw energii elektrycznej, wraz z przepisami dotyczącymi ochrony konsumentów, w celu ~~ulepszenia~~ i ⇒ stworzenia prawdziwie zintegrowanych ⇐ ~~zintegrowania~~ konkurencyjnych ⇒ , ukierunkowanych na potrzeby konsumenta i elastycznych ⇐ rynków energii ~~we Wspólnocie~~ ☒ w Unii ☒. ⇒ Opierając się na korzyściach płynących ze zintegrowanego rynku w dyrektywie dąży się do zapewnienia konsumentom przystępnych cen energii, wysokiego stopnia bezpieczeństwa dostaw i sprawnego przejścia na bezemisyjny system energetyczny. ⇐ Ustanawia ona ⇒ kluczowe ⇐ zasady dotyczące organizacji i funkcjonowania ☒ europejskiego ☒ sektora elektroenergetycznego, ⇒ w szczególności zasady dotyczące wzmocnienia pozycji konsumenta i ochrony konsumenta, ⇐ otwartego dostępu do ⇒ zintegrowanego ⇐ rynku, ⇒ dostępu stron trzecich do infrastruktury przesyłowej i dystrybucyjnej, zasady rozdziału, a także zasady dotyczące niezależnych krajowych organów regulacji energetyki. ⇐ ~~kryteriów i procedur mających zastosowanie do zaproszeń do składania ofert i do udzielania zezwoleń oraz do eksploatacji systemów. Określa ona również obowiązki usługi powszechnej i prawa konsumentów energii elektrycznej oraz wyjaśnia wymogi z zakresu konkurencji.~~

Artykuł 2

Definicje

Na użytek niniejszej dyrektywy stosuje się następujące definicje:

- 1) „odbiorca” oznacza odbiorcę hurtowego lub odbiorcę końcowego energii elektrycznej;
- 2) „odbiorca hurtowy” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która dokonuje zakupu energii elektrycznej w celu jej odsprzedaży wewnątrz lub na zewnątrz systemu, w którym działa;
- 3) „odbiorca końcowy” oznacza odbiorcę dokonującego zakupu energii elektrycznej na własne potrzeby;
- 4) „odbiorca będący gospodarstwem domowym” oznacza odbiorcę dokonującego zakupu energii elektrycznej na potrzeby własnego zużycia w jego gospodarstwie domowym, z wyłączeniem działalności handlowej lub zawodowej;

~~115)~~ „odbiorca niebędący gospodarstwem domowym” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną dokonującą zakupu energii elektrycznej, która nie jest przeznaczona na użytek jego własnego gospodarstwa domowego, w tym również producentów ⇨, odbiorców przemysłowych, małe i średnie przedsiębiorstwa, podmioty prowadzące działalność gospodarczą ⇨ i odbiorców hurtowych;

~~12) „uprawniony odbiorca” oznacza odbiorcę mającego prawo do zakupu energii elektrycznej od wybranego przez siebie dostawcy w rozumieniu art. 33;~~

↓ nowy

6) „odbiorca aktywny” oznacza odbiorcę lub grupę działających wspólnie odbiorców, którzy zużywają, magazynują bądź sprzedają energię elektryczną wytwarzaną w swoich obiektach, w tym za pośrednictwem koncentratorów, lub uczestniczą w systemach odpowiedzi odbioru bądź systemach efektywności energetycznej, pod warunkiem że działalność ta nie stanowi ich podstawowej działalności gospodarczej ani zawodowej;

7) „lokalna społeczność energetyczna” oznacza: stowarzyszenie, spółdzielnię, spółkę osobową, organizację niekomercyjną lub inną osobę prawną, która jest skutecznie kontrolowana przez lokalnych udziałowców lub członków, zwykle zorientowana bardziej na wartość niż na zyski, zaangażowana w wytwarzanie rozproszone i w pełnienie funkcji operatora systemu dystrybucyjnego, dostawcy lub koncentratora na szczeblu lokalnym, w tym w wymiarze transgranicznym;

↓ 2009/72/WE

~~198)~~ „dostawa” oznacza sprzedaż, w tym również odsprzedaż energii elektrycznej odbiorcom;

~~329)~~ „umowa na dostawę energii elektrycznej” oznacza umowę na dostawę energii elektrycznej, ale nie obejmuje derywatu elektroenergetycznego;

~~3310)~~ „derywat elektroenergetyczny” oznacza instrument finansowy określony w pkt 5, 6 lub 7 sekcji C załącznika I do dyrektywy 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ~~z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych~~⁴⁶, w przypadku gdy instrument ten odnosi się do energii elektrycznej;

↓ nowy

11) „umowa oparta na dynamicznych cenach energii elektrycznej” oznacza umowę na dostawę energii elektrycznej między dostawcą a odbiorcą końcowym, odzwierciedlającą cenę na rynku transakcji natychmiastowych, w tym na rynku dnia następnego, w odstępach co najmniej równych częstotliwości rozliczeń na rynku;

12) „opłata za rozwiązanie umowy” oznacza każdą opłatę lub karę nałożoną na odbiorców przez dostawców lub koncentratorów z tytułu odstąpienia od umowy na dostawę energii elektrycznej lub o świadczenie usług;

⁴⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/39/WE z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych (Dz.U. L 145 z 30.4.2004, s. 1).

- 13) „opłata związana ze zmianą dostawcy” oznacza każdą opłatę lub karę nałożoną na odbiorców przez dostawców lub operatorów systemów, bezpośrednio lub pośrednio związaną ze zmianą dostawcy, w tym opłatę za rozwiązanie umowy;
- 14) „koncentrator” oznacza uczestnika rynku, który łączy wiele obciążeń po stronie odbiorców lub wytworzoną energię elektryczną do celów sprzedaży, zakupu lub wystawienia na aukcji na jakimkolwiek zorganizowanym rynku energii;
- 15) „niezależny koncentrator” oznacza koncentratora, który nie jest powiązany z dostawcą ani jakimkolwiek innym uczestnikiem rynku;
- 16) „odpowiedź odbioru” oznacza zmiany w obciążeniu przez odbiorców końcowych w stosunku do wzorca ich zwykłego lub bieżącego zużycia energii elektrycznej, wprowadzane przez nich w odpowiedzi na sygnały rynkowe, w tym zmienne w czasie ceny energii elektrycznej bądź premie, lub w następstwie przyjęcia oferty odbiorcy końcowego, złożonej w pojedynkę lub w ramach koncentracji, dotyczącej sprzedaży zmniejszenia lub zwiększenia zapotrzebowania po cenie na rynkach zorganizowanych, zdefiniowanych w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) nr 1348/2014⁴⁷;
- 17) „konwencjonalny licznik” oznacza analogowy lub elektroniczny licznik, który nie jest zdolny do tego, by zarazem przysyłać i odbierać dane;
- 18) „inteligentny system pomiarowy” oznacza system elektroniczny, za pomocą którego można mierzyć zużycie energii, uzyskując więcej informacji niż w przypadku konwencjonalnego licznika, a także przysyłać i otrzymywać dane na potrzeby informowania, monitorowania i kontroli, przy wykorzystaniu łączności elektronicznej;
- 19) „interoperacyjność” oznacza, w kontekście inteligentnych pomiarów, zdolność co najmniej dwóch sieci, systemów, urządzeń, aplikacji lub elementów energetycznych bądź łączności do współpracy oraz do wymiany i wykorzystywania informacji w celu wykonania wymaganych zadań;
- 20) „czas zbliżony do rzeczywistego” oznacza, w kontekście inteligentnych pomiarów, czas, zazwyczaj z dokładnością do sekund, jaki upływa pomiędzy rejestracją danych a ich automatycznym przetworzeniem i przesłaniem do wykorzystania lub do celów informacyjnych;
- 21) „najlepsze dostępne techniki” oznaczają, w kontekście ochrony i bezpieczeństwa danych w środowisku inteligentnych pomiarów, najbardziej efektywny i zaawansowany poziom rozwoju działań i sposobów ich prowadzenia, wskazujący na praktyczną przydatność określonych technik – opracowanych w celu uniknięcia lub ograniczenia zagrożeń dla prywatności, danych osobowych i bezpieczeństwa – do zapewnienia zasadniczo podstawy do osiągnięcia zgodności z unijnymi ramami ochrony danych;

⁴⁷ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1348/2014 z dnia 17 grudnia 2014 r. w sprawie przekazywania danych wdrażające art. 8 ust. 2 i 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1227/2011 w sprawie integralności i przejrzystości hurtowego rynku energii (Dz.U. L 363 z 18.12.2014, s. 121).

↓ 2009/72/WE ⇒ nowy

~~522)~~ „dystrybucja” oznacza transport energii elektrycznej systemami dystrybucyjnymi wysokiego, średniego i niskiego napięcia w celu dostarczenia jej do odbiorców, ale nie obejmuje dostaw;

~~623)~~ „operator systemu dystrybucyjnego” oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za eksploatację, utrzymanie i, w razie konieczności, rozbudowę systemu dystrybucyjnego na danym obszarze, a także, w stosownych przypadkach, za jego wzajemne połączenia z innymi systemami oraz za zapewnianie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania ~~uzasadnionych potrzeb~~ uzasadnionego zapotrzebowania w zakresie dystrybucji energii elektrycznej;

~~2924)~~ „efektywność energetyczna/~~zarządzanie popytem~~” oznacza ⇒ stosunek uzyskanych wyników, usług, towarów lub energii do wkładu energii ⇐ ~~globalne lub zintegrowane podejście zmierzające do oddziaływania na ilość i harmonogram zużycia energii elektrycznej w celu zmniejszenia zużycia energii pierwotnej i zmniejszenia obciążeń szczytowych przez przyznawanie pierwszeństwa inwestycjom w środki poprawiające efektywność energetyczną lub inne środki, takie jak przerywalne umowy dostaw, pierwszeństwa przed inwestycjami zwiększającymi zdolność wytwórczą, jeżeli te pierwsze działania są najbardziej skuteczną i opłacalną opcją, z uwzględnieniem pozytywnego wpływu na środowisko wynikającego ze zmniejszonego zużycia energii oraz kwestii dotyczących bezpieczeństwa dostaw i związanych z tym kosztów dystrybucji energii;~~

~~3025)~~ „⇒ energia ze źródeł odnawialnych ⇐ ~~odnawialne źródła energii~~” oznaczają ⇒ energię z ⇐ ~~odnawialnych~~, niekopalnych ~~źródeł~~ energii ⇒ , w szczególności ⇐ ~~(energia~~ energii wiatru, ~~energia~~ energii słoneczną ⇒ (słoneczną termiczną i fotowoltaiczną) ⇐, ~~energia~~ energii geotermalną, ⇒ ciepło z otoczenia, hydroenergię oraz energię pływów morskich, oceanów i ⇐ ~~energia~~ fal, ⇒ a także z paliw odnawialnych: biopaliw, biopłynów, biogazu, biopaliw stałych i palnych odpadów ze źródeł odnawialnych ⇐ ~~pływów morskich, hydroenergia, energia pozyskiwana z biomasy, gazu wysypiskowego, gazu pochodzącego z oczyszczalni ścieków i biogazów);~~

~~3126)~~ „wytwarzanie rozproszone” oznacza elektrownie podłączone do systemu dystrybucyjnego;

↓ nowy

27) „punkt ładowania” oznacza urządzenie, które umożliwia ładowanie jednego pojazdu elektrycznego na raz lub wymianę akumulatora jednego pojazdu elektrycznego na raz;

↓ 2009/72/WE (dostosowany) ⇒ nowy

~~328)~~ „przesył” oznacza transport energii elektrycznej przez wzajemnie połączony system najwyższego napięcia i wysokiego napięcia w celu dostarczenia jej do odbiorców końcowych lub do dystrybutorów, ale nie obejmuje dostaw;

~~429)~~ „operator systemu przesyłowego” oznacza osobę fizyczną lub prawną odpowiedzialną za eksploatację, zapewnianie utrzymania i, w razie konieczności, rozbudowę systemu przesyłowego na danym obszarze, a także, w stosownych przypadkach, za jego wzajemne połączenia z innymi systemami oraz za zapewnianie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania ~~uzasadnionych potrzeb~~ uzasadnionego zapotrzebowania w zakresie przesyłania energii elektrycznej;

~~430)~~ „użytkownik systemu” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną dostarczającą energię elektryczną do systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego lub pobierającą ją z tych systemów;

~~431)~~ „wytwarzanie” oznacza wytwarzanie energii elektrycznej;

~~432)~~ „producent” oznacza osobę fizyczną lub prawną wytwarzającą energię elektryczną;

~~433)~~ „połączenie wzajemne” oznacza ⇨ linię przesyłową, która przebiega przez granicę lub łączy obie strony granicy między obszarami rynkowymi, między państwami członkowskimi lub, po granicę terytorium podlegającego jurysdykcji UE, między państwami członkowskimi a państwami trzecimi ⇐ ~~urządzenie stosowane do łączenia systemów elektroenergetycznych~~;

~~434)~~ „system wzajemnie połączony” oznacza kilka systemów przesyłowych i dystrybucyjnych połączonych ze sobą za pomocą jednego lub wielu połączeń wzajemnych;

~~435)~~ „linia bezpośrednia” oznacza linię elektroenergetyczną łączącą wydzielone miejsce wytwarzania energii elektrycznej z wydzielonym odbiorcą lub linię elektroenergetyczną łączącą producenta energii elektrycznej z przedsiębiorstwem dostarczającym energię elektryczną w celu bezpośredniego zasilania dostaw energii do ich własnych obiektów, ~~spółek~~ ☒ podmiotów ☒ zależnych i ~~uprawnionych~~ odbiorców;

~~25) „planowanie długoterminowe” oznacza planowanie potrzeby inwestowania w zdolności wytwórcze, przesyłowe i dystrybucyjne w perspektywie długoterminowej w celu zaspokojenia zapotrzebowania systemu na energię elektryczną i zabezpieczenia dostaw energii dla odbiorców;~~

~~36)-26)~~ „mały system wydzielony” oznacza każdy system, który w 1996 r. osiągnął zużycie mniejsze niż 3 000 GWh i w którym mniej niż 5 % rocznego zużycia uzyskuje się przez wzajemne połączenie z innymi systemami;

~~27) „mikrosystem wydzielony” oznacza każdy system, który w 1996 r. osiągnął zużycie mniejsze niż 500 GWh i który nie ma połączenia z innymi systemami;~~

~~16) „pierwszeństwo gospodarcze” oznacza klasyfikację źródeł zaopatrzenia w energię elektryczną zgodnie z kryteriami ekonomicznymi;~~

~~1737)~~ „usługa pomocnicza” oznacza usługę niezbędną do działania systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego ⇨, w tym usługi bilansujące i usługi pomocnicze niezależne od częstotliwości, ale nie obejmuje zarządzania ograniczeniami ⇐;

⇩ nowy

38) „usługa pomocnicza niezależna od częstotliwości” oznacza usługę wykorzystywaną przez operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego do regulacji napięcia w stanach ustalonych, szybkiego wstrzykiwania prądu biernego, zapewnienia inercji oraz zdolności do rozruchu autonomicznego;

39) „regionalne centrum operacyjne” oznacza regionalne centrum operacyjne określone w art. 32 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2];

↓ 2009/72/WE

~~2040)~~ „zintegrowane przedsiębiorstwo energetyczne” oznacza przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo lub poziomo;

~~2141)~~ „przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo” oznacza przedsiębiorstwo energetyczne lub grupę przedsiębiorstw energetycznych, w których ta sama osoba lub te same osoby są uprawnione, bezpośrednio lub pośrednio, do sprawowania kontroli, a dane przedsiębiorstwo lub grupa przedsiębiorstw prowadzi co najmniej jedną z następujących działalności: działalność przesyłową lub działalność dystrybucyjną, oraz co najmniej jedną z następujących działalności: działalność w zakresie wytwarzania lub działalność w zakresie dostaw energii elektrycznej;

~~2242)~~ „przedsiębiorstwa powiązane” oznaczają ~~przedsiębiorstwa~~ ☒ jednostki ☒ powiązane w rozumieniu art. 2 pkt 12 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁴⁸ ~~41 siódmej dyrektywy Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. wydanej na podstawie art. 44 ust. 2 lit. g) (13) Traktatu w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych (14) lub przedsiębiorstwa stowarzyszone w rozumieniu art. 33 ust. 1 tej dyrektywy, lub oraz przedsiębiorstwa należące do tych samych wspólników lub akcjonariuszy;~~

~~2343)~~ „przedsiębiorstwo zintegrowane poziomo” oznacza przedsiębiorstwo prowadzące co najmniej jedną z następujących działalności: działalność w zakresie wytwarzania na sprzedaż lub działalność przesyłową lub działalność dystrybucyjną lub działalność w zakresie dostaw energii elektrycznej, oraz prowadzące inną działalność niezwiązaną z energią elektryczną;

~~3444)~~ „kontrola” oznacza prawa, umowy lub jakiegokolwiek inne środki, które oddzielnie lub wspólnie i z uwzględnieniem okoliczności faktycznych lub prawnych dają możliwość wywierania decydującego wpływu na przedsiębiorstwo, w szczególności przez:

- a) własność lub prawo użytkowania całości lub części aktywów przedsiębiorstwa;
- b) prawa lub umowy przyznające decydujący wpływ na skład, głosowanie lub decyzje organów przedsiębiorstwa;

~~3545)~~ „przedsiębiorstwo energetyczne” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która prowadzi przynajmniej jedną z następujących działalności: działalność w zakresie wytwarzania, działalność przesyłową, działalność dystrybucyjną, działalność w zakresie dostaw lub w zakresie zakupu energii elektrycznej, i która odpowiada za zadania handlowe, techniczne lub w zakresie utrzymania dotyczące tych działalności, z wyłączeniem odbiorców końcowych.

~~24) „procedura przetargowa” oznacza procedurę, za pośrednictwem której planowane dodatkowe zapotrzebowanie oraz konieczność odtworzenia zdolności pokrywane są przez dostawy pochodzące z nowych lub istniejących zdolności wytwórczych;~~

⁴⁸

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

~~2846~~) „bezpieczeństwo” oznacza zarówno bezpieczeństwo dostaw i zaopatrzenia w energię elektryczną, jak i bezpieczeństwo techniczne;

↓ nowy

47) „magazynowanie energii” oznacza, w systemie energetycznym, odroczenie momentu zużycia pewnej ilości wytworzonej energii elektrycznej, jako energii końcowej albo przekształconej w inny nośnik energii.

↓ 2009/72/WE

ROZDZIAŁ II

OGÓLNE ZASADY ORGANIZACJI SEKTORA

↓ nowy

Artykuł 3

Konkurencyjny, ukierunkowany na potrzeby konsumenta, elastyczny i działający na zasadzie niedyskryminacji rynek energii

1. Państwa członkowskie zapewniają, by ich przepisy krajowe nie utrudniały bezzasadnie transgranicznego przepływu energii elektrycznej, udziału konsumentów, w tym poprzez odpowiedź odbioru, inwestycji w elastyczne wytwarzanie energii, magazynowania energii, wdrażania elektromobilności lub realizacji nowych połączeń wzajemnych, oraz by ceny energii elektrycznej odzwierciedlały rzeczywisty poziom zapotrzebowania i dostaw.
 2. Państwa członkowskie zapewniają, by nie występowały nieuzasadnione przeszkody utrudniające przedsiębiorstwom wytwarzającym i przedsiębiorstwom dostarczającym energię elektryczną wejście na rynek i opuszczenie go.
-

↓ 2009/72/WE art. 33
⇒ nowy

Artykuł ~~433~~

⇒ Wolność wyboru dostawcy energii elektrycznej ⇐ ~~Otwarcie rynku i wzajemność~~

- ~~4. Państwa członkowskie zapewniają, aby uprawnionymi odbiorcami byli:~~
⇒ wszystkim odbiorcom wolność zakupu energii elektrycznej od wybranego przez nich dostawcy. ⇐

- ~~a) do dnia 1 lipca 2004 r. uprawnieni odbiorcy określani w art. 19 ust. 1 3 dyrektywy 96/92/WE. Państwa członkowskie publikują, do dnia 31 stycznia każdego roku, kryteria określania tych uprawnionych odbiorców;~~
- ~~b) od dnia 1 lipca 2004 r. wszyscy odbiorcy niebędący gospodarstwami domowymi;~~
- ~~e) od dnia 1 lipca 2007 r. wszyscy odbiorcy.~~
- ~~2. W celu uniknięcia braku równowagi przy otwieraniu rynków energii elektrycznej:~~
- ~~a) umowy na dostawy energii elektrycznej zawierane z uprawnionymi odbiorcami systemu innego państwa członkowskiego nie są zabronione, jeżeli odbiorca jest uważany za uprawnionego w obu systemach; oraz~~
- ~~b) w przypadku odmowy wykonania transakcji, o których mowa w lit. a), ze względu na to, że odbiorca jest uprawniony tylko w jednym z dwu systemów, Komisja może, uwzględniając sytuację na rynku i wspólny interes, zobowiązać stronę odmawiającą do wykonania żądanej dostawy na wniosek państwa członkowskiego, na którego obszarze znajduje się uprawniony odbiorca.~~

↓ nowy

Artykuł 5

Rynkowe ceny dostaw

1. Dostawcom energii elektrycznej przysługuje swoboda w ustalaniu ceny, po jakiej dostarczają energię elektryczną odbiorcom. Państwa członkowskie podejmują odpowiednie działania w celu zapewnienia skutecznej konkurencji między dostawcami energii elektrycznej.
2. Państwa członkowskie zapewniają w ukierunkowany sposób ochronę odbiorców dotkniętych ubóstwem energetycznym lub odbiorców wrażliwych za pomocą środków innych niż interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej.
3. W drodze odstępstwa od ust. 1 i 2 państwa członkowskie, które w dniu [OP: please insert the date of entry into force of this Directive] r. stosują interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej dotkniętym ubóstwem energetycznym lub wrażliwym odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, mogą nadal stosować takie interwencje publiczne do dnia [OP: insert the date – five years from the entry into force of this Directive] r. Tego rodzaju interwencje publiczne muszą służyć ogólnemu interesowi gospodarczemu, być jasno określone, przejrzyste, niedyskryminacyjne i weryfikowalne oraz gwarantować unijnym przedsiębiorstwom energetycznym dostęp na równych warunkach do odbiorców. Interwencje nie mogą wykraczać poza to, co jest konieczne do osiągnięcia ogólnego interesu gospodarczego, któremu służą, muszą być ograniczone w czasie i proporcjonalne w odniesieniu do ich beneficjentów.
4. Po dniu [OP – insert the date – five years from the entry into force of this Directive] r. państwa członkowskie mogą nadal stosować interwencje publiczne w zakresie ustalania cen za dostawy energii elektrycznej odbiorcom wrażliwym będącym gospodarstwami domowymi, w zakresie, w jakim jest to absolutnie niezbędne ze względu na pilną konieczność. Interwencje takie muszą spełniać warunki określone w ust. 3.

W ciągu miesiąca od wprowadzenia środków zgodnie z akapitem pierwszym państwa członkowskie powiadamiają o nich Komisję i mogą niezwłocznie je zastosować. Do powiadomienia dołącza się wyjaśnienie, dlaczego sytuacji tej nie można w wystarczającym stopniu zaradzić za pomocą innych instrumentów i w jaki sposób określono beneficjentów i okres obowiązywania danego środka. Powiadomienie uznaje się za kompletne, jeżeli w terminie dwóch miesięcy od jego otrzymania lub od otrzymania wszelkich dodatkowych informacji, o jakie się zwrócono, Komisja nie zażąda żadnych dalszych informacji.

Komisja może w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania kompletnego powiadomienia podjąć decyzję o zwróceniu się do organów krajowych o zmianę lub wycofanie środków, jeżeli uzna, że nie spełniono wymagań określonych w akapicie pierwszym. Okres przewidziany na podjęcie decyzji może zostać przedłużony za zgodą zarówno Komisji, jak i zainteresowanego państwa członkowskiego.

Interwencję publiczną stosowaną na podstawie niniejszego ustępu uznaje się za ważną, dopóki Komisja nie podejmie decyzji o wezwaniu organów krajowych do zmiany lub wycofania środka.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł ~~63~~2

Dostęp stron trzecich

1. Państwa członkowskie zapewniają wdrożenie systemu dostępu stron trzecich do systemu przesyłowego i dystrybucyjnego opartego na opublikowanych taryfach, mającego zastosowanie do wszystkich ~~uprawnionych~~ odbiorców oraz stosowanego obiektywnie i bez dyskryminacji pomiędzy użytkownikami systemu. Państwa członkowskie zapewniają, aby te taryfy lub metody stosowane do ich kalkulacji były zatwierdzane przed ich wejściem w życie zgodnie z art. ~~59~~ ~~37~~, a także zapewniają publikację tych taryf oraz metod – w przypadku gdy zatwierdzane są jedynie metody – przed ich wejściem w życie.
2. Operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego może odmówić dostępu w przypadku gdy nie dysponuje niezbędną zdolnością. Odmowa ~~musi być~~ ☒ uzasadnia się ☒ należycie ~~uzasadniona~~, w szczególności z uwzględnieniem art. ~~39~~, na podstawie obiektywnych oraz uzasadnionych technicznie i gospodarczo kryteriów. ~~Organy regulacyjne – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowiły – lub państwa członkowskie~~ ⇒ Państwa członkowskie lub – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowiły – organy regulacyjne ⇐ zapewniają, aby kryteria te były spójnie stosowane i aby użytkownik systemu, któremu odmówiono dostępu, mógł skorzystać z procedury rozstrzygania sporów. Organy regulacyjne zapewniają również, w stosownych przypadkach i gdy ma miejsce odmowa dostępu, aby operator systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego dostarczał stosownych informacji o środkach, jakie byłyby konieczne ~~dla~~ do usprawnienia sieci. ⇒ Informacje takie dostarcza się we wszystkich przypadkach odmowy dostępu dla punktów ładowania. ⇐ Od strony występującej o takie informacje można wymagać uzasadnionej opłaty odzwierciedlającej koszt dostarczenia takich informacji.

Artykuł ~~73~~⁷⁴ Linie bezpośrednie

1. Państwa członkowskie przyjmują niezbędne środki, aby umożliwić:
 - a) wszystkim producentom energii elektrycznej i przedsiębiorstwom dostarczającym energię elektryczną na ich terytorium zaopatrywanie linią bezpośrednią swoich własnych obiektów, ~~przedsiębiorstw~~ ☒ podmiotów ☒ zależnych i ~~uprawnionych odbiorców; oraz~~
 - b) zaopatrywanie linią bezpośrednią wszystkich ~~uprawnionych~~ odbiorców na ich terytorium przez producenta i przedsiębiorstwa dostarczające energię elektryczną.
2. Państwa członkowskie określają kryteria dotyczące przyznawania zezwoleń na budowę linii bezpośrednich na ich terytorium. Kryteria te są obiektywne i niedyskryminacyjne.
3. ~~Możliwość dostawy energii elektrycznej linią bezpośrednią, o której mowa w ust. 1 niniejszego artykułu,~~ nie wpływa na możliwość zawierania umów na dostawę energii elektrycznej zgodnie z art. ~~6~~ ³².
4. Państwa członkowskie mogą uzależnić wydanie zezwolenia na budowę linii bezpośredniej od „stosownie do przypadku”, odmowy dostępu do sieci na podstawie art. ~~6~~ ³², ~~w stosownych przypadkach~~, lub od wszczęcia procedury rozstrzygania sporów zgodnie z art. ~~60~~ ³⁷.
5. Państwa członkowskie mogą odmówić udzielenia zezwolenia na linię bezpośrednią, jeśli udzielenie takiego zezwolenia naruszyłoby ☒ stosowanie ☒ przepisów dotyczących obowiązków użyteczności publicznej zgodnie z ☒ art. ~~9~~ ³. ~~Odmowa~~ musi być nałożenie się uzasadnia uzasadniona.

Artykuł ~~87~~

Procedura udzielania zezwoleń na nowe zdolności

1. W odniesieniu do budowy nowych zdolności wytwórczych państwa członkowskie przyjmują procedurę udzielania zezwoleń, która opiera się na obiektywnych, przejrzystych i niedyskryminacyjnych kryteriach.
2. Państwa członkowskie określają kryteria udzielania zezwoleń na budowę zdolności wytwórczych na swoim terytorium. Określając odpowiednie kryteria, państwa członkowskie biorą pod uwagę:
 - a) bezpieczeństwo i ochronę systemu elektroenergetycznego, instalacji i związanych z nimi urządzeń;
 - b) ochronę zdrowia i bezpieczeństwa publicznego;
 - c) ochronę środowiska;
 - d) zagospodarowanie terenu i warunki lokalizacji;
 - e) wykorzystanie terenów publicznych;
 - f) efektywność energetyczną;
 - g) charakter źródeł energii pierwotnej;
 - h) szczególne cechy wnioskodawcy, takie jak możliwości techniczne, ekonomiczne i finansowe;

- i) zgodność ze środkami przyjętymi zgodnie z art. ~~93~~;
- j) wkład zdolności wytwórczych w realizację ogólnego celu ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii ☒ zakładającego co najmniej 20 % udział energii ze źródeł odnawialnych w końcowym zużyciu energii brutto ~~we Wspólnocie~~ ☒ w Unii ☒ w 2020 r., o którym mowa w art. 3 ust. 1 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE ~~z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych~~⁴⁹; oraz
- k) ~~k)~~ wkład zdolności wytwórczych w redukcję emisji.
3. Państwa członkowskie zapewniają istnienie specjalnych procedur udzielania zezwoleń na małe wytwarzanie zdecentralizowane lub rozproszone, które uwzględniają ich ograniczoną wielkość i potencjalne oddziaływanie.
- Państwa członkowskie mogą ustanowić wytyczne dotyczące tej specyficznej procedury udzielania zezwoleń. Krajowe organy regulacyjne lub inne właściwe organy krajowe, w tym organy planowania, dokonują przeglądu tych wytycznych i mogą zalecać wprowadzenie w nich zmian.
- W przypadku gdy państwa członkowskie ustanowiły szczególne procedury wydawania pozwoleń na zagospodarowania terenu mające zastosowanie do istotnych nowych projektów infrastruktury zdolności wytwórczych, państwa członkowskie, w stosownych przypadkach, włączają budowę nowych zdolności wytwórczych w zakres tych procedur i wdrażają je w sposób niedyskryminujący i w odpowiednich ramach czasowych.
4. Procedury i kryteria udzielania zezwoleń podawane są do wiadomości publicznej. Wnioskodawcy są informowani o przyczynach każdej odmowy przyznania zezwolenia. Przyczyny te muszą być obiektywne, niedyskryminacyjne, uzasadnione i należycie umotywowane. Wnioskodawcy ~~a ma~~ przysługuje możliwość skorzystania z procedur odwoławczych.

↓ nowy

Artykuł 9

Obowiązki użyteczności publicznej

↓ 2009/72/WE art. 3 ust. 1

1. Państwa członkowskie, opierając się na swojej strukturze organizacyjnej i z należyтым uwzględnieniem zasady pomocniczości, zapewniają, aby – bez uszczerbku dla ust. 2 – przedsiębiorstwa energetyczne działały zgodnie z zasadami niniejszej dyrektywy, mając na celu stworzenie konkurencyjnego, bezpiecznego i zrównoważonego pod względem środowiskowym rynku energii elektrycznej, oraz nie dyskryminują tych przedsiębiorstw w odniesieniu do ich praw lub obowiązków.

⁴⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Dz.U. L 140 z 5.6.2009, s. 16).

↓ 2009/72/WE art. 3 ust. 2 (dostosowany) ⇒ nowy

2. W pełni uwzględniając odpowiednie postanowienia Traktatu, w szczególności jego art. ~~86~~ ☒ 106 ☒, państwa członkowskie mogą w ogólnym interesie gospodarczym nałożyć na przedsiębiorstwa działające w sektorze elektroenergetycznym obowiązki użyteczności publicznej, które mogą odnosić się do bezpieczeństwa, w tym również do bezpieczeństwa dostaw, regularności, jakości i ceny dostaw, a także ochrony środowiska, w tym również do efektywności energetycznej, energii ze źródeł odnawialnych i ochrony klimatu. Takie obowiązki muszą być jasno określone, przejrzyste, niedyskryminacyjne, weryfikowalne i gwarantować ~~współnotowym~~ przedsiębiorstwom energetycznym ☒ w Unii ☒ równość dostępu do konsumentów krajowych. ~~W odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw, efektywności energetycznej/zarządzania popytem i realizacji celów ochrony środowiska oraz celów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych, o których mowa w niniejszym ustępie, państwa członkowskie mogą wprowadzić konieczność realizacji planów długoterminowych, uwzględniając przy tym fakt, że o dostęp do systemu mogą się ubiegać strony trzecie.~~ ⇒ Obowiązki użyteczności publicznej dotyczące ustalania cen za dostawy energii elektrycznej muszą spełniać wymagania określone w art. 5. ⇐
-

↓ 2009/72/WE art. 3 ust. 6 (dostosowany)

3. ~~6.~~ Jeżeli za wypełnienie obowiązków określonych w ust. ~~2 i 3~~ ☒ 2 lub za świadczenie usługi powszechnej określonej w art. 27 ☒ przewidziano przyznawanie przez państwo członkowskie rekompensat finansowych, innych form rekompensaty oraz praw wyłącznych, odbywa się to w sposób przejrzysty i niedyskryminacyjny.
-

↓ 2009/72/WE art. 3 ust. 15

4. ~~15.~~ Wdrażając niniejszą dyrektywę, państwa członkowskie informują Komisję o wszystkich środkach przyjętych w celu spełniania obowiązku usługi powszechnej i obowiązku użyteczności publicznej, w tym również ochrony konsumentów i ochrony środowiska, a także o ich możliwym wpływie na konkurencję krajową i międzynarodową oraz o tym, czy takie środki wymagają odstępstwa od niniejszej dyrektywy. Państwa członkowskie powiadamiają następnie Komisję co dwa lata o wszelkich zmianach takich środków niezależnie od tego, czy wymagają one odstępstwa od niniejszej dyrektywy, czy też nie.
-

↓ 2009/72/WE art. 3 ust. 14 (dostosowany)
--

5. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu przepisów art. ~~6, 7 i 8~~ ~~7, 8, 32 lub 34~~ w zakresie, w jakim ich stosowanie stanowiłoby prawną lub faktyczną

przeszkodę w wykonywaniu obowiązków nałożonych na przedsiębiorstwa energetyczne w ogólnym interesie gospodarczym, i w zakresie, w jakim nie wpłynie to na rozwój handlu w stopniu sprzecznym z interesami ~~Unii~~ ~~Wspólnoty~~. Interesy ~~Wspólnoty~~ ~~Unii~~ obejmują między innymi konkurencję w odniesieniu do ~~uprawnionych odbiorców~~, zgodnie z niniejszą dyrektywą i z art. ~~86~~ ~~106~~ Traktatu.

↓ 2009/72/WE

~~ROZDZIAŁ III~~

~~WYTWARZANIE~~

↓ 2009/72/WE

~~Artykuł 8~~

~~Przetargi na nowe zdolności~~

- ~~1. Państwa członkowskie zapewniają, w interesie bezpieczeństwa dostaw, możliwość tworzenia nowych zdolności lub tworzenia środków efektywności energetycznej/zarządzania popytem poprzez procedurę przetargową lub dowolną procedurę równoważną z punktu widzenia przejrzystości i niedyskryminacji, w oparciu o opublikowane kryteria. Procedury te mogą być jednak uruchamiane jedynie w przypadku gdy — na podstawie procedur udzielania zezwoleń — zdolności wytwórcze, które mają być budowane lub środki związane z efektywnością energetyczną/zarządzaniem popytem, które mają być podjęte, są niewystarczające, aby zapewnić bezpieczeństwo dostaw.~~
- ~~2. Państwa członkowskie mogą, w interesie ochrony środowiska i promowania nowych technologii będących na wczesnych etapach rozwoju, zapewnić możliwość przetargów na nowe zdolności na podstawie opublikowanych kryteriów. Taki przetarg może się odnosić do nowej zdolności lub do środków związanych z efektywnością energetyczną/zarządzaniem popytem. Procedura przetargowa może być jednak uruchamiana jedynie w przypadku gdy — na podstawie procedur udzielania zezwoleń — zdolności wytwórcze, które mają być budowane, lub środki związane z efektywnością energetyczną/zarządzaniem popytem, które mają być podjęte, są niewystarczające, aby osiągnąć te cele.~~
- ~~3. Szczegółowe informacje na temat procedury przetargowej na zdolności wytwórcze i środki związane z efektywnością energetyczną/zarządzaniem popytem zostają opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej co najmniej sześć miesięcy przed ostatecznym terminem składania ofert przetargowych.~~

~~Specyfikacje przetargowe udostępniane są każdemu zainteresowanemu przedsiębiorstwu prowadzącemu działalność na terytorium państwa członkowskiego tak, aby przedsiębiorstwo to miało wystarczającą ilość czasu na złożenie oferty.~~

~~Z myślą o zapewnieniu przejrzystości i niedyskryminacji, specyfikacje przetargowe zawierają szczegółowy opis specyfikacji umowy i procedury, która ma obowiązywać~~

~~wszystkich oferentów, oraz wyczerpujący wykaz kryteriów stosowanych przy wyborze oferentów i przyznawaniu umowy, w tym zachęty takie jak subwencje, które są objęte ofertą. Specyfikacje te mogą także dotyczyć dziedzin, o których mowa w art. 7 ust. 2.~~

- ~~4. W zaproszeniach do składania ofert na wymaganą zdolność wytwórczą należy również uwzględnić oferty dostaw energii elektrycznej z długoterminowymi gwarancjami od istniejących jednostek wytwórczych, pod warunkiem że można spełnić w ten sposób dodatkowe wymogi.~~
- ~~5. Państwa członkowskie wyznaczają organ lub podmiot publiczny lub prywatny, niezwiązany z działalnością w zakresie wytwarzania, przesyłu, dystrybucji lub dostaw, którym może być organ regulacyjny, o którym mowa w art. 35 ust. 1, i który ma być odpowiedzialny za organizację, monitorowanie i kontrolę procedury przetargowej, o której mowa w ust. 1-4 niniejszego artykułu. W przypadku gdy operator systemu przesyłowego jest w pełni niezależny od innych działalności niezwiązanych z systemem przesyłowym pod względem stosunków własności, operator systemu przesyłowego może zostać wyznaczony na podmiot odpowiedzialny za organizację, monitorowanie i kontrolę procedury przetargowej. Organ lub podmiot taki podejmuje wszelkie kroki niezbędne dla zapewnienia poufności informacji zawartych w ofertach.~~

↓ nowy

ROZDZIAŁ III

WZMOCNIENIE POZYCJI I OCHRONA KONSUMENTA

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

Artykuł 103

⊗ Podstawowe prawa wynikające z umowy ⊗

1. ~~4. Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom prawo do zakupu energii elektrycznej od dostawcy, z zastrzeżeniem jego zgody, niezależnie od tego, w jakim państwie członkowskim dostawca jest zarejestrowany, tak długo, jak pod warunkiem że dostawca ten stosuje się do mających zastosowanie zasad dotyczących handlu i bilansowania. W związku z tym państwa członkowskie przyjmują wszystkie środki niezbędne do zapewnienia, aby procedury administracyjne nie stanowiły dyskryminacji przedsiębiorstw dostarczających energię elektryczną zarejestrowanych już w innym państwie członkowskim.~~
- ~~5. Państwa członkowskie zapewniają, aby:~~
 - ~~a) w przypadku gdy odbiorca chce zmienić dostawcę, przestrzegając przy tym warunków umowy, dany operator (dani operatorzy) dokonywał (dokonywali) tej zmiany w terminie trzech tygodni; oraz~~
 - ~~b) odbiorcy mieli prawo do otrzymywania wszystkich stosownych danych dotyczących zużycia.~~

~~Państwa członkowskie zapewniają przyznawanie odbiorcom praw, o których mowa w lit. a) i b) w sposób niedystryminacyjny w odniesieniu do kosztów, wysiłku lub czasu.~~

↓ 2009/72/WE załącznik I pkt 1
(dostosowany)
⇒ nowy

~~2. 1. Bez uszczerbku dla~~ ☒ unijnych ☒ ~~wspólnotowych~~ zasad dotyczących ochrony konsumentów, w szczególności ~~dyrektywy 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 maja 1997 r. w sprawie ochrony konsumentów w przypadku umów zawieranych na odległość~~ ⇒ dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE⁵⁰ ⇐ oraz dyrektywy Rady 93/13/WE⁵¹ ~~WG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich~~ ⁽⁵¹⁾, ⇒ państwa członkowskie ⇐ ~~środki, o których mowa w art. 3, mają zapewnić~~ zapewniają, by odbiorcyom:

a) mieli prawo do zawierania z dostawcą usług elektroenergetycznych umowy, która określa:

- nazwę i adres dostawcy,
- świadczone usługi, oferowany poziom jakości usługi, jak również termin przyłączenia,
- rodzaje oferowanych usług ~~konserwacyjnych~~ w zakresie utrzymania,
- sposoby uzyskiwania aktualnych informacji na temat wszystkich mających zastosowanie taryf i opłat za utrzymanie,
- okres obowiązywania umowy, warunki jej przedłużania i wygaśnięcia świadczeń i oraz wygaśnięcia umowy ~~oraz informację o ewentualnej możliwości odstąpienia od umowy bez opłat~~,
- wszelkie ustalenia dotyczące rekompensat i zwrotu opłat, które mają zastosowanie w przypadku gdy nie są spełnione standardy jakości usług zagwarantowane w umowie, włącznie z niepoprawnym i opóźnionym rozliczeniem,
- metodę wszczynania procedur rozstrzygania sporów zgodnie z art. 26 ~~lit. f)~~,
- informacje dotyczące praw konsumenta, włącznie z rozpatrywaniem skarg oraz wszystkimi informacjami, o których mowa w niniejszym punkcie, przekazywane w sposób wyraźny wraz z rozliczeniem lub na stronach internetowych przedsiębiorstw energetycznych.

Warunki umów są uczciwe i znane z góry. W każdym przypadku informacje te powinny zostać dostarczone przed zawarciem lub potwierdzeniem umowy. W przypadku gdy umowy są zawierane przez pośredników, informacje dotyczące kwestii wymienionych w niniejszym punkcie dostarczane są także przed zawarciem umowy.

b) ~~otrzymywanie~~ stosownego zawiadomienia o każdym zamiarze wprowadzenia zmian do umowy oraz ~~byli~~ poinformowanie o prawie do ~~wycofania się~~

⁵⁰ Dz.U. L 304 z 22.11.2011, s. 64.

⁵¹ Dz.U. L 95 z 21.4.1993, s. 29.

⇒ rozwiązania przez nich ⇐ umowy po otrzymaniu zawiadomienia. Świadczący usługi ⇐ Dostawcy ⇐ powiadamiają bezpośrednio swoich odbiorców o ~~wszelkich podwyżkach~~ ⇐ każdym dostosowaniu ⇐ ~~opłat~~ ⇐ cen za dostawy, jak również o powodach i warunkach wstępnych takiego dostosowania i jego zakresie, ⇐ w przejrzysty i zrozumiały sposób i w odpowiednim czasie, nie później niż ~~w ciągu jednego okresu rozliczeniowego~~ jeden okres rozliczeniowy po wejściu w życie podwyżki ⇐ przed wejściem w życie zmian ⇐. Państwa członkowskie zapewniają odbiorcom swobodę odstąpienia od umów, jeżeli nie akceptują oni nowych warunków ⇐ umownych ⇐ ⇐ lub dostosowań cen dostaw, ⇐ o których zawiadomił ich dostawca ⇐ energii elektrycznej ⇐ ~~usług elektroenergetycznych~~;

c) otrzymywali~~nie~~ ~~przejrzystych informacji~~ przejrzyste informacje o stosowanych cenach i taryfach oraz o standardowych warunkach dotyczących dostępu do usług i korzystania z usług elektroenergetycznych;

d) otrzymywali~~nie~~ oferty szerokiego wyboru metod rozliczania płatności, które nie dyskryminują w nieuzasadniony sposób jakichkolwiek odbiorców. ~~Systemy przedpłat są uczciwe i odpowiednio odzwierciedlają prawdopodobne zużycie.~~ Wszelkie różnice w ⇐ opłatach związanych z metodami płatności muszą stanowić odbicie odpowiednich kosztów ponoszonych przez dostawcę ⇐ ~~warunkach odzwierciedlają koszty ponoszone przez dostawcę w zależności od systemu płatności.~~

e) ~~Systemy przedpłat~~ ⇐ nie znaleźli się w nadmiernie niekorzystnej sytuacji w porównaniu z przeciętną ceną rynkową z powodu systemów przedpłat. ⇐

f) ⇐ otrzymywali sprawiedliwe i przejrzyste ⇐ warunki ogólne ~~muszą być uczciwe i przejrzyste.~~ ⇐ Warunki te ⇐ muszą być przedstawione jasnym i zrozumiałym językiem i nie mogą zawierać pozaumownych barier dla korzystania z praw odbiorców, na przykład nadmiernej dokumentacji umów. ~~Odbiorcy są chronieni~~ chroni się przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd metodami sprzedaży;

~~e) niepobieranie opłaty przy zmianie dostawcy;~~

g) ~~f) korzystanie z przejrzystych, prostych i niedrogich procedur rozpatrywania skarg. W szczególności, wszyscy konsumenci mają prawo do dobrej jakości usługi oraz do rozpatrzenia skargi przez swojego dostawcę usług energoelektrycznych. Takie pozasądowe procedury rozstrzygania sporów muszą umożliwiać sprawiedliwe i szybkie rozstrzygnięcie sporów, najlepiej w terminie trzech miesięcy, oraz obejmować, w uzasadnionych przypadkach, system zwrotu kosztów lub odszkodowań. W miarę możliwości powinny one być zgodne z zasadami określonymi w zaleceniu Komisji 98/257/WE z dnia 30 marca 1998 r. w sprawie zasad stosowanych przez jednostki odpowiedzialne za pozasądowe rozwiązywanie sporów konsumenckich (3);~~ ⇐ mieli prawo do dobrej jakości usługi oraz do rozpatrzenia skargi przez swojego dostawcę usług energoelektrycznych. Dostawcy usług elektroenergetycznych rozpatrują skargi w prosty, sprawiedliwy i szybki sposób; ⇐

h) jeżeli mają dostęp do usługi powszechnej zgodnie z przepisami przyjętymi przez państwa członkowskie zgodnie z art. 27 ~~3-ust. 3 i~~ , byli informowanie o przysługujących im prawach dotyczących usługi powszechnej;

~~h) dostęp do swoich danych dotyczących zużycia oraz możliwość, za wyraźną zgodą i nieodpłatnie, udzielenia dostępu do swoich danych pomiarowych każdemu~~

~~zarejestrowanemu przedsiębiorstwu dostarczającemu energię elektryczną. Strona odpowiedzialna za zarządzanie danymi ma obowiązek przekazania tych danych temu przedsiębiorstwu. Państwa członkowskie określają format danych oraz procedurę udostępniania ich dostawcom i konsumentom. Konsumenta nie obciąża się żadnymi dodatkowymi kosztami tej usługi;~~

~~i) odpowiednią informację o rzeczywistym zużyciu i kosztach energii elektrycznej z dostateczną częstotliwością, tak, aby mogli dostosowywać swoje zużycie energii elektrycznej. Informacje te podawane są w odpowiednich przedziałach czasowych uwzględniających możliwości posiadanych przez odbiorcę urządzeń pomiarowych oraz charakterystykę danego produktu elektroenergetycznego. W należyty sposób uwzględnia się opłacalność takich środków. Konsumenta nie obciąża się żadnymi dodatkowymi kosztami tej usługi;~~

- i) ⇒ z odpowiednim wyprzedzeniem przed planowanym odłączeniem otrzymali adekwatne informacje dotyczące rozwiązań alternatywnych dla odłączenia. Rozwiązania te mogą dotyczyć źródeł wsparcia w celu uniknięcia odłączenia, alternatywnych planów płatności, doradztwa w zakresie zarządzania długiem lub moratorium na odłączanie energii elektrycznej i nie powinny generować dodatkowych kosztów dla odbiorców. ⇐
- j) ~~i) otrzymywanie bilansu~~ otrzymać bilans zamknięcia konta w wyniku jakiegokolwiek zmiany dostawcy energii elektrycznej nie później niż w terminie sześciu tygodni od chwili zmiany dostawcy.

⇓ nowy

Artykuł 11

Prawo do umowy opartej na dynamicznych cenach

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby każdy odbiorca końcowy był uprawniony do zawierania ze swoim dostawcą, na wniosek, umowy opartej na dynamicznych cenach energii elektrycznej.
2. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy końcowi otrzymali od dostawców pełne informacje na temat korzyści i ryzyka związanych z taką umową opartą na dynamicznych cenach energii elektrycznej.
3. Przez okres co najmniej dziesięciu lat po udostępnieniu takich umów państwa członkowskie – za pośrednictwem krajowych organów regulacyjnych – monitorują główne kierunki rozwoju takich umów, w tym oferty rynkowe, wpływ na rachunki konsumentów i w szczególności stopień zmienności cen, a także wrażliwość konsumentów na poziom ryzyka finansowego, oraz składają co roku sprawozdania dotyczące tych kwestii.

Artykuł 12

Prawo do zmiany dostawcy oraz przepisy dotyczące opłat związanych z taką zmianą

1. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorca pragnący zmienić dostawcę był uprawniony, z poszanowaniem warunków umowy, do takiej zmiany w terminie trzech tygodni.
2. Państwa członkowskie zapewniają nieobciążanie odbiorców żadnymi opłatami związanymi ze zmianą dostawcy.
3. W drodze odstępstwa od ust. 2 państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o zezwoleniu dostawcom na pobieranie opłat za rozwiązanie umowy od odbiorców z własnej woli rozwiązujących zawarte na czas określony umowy na dostawy przed terminem ich wygaśnięcia. Takie opłaty mogą być pobierane wyłącznie w przypadku, gdy odbiorcy czerpią możliwe do wykazania korzyści z takich umów. Ponadto wysokość takich opłat nie może przekraczać wysokości bezpośrednich strat ekonomicznych, jakie ponosi dostawca w wyniku rozwiązania umowy przez odbiorcę, obejmujących koszty wszelkich powiązanych inwestycji lub usług już wykonanych na rzecz odbiorcy w ramach umowy.
4. Państwa członkowskie zapewniają, by prawo do zmiany dostawcy przyznawano odbiorcom w sposób niedyskryminacyjny w odniesieniu do kosztów, wysiłku lub czasu.

Artykuł 13

Umowa z koncentratorem

1. Państwa członkowskie zapewniają, by w przypadku gdy odbiorca końcowy pragnie zawrzeć umowę z koncentratorem tego rodzaju zaangażowanie nie wymagało zgody dostawcy dostarczającego energię elektryczną danemu odbiorcy końcowemu.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby odbiorca końcowy pragnący rozwiązać umowę z koncentratorem, z poszanowaniem warunków umowy, miał prawo do takiego rozwiązania umowy w terminie trzech tygodni.
3. Państwa członkowskie zapewniają, by od odbiorców końcowych rozwiązujących umowę na czas określony z koncentratorem przed terminem jej wygaśnięcia nie pobierano żadnej opłaty za rozwiązanie umowy w wysokości przewyższającej wysokość bezpośrednich strat ekonomicznych ponoszonych przez koncentratora, obejmujących koszty powiązanych inwestycji lub usług już wykonanych na rzecz odbiorcy końcowego w ramach umowy.
4. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy końcowi byli uprawnieni do otrzymywania co najmniej raz w roku wszystkich istotnych danych dotyczących odpowiedzi odbioru lub danych dotyczących dostarczonej i sprzedanej energii elektrycznej.
5. Państwa członkowskie zapewniają przyznawanie odbiorcom końcowym praw, o których mowa w ust. 1, 2, 3 i 4, w sposób niedyskryminacyjny pod względem kosztów, wysiłku lub czasu.

Artykuł 14

Narzędzia porównywania ofert

1. Państwa członkowskie zapewniają odbiorcom nieodpłatny dostęp do co najmniej jednego narzędzia porównywania ofert dostawców, które spełnia kryteria

certyfikacyjne określone w załączniku I. Operatorem narzędzi porównywania ofert może być dowolny podmiot, w tym spółki prywatne i publiczne organy lub jednostki. Odbiorcy powinni być informowani o dostępności takich narzędzi.

2. Państwa członkowskie wyznaczają niezależny właściwy organ odpowiedzialny za certyfikację narzędzi porównywania ofert i zapewniający ciągłą zgodność certyfikowanych narzędzi porównywania ofert z kryteriami określonymi w załączniku I.
3. Państwa członkowskie mogą wprowadzić wymóg, by w narzędziach, o których mowa w ust. 1, uwzględniono czynniki służące do opracowywania porównań dotyczące charakteru usług oferowanych przez dostawców.
4. W odniesieniu do każdego narzędzia porównywania ofert dostawców można ubiegać się o certyfikację zgodnie z niniejszym artykułem na zasadzie dobrowolności i niedyskryminacji.

Artykuł 15 **Odbiorcy aktywni**

1. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy końcowi:
 - a) byli uprawnieni do generowania, magazynowania, zużywania i sprzedaży energii elektrycznej wytwarzanej we własnym zakresie, na wszystkich rynkach zorganizowanych, indywidualnie lub za pośrednictwem koncentratorów, i nie byli przy tym narażeni na niewspółmiernie uciążliwe procedury i opłaty, które nie odzwierciedlają kosztów;
 - b) ponosili odzwierciedlające koszty, przejrzyste i niedyskryminacyjne opłaty sieciowe, z osobnym rozliczeniem energii elektrycznej wprowadzanej do sieci oraz zużywanej energii elektrycznej z sieci, zgodnie z art. 59 ust. 8.
2. Instalacja energetyczna niezbędna do działalności odbiorcy aktywnego może być zarządzana przez stronę trzecią w zakresie prac instalacyjnych i obsługi, w tym pomiarów i utrzymania.

Artykuł 16 **Lokalne społeczności energetyczne**

1. Państwa członkowskie zapewniają, by lokalne społeczności energetyczne:
 - a) były uprawnione do posiadania, ustanawiania lub dzierżawy sieci społecznościowych i do niezależnego zarządzania nimi;
 - b) miały dostęp – na zasadach niedyskryminacji – do wszystkich rynków zorganizowanych, bezpośrednio lub za pośrednictwem koncentratorów lub dostawców;
 - c) były traktowane w sposób niedyskryminacyjny w odniesieniu do ich działalności, praw i obowiązków jako odbiorców końcowych, wytwórców, operatorów systemów dystrybucyjnych lub koncentratorów;
 - d) podlegały sprawiedliwym, proporcjonalnym i przejrzystym procedurom i odzwierciedlającym koszty opłatom;

2. Państwa członkowskie ustanawiają sprzyjające działalności takich społeczności ramy regulacyjne w celu zapewnienia, by:
 - a) udział w lokalnej społeczności energetycznej był dobrowolny;
 - b) udziałowcy lub członkowie lokalnej społeczności energetycznej nie tracili praw przysługujących im jako odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi lub odbiorcom aktywnym;
 - c) udziałowcy lub członkowie mieli prawo opuścić lokalną społeczność energetyczną; w takich przypadkach stosuje się art. 12;
 - d) art. 8 ust. 3 miał zastosowanie do zdolności wytwórczych zainstalowanych przez lokalne społeczności energetyczne, pod warunkiem że zdolności te można uznać za małe zdecentralizowane lub rozproszone wytwarzanie energii;
 - e) przepisy rozdziału IV miały zastosowanie do lokalnych społeczności energetycznych, które prowadzą działalność operatora systemu dystrybucyjnego;
 - f) w stosownych przypadkach lokalna społeczność energetyczna mogła zawrzeć umowę z operatorem systemu dystrybucyjnego, do którego sieci jest podłączona, o obsługę sieci lokalnej społeczności energetycznej;
 - g) w stosownych przypadkach na użytkowników systemu, którzy nie są udziałowcami ani członkami lokalnej społeczności energetycznej, przyłączonych do sieci dystrybucyjnej obsługiwanej przez lokalną społeczność energetyczną, nakładano sprawiedliwe i odzwierciedlające koszty opłaty sieciowe. Jeżeli tacy użytkownicy systemu i lokalne społeczności energetyczne nie mogą osiągnąć porozumienia w sprawie opłat sieciowych, obie strony mogą zwrócić się do organu regulacyjnego o określenie poziomu opłat sieciowych w odpowiedniej decyzji;
 - h) w stosownych przypadkach na lokalne społeczności energetyczne nakładano stosowne opłaty sieciowe w punktach przyłączenia między siecią społeczności a siecią dystrybucyjną poza społecznością energetyczną. W takich opłatach sieciowych osobno uwzględnia się energię elektryczną wprowadzaną do sieci dystrybucyjnej oraz zużywaną energię elektryczną z sieci dystrybucyjnej poza lokalną społecznością energetyczną zgodnie z art. 59 ust. 8.

Artykuł 17

Odpowiedź odbioru

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby krajowe organy regulacyjne zachęcały odbiorców końcowych, w tym tych, którzy za pośrednictwem koncentratorów angażują się w odpowiedź odbioru, do uczestniczenia w niedyskryminacyjny sposób wraz z wytwórcami we wszystkich rynkach zorganizowanych.
2. Państwa członkowskie zapewniają, by operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych przy udzielaniu zamówień na usługi pomocnicze traktowali dostawców usług w zakresie odpowiedzi odbioru, w tym niezależnych koncentratorów, w sposób niedyskryminacyjny, w oparciu o ich zdolności techniczne.
3. Państwa członkowskie zapewniają, by ich ramy regulacyjne zachęcały koncentratorów do udziału w rynku detalicznym i by zawierały przynajmniej następujące elementy:

- a) przysługujące każdemu koncentratorowi prawo do wejścia na rynek bez zgody innych uczestników rynku;
 - b) przejrzyste przepisy, jasno określające role i obowiązki przypisane każdemu z uczestników rynku;
 - c) przejrzyste przepisy i procedury dotyczące wymiany danych między uczestnikami rynku, zapewniające łatwy dostęp do danych na równych i niedyskryminacyjnych warunkach, a zarazem pełną ochronę danych handlowych;
 - d) niestawianie koncentratorom wymogu wypłaty rekompensat na rzecz dostawców lub producentów;
 - e) mechanizm rozwiązywania konfliktów między uczestnikami rynku.
4. W celu zapewnienia sprawiedliwego rozdzielenia kosztów bilansowania i korzyści generowanych przez koncentratorów między uczestników rynku, państwa członkowskie mogą wyjątkowo zezwolić na wypłatę rekompensat przez koncentratorów na rzecz podmiotów odpowiedzialnych za bilansowanie. Wypłata takich rekompensat musi być ograniczona do sytuacji, w których jeden uczestnik rynku wywołuje niebilansowanie u innego uczestnika rynku, prowadzące do kosztów finansowych.
- Takie wyjątkowe wypłaty rekompensat podlegają zatwierdzeniu przez krajowe organy regulacyjne i są monitorowane przez Agencję.
5. Państwa członkowskie zapewniają dostęp do odpowiedzi odbioru i wspierają jej udział, np. poprzez niezależnych koncentratorów, we wszystkich rynkach zorganizowanych. Państwa członkowskie zapewniają, by krajowe organy regulacyjne lub, jeżeli taki wymóg określono w ich krajowym systemie prawnym, operatorzy systemów przesyłowych i operatorzy systemów dystrybucyjnych w ścisłej współpracy z dostawcami usług w zakresie odpowiedzi odbioru oraz odbiorcami końcowymi określili techniczne warunki udziału odpowiedzi odbioru w tych rynkach, na podstawie wymogów technicznych dotyczących tych rynków oraz zdolności odpowiedzi odbioru. W specyfikacjach takich uwzględnia się udział koncentratorów.

Artykuł 18

Rozliczenia i informacje o rozliczeniach

- 1. Państwa członkowskie zapewniają zgodność rachunków z minimalnymi wymaganiami w zakresie rozliczeń i informacji o rozliczeniach określonymi w załączniku II. Informacje podawane na rachunkach muszą być prawidłowe, jasne, zwięzłe i przedstawione w sposób ułatwiający konsumentom dokonanie porównania.
- 2. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcy końcowi otrzymywali nieodpłatnie wszelkie rachunki i informacje o rozliczeniach za swoje zużycie energii elektrycznej oraz by rachunki były jasne, dokładne i łatwe do zrozumienia.
- 3. Rozliczeń dokonuje się na podstawie rzeczywistego zużycia, co najmniej raz w roku. Informacje o rozliczeniach udostępnia się przynajmniej co trzy miesiące, na żądanie lub w przypadku gdy odbiorcy końcowi wybrali opcję otrzymywania rozliczeń elektronicznych, a w pozostałych przypadkach dwa razy w roku.

Obowiązek ten można spełnić przez wprowadzenie systemu, w którym odbiorcy końcowi sami dokonują odczytów i przekazują odczyty ze swoich liczników dostawcy. Jedynie w przypadku gdy odbiorca końcowy nie otrzymał odczytu licznika za dany okres rozliczeniowy, rozliczenia można dokonać na podstawie zużycia szacunkowego lub stawki ryczałtowej.

4. Jeżeli odbiorcy końcowi posiadają liczniki umożliwiające zdalny odczyt przez operatora, dokładne informacje o rozliczeniach oparte na rzeczywistym zużyciu podaje się co najmniej raz w miesiącu.
5. Państwa członkowskie wprowadzają wymaganie, by, w zakresie, w jakim informacje o rozliczeniach za energię elektryczną i zużyciu w przeszłości są dostępne, były one udostępniane na wniosek odbiorcy końcowego dostawcy energii elektrycznej lub usług elektroenergetycznych wskazanemu przez konsumenta zgodnie z załącznikiem II pkt 3.
6. Państwa członkowskie zapewniają, by odbiorcom końcowym oferowano opcję otrzymywania informacji o rozliczeniach i rachunków w formie elektronicznej oraz by odbiorcy końcowi otrzymywali, na żądanie, jasne i zrozumiałe wyjaśnienie, w jaki sposób wyliczono ich rachunek, szczególnie w przypadkach gdy rachunki nie są oparte na rzeczywistym zużyciu.
7. Państwa członkowskie mogą ustanowić, że na wniosek odbiorcy końcowego informacje zawarte w tych rachunkach nie są uznawane za wezwanie do zapłaty. W takich przypadkach państwa członkowskie zapewniają oferowanie przez dostawców elastycznych rozwiązań w zakresie płatności.
8. Państwa członkowskie wprowadzają wymóg, zgodnie z którym informacje i szacunki dotyczące kosztów energii elektrycznej przekazuje się odbiorcom końcowym na żądanie, terminowo i w łatwo zrozumiałym formacie.

↓ 2009/72/WE art. 3 ust. 10
(dostosowany)

~~10) Państwa członkowskie wdrażają środki umożliwiające osiągnięcie celów spójności społecznej i gospodarczej oraz ochrony środowiska – co obejmuje środki w zakresie efektywności energetycznej/zarządzania popytem i środki przeciwdziałające zmianom klimatu – oraz, w stosownych przypadkach, bezpieczeństwa dostaw. Środki te mogą obejmować w szczególności odpowiednie zachęty ekonomiczne – w stosownych przypadkach z zastosowaniem wszystkich istniejących narzędzi krajowych i wspólnotowych – w celu utrzymywania i budowy niezbędnej infrastruktury sieciowej, w tym również zdolności połączeń wzajemnych.~~

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł ~~3~~19

☒ Inteligentny system pomiarowy ☒

1. ~~11~~ W celu promowania efektywności energetycznej ⇒ i wzmocnienia pozycji odbiorców ⇐ państwa członkowskie lub – w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło – organ regulacyjny zdecydowanie zalecają przedsiębiorstwom

energetycznym ⇔ i koncentratorom ⇔ optymalizację wykorzystania energii elektrycznej, ~~na przykład między innymi~~ poprzez dostarczanie usług w zakresie zarządzania energią, rozwój innowacyjnych formuł cenowych lub poprzez wprowadzenie, w stosownych przypadkach, ⇔ interoperacyjnych ⇔ inteligentnych systemów pomiarowych lub inteligentnych sieci.

↓ nowy

2. Państwa członkowskie zapewniają wdrożenie na swoich terytoriach inteligentnych systemów pomiarowych, które ułatwią aktywne uczestnictwo odbiorców w rynku energii elektrycznej. Wdrożenie to może być przedmiotem analizy kosztów i korzyści, której dokonuje się zgodnie z zasadami określonymi w załączniku III.
3. Państwa członkowskie przystępujące do wdrożenia przyjmują i publikują minimalne wymagania funkcjonalne i techniczne dotyczące inteligentnych systemów pomiarowych, które mają zostać wprowadzone na ich terytoriach zgodnie z przepisami określonymi w art. 20 i w załączniku III. Państwa członkowskie zapewniają interoperacyjność tych inteligentnych systemów pomiarowych, jak również możliwość ich połączenia z konsumenckimi platformami zarządzania energią. W tym względzie państwa członkowskie należycie uwzględniają stosowanie odpowiednich dostępnych norm, w tym norm umożliwiających interoperacyjność, oraz najlepszych praktyk, a także znaczenie rozwoju rynku wewnętrznego energii elektrycznej.
4. Państwa członkowskie przystępujące do wprowadzania inteligentnych systemów pomiarowych zapewniają, by odbiorcy końcowi w sposób przejrzysty i niedyskryminacyjny partycypowali w kosztach związanych z wprowadzaniem takich systemów. Państwa członkowskie regularnie monitorują to wdrażanie na ich terytorium, śledząc ewolucję kosztów i korzyści w całym łańcuchu wartości, w tym korzyści netto przynoszone konsumentom.
5. Jeżeli wprowadzanie inteligentnego systemu pomiarowego zostanie w wyniku oceny kosztów i korzyści, o której mowa w ust. 2, ocenione negatywnie, państwa członkowskie zapewniają okresową rewizję oceny w odpowiedzi na zmiany w założeniach, na których została oparta, i na rozwój technologii i rynku. Państwa członkowskie informują właściwe służby Komisji o wynikach przeprowadzonej przez nie zaktualizowanej oceny ekonomicznej niezwłocznie po ich uzyskaniu.

↓ nowy

Artykuł 20

Funkcje inteligentnego systemu pomiarowego

Jeżeli inteligentny system pomiarowy został pozytywnie oceniony w wyniku analizy kosztów i korzyści, o której mowa w art. 19 ust. 2, lub jest systematycznie wprowadzany, państwa członkowskie wdrażają inteligentne systemy pomiarowe zgodnie z normami europejskimi, przepisami w załączniku III oraz zgodnie z następującymi zasadami:

- a) systemy pomiarowe muszą dokładnie mierzyć rzeczywiste zużycie energii elektrycznej i przekazywać odbiorcom końcowym informacje o rzeczywistym czasie zużycia. Informacja ta musi być łatwo dostępna i widoczna dla odbiorców końcowych bez dodatkowych kosztów i w czasie zbliżonym do rzeczywistego w celu wsparcia zautomatyzowanych programów efektywności energetycznej, odpowiedzi odbioru i innych usług;
- b) bezpieczeństwo inteligentnych systemów pomiarowych i wymiany danych zapewnia się zgodnie ze stosownymi przepisami Unii dotyczącymi bezpieczeństwa, z należyтым uwzględnieniem najlepszych dostępnych technik służących zapewnieniu najwyższego poziomu ochrony w zakresie bezpieczeństwa cybernetycznego;
- c) ochronę prywatności i danych odbiorców końcowych zapewnia się zgodnie ze stosownymi przepisami unijnymi o ochronie danych i prywatności;
- d) operatorzy liczników zapewniają, by licznik lub liczniki odbiorców czynnych, którzy sami wytwarzają energię elektryczną, były zdolne do wskazania w rozliczeniach ilości energii elektrycznej wprowadzanej do sieci z obiektów odbiorców czynnych;
- e) jeżeli odbiorcy końcowi zwrócą się z takim wnioskiem, dane pomiarowe dotyczące wprowadzanej i odbieranej przez nich energii elektrycznej udostępnia się im – za pośrednictwem lokalnego znormalizowanego interfejsu komunikacyjnego lub zdalnego dostępu – lub stronie trzeciej działającej w ich imieniu, w łatwo zrozumiałym formacie, jak określono w art. 24, umożliwiającym im porównywanie ofert na podstawie podobnych transakcji;
- f) odbiorcom końcowym przekazuje się odpowiednie porady i informacje przy instalowaniu inteligentnych liczników, w szczególności o pełnych możliwościach liczników pod względem zarządzania odczytem i monitorowania zużycia energii oraz o gromadzeniu i przetwarzaniu danych osobowych zgodnie z obowiązującymi przepisami unijnymi o ochronie danych;
- g) inteligentne systemy pomiarowe muszą stwarzać odbiorcom końcowym możliwość opomiarowywania i rozliczania ich zużycia w tej samej rozdzielczości czasowej co okres niezbilansowania na rynku krajowym.

↓ nowy

Artykuł 21

Prawo do inteligentnego licznika

1. Jeżeli inteligentny system pomiarowy zostanie oceniony negatywnie w wyniku oceny kosztów i korzyści, o której mowa w art. 19 ust. 2, i nie jest też systematycznie wprowadzany, państwa członkowskie zapewniają, aby każdy odbiorca końcowy miał prawo do tego, by został u niego zainstalowany lub, w stosownych przypadkach, zmodernizowany, na wniosek oraz na sprawiedliwych i rozsądnych warunkach, inteligentny licznik spełniający następujące wymagania:
 - a) jest wyposażony, w przypadku gdy jest to technicznie wykonalne, w funkcje, o których mowa w art. 20, lub w minimalny zestaw funkcji, który zgodnie z przepisami w załączniku III określą i opublikują państwa członkowskie na szczeblu krajowym;

- b) jest interoperacyjny i zdolny do zapewnienia pożądanej łączności w czasie zbliżonym do rzeczywistego między infrastrukturą pomiarową a konsumenckimi systemami zarządzania energią.
- 2. W odniesieniu do wniosku odbiorcy o inteligentny licznik zgodnie z ust. 1 państwa członkowskie lub – w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło – wyznaczone właściwe organy:
 - a) zapewniają, by w ofercie składanej odbiorcy końcowemu wnioskującemu o zainstalowanie inteligentnego licznika, wyraźnie podano i jasno opisano:
 - (i) funkcje, jakie posiada, i interoperacyjność, jaką charakteryzuje się inteligentny licznik, oraz usługi, z jakich można za jego pomocą korzystać, a także korzyści, jakie można realnie osiągnąć dzięki posiadaniu danego inteligentnego licznika w danym momencie;
 - (ii) wszelkie powiązane koszty, jakie musi ponieść odbiorca końcowy;
 - b) zapewniają, by taki licznik został zainstalowany w rozsądnym terminie i nie później niż trzy miesiące po złożeniu wniosku przez odbiorcę;
 - c) regularnie, a co najmniej co dwa lata, dokonują przeglądu powiązanych kosztów i upubliczniają informację o nich oraz śledzą ich ewolucję w następstwie rozwoju technologicznego i ewentualnych modernizacji systemu pomiarowego.

Artykuł 22

Konwencjonalne systemy pomiarowe

- 1. W przypadku gdy odbiorcy końcowi nie posiadają inteligentnych liczników, państwa członkowskie zapewniają, by byli oni wyposażeni w liczniki konwencjonalne, które dokładnie mierzą rzeczywiste zużycie.
- 2. Państwa członkowskie zapewniają, aby odbiorcy końcowi byli w stanie łatwo dokonać odczytu swoich liczników konwencjonalnych, bezpośrednio lub za pośrednictwem interfejsu internetowego lub innego odpowiedniego interfejsu.

Artykuł 23

Zarządzanie danymi

- 1. Ustanawiając przepisy w zakresie zarządzania danymi i ich wymiany, państwa członkowskie lub – w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło – wyznaczone właściwe organy określają uprawnione strony, które mogą mieć dostęp do danych odbiorcy końcowego za jego wyraźną zgodą zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁵². Do celów niniejszej dyrektywy dane obejmują dane pomiarowe i dane dotyczące zużycia, a także dane wymagane do zmiany dostawcy przez odbiorcę. Uprawnione strony obejmują przynajmniej odbiorców, dostawców, operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych,

⁵²

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

koncentratorów, przedsiębiorstwa usług energetycznych oraz inne strony, które dostarczają odbiorcom energię lub świadczą im inne usługi.

2. Państwa członkowskie organizują zarządzanie danymi w celu zapewnienia skutecznego dostępu do danych i ich wymiany. Niezależnie od zastosowanego modelu zarządzania danymi w każdym państwie członkowskim, strona lub strony odpowiedzialne za zarządzanie danymi zapewniają każdej uprawnionej stronie – za wyraźną zgodą odbiorcy końcowego – dostęp do danych odbiorcy końcowego. Żądane dane powinny być udostępniane uprawnionym stronom w sposób niedyskryminacyjny i jednocześnie. Zapewnia się łatwy dostęp do danych, a odnośne procedury podaje się do wiadomości publicznej.
3. Państwa członkowskie lub – w przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło – wyznaczone właściwe organy upoważniają strony zarządzające danymi i dokonują ich certyfikacji w celu zapewnienia, by strony te spełniały wymagania określone w niniejszej dyrektywie. Bez uszczerbku dla wynikających z rozporządzenia (UE) 2016/679 zadań inspektorów ochrony danych, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o wprowadzeniu wymagania wobec stron zarządzających danymi, by wyznaczyły one inspektorów do spraw zgodności odpowiedzialnych za monitorowanie realizacji działań podejmowanych przez wspomniane strony w celu zapewnienia niedyskryminacyjnego dostępu do danych i zgodności z wymaganiami określonymi w niniejszej dyrektywie. Na inspektorów do spraw zgodności lub organy wyznaczone zgodnie z art. 35 ust. 2 lit. d) można nałożyć wymaganie spełniania obowiązków wynikających z niniejszego ustępu.
4. Odbiorców końcowych nie obciąża się żadnymi dodatkowymi kosztami za dostęp do ich danych. Państwa członkowskie odpowiadają za określenie wysokości odpowiednich kosztów dostępu uprawnionych stron do danych. Podmioty regulowane świadczące usługi w zakresie danych nie mogą czerpać korzyści z tej działalności.

Artykuł 24

Format danych

1. Państwa członkowskie określają wspólny format danych i przejrzystą procedurę uzyskiwania przez uprawnione strony dostępu do danych wymienionych w art. 23 ust. 1, w celu propagowania konkurencji na rynku detalicznym i uniknięcia ponoszenia przez uprawnione strony nadmiernych kosztów administracyjnych.
2. Komisja – w drodze aktów wykonawczych przyjętych zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 68 – określa wspólny europejski format danych oraz niedyskryminacyjne i przejrzyste procedury dostępu do danych wymienionych w art. 23 ust. 1, zastępujące krajowy format danych i procedurę przyjętą przez państwa członkowskie zgodnie z ust. 1. Państwa członkowskie zapewniają, by uczestnicy rynku stosowali wspólny europejski format danych.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

Artykuł 25

⊠ **Kompleksowe punkty kontaktowe** ⊠

~~12.~~ Państwa członkowskie zapewniają otwarcie kompleksowych punktów kontaktowych udostępniających ~~konsumentom~~ ⊠ odbiorcom ⊠ wszystkie niezbędne informacje na temat ich praw, obecnych przepisów oraz dostępnych środków rozstrzygania sporów. Takie punkty kontaktowe mogą być częścią ogólnych punktów informacji dla konsumentów.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

~~16. W konsultacji z właściwymi zainteresowanymi stronami, w tym z państwami członkowskimi, krajowymi organami regulacyjnymi, organizacjami konsumentów i przedsiębiorstwami energetycznymi, a także, w oparciu o dokonane do tej pory postępy z partnerami społecznymi, Komisja sporządza jasną i zwięzłą listę kontrolną konsumenta energii zawierającą praktyczne informacje na temat praw konsumentów energii. Państwa członkowskie zapewniają, aby dostawcy energii elektrycznej lub operatorzy systemu dystrybucyjnego, we współpracy z organem regulacyjnym, podejmowali działania konieczne do dostarczenia wszystkim swoim konsumentom kopii listy kontrolnej konsumenta energii oraz zapewniali jej publiczną dostępność.~~

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł 26

⊠ **Prawo do pozasądowego rozstrzygania sporów** ⊠

~~13. Państwa członkowskie zapewniają wdrożenie niezależnego mechanizmu, takiego jak rzecznik praw odbiorców energii lub organ ochrony konsumentów, w celu zapewnienia skutecznego rozstrzygania skarg i pozasądowego rozstrzygania sporów.~~ ⇒ odbiorcom dostęp do prostych, sprawiedliwych, przejrzystych, niezależnych, skutecznych i sprawnie działających pozasądowych mechanizmów rozstrzygania sporów dotyczących praw i obowiązków ustanowionych na mocy niniejszej dyrektywy. W przypadku gdy odbiorca jest konsumentem w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE⁵³, takie mechanizmy pozasądowe muszą spełniać wymogi jakościowe ustanowione w dyrektywie 2013/11/UE oraz obejmować, w uzasadnionych przypadkach, system zwrotu kosztów lub rekompensaty ⇄.

⁵³ Dz.U. L 165 z 18.6.2013, s. 63.

Artykuł ~~3~~ 27

☒ Usługa powszechna ☒

1. ~~3~~ Państwa członkowskie zapewniają wszystkim odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, a także, jeżeli państwa członkowskie uznają to za stosowne, małym przedsiębiorstwom (mianowicie przedsiębiorstwom zatrudniającym mniej niż 50 osób i mającym obrót roczny lub sumę bilansową nieprzekraczającą 10 mln EUR) możliwość korzystania z usługi powszechnej, to znaczy prawo do dostaw energii elektrycznej o określonej jakości, na ich terytorium, po ☒ konkurencyjnych ☒ ~~uzasadnionych~~, łatwo i wyraźnie porównywalnych, przejrzystych i niedyskryminujących cenach. Aby zapewnić świadczenie usługi powszechnej, państwa członkowskie mogą wyznaczyć dostawcę z urzędu. Państwa członkowskie nakładają na spółki dystrybucyjne obowiązek przyłączania odbiorców do ich sieci na warunkach i według taryf ustalonych zgodnie z procedurą ustanowioną w art. 59 ust. 6 ~~37 ust. 6~~. Niniejsza dyrektywa nie uniemożliwia państwom członkowskim wzmacniania pozycji rynkowej konsumentów będących gospodarstwami domowymi oraz małych i średnich konsumentów przez wspieranie możliwości dobrowolnego łączenia się tej kategorii konsumentów w celu wzmocnienia reprezentacji.
2. ~~Akapit pierwszy~~ Ust. 1 wdrażany jest w sposób przejrzysty i niedyskryminacyjny i nie utrudnia ~~otwarcia rynku~~ ☒ wolnego wyboru dostawcy ☒, przewidzianego w art. 4 ~~33~~.

Artykuł ~~3~~ 28

☒ Odbiorcy wrażliwi ☒

1. ~~7~~ Państwa członkowskie ~~podejmują~~ wprowadzają odpowiednie środki w celu ochrony odbiorców ~~końcowych~~, a w szczególności zapewniają istnienie odpowiednich zabezpieczeń chroniących odbiorców wrażliwych. W tym kontekście każde państwo członkowskie określa pojęcie odbiorców wrażliwych, które może się odnosić do ubóstwa energetycznego oraz, między innymi, do zakazu odłączania takim odbiorcom energii elektrycznej w sytuacjach krytycznych. Państwa członkowskie zapewniają stosowanie praw i obowiązków dotyczących odbiorców wrażliwych. W szczególności ~~podejmują~~ wprowadzają środki w celu ochrony odbiorców końcowych na obszarach oddalonych. Państwa członkowskie zapewniają wysoki poziom ochrony konsumenta, w szczególności w odniesieniu do przejrzystości ogólnych warunków umownych, informacji ogólnych i mechanizmów rozstrzygania sporów. ~~Państwa członkowskie zapewniają uprawnionym odbiorcom rzeczywistą możliwość łatwej zmiany dostawcy. W odniesieniu do przynajmniej do odbiorców będących gospodarstwami domowymi środki te obejmują środki określone w załączniku I.~~
2. ~~8~~ Państwa członkowskie przyjmują odpowiednie środki, takie jak opracowanie krajowych planów działań w zakresie energii przewidujących zasilki z systemów

zabezpieczeń społecznych w celu zapewnienia niezbędnych dostaw energii elektrycznej dla odbiorców wrażliwych, lub przewidujących wsparcie ~~dla poprawy~~ służące poprawie efektywności energetycznej, aby rozwiązywać stwierdzone przypadki ubóstwa energetycznego, w tym również w szerszym kontekście ubóstwa. Środki takie nie utrudniają skutecznego otwarcia rynku określonego w art. 4 ~~33~~, ani funkcjonowania rynku, a w stosownych przypadkach ~~są zgłaszane Komisji~~ powiadamia się o nich Komisję zgodnie z przepisami art. 9 ust. 4 ~~ust. 15 niniejszego artykułu~~. Powiadomienie to może również obejmować środki przyjęte w ramach ogólnego systemu zabezpieczeń społecznych.

↓ nowy

Artykuł 29

Ubóstwo energetyczne

Państwa członkowskie określają zbiór kryteriów do celów pomiaru poziomu ubóstwa energetycznego. Państwa członkowskie nieprzerwanie monitorują liczbę gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym i co dwa lata przedkładają Komisji sprawozdania dotyczące ewolucji ubóstwa energetycznego oraz środków stosowanych w celu zapobieżenia mu, będące częścią zintegrowanych krajowych sprawozdań okresowych w zakresie energii i klimatu, składanych przez nie zgodnie z art. 21 [rozporządzenia w sprawie zarządzania unią energetyczną, w wersji zawartej we wniosku COM(2016) 759].

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

~~Artykuł 4~~

~~Monitorowanie bezpieczeństwa dostaw~~

~~Państwa członkowskie zapewniają monitorowanie kwestii związanych z bezpieczeństwem dostaw. W przypadku gdy państwa członkowskie uznają to za stosowne, mogą powierzyć to zadanie organom regulacyjnym, o których mowa w art. 35. Monitorowanie to obejmuje w szczególności równowagę podaży i popytu na rynku krajowym, poziom przewidywanego przyszłego zapotrzebowania, przewidywane dodatkowe zdolności znajdujące się w fazie planowania lub realizacji, a także jakość i poziom utrzymania sieci oraz środki mające na celu pokrycie zapotrzebowania szczytowego i zaradzenie przypadkom niedoboru dostaw ze strony jednego lub większej liczby dostawców. Właściwe organy publikują co dwa lata, do dnia 31 lipca, sprawozdanie omawiające wnioski wynikające z monitorowania tych kwestii oraz wszelkich środków przyjętych lub przewidywanych i niezwłocznie przekazują to sprawozdanie Komisji.~~

~~Artykuł 5~~

~~Zasady techniczne~~

~~Organy regulacyjne — w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowiły — lub państwa członkowskie, zapewniają określenie kryteriów bezpieczeństwa technicznego, a także opracowanie i podanie do wiadomości publicznej zasad technicznych ustanawiających minimalne wymagania techniczno-projektowe i eksploatacyjne przyłączania do systemu~~

~~instalacji wytwarzających energię, systemów dystrybucyjnych, przyłączonych bezpośrednio urządzeń należących do odbiorców, obwodów połączeń wzajemnych i linii bezpośrednich. Te zasady techniczne zapewniają interoperacyjność systemów oraz są obiektywne i niedyskryminacyjne. W stosownych przypadkach Agencja może wydać stosowne zalecenia dotyczące osiągania zgodności tych zasad. O zasadach tych powiadamia się Komisję zgodnie z art. 8 dyrektywy 98/34/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 czerwca 1998 r. ustanawiającej procedurę udzielania informacji w zakresie norm i przepisów technicznych oraz zasad dotyczących usług społeczeństwa informacyjnego⁽⁴⁶⁾.~~

Artykuł 6

Promowanie współpracy regionalnej

- ~~1. Państwa członkowskie, jak również organy regulacyjne, współpracują ze sobą w celu integracji ich rynków krajowych na jednym lub wielu poziomach regionalnych, co stanowi pierwszy krok w kierunku stworzenia w pełni zliberalizowanego rynku wewnętrznego. W szczególności, organy regulacyjne – w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowiły – lub państwa członkowskie, promują i ułatwiają współpracę operatorów systemów przesyłowych na poziomie regionalnym, w tym w kwestiach transgranicznych, w celu utworzenia konkurencyjnego rynku wewnętrznego energii elektrycznej, działają na rzecz spójności swoich ram prawnych, regulacyjnych i technicznych, a także ułatwiają integrację systemów odizolowanych tworzących wyspy energetyczne, które nadal istnieją we Wspólnocie. Obszary geograficzne objęte tą współpracą regionalną obejmują współpracę w obszarach geograficznych określonych zgodnie z art. 12 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 714/2009. Współpraca ta może obejmować inne obszary geograficzne.~~
- ~~2. Agencja współpracuje z krajowymi organami regulacyjnymi i operatorami systemów przesyłowych w celu zapewnienia zgodności ram regulacyjnych między regionami z myślą o utworzeniu konkurencyjnego rynku wewnętrznego energii elektrycznej. W przypadku gdy Agencja uzna, że konieczne są wiążące zasady dotyczące takiej współpracy, wydaje ona odpowiednie zalecenia.~~
- ~~3. Państwa członkowskie zapewniają, poprzez wdrożenie niniejszej dyrektywy, aby operatorzy systemów przesyłowych mieli co najmniej jeden zintegrowany system na poziomie regionalnym, obejmujący jedno lub większą liczbę państw członkowskich dla alokacji zdolności i kontrolowania bezpieczeństwa sieci.~~
- ~~4. W przypadku gdy operatorzy systemów przesyłowych zintegrowani pionowo uczestniczą we wspólnym przedsiębiorstwie ustanowionym w celu wprowadzania w życie takiej współpracy, to wspólne przedsiębiorstwo ustanawia i wprowadza w życie program zgodności określający środki, które mają zostać podjęte w celu wykluczenia zachowań dyskryminacyjnych i antykonkurencyjnych. W tym programie zgodności określa się szczegółowo obowiązki pracowników związane z osiągnięciem celu polegającego na wyeliminowaniu zachowań dyskryminacyjnych i antykonkurencyjnych. Program podlega zatwierdzeniu przez Agencję. Zgodność z programem jest niezależnie monitorowana przez inspektorów do spraw zgodności operatorów systemów przesyłowych zintegrowanych pionowo.~~

ROZDZIAŁ IV ~~VI~~

EKSPLOATACJA SYSTEMU DYSTRYBUCYJNEGO

Artykuł ~~30~~ 24

Wyznaczanie operatorów systemów dystrybucyjnych

Państwa członkowskie wyznaczają jednego lub większą liczbę operatorów systemów dystrybucyjnych – lub zobowiązują przedsiębiorstwa posiadające systemy dystrybucyjne lub które są odpowiedzialne za systemy dystrybucyjne do ich wyznaczenia – na okres czasu, który ma być określony przez państwa członkowskie, uwzględniając efektywność i rachunek ekonomiczny. ~~Państwa członkowskie zapewniają, aby operatorzy systemów dystrybucyjnych działali zgodnie z art. 25, 26 i 27.~~

Artykuł ~~31~~ 25

Zadania operatorów systemów dystrybucyjnych

1. Operator systemu dystrybucyjnego jest odpowiedzialny za zapewnienie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania na dystrybucję energii elektrycznej, za eksploatację, utrzymanie i rozbudowę w warunkach opłacalności ekonomicznej bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu dystrybucji energii elektrycznej na swoim obszarze z należytym poszanowaniem środowiska i efektywności energetycznej.
2. W żadnym przypadku operator systemu dystrybucyjnego nie stosuje dyskryminacji między użytkownikami systemu lub kategoriami użytkowników systemu, w szczególności na korzyść powiązanych z nim przedsiębiorstw.
3. Operator systemu dystrybucyjnego dostarcza użytkownikom systemu informacje niezbędne im do skutecznego dostępu do systemu, w tym również korzystania z niego.
4. Państwo członkowskie może wymagać od operatora systemu dystrybucyjnego, aby dysponując instalacjami wytwarzającymi energię elektryczną, przyznawał pierwszeństwo tym instalacjom, które wykorzystują odnawialne źródła energii ~~lub odpady~~, lub tym, które produkują energię cieplną w skojarzeniu z energią elektryczną, ⇨ zgodnie z art. 11 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] ⇐.
5. Każdy operator systemu dystrybucyjnego zaopatruje się ~~w swoim systemie~~ w energię, którą zużywa ~~w swoim systemie~~ na pokrycie strat i ~~zdolności rezerwowej~~ ⇨ na potrzeby usług pomocniczych niezależnych od częstotliwości ⇐, zgodnie z przejrzystymi, niedyskryminacyjnymi i opartymi na warunkach rynkowych procedurami, w każdym przypadku gdy pełni taką funkcję. ~~Wymóg ten pozostaje bez uszczerbku dla wykorzystywania energii elektrycznej nabytej na mocy umów zawartych przed dniem 1 stycznia 2002 r.~~ ⇨ Z wyjątkiem przypadków uzasadnionych analizą kosztów i korzyści, udzielanie przez operatora systemu dystrybucyjnego zamówień na usługi pomocnicze niezależne od częstotliwości odbywa się w sposób przejrzysty, niedyskryminacyjny i na zasadach rynkowych, z zapewnieniem skutecznego udziału wszystkich uczestników rynku, w tym źródeł energii odnawialnej, odpowiedzi odbioru, instalacji magazynowania energii i

koncentratorów, w szczególności poprzez ustanowienie wymagania, by organy regulacyjne lub operatorzy systemów dystrybucyjnych w ścisłej współpracy ze wszystkimi uczestnikami rynku określili techniczne warunki udziału w tych rynkach, na podstawie wymogów technicznych dotyczących tych rynków oraz zdolności wszystkich uczestników rynku. ⇐

~~6. W przypadku gdy operator systemu dystrybucyjnego jest odpowiedzialny za bilansowanie systemu dystrybucyjnego, zasady przyjęte przez niego w tym celu są obiektywne, przejrzyste, niedyskryminacyjne oraz obejmują zasady dotyczące opłat od użytkowników ich sieci za niezbilansowanie energii. Warunki świadczenia takich usług przez operatorów systemu dystrybucyjnego, w tym również zasady i taryfy, ustanawiane są zgodnie z art. 37 ust. 6 w sposób niedyskryminacyjny i odzwierciedlający koszty oraz są publikowane.~~

~~7. Przy planowaniu rozbudowy sieci dystrybucyjnej operator systemu dystrybucyjnego uwzględnia środki związane z efektywnością energetyczną/zarządzaniem popytem lub wytwarzanie rozproszone, które mogłyby zastąpić potrzebę modernizacji lub wymiany zdolności.~~

↓ nowy

Artykuł 32

Zadania operatorów systemu dystrybucyjnego dotyczące wykorzystania elastyczności

1. Państwa członkowskie zapewniają niezbędne ramy regulacyjne umożliwiające operatorom systemów dystrybucyjnych udzielanie zamówień na usługi w celu zwiększenia wydajności w eksploatacji i rozwoju systemu dystrybucyjnego, w tym lokalnego zarządzania ograniczeniami, oraz zawierające zachęty w tym zakresie. W szczególności ramy regulacyjne muszą umożliwiać operatorom sieci dystrybucyjnych udzielanie zamówień na usługi pochodzące z zasobów takich jak wytwarzanie rozproszone, odpowiedź odbioru lub magazynowanie, a także uwzględnianie środków poprawiających efektywność energetyczną, które mogą wyeliminować potrzebę modernizacji lub wymiany zdolności w zakresie energii elektrycznej i które wspierają efektywne i bezpieczne funkcjonowanie systemu dystrybucyjnego. Operatorzy systemów dystrybucyjnych udzielają zamówień na te usługi zgodnie z przejrzystymi i niedyskryminacyjnymi procedurami opartymi na warunkach rynkowych.

Operatorzy systemów dystrybucyjnych określają standardowe produkty rynkowe na potrzeby zamawianych usług, zapewniając skuteczny udział wszystkich uczestników rynku, w tym odnawialnych źródeł energii, odpowiedzi odbioru i koncentratorów. Operatorzy systemów dystrybucyjnych wymieniają wszelkie niezbędne informacje i koordynują działania z operatorami systemów przesyłowych w celu zapewnienia optymalnego wykorzystania zasobów oraz bezpiecznego i wydajnego działania systemu, a także wspierania rozwoju rynku. Operatorzy systemów dystrybucyjnych otrzymują odpowiednie wynagrodzenie za udzielanie zamówień na takie usługi, aby mogli odzyskać przynajmniej związane z tym koszty, obejmujące nakłady na niezbędne informacje i technologie komunikacyjne, w tym koszty związane z niezbędną infrastrukturą informacyjną i komunikacyjną.

2. Rozwój systemu dystrybucyjnego musi opierać się na przejrzystym planie rozwoju sieci, przedkładanym przez operatorów systemów dystrybucyjnych co dwa lata organowi regulacyjnemu. W planie rozwoju sieci przedstawia się inwestycje planowane na następne pięć do dziesięciu lat, ze szczególnym naciskiem na główną infrastrukturę dystrybucyjną niezbędną do przyłączenia nowych zdolności wytwórczych i nowych obciążeń, w tym punktów ładowania pojazdów elektrycznych. W planie rozwoju sieci wykazuje się również wykorzystanie odpowiedzi odbioru, efektywności energetycznej, instalacji magazynowania energii lub innych zasobów, które operator systemu dystrybucyjnego wykorzystuje jako rozwiązanie alternatywne dla rozbudowy systemu.

Organ regulacyjny konsultuje się w sprawie planu rozwoju sieci ze wszystkimi obecnymi lub potencjalnymi użytkownikami systemu. Organ regulacyjny publikuje wynik procesu konsultacji dotyczących planowanych inwestycji.

Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o nienakładaniu tego obowiązku na zintegrowane przedsiębiorstwa obsługujące mniej niż 100 000 przyłączonych odbiorców lub obsługujące małe systemy wydzielone.

Artykuł 33

Integracja elektromobilności z siecią elektroenergetyczną

1. Państwa członkowskie zapewniają niezbędne ramy regulacyjne w celu ułatwienia przyłączenia publicznie dostępnych i prywatnych punktów ładowania do sieci dystrybucyjnych. Państwa członkowskie zapewniają, by operatorzy systemów dystrybucyjnych współpracowali na niedyskryminacyjnych warunkach z wszelkimi przedsiębiorstwami posiadającymi na własność punkty ładowania pojazdów elektrycznych, tworzącymi bądź obsługującymi takie punkty lub nimi zarządzającymi, w tym w odniesieniu do przyłączenia do sieci.
2. Państwa członkowskie mogą zezwolić operatorom sieci dystrybucyjnych na posiadanie, tworzenie bądź obsługę punktów ładowania pojazdów elektrycznych lub zarządzanie takimi punktami tylko wtedy, gdy spełnione są następujące warunki:
 - a) inne strony, po przeprowadzeniu otwartej i przejrzystej procedury przetargowej, nie wyraziły zainteresowania posiadaniem, tworzeniem ani obsługą punktów ładowania pojazdów elektrycznych, ani też zarządzaniem takimi punktami;
 - b) organ regulacyjny udzielił zgody.
3. Art. 35 i 56 stosuje się do operatorów systemów dystrybucyjnych, którzy są zaangażowani w posiadanie, tworzenie bądź obsługę punktów ładowania lub zarządzanie nimi.
4. Państwa członkowskie przeprowadzają w regularnych odstępach czasu, a przynajmniej co pięć lat, konsultacje społeczne, aby na nowo ocenić potencjalne zainteresowanie uczestników rynku posiadaniem, tworzeniem bądź obsługą punktów ładowania pojazdów elektrycznych lub zarządzaniem nimi. W przypadku gdy wyniki konsultacji społecznych wskazują, że osoby trzecie są w stanie posiadać, tworzyć bądź obsługiwać takie punkty lub nimi zarządzać, państwa członkowskie zapewniają stopniowe wycofywanie się operatorów systemów dystrybucyjnych z prowadzenia działań w tym zakresie.

Zadania operatorów systemów dystrybucyjnych dotyczące zarządzania danymi

Państwa członkowskie zapewniają wszystkim uprawnionym stronom niedyskryminacyjny dostęp do danych na jasnych i równych warunkach. W państwach członkowskich, w których inteligentne systemy pomiarowe wdrożono zgodnie z art. 19, a operatorzy systemów dystrybucyjnych są zaangażowani w zarządzanie danymi, programy zgodności określone w art. 35 ust. 2 lit. d) muszą zawierać konkretne działania w celu wyeliminowania dyskryminacji w dostępie do danych przez uprawnione strony, jak określono w art. 23. W przypadku gdy operatorzy systemów dystrybucyjnych nie podlegają przepisom art. 35 ust. 1, 2 i 3, państwa członkowskie podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia, by przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo nie miało uprzywilejowanego dostępu do danych na potrzeby prowadzenia swojej działalności w zakresie dostaw.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

Artykuł 35 ~~26~~

Rozdział operatorów systemu dystrybucyjnego

1. W przypadku gdy operator systemu dystrybucyjnego jest częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, musi on być niezależny – przynajmniej w zakresie formy prawnej, organizacji i podejmowania decyzji – od innych działalności niezwiązanych z dystrybucją. Zasady te nie tworzą obowiązku wydzielenia własności aktywów systemu dystrybucyjnego od przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.
2. Oprócz wymogów zawartych w ust. 1, w przypadku gdy operator systemu dystrybucyjnego stanowi część przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, musi on być niezależny w zakresie swojej organizacji i ~~uprawnień do~~ podejmowania decyzji od innych działalności niezwiązanych z dystrybucją. Aby to osiągnąć, stosuje się następujące kryteria minimalne:
 - a) osoby odpowiedzialne za zarządzanie operatorem systemu dystrybucyjnego nie uczestniczą w strukturach przedsiębiorstwa energetycznego zintegrowanego pionowo odpowiedzialnego, bezpośrednio lub pośrednio, za bieżącą działalność w zakresie wytwarzania, przesyłu i dostaw energii elektrycznej;
 - b) ~~podjęte~~ zastosowane zostać muszą odpowiednie środki w celu zapewnienia, aby interesy zawodowe osób odpowiedzialnych za zarządzanie operatorem systemu dystrybucyjnego były uwzględniane w sposób pozwalający tym osobom na niezależne działanie;
 - c) operator systemu dystrybucyjnego musi posiadać skuteczne uprawnienia do podejmowania decyzji, niezależnie od zintegrowanego przedsiębiorstwa energetycznego, w odniesieniu do aktywów niezbędnych do eksploatacji, utrzymywania lub rozbudowy sieci. Aby móc wykonywać te zadania, operator systemu dystrybucyjnego dysponuje niezbędnymi zasobami, w tym zasobami kadrowymi, technicznymi, fizycznymi i finansowymi. Nie stanowi to przeszkody dla funkcjonowania odpowiednich mechanizmów koordynacyjnych ~~dla~~ służących zapewnieniu ochrony praw przedsiębiorstwa macierzystego do nadzoru gospodarczego i nad zarządzaniem w odniesieniu do zysku z aktywów w ~~☒~~ podmiocie ~~☒~~ przedsiębiorstwie zależnym, regulowanych pośrednio zgodnie

z art. ~~3759~~ ust. 6. W szczególności umożliwia to przedsiębiorstwu macierzystemu zatwierdzanie rocznego planu finansowego lub innego równoważnego instrumentu operatora systemu dystrybucyjnego oraz ustalanie całkowitych ograniczeń dotyczących poziomu zadłużenia jego ~~podmiotu~~ ~~przedsiębiorstwa~~ zależnego. Nie pozwala to natomiast przedsiębiorstwu macierzystemu na wydawanie poleceń w odniesieniu do bieżącej działalności ani w odniesieniu do indywidualnych decyzji dotyczących budowy lub modernizacji linii dystrybucyjnych, które nie wykraczają poza założenia zatwierdzonego planu finansowego lub innego równoważnego instrumentu; oraz

- d) operator systemu dystrybucyjnego musi ustanowić program zgodności określający środki ~~podjęmowane~~ stosowane w celu wyeliminowania praktyk dyskryminacyjnych, a także zapewnia odpowiednie monitorowanie jego przestrzegania. W programie zgodności określa się szczegółowe obowiązki pracowników związane z osiągnięciem tego celu; osoba lub organ odpowiedzialny za monitorowanie programu zgodności, inspektor do spraw zgodności operatora systemu dystrybucyjnego, przedkłada organowi regulacyjnemu, o którym mowa w art. ~~3557~~ ust. 1, roczne sprawozdanie przedstawiające zastosowane środki; sprawozdanie to jest publikowane. Inspektor do spraw zgodności operatora systemu dystrybucyjnego musi być w pełni niezależny oraz mieć dostęp do wszystkich niezbędnych informacji operatora systemu dystrybucyjnego i wszelkich powiązanych przedsiębiorstw, w celu wypełniania swojego zadania.
3. W przypadku gdy operator systemu dystrybucyjnego jest częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, państwa członkowskie zapewniają monitorowanie działalności operatora systemu dystrybucyjnego przez organy regulacyjne lub inne właściwe podmioty, tak, aby nie mógł on wykorzystywać swojego zintegrowania pionowego w celu zakłócania konkurencji. W szczególności pionowo zintegrowani operatorzy systemu dystrybucyjnego nie mogą powodować – w zakresie komunikacji i marki – nieporozumień w odniesieniu do odrębnej tożsamości części przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo zajmującej się dostawami.
4. Państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 1, 2 i 3 wobec zintegrowanych przedsiębiorstw energetycznych obsługujących mniej niż 100 000 przyłączonych odbiorców lub obsługujących małe systemy wydzielone.

↓ nowy

Artykuł 36

Własność instalacji magazynowych

1. Operatorzy systemów dystrybucyjnych nie mogą posiadać, tworzyć ani obsługiwać instalacji magazynowania energii, ani też nimi zarządzać.
2. W drodze odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie mogą zezwolić operatorom systemów dystrybucyjnych na posiadanie, tworzenie bądź obsługę instalacji magazynowych lub zarządzanie nimi tylko wtedy, gdy spełnione są następujące warunki:

- a) inne strony, po przeprowadzeniu otwartej i przejrzystej procedury przetargowej, nie wyraziły zainteresowania posiadaniem, tworzeniem ani obsługą instalacji magazynowych, ani też zarządzaniem nimi;
 - b) instalacje takie są operatorom systemów dystrybucyjnych niezbędne do wywiązywania się z ich obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy, aby zapewnić wydajne, niezawodne i bezpieczne funkcjonowanie systemu dystrybucyjnego; oraz
 - c) organ regulacyjny ocenił konieczność takiego odstępstwa uwzględniając warunki, o których mowa w lit. a) i b), i udzielił zgody.
3. Art. 35 i 56 stosuje się do operatorów systemów dystrybucyjnych, którzy są zaangażowani w posiadanie, tworzenie bądź obsługę instalacji magazynowania energii lub zarządzanie nimi.
4. Organy regulacyjne przeprowadzają w regularnych odstępach czasu, a przynajmniej co pięć lat, konsultacje społeczne, aby na nowo ocenić potencjalne zainteresowanie uczestników rynku inwestowaniem w instalacje magazynowania energii, ich tworzeniem bądź obsługą lub zarządzaniem nimi. W przypadku gdy wyniki konsultacji społecznych wskazują, że osoby trzecie są w stanie posiadać, tworzyć bądź obsługiwać takie instalacje lub nimi zarządzać, państwa członkowskie zapewniają stopniowe wycofywanie się operatorów systemów dystrybucyjnych z prowadzenia działań w tym zakresie.

↓ 2009/72/WE
⇒ nowy

Artykuł 37 ~~27~~

Zasady poufności obowiązujące operatorów systemów dystrybucyjnych

Bez uszczerbku dla art. 55 ~~30~~ lub jakiegokolwiek innego prawnego obowiązku ujawniania informacji operator systemu dystrybucyjnego zachowuje poufność informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie, które uzyskał w trakcie swojej działalności, oraz zapobiega ujawnieniu w sposób dyskryminacyjny informacji o swojej własnej działalności, które mogą być źródłem korzyści handlowych.

Artykuł 38 ~~28~~

Zamknięte systemy dystrybucyjne

1. Państwa członkowskie mogą postanowić, że krajowe organy regulacyjne lub inne właściwe organy klasyfikują system dystrybuujący energię elektryczną na ograniczonym geograficznie obszarze zakładu przemysłowego, obiektu handlowego lub miejsca świadczenia usług wspólnych i niezaopatrujący odbiorców będących gospodarstwami domowymi, bez uszczerbku dla ust. 4, jako zamknięty system dystrybucyjny, jeżeli:
- a) ze szczególnych względów technicznych lub bezpieczeństwa procesy eksploatacji lub wytwarzania użytkowników tego systemu są zintegrowane; lub

- b) system ten dystrybuje energię elektryczną głównie do właściciela lub operatora systemu lub do powiązanych z nim przedsiębiorstw.
2. Państwa członkowskie mogą postanowić, że krajowe organy regulacyjne zwolnią operatora zamkniętego systemu dystrybucyjnego z:
- a) zawartego w art. ~~3125~~ ust. 5 wymogu zaopatrywania się w energię dostarczania energii, którą zużywa on na pokrycie strat i zdolności rezerwowej ⇒ na potrzeby usług pomocniczych niezależnych od częstotliwości ⇐ w swoim systemie, zgodnie z przejrzystymi, niedyskryminacyjnymi i opartymi na warunkach rynkowych procedurami;
- b) zawartego w art. ~~632~~ ust. 1 wymogu, zgodnie z którym taryfy lub metody stosowane do ich kalkulacji są zatwierdzane przed ich wejściem w życie zgodnie z art. 59 ust. 1 37.
3. W przypadku gdy przyznano zwolnienie zgodnie z ust. 2, mające zastosowanie taryfy lub metody stosowane do ich kalkulacji poddaje się przeglądowi i zatwierdzeniu zgodnie z art. 59 ust. 1 37 na wniosek użytkownika zamkniętego systemu dystrybucyjnego.
4. Użytkowanie systemu w niewielkim zakresie przez niewielką liczbę gospodarstw domowych pozostających z właścicielem systemu dystrybucyjnego w stosunku zatrudnienia lub podobnym oraz położonych na obszarze obsługiwanym przez zamknięty system dystrybucyjny nie wyklucza przyznania zwolnienia na mocy ust. 2.

⇓ nowy

5. Do celów niniejszej dyrektywy zamknięte systemy dystrybucyjne uznaje się za systemy dystrybucyjne.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł ~~39~~ 29 **Operator systemów połączonych**

Art. ~~2635~~ ust. 1 nie uniemożliwia funkcjonowania operatora połączonego systemu przesyłowego i dystrybucyjnego, pod warunkiem że operator ten spełnia wymogi określone w art. ~~943~~ ust. 1 bądź art. ~~4413~~ i ~~4514~~ lub w rozdziale ~~VI~~ sekcja 3 albo jest objęty zakresem art. ~~4466~~ ust. 2.

Rozdział ~~IV~~ V

⊠ OGÓLNE ZASADY MAJĄCE ZASTOSOWANIE DO ~~⊠~~ ~~EKSPLOATACJA~~ ⊠ OPERATORA ⊠ SYSTEMU PRZESYŁOWEGO

Artykuł ~~40~~ 42

Zadania operatorów systemów przesyłowych

1. Każdy operator systemu przesyłowego jest odpowiedzialny za:
 - a) zapewnianie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania na przesył energii elektrycznej, eksploatację, utrzymywanie i rozwój – w warunkach opłacalności ekonomicznej – bezpiecznych, niezawodnych i wydajnych systemów przesyłowych z należyтым uwzględnieniem środowiska ⇨ , w ścisłej współpracy z operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych i operatorami systemów dystrybucyjnych ⇨;
 - b) zapewnianie odpowiednich środków w celu spełniania ⊠ swoich ⊠ obowiązków ~~w zakresie świadczenia usług~~;
 - c) przyczynianie się do bezpieczeństwa dostaw przez odpowiednią zdolność przesyłową i niezawodność systemu;
 - d) zarządzanie przepływami energii elektrycznej w systemie z uwzględnieniem wymiany z innymi wzajemnie połączonymi systemami. W tym celu operator systemu przesyłowego jest odpowiedzialny za zapewnienie bezpiecznego, niezawodnego i wydajnego systemu elektroenergetycznego oraz, w tym kontekście, za zapewnianie dostępności wszelkich niezbędnych usług pomocniczych, w tym usług świadczonych w ramach odpowiedzi ~~na zapotrzebowanie~~ odbioru ⇨ i magazynowania energii ⇨ , w zakresie, w jakim ta dostępność jest niezależna od jakiegokolwiek innego systemu przesyłowego, z którym jego system jest wzajemnie połączony;
 - e) dostarczanie operatorowi jakiegokolwiek innego systemu, z którym jego system jest wzajemnie połączony, wystarczających informacji w celu zapewnienia bezpiecznego i wydajnego działania, skoordynowanego rozwoju i interoperacyjności wzajemnie połączonych systemów;
 - f) zapewnianie niedyskryminacji między użytkownikami systemu lub kategoriami użytkowników systemu, w szczególności na korzyść powiązanych z nim przedsiębiorstw;
 - g) dostarczanie użytkownikom systemu informacji niezbędnych do skutecznego dostępu do systemu; oraz
 - h) pobieranie opłat ~~za ograniczenia~~ ⊠ z tytułu alokacji zdolności przesyłowych ⊠ oraz opłat w ramach mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi zgodnie z art. ~~46~~ 43 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], przyznawanie dostępu stronom trzecim i zarządzanie tym dostępem oraz przedstawianie uzasadnionych wyjaśnień odmowy takiego dostępu, co monitorują krajowe organy regulacyjne; wykonując zadania na

mocy niniejszego artykułu, operatorzy systemów przesyłowych przede wszystkim ułatwiają integrację rynku;

↓ nowy

- i) udzielanie uczestnikom rynku zamówień na usługi pomocnicze w celu zapewnienia bezpieczeństwa operacyjnego;
 - j) przyjęcie ram współpracy i koordynacji między regionalnymi centrami operacyjnymi.
2. Państwa członkowskie mogą ustanowić, że jeden lub kilka obowiązków wymienionych w ust. 1 lit. a)–j) nakłada się na operatora systemu przesyłowego innego niż operator będący właścicielem systemu przesyłowego, na którym w przeciwnym przypadku ciążyłyby odnośne obowiązki. Operator systemu przesyłowego, któremu powierza się te zadania, musi być certyfikowany jako operator z rozdziałem własnościowym i spełniać wymagania określone w art. 43, ale nie musi być właścicielem systemu przesyłowego, za który jest odpowiedzialny. Operator systemu przesyłowego będący właścicielem systemu przesyłowego musi spełniać wymagania określone w rozdziale VI i być certyfikowany zgodnie z art. 43.
3. Wykonując zadania wymienione w ust. 1 operator systemu przesyłowego uwzględnia funkcje pełnione przez regionalne centra operacyjne i współpracuje w niezbędnym zakresie z operatorami sąsiadujących systemów przesyłowych.
4. Wykonując zadania określone w ust. 1 lit. i) operator systemu przesyłowego zapewnia, by udzielanie zamówień na usługi bilansujące oraz – z wyjątkiem przypadków uzasadnionych analizą kosztów i korzyści – usługi pomocnicze niezależne od częstotliwości:
- a) odbywało się w sposób przejrzysty, niedyskryminacyjny i na zasadach rynkowych;
 - b) zapewniało skuteczny udział wszystkich uczestników rynku, w tym źródeł energii odnawialnej, odpowiedzi odbioru, instalacji magazynowania energii i koncentratorów, w szczególności poprzez ustanowienie wymagania, by organy regulacyjne lub operatorzy systemów przesyłowych w ścisłej współpracy ze wszystkimi uczestnikami rynku określili techniczne warunki udziału w tych rynkach, na podstawie wymogów technicznych dotyczących tych rynków oraz zdolności wszystkich uczestników rynku.
5. Operatorzy systemów przesyłowych nie mogą być właścicielami aktywów świadczących usługi pomocnicze, chyba że spełnione zostały warunki określone w art. 54.

~~Artykuł 15~~

~~Dysponowanie i bilansowanie~~

- ~~1. Bez uszczerbku dla dostaw energii elektrycznej na podstawie zobowiązań umownych, w tym zobowiązań wynikających ze specyfikacji przetargowych, operator systemu przesyłowego, tam gdzie pełni taką funkcję, jest odpowiedzialny za dysponowanie instalacjami wytwarzającymi energię elektryczną na swoim obszarze i określanie, jak zostaną wykorzystane połączenia wzajemne z innymi systemami.~~

- ~~2. Dysponowanie instalacjami wytwarzającymi energię elektryczną i wykorzystywanie połączeń wzajemnych jest ustalane na podstawie kryteriów, które są zatwierdzane przez krajowe organy regulacyjne, jeżeli są one właściwe, oraz które muszą być obiektywne, opublikowane i stosowane w sposób niedyskryminacyjny, przy zapewnieniu właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Kryteria te uwzględniają pierwszeństwo gospodareze energii elektrycznej pochodzącej z dostępnych instalacji wytwarzających energię elektryczną lub z przesyłu połączeniami wzajemnymi, a także ograniczenia techniczne systemu.~~
- ~~3. Państwo członkowskie wymaga od operatorów systemu, aby przy dysponowaniu instalacjami wytwórczymi wykorzystującymi odnawialne źródła energii działali zgodnie z art. 16 dyrektywy 2009/28/WE. Mogą również wymagać, aby operator systemu przy dysponowaniu przyznawał pierwszeństwo instalacjom wytwórczym produkującym energię cieplną w skojarzeniu z energią elektryczną.~~
- ~~4. Państwo członkowskie może polecić, aby ze względu na bezpieczeństwo dostaw pierwszeństwo przyznawane było instalacjom, które wykorzystują miejscowe paliwa jako źródła energii pierwotnej, w zakresie nieprzekraczającym 15 % całej ilości energii pierwotnej niezbędnej do wytworzenia energii elektrycznej używanej w danym państwie członkowskim w każdym roku kalendarzowym.~~
- ~~5. Organy regulacyjne w przypadku gdy państwa członkowskie tak postanowiły lub państwa członkowskie, wymagają od operatorów systemów przesyłowych spełnienia minimalnych norm utrzymywania i rozbudowy systemu przesyłowego, w tym norm dotyczących zdolności połączeń wzajemnych.~~
- ~~6. Operatorzy systemów przesyłowych zaopatrują się w energię zużywaną do pokrycia strat energii i zdolności rezerwowej w ich systemie zgodnie z przejrzystymi, niedyskryminacyjnymi i opartymi na zasadach rynkowych procedurami, w każdym przypadku gdy pełnią taką funkcję.~~
- ~~7. Zasady przyjęte przez operatorów systemów przesyłowych w celu bilansowania systemu elektroenergetycznego są obiektywne, przejrzyste i niedyskryminacyjne oraz obejmują zasady dotyczące opłat od użytkowników systemu za niebilansowanie energii. Warunki świadczenia takich usług przez operatorów systemów przesyłowych, wraz z zasadami i taryfami, ustalane są z zastosowaniem metody zgodnej z art. 37 ust. 6 w sposób niedyskryminacyjny i odzwierciedlający koszty; warunki te są publikowane.~~

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł 41 ~~46~~

Zasady Wymagania dotyczące poufności ☒ i przejrzystości ☒ obowiązujące operatorów systemów przesyłowych i właścicieli systemów przesyłowych

1. Bez uszczerbku dla art. ~~5530~~ lub jakiegokolwiek innego prawnego obowiązku ujawnienia informacji każdy operator systemu przesyłowego oraz każdy właściciel systemu przesyłowego zachowuje poufność informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie, które uzyskał w trakcie swojej działalności, oraz zapobiega ujawnieniu w sposób dyskryminacyjny informacji o swojej własnej działalności,

które mogą być źródłem korzyści handlowych. W szczególności nie ujawnia on żadnych informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie pozostałym częściom przedsiębiorstwa, o ile nie jest to niezbędne do przeprowadzenia transakcji handlowej. W celu zapewnienia pełnego poszanowania zasad rozdziału informacyjnego państwa członkowskie zapewniają, aby właściciel systemu przesyłowego oraz pozostała część przedsiębiorstwa nie korzystali ze wspólnych usług, takich jak wspólna obsługa prawna, z wyjątkiem funkcji czysto administracyjnych lub informatycznych.

2. W ramach sprzedaży lub zakupu energii elektrycznej przez przedsiębiorstwa powiązane operatorzy systemów przesyłowych nie wykorzystują w niewłaściwy sposób informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie, uzyskanych od osób trzecich w ramach udostępniania lub negocjowania dostępu do systemu.
3. Informacje niezbędne dla skutecznej konkurencji i skutecznego funkcjonowania rynku są podawane do publicznej wiadomości. Obowiązek ten pozostaje bez uszczerbku dla ochrony informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie.

Artykuł 42~~22~~

Uprawnienia do podejmowania decyzji w odniesieniu do przyłączania nowych elektrowni do systemu przesyłowej

1. Operator systemu przesyłowego ustanawia i publikuje przejrzyste i skuteczne procedury niedyskryminacyjnego przyłączania nowych elektrowni ⇔ i instalacji magazynowania energii ⇔ do systemu przesyłowego. Procedury te podlegają zatwierdzeniu przez krajowe organy regulacyjne.
2. Operator systemu przesyłowego nie jest uprawniony do odmowy przyłączenia nowej elektrowni lub ⇔ instalacji magazynowania energii ⇔ ze względu na możliwe przyszłe ograniczenia dostępnych zdolności sieci, takie jak ograniczenia w odległych częściach systemu przesyłowego. Operator systemu przesyłowego dostarcza niezbędnych informacji.
3. Operator systemu przesyłowego nie jest uprawniony do odmowy przyłączenia nowego punktu ze względu na dodatkowe koszty związane z koniecznością zwiększenia zdolności elementów systemu położonych w pobliżu tego punktu przyłączeniowego.

⊠ Rozdział VI ROZDZIAŁ OPERATORÓW SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH ⊠

⊠ SEKCJA 1 ROZDZIAŁ WŁASNOŚCIOWY ⊠

Rozdział ~~IX~~ własnościowy ~~IX~~ systemów przesyłowych i operatorów systemów przesyłowych

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby ~~od dnia 3 marca 2012 r.~~:
 - a) każde przedsiębiorstwo będące właścicielem systemu przesyłowego działało jako operator systemu przesyłowego;
 - b) ta sama osoba lub te same osoby nie były uprawnione:
 - (i) do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli nad przedsiębiorstwem prowadzącym jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw ani do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli lub wykonywania jakichkolwiek praw względem operatora systemu przesyłowego lub względem systemu przesyłowego; ani
 - (ii) do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli nad operatorem systemu przesyłowego lub nad systemem przesyłowym ani do bezpośredniego lub pośredniego sprawowania kontroli lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa prowadzącego jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw;
 - c) ta sama osoba lub osoby nie były uprawnione do powoływania członków rady nadzorczej, zarządu ani organów uprawnionych do reprezentacji przedsiębiorstwa operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego, ani do bezpośredniego ani do pośredniego sprawowania kontroli lub wykonywania jakichkolwiek praw względem przedsiębiorstwa prowadzącego jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw; oraz
 - d) ta sama osoba nie była uprawniona do pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, zarządu lub organów uprawnionych do reprezentacji przedsiębiorstwa, zarówno przedsiębiorstwa prowadzącego jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw, jak i operatora systemu przesyłowego lub systemu przesyłowego.
2. Prawa, o których mowa w ust. 1 lit. b) i c) obejmują w szczególności:
 - a) prawo do wykonywania prawa głosu;
 - b) prawo do powoływania członków rady nadzorczej, zarządu lub organów uprawnionych do reprezentacji prawnej przedsiębiorstwa; lub
 - c) posiadanie pakietu większościowego.
3. Do celów ust. 1 lit. b) pojęcie „przedsiębiorstwo prowadzące jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw” obejmuje „przedsiębiorstwo prowadzące jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania produkcji lub dostaw” w rozumieniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE ~~z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego~~⁵⁴, a pojęcia „operator systemu przesyłowego” i „system przesyłowy” obejmują „operatora systemu przesyłowego” i „system przesyłowy” w rozumieniu ~~tej~~ wspomnianej dyrektywy.

⁵⁴

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego (Dz.U. L 211 z 14.8.2009, s. 94) ~~136~~

~~4. Państwa członkowskie mogą zezwolić na odstępstwa od ust. 1 lit. b) i c) do dnia 3 marca 2013 r., pod warunkiem że operatorzy systemów przesyłowych nie są częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.~~

4. ~~5.~~ Obowiązek określony w ust. 1 lit. a) uważa się za spełniony w sytuacji, gdy co najmniej dwa lub większa liczba przedsiębiorstw będących przedsiębiorstwami będącymi właścicielami systemów przesyłowych utworzyły wspólne przedsięwzięcie pełniące funkcję operatora systemu przesyłowego w dwóch lub większej liczbie państwach członkowskich dla danych systemów przesyłowych. Żadne inne przedsiębiorstwo nie może być częścią tego wspólnego przedsięwzięcia, o ile nie zostało ono zatwierdzone zgodnie z art. ~~44~~ ~~13~~ jako niezależny operator systemu lub jako niezależny operator przesyłu do celów sekcji 3 rozdziału V.
5. ~~6.~~ Do celów wdrożenia niniejszego artykułu, jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1 lit. b), c) i d), jest państwem członkowskim lub innym podmiotem publicznym, nie uznaje się za tę samą osobę lub te same osoby dwóch oddzielnych podmiotów publicznych sprawujących kontrolę nad operatorem systemu przesyłowego lub nad systemem przesyłowym, z jednej strony, oraz nad przedsiębiorstwem prowadzącym jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw, z drugiej strony.
6. ~~7.~~ Państwa członkowskie zapewniają, aby informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie, o których mowa w art. ~~41~~ ~~16~~, będących w posiadaniu operatora systemu przesyłowego, który był częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, ani personelu takiego operatora systemu przesyłowego, nie przekazywano ani nie przenoszono do przedsiębiorstw prowadzących jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw.
7. ~~8.~~ W przypadku gdy w dniu 3 września 2009 r. system przesyłowy należy do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 1.
- W takim przypadku państwa członkowskie, których to dotyczy:
- a) wyznaczają niezależnego operatora systemu zgodnie z art. ~~44~~ ~~13~~; lub
 - b) stosują się do przepisów sekcji 3 rozdziału V.
8. ~~9.~~ W przypadku gdy w dniu 3 września 2009 r. systemy przesyłowe należą do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo oraz istnieją rozwiązania gwarantujące bardziej skuteczną niezależność operatora systemu przesyłowego niż przepisy sekcji 3 rozdziału V, państwo członkowskie może podjąć decyzję o niestosowaniu ust. 1.
- ~~9.~~ ~~10.~~ Przed zatwierdzeniem i wyznaczeniem przedsiębiorstwa jako operatora systemu przesyłowego zgodnie z ust. ~~8~~ ~~9~~ niniejszego artykułu, musi ono uzyskać certyfikację zgodnie z procedurami określonymi w art. ~~1052~~ ust. 4, 5 i 6 niniejszej dyrektywy oraz w art. ~~348~~ [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], zgodnie z którym Komisja sprawdza, czy istniejące rozwiązania w sposób wyraźny gwarantują bardziej skuteczną niezależność operatora systemu przesyłowego niż przepisy sekcji 3 rozdziału V.
10. ~~11.~~ W żadnym wypadku przedsiębiorstwu zintegrowanemu pionowo będącemu właścicielem systemu przesyłowego nie uniemożliwia się podejmowania kroków zmierzających do zastosowania się do ust. 1.
11. ~~12.~~ Przedsiębiorstwa prowadzące jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw nie mogą w żadnym wypadku sprawować bezpośrednio ani pośrednio

kontroli ani wykonywać jakichkolwiek praw względem wydzielonych operatorów systemów przesyłowych w państwach członkowskich, które stosują przepisy ust. 1.

SEKCJA 2

NIEZALEŻNY OPERATOR SYSTEMU

Artykuł ~~44~~ 43

Niezależny operator systemu

1. W przypadku gdy system przesyłowy należy do przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo w dniu 3 września 2009 r., państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o niestosowaniu art. ~~43~~ 9 ust. 1 i wyznaczyć niezależnego operatora systemu na wniosek właściciela systemu przesyłowego. Wyznaczenie to podlega zatwierdzeniu przez Komisję.
2. Państwo członkowskie może zatwierdzić i wyznaczyć niezależnego operatora systemu jedynie w przypadku gdy:
 - a) kandydat na operatora wykazał, że spełnia wymogi art. ~~43~~ 9 ust. 1 lit. b), c) i d);
 - b) kandydat na operatora wykazał, że dysponuje wymaganymi zasobami finansowymi, technicznymi, fizycznymi i kadrowymi, aby wykonywać swoje zadania zgodnie z art. ~~40~~ 12;
 - c) kandydat na operatora zobowiązał się do zastosowania się do dziesięcioletniego planu rozwoju sieci monitorowanego przez organ regulacyjny;
 - d) właściciel systemu przesyłowego wykazał zdolność do wypełnienia swoich obowiązków zgodnie z ust. 5. W tym celu przekazuje on wszelkie projekty umów z przedsiębiorstwem kandydującym oraz z każdym innym właściwym podmiotem; oraz
 - e) kandydat na operatora wykazał zdolność do wypełnienia swoich obowiązków zgodnie z [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], w tym również obowiązku współpracy operatorów systemu przesyłowego na poziomie europejskim i regionalnym.
3. Przedsiębiorstwa, które uzyskały certyfikację od organu regulacyjnego jako spełniające wymogi art. ~~53~~ 11 oraz ust. 2 niniejszego artykułu, są zatwierdzane i wyznaczane przez państwa członkowskie jako operatorzy systemów przesyłowych. Zastosowanie ma procedura certyfikacji określona w art. ~~52~~ 10 ~~niniejszej dyrektywy~~ oraz w art. ~~48~~ 3 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] lub w art. ~~53~~ 11 niniejszej dyrektywy.
4. Każdy niezależny operator systemu jest odpowiedzialny za przyznawanie dostępu stronom trzecim i zarządzanie takim dostępem, w tym również za pobieranie opłat za dostęp i opłat ograniczeniowych, a także płatności w ramach mechanizmu rekompensat dla operatorów działających między systemami przesyłowymi zgodnie z art. ~~46~~ 13 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], jak również za eksploatację, utrzymywanie oraz rozbudowę systemu przesyłowego oraz za zapewnienie długoterminowej zdolności systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania za pomocą planowania inwestycyjnego. Podczas rozbudowy systemu przesyłowego niezależny operator systemu odpowiedzialny jest za planowanie (w tym również za procedurę udzielania zezwoleń), budowę i oddawanie do eksploatacji nowej infrastruktury. W tym celu niezależny operator systemu działa jako operator systemu przesyłowego zgodnie z niniejszą sekcją ~~niniejszym~~

~~rozdziałem~~. Właściciel systemu przesyłowego nie jest odpowiedzialny za przyznawanie dostępu stronom trzecim ani za zarządzanie takim dostępem, ani za planowanie inwestycyjne.

5. W przypadku gdy wyznaczony został niezależny operator systemu, właściciel systemu przesyłowego:
 - a) zapewnia wszelką stosowną współpracę i wsparcie niezależnemu operatorowi systemu w celu wykonywania jego zadań, w tym w szczególności wszelkie stosowne informacje;
 - b) finansuje inwestycje przewidziane przez niezależnego operatora systemu i zatwierdzone przez organ regulacyjny lub wyraża zgodę na ich finansowanie przez jakąkolwiek zainteresowaną stronę, w tym również przez niezależnego operatora systemu. Stosowne uzgodnienia dotyczące finansowania podlegają uprzedniemu zatwierdzeniu przez organ regulacyjny. Przed takim zatwierdzeniem organ regulacyjny konsultuje się z właścicielem systemu przesyłowego oraz z innymi zainteresowanymi stronami;
 - c) zapewnia pokrycie odpowiedzialności związanej z aktywami sieci, z wyłączeniem odpowiedzialności związanej z zadaniami niezależnego operatora systemu; oraz
 - d) udziela gwarancji w celu ułatwienia finansowania wszelkiej rozbudowy sieci, z wyjątkiem tych inwestycji, w których przypadku wydał zgodnie z lit. b) zgodę na finansowanie przez jakąkolwiek zainteresowaną stronę, w tym również przez niezależnego operatora systemu.
6. W ścisłej współpracy z organem regulacyjnym właściwemu krajowemu organowi ochrony konkurencji przyznaje się wszelkie stosowne uprawnienia do skutecznego monitorowania wypełniania przez właściciela systemu przesyłowego jego obowiązków zgodnie z ust. 5.

Artykuł 45 ~~44~~

Rozdział właścicieli systemów przesyłowych

1. W przypadku gdy wyznaczony został niezależny operator systemu, który jest częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, właściciel systemu przesyłowego musi być niezależny, przynajmniej w zakresie swojej formy prawnej, organizacji i podejmowania decyzji, od wszelkich innych rodzajów działalności niezwiązanych z przesyłem.
2. W celu zapewnienia niezależności właściciela systemu przesyłowego, o której mowa w ust. 1, stosuje się następujące kryteria minimalne:
 - a) osoby odpowiedzialne za zarządzanie właścicielem systemu przesyłowego nie uczestniczą w strukturach zintegrowanego przedsiębiorstwa energetycznego odpowiedzialnego, bezpośrednio lub pośrednio, za bieżącą działalność w zakresie wytwarzania, dystrybucji i dostaw energii elektrycznej;
 - b) podjęte zostają odpowiednie środki celu zapewnienia, aby interesy zawodowe osób odpowiedzialnych za zarządzanie właścicielem systemu przesyłowego były uwzględniane w sposób pozwalający tym osobom na niezależne działanie; oraz
 - c) właściciel systemu przesyłowego ustanawia program zgodności, ~~który określa w~~ którym określa się środki podejmowane stosowane w celu wyeliminowania praktyk

dyskryminacyjnych, a także zapewnia odpowiednie monitorowanie jego przestrzegania. W programie zgodności określa się szczegółowe obowiązki pracowników związane z osiągnięciem tych celów. Osoba lub organ odpowiedzialny za monitorowanie programu zgodności przedkłada organowi regulacyjnemu roczne sprawozdanie przedstawiające podjęte zastosowane środki; sprawozdanie to jest publikowane.

~~3. Komisja może przyjąć wytyczne w celu zapewnienia pełnego i rzeczywistego przestrzegania ust. 2 niniejszego artykułu przez właściciela systemu przesyłowego. Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 46 ust. 2.~~

ROZDZIAŁ V Sekcja 3

NIEZALEŻNY OPERATOR SYSTEMU PRZESYŁOWEGO

Artykuł 46 ~~17~~

Aktywa, urządzenia, pracownicy i tożsamość

1. Operatorzy systemów przesyłowych mają do dyspozycji wszelkie zasoby ludzkie, techniczne, fizyczne i finansowe niezbędne do wypełniania ich obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy i do prowadzenia działalności w zakresie przesyłania energii elektrycznej, w szczególności:
 - a) aktywa, które są niezbędne do prowadzenia działalności w zakresie przesyłania energii elektrycznej, w tym również system przesyłowy, są własnością operatora systemu przesyłowego;
 - b) pracowników niezbędnych do prowadzenia działalności w zakresie przesyłania energii elektrycznej, w tym do wykonywania wszelkich zadań związanych z zarządzaniem przedsiębiorstwem, zatrudnionych przez operatora systemu przesyłowego;
 - c) wynajęcie pracowników od innych części przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo oraz wynajęcie pracowników na rzecz tych części, a także świadczenie usług na rzecz tych części i korzystanie z ich usług są zabronione. Operator systemu przesyłowego może jednak świadczyć usługi na rzecz przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, pod warunkiem że:
 - (i) świadczenie tych usług nie wprowadza dyskryminacji między użytkownikami systemu, jest dostępne dla wszystkich użytkowników systemu na tych samych warunkach i nie ogranicza, nie zakłóca ani nie zapobiega konkurencji w zakresie wytwarzania lub dostaw; oraz
 - (ii) warunki świadczenia tych usług zostały zatwierdzone przez organ regulacyjny;
 - d) bez uszczerbku dla decyzji organu nadzorującego na mocy z art. ~~49~~ 20, odpowiednie zasoby finansowe na przyszłe inwestycje lub zastąpienie istniejących aktywów udostępniane są operatorowi systemu przesyłowego we właściwym czasie przez przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo, w następstwie stosownego wniosku operatora systemu przesyłowego.
2. Oprócz zadań wymienionych w art. ~~40~~ 12, działalność w zakresie przesyłania energii elektrycznej obejmuje przynajmniej następujące zadania:

- a) reprezentowanie operatora systemu przesyłowego i utrzymywanie kontaktów ze stronami trzecimi i z organami regulacyjnymi;
 - b) reprezentowanie operatora systemu przesyłowego w ramach europejskiej sieci operatorów systemów przesyłowych energii elektrycznej („ENTSO energii elektrycznej”);
 - c) przyznawanie dostępu stronom trzecim bez dyskryminacji poszczególnych użytkowników systemu lub kategorii użytkowników systemu oraz zarządzanie tym dostępem;
 - d) pobieranie wszystkich opłat związanych z systemem przesyłowym, w tym także opłat za dostęp, ~~opłat bilansujących za usługi pomocnicze, takie jak zakup usług (koszty bilansowania, straty energii)~~ ⇒ oraz opłat za usługi pomocnicze ⇐ ;
 - e) eksploatacja, utrzymywanie i rozwój bezpiecznego, sprawnego i opłacalnego systemu przesyłowego;
 - f) planowanie inwestycyjne zapewniające długoterminową zdolność systemu do zaspokajania uzasadnionego zapotrzebowania i gwarantujące bezpieczeństwo dostaw;
 - g) tworzenie wspólnych przedsięwzięć, w tym również z jednym lub większą liczbą operatorów systemów przesyłowych, giełdami energii elektrycznej i innymi właściwymi podmiotami, w celu tworzenia rynków regionalnych lub ułatwiania procesu liberalizacji; oraz
 - h) wszelką obsługę administracyjno-zarządczą, w tym obsługę prawną, rachunkowość i usługi informatyczne.
3. Operatorzy systemów przesyłowych działają w formie prawnej, o której mowa w art. 1 dyrektywy 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁵⁵ ~~dyrektywy Rady 68/151/EWG⁴⁹~~.
 4. Operator systemu przesyłowego nie może powodować – w zakresie tożsamości korporacyjnej, komunikacji, marki i obiektów – nieporozumień w odniesieniu do odrębnej tożsamości części przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo lub jakiegokolwiek jego części.
 5. Operator systemu przesyłowego nie może dzielić systemów ani urządzeń informatycznych, obiektów fizycznych i zabezpieczonych systemów dostępu z żadną częścią przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo ani nie korzysta z usług tych samych konsultantów ani wykonawców zewnętrznych w zakresie systemów i urządzeń informatycznych oraz systemów zabezpieczenia dostępu.
 6. Rachunkowość operatorów systemów przesyłowych kontrolowana jest przez biegłego rewidenta innego niż biegły rewident kontrolujący rachunkowość przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo lub jakiegokolwiek jego części.

⁵⁵ Dyrektywa 2009/101/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 września 2009 r. w sprawie koordynacji gwarancji, jakie są wymagane w państwach członkowskich od spółek w rozumieniu art. 48 akapit drugi Traktatu, w celu uzyskania ich równoważności, dla zapewnienia ochrony interesów zarówno współników, jak i osób trzecich (Dz.U. L 258 z 1.10.2009, s. 11)~~49~~.

Niezależność operatora systemu przesyłowego

1. Bez uszczerbku dla decyzji organu nadzorującego na mocy ~~z~~ art. ~~49~~ ~~20~~, operator systemu przesyłowego posiada:
 - a) skuteczne uprawnienia do podejmowania decyzji, niezależne od przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo, w odniesieniu do aktywów niezbędnych do eksploatacji, utrzymywania i rozbudowy systemu przesyłowego; oraz
 - b) uprawnienia do pozyskiwania środków pieniężnych na rynku kapitałowym, w szczególności poprzez zaciąganie pożyczek i podwyższanie kapitału.
2. Operator systemu przesyłowego w każdym przypadku działa tak, aby zapewnić sobie posiadanie zasobów niezbędnych do właściwego i skutecznego prowadzenia działalności przesyłowej oraz rozbudowy i utrzymywania sprawnego, bezpiecznego i opłacalnego systemu przesyłowego.
3. ☒ Przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo i jego ☒ ~~podmioty zależne przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo~~ prowadzące działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw nie mogą mieć bezpośrednio ani pośrednio jakichkolwiek udziałów lub akcji operatora systemu przesyłowego. Operator systemu przesyłowego nie może mieć bezpośrednio ani pośrednio jakichkolwiek udziałów lub akcji jakiegokolwiek podmiotu zależnego przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo prowadzącego działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw ani nie może otrzymywać dywidend lub innych korzyści finansowych od tego podmiotu zależnego.
4. Ogólna struktura zarządcza i statut operatora systemu przesyłowego muszą zapewniać skuteczną niezależność operatora systemu przesyłowego zgodnie z ~~niniejszym rozdziałem~~ ☒ niniejszą sekcją ☒. Przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo nie może określać, bezpośrednio ani pośrednio, zachowań konkurencyjnych operatora systemu przesyłowego w zakresie jego bieżącej działalności oraz zarządzania siecią ani w zakresie działań niezbędnych do przygotowania dziesięcioletniego planu rozwoju zgodnie z art. ~~51~~ ~~22~~.
5. Wykonując swoje zadania zgodnie z art. ☒ 40 ☒ ~~12~~ i z art. ☒ 46 ☒ ~~17~~ ust. 2 niniejszej dyrektywy oraz spełniając $\Rightarrow$ obowiązki określone w $\Leftarrow$ ~~wymogi~~ art. 14, ~~15~~ ~~16~~ ☒ , 17 ☒ i ☒ 47 ☒ [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], operatorzy systemów przesyłowych nie dyskryminują poszczególnych osób lub podmiotów, ani nie ograniczają, nie zakłócają ani nie zapobiegają konkurencji w zakresie wytwarzania lub dostaw.
6. Wszelkie powiązania handlowe i finansowe między przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo a operatorem systemu przesyłowego, w tym również pożyczki udzielane przez operatora systemu przesyłowego przedsiębiorstwu zintegrowanemu pionowo, muszą być zgodne z warunkami rynkowymi. Operator systemu przesyłowego prowadzi szczegółową dokumentację tych powiązań handlowych i finansowych i udostępnia ~~je ją~~ na wniosek organowi regulacyjnemu.
7. Operator systemu przesyłowego przedstawia do zatwierdzenia organowi regulacyjnemu wszelkie umowy handlowe i finansowe z przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo.

8. Operator systemu przesyłowego informuje organ regulacyjny o zasobach finansowych, o których mowa w art. ~~46~~ ~~17~~ ust. 1 lit. d), dostępnych na cel przyszłych inwestycji lub odtworzenia istniejących aktywów.
9. Przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo powstrzymuje się od wszelkich działań utrudniających operatorowi systemu przesyłowego przestrzeganie jego obowiązków przewidzianych w niniejszym rozdziale oraz nie wymaga od operatora systemu przesyłowego uzyskania zgody przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo w wypełnianiu tych obowiązków.
10. Przedsiębiorstwo, które uzyskało od organu regulacyjnego certyfikat zgodności z wymogami niniejszego rozdziału, jest zatwierdzane i wyznaczane przez dane państwo członkowskie jako operator systemu przesyłowego. Zastosowanie ma procedura certyfikacji, o której mowa w art. ~~52~~ ~~10~~ niniejszej dyrektywy oraz w art. ~~3~~ ~~48~~ [rozporządzenia nr 714/2009 w wersji przekształconej zawartej we wniosku COM(2016) 861/2] lub w art. ~~53~~ ~~11~~ niniejszej dyrektywy.

Artykuł ~~48~~ ~~19~~

Niezależność pracowników i kierownictwa operatora systemu przesyłowego

1. Decyzje dotyczące powoływania i przedłużania okresu urzędowania, warunków zatrudnienia – w tym również wynagrodzenia i rozwiązania stosunku pracy – osób odpowiedzialnych za zarządzanie lub członków organów administracyjnych operatora systemu przesyłowego podejmowane są przez organ nadzorujący operatora systemu przesyłowego powoływany zgodnie z art. ~~49~~ ~~20~~.
2. Organowi regulacyjnemu zgłasza się dane osobowe oraz warunki regulujące kadencję, czas trwania i zakończenie okresu urzędowania osób wyznaczonych przez organ nadzorujący do powoływania lub przedłużania okresu urzędowania jako osoby odpowiedzialne za zarządzanie wykonawcze lub członkowie organów administracyjnych operatora systemu przesyłowego oraz uzasadnienie jakiegokolwiek proponowanej decyzji zakończenia okresu urzędowania tych osób. Warunki te oraz decyzje, o których mowa w ust. 1, stają się wiążące jedynie w przypadku gdy organ regulacyjny nie zgłosił żadnych zastrzeżeń w terminie trzech tygodni od powiadomienia.

Organ regulacyjny może zgłosić sprzeciw wobec decyzji, o których mowa w ust. 1, w przypadku gdy:

 - a) powstają wątpliwości co do niezależności zawodowej powołanej osoby odpowiedzialnej za zarządzanie lub członka organów administracyjnych; lub
 - b) w przypadku przedterminowego zakończenia okresu urzędowania – jeżeli istnieją wątpliwości co do uzasadnienia takiego przedterminowego zakończenia.
3. Nie jest dozwolone zajmowanie jakiegokolwiek stanowiska ani wykonywanie jakichkolwiek obowiązków zawodowych, posiadanie jakichkolwiek interesów lub powiązań gospodarczych, bezpośrednio lub pośrednio, w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo lub jakiegokolwiek jego części lub z kontrolującymi go wspólnikami lub akcjonariuszami innymi niż operator systemu przesyłowego przez okres trzech lat przed powołaniem osób odpowiedzialnych za zarządzanie lub członków organów administracyjnych operatora systemu przesyłowego, podlegających przepisom niniejszego ustępu.

4. Osoby odpowiedzialne za zarządzanie lub członkowie organów administracyjnych oraz pracownicy operatora systemu przesyłowego nie mogą zajmować jakiegokolwiek innego stanowiska ani wykonywać jakichkolwiek innych obowiązków zawodowych, posiadać jakichkolwiek innych interesów lub powiązań gospodarczych, bezpośrednio lub pośrednio, w jakiegokolwiek innej części przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo lub z kontrolującymi go wspólnikami lub akcjonariuszami.
5. Osoby odpowiedzialne za zarządzanie lub członkowie organów administracyjnych oraz pracownicy operatora systemu przesyłowego nie mogą, bezpośrednio ani pośrednio, posiadać żadnych interesów w jakiegokolwiek części przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo innej niż operator systemu przesyłowego ani otrzymywać od niej żadnych korzyści finansowych. Ich wynagrodzenie nie zależy od działalności ani wyników przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo innych niż działalność lub wyniki operatora systemu przesyłowego.
6. Gwarantuje się skuteczne prawo odwołania do organu regulacyjnego w przypadku jakichkolwiek skarg wnoszonych przez osoby odpowiedzialne za zarządzanie lub członków organów administracyjnych operatora systemu przesyłowego w związku z przedterminowym zakończeniem okresu urzędowania.
7. Po zakończeniu okresu urzędowania w strukturach operatora systemu przesyłowego osoby odpowiedzialne za zarządzanie nim lub członkowie jego organów administracyjnych nie mogą zajmować żadnego stanowiska ani wykonywać jakichkolwiek obowiązków zawodowych, mieć interesów lub powiązań gospodarczych, bezpośrednio lub pośrednio, w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo lub w jakiegokolwiek jego części lub z kontrolującymi go wspólnikami lub akcjonariuszami przez okres nie mniej niż czterech lat.
8. Ust. 3 ma zastosowanie do większości osób odpowiedzialnych za zarządzanie lub członków organów administracyjnych operatora systemu przesyłowego.
Osoby odpowiedzialne za zarządzanie lub członkowie organów administracyjnych operatora systemu przesyłowego, którzy nie podlegają przepisom ust. 3, nie mogą wykonywać jakiegokolwiek działalności zarządczej ani innej odnośnej działalności w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo przez okres co najmniej sześciu miesięcy przed ich powołaniem.

~~Pierwszy akapit~~ Akapit pierwszy niniejszego ustępu oraz ust. 4–7 mają zastosowanie do osób należących do kierownictwa wykonawczego i do osób bezpośrednio im podległych w sprawach związanych z eksploatacją, utrzymywaniem lub rozbudową sieci.

Artykuł 49 ~~20~~ **Organ nadzorujący**

1. Operator systemu przesyłowego posiada organ nadzorujący, odpowiedzialny za podejmowanie decyzji, które mogą mieć znaczący wpływ na wartość aktywów wspólników lub akcjonariuszy operatora systemu przesyłowego, w szczególności za decyzje dotyczące zatwierdzenia rocznego i dotyczącego dłuższych okresów planu finansowego, poziomu zadłużenia operatora systemu przesyłowego i wielkości dywidendy wypłacanej wspólnikom lub akcjonariuszom. Decyzje należące do kompetencji organu nadzorującego nie obejmują decyzji związanych z bieżącą

działalnością operatora systemu przesyłowego i zarządzaniem siecią oraz działań związanych z przygotowaniem dziesięcioletniego planu rozwoju sieci opracowywanego zgodnie z art. ~~51~~²².

2. Organ nadzorujący składa się z członków reprezentujących przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo, członków reprezentujących wspólników lub akcjonariuszy będących stronami trzecimi oraz – w przypadku gdy jest to przewidziane w odpowiednich przepisach państw członkowskich – członków reprezentujących inne zainteresowane strony, takich jak pracowników operatora systemu przesyłowego.
3. Art. ~~48~~¹⁹ ust. 2 akapit pierwszy oraz art. ~~48~~¹⁹ ust. 3–7 mają zastosowanie do co najmniej połowy członków organu nadzorującego minus jedna osoba.

Art. ~~48~~¹⁹ ust. 2 akapit drugi lit. b) ma zastosowanie do wszystkich członków organu nadzorującego.

Artykuł ~~50~~²⁴

Program zgodności i inspektor do spraw zgodności

1. Państwa członkowskie zapewniają, aby operatorzy systemów przesyłowych ustanowili i wdrażali program zgodności, ~~który określa środki podejmowane w którym określa się środki wprowadzane~~ w celu zapewnienia wyeliminowania działań dyskryminacyjnych oraz zapewnienia odpowiedniego monitorowania zgodności z tym programem. W programie zgodności określa się szczegółowe obowiązki pracowników związane z osiągnięciem tych celów. Program ten podlega zatwierdzeniu przez organ regulacyjny. Bez uszczerbku dla uprawnień krajowego organu regulacji energetyki, zgodność z programem jest niezależnie monitorowana przez inspektora do spraw zgodności.
2. Inspektor do spraw zgodności powoływany jest przez organ nadzorujący, z zastrzeżeniem zatwierdzenia przez organ regulacyjny. Organ regulacyjny może odmówić zatwierdzenia inspektora do spraw zgodności wyłącznie z przyczyn braku niezależności lub kompetencji zawodowych. Inspektorem do spraw zgodności może być osoba fizyczna lub prawna. Art. ~~48~~¹⁹ ust. 2–8 ma zastosowanie do inspektora do spraw zgodności.
3. Inspektor do spraw zgodności odpowiada za:
 - a) monitorowanie wdrażania programu zgodności;
 - b) opracowywanie sprawozdania rocznego określającego środki ~~podjęte~~ wprowadzone w celu wdrożenia programu zgodności i za przedłożenie go organowi regulacyjnemu;
 - c) składanie sprawozdań organowi nadzorującemu i wydawanie zaleceń dotyczących programu zgodności i jego wdrażania;
 - d) powiadamianie organu regulacyjnego o wszelkich istotnych naruszeniach w zakresie wdrażania programu zgodności; oraz
 - e) składanie organowi regulacyjnemu sprawozdań dotyczących wszelkich powiązań handlowych i finansowych między przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo a operatorem systemu przesyłowego.

4. Inspektor spraw zgodności przedkłada organowi regulacyjnemu propozycje decyzji w sprawie planu inwestycyjnego lub w sprawie poszczególnych inwestycji w sieć. Ma to miejsce najpóźniej w chwili przedstawienia tych propozycji organowi nadzorującemu przez kierownictwo lub właściwy organ administracyjny operatora systemu przesyłowego.
5. W przypadku gdy przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo, podczas walnego zgromadzenia lub w drodze głosowania członków powołanego przez siebie organu nadzorującego, sprzeciwi się przyjęciu decyzji, czego skutkiem będzie niemożność dokonania lub opóźnienie inwestycji, które zgodnie z dziesięcioletnim planem rozwoju miały być zrealizowane w ciągu trzech kolejnych lat, inspektor do spraw zgodności powiadamia o tym organ regulacyjny, który działa w takim przypadku zgodnie z art. ~~5122~~.
6. Warunki regulujące mandat lub warunki zatrudnienia inspektora do spraw zgodności, w tym czas trwania jego mandatu, podlegają zatwierdzeniu przez organ regulacyjny. Warunki te zapewniają niezależność inspektora do spraw zgodności, w tym poprzez zapewnienie mu wszystkich zasobów niezbędnych do wykonywania jego zadań. Przez czas trwania swojego mandatu inspektor do spraw zgodności nie może zajmować, pośrednio ani bezpośrednio, żadnego innego stanowiska, pełnić jakichkolwiek innych zadań ani mieć jakichkolwiek innych interesów w jakiegokolwiek części przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo lub z taką jego częścią lub z jej wspólnikami lub akcjonariuszami posiadającymi pakiet kontrolny.
7. Inspektor do spraw zgodności składa organowi regulacyjnemu regularne sprawozdania ustne lub pisemne i jest uprawniony do składania regularnego sprawozdania ustnego lub pisemnego organowi nadzorującemu operatora systemu przesyłowego.
8. Inspektor do spraw zgodności może brać udział we wszelkich posiedzeniach kierownictwa lub organów administracyjnych operatora systemu przesyłowego oraz w posiedzeniach organu nadzorującego i w walnych zgromadzeniach. Inspektor do spraw zgodności bierze udział we wszystkich posiedzeniach, na których omawiane są następujące kwestie:
 - a) warunki dostępu do sieci określone w [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], w szczególności dotyczące taryf, usług związanych z dostępem stron trzecich, alokacji zdolności i zarządzania ograniczeniami, przejrzystości, ~~bilansowania~~ ⇒ usług pomocniczych ⇐ i rynków wtórnych;
 - b) przedsięwzięcia podjęte w celu eksploatacji, utrzymywania i rozbudowy systemu przesyłowego, w tym również inwestycje w połączenia wzajemne i połączenia;
 - c) zakup lub sprzedaż energii niezbędnej do eksploatacji systemu przesyłowego.
9. Inspektor do spraw zgodności monitoruje przestrzeganie art. ~~4116~~ przez operatora systemu przesyłowego.
10. Inspektor do spraw zgodności ma dostęp do wszystkich stosownych danych i do biur operatora systemu przesyłowego, a także do wszystkich informacji niezbędnych do wykonywania swojego zadania.
11. Po uprzednim zatwierdzeniu przez organ regulacyjny organ nadzorujący może odwołać inspektora do spraw zgodności. Odwołuje on inspektora do spraw zgodności z przyczyn braku niezależności lub kompetencji zawodowych na wniosek organu regulacyjnego.

12. Inspektor do spraw zgodności ma dostęp do biur operatora systemu przesyłowego, bez uprzedniego zawiadomienia.

Artykuł 51 ~~22~~

Rozbudowa sieci i uprawnienia do podejmowania decyzji inwestycyjnych

1. ~~Każdego roku~~ ⇨ Przynajmniej co dwa lata ⇐ operatorzy systemów przesyłowych przedstawiają organowi regulacyjnemu dziesięcioletni plan rozwoju sieci oparty na ~~istniejącej i prognozowanej podaży i popycie~~ istniejących i prognozowanych dostawach i zapotrzebowaniu, po konsultacji ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami. Ten plan rozwoju sieci zawiera skuteczne środki w celu zagwarantowania wystarczalności systemu i bezpieczeństwa dostaw.
2. W szczególności dziesięcioletni plan rozwoju sieci:
 - a) wskazuje uczestnikom rynku najważniejszą infrastrukturę przesyłową, którą należy zbudować lub zmodernizować w ciągu następnych dziesięciu lat;
 - b) zawiera wszelkie inwestycje, o których już zadecydowano, i określa nowe inwestycje, które muszą być zrealizowane w ciągu najbliższych trzech lat; oraz
 - c) określa ramy czasowe dla wszystkich projektów inwestycji.
3. Przy opracowywaniu dziesięcioletniego planu rozwoju sieci operator systemu przesyłowego przyjmuje rozsądne założenia dotyczące rozwoju wytwarzania, dostaw, ⇨ magazynowania energii ⇐ , zużycia i wymiany z innymi krajami, z uwzględnieniem planów inwestycyjnych dotyczących sieci regionalnych i o zasięgu ☒ unijnym ☒ ~~wspólnotowym~~.
4. Organ regulacyjny konsultuje się w sprawie dziesięcioletniego planu rozwoju sieci ze wszystkimi obecnymi lub potencjalnymi użytkownikami systemu w sposób otwarty i przejrzysty. Od osób lub przedsiębiorstw, które twierdzą, że są potencjalnymi użytkownikami systemu, można wymagać uzasadnienia tych twierdzeń. Organ regulacyjny podaje do publicznej wiadomości wyniki procesu konsultacji, w szczególności możliwe potrzeby inwestycyjne.
5. Organ regulacyjny bada, czy dziesięcioletni plan rozwoju sieci obejmuje wszystkie potrzeby inwestycyjne określone w procesie konsultacji i czy jest spójny z niewiążącym dziesięcioletnim planem rozwoju sieci o zasięgu ☒ unijnym ☒ ~~wspólnotowym~~ („plan rozwoju sieci o zasięgu ☒ unijnym ☒ ~~wspólnotowym~~”), o którym mowa w art. 27 ust. 1 lit. b) ~~8 ust. 3 lit. b)~~ [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2]. Jeżeli pojawiają się jakiegokolwiek wątpliwości co do spójności z planem rozwoju sieci o zasięgu ~~wspólnotowym~~ ☒ unijnym ☒ , organ regulacyjny konsultuje się z Agencją. Organ regulacyjny może zwrócić się do operatora systemu przesyłowego, aby zmienił swój dziesięcioletni plan rozwoju sieci.
6. Organ regulacyjny monitoruje i ocenia wdrażanie dziesięcioletniego planu rozwoju sieci.
7. W przypadku gdy operator systemu przesyłowego – z przyczyn innych niż nadrzędne przyczyny niezależne od niego – nie zrealizuje inwestycji, która, zgodnie z dziesięcioletnim planem rozwoju sieci, miała być zrealizowana w ciągu najbliższych trzech lat, państwa członkowskie zapewniają, aby organ regulacyjny został zobowiązany do zastosowania podjęcia co najmniej jednego z następujących

środków w celu zapewnienia realizacji danej inwestycji, jeżeli inwestycja ta jest w dalszym ciągu istotna w oparciu o najnowszy dziesięcioletni plan rozwoju sieci:

- a) zobowiązanie operatora systemu przesyłowego do zrealizowania danej inwestycji;
- b) zorganizowanie otwartej dla wszystkich inwestorów procedury przetargowej na daną inwestycję; lub
- c) zobowiązanie operatora systemu przesyłowego do zaakceptowania podwyższenia kapitału, aby sfinansować niezbędne inwestycje i umożliwić niezależnym inwestorom udział w kapitale.

W przypadku gdy organ regulacyjny wykonuje swoje uprawnienia zgodnie z lit. b) pierwszego akapitu, może on zobowiązać operatora systemu przesyłowego do zaakceptowania jednego lub większej liczby poniższych warunków:

- finansowania przez jakąkolwiek stronę trzecią;
- budowy przez jakąkolwiek stronę trzecią;
- samodzielnej budowy odpowiedniego aktywu;
- samodzielnej eksploatacji odpowiedniego aktywu.

Operator systemu przesyłowego udziela inwestorom wszystkich informacji niezbędnych do realizacji inwestycji, przyłącza nowe aktywa do sieci przesyłowej oraz dokłada wszelkich starań, aby ułatwić realizację projektu tej inwestycji.

Stosowne uzgodnienia dotyczące finansowania podlegają zatwierdzeniu przez organ regulacyjny.

8. W przypadku gdy organ regulacyjny wykonywał swoje uprawnienia zgodnie z ust. 7 akapit pierwszy, odpowiednie uregulowania taryfowe uwzględniają koszty danych inwestycji.

SEKCJA 4

WYZNACZENIE I CERTYFIKACJA OPERATORÓW SYSTEMÓW PRZESYŁOWYCH

Artykuł 52 ~~40~~

Wyznaczenie i certyfikacja operatorów systemów przesyłowych

1. Przed zatwierdzeniem i wyznaczeniem przedsiębiorstwa jako operatora systemu przesyłowego musi ono uzyskać certyfikację zgodnie z procedurami określonymi w ust. 4, 5 i 6 niniejszego artykułu oraz w art. ~~3~~ 48 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2].
2. Przedsiębiorstwa ~~będące właścicielami systemów przesyłowych~~, które uzyskały certyfikację od krajowego organu regulacyjnego jako spełniające wymogi art. ~~43~~ 9, zgodnie z przedstawioną poniżej procedurą certyfikacji, ~~zostają~~ są zatwierdzane i wyznaczane przez państwa członkowskie jako operatorzy systemów przesyłowych. Informacja o wyznaczeniu operatorów systemów przesyłowych zgłaszana jest Komisji oraz publikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

3. Operatorzy systemów przesyłowych powiadamiają organ regulacyjny o wszelkich planowanych transakcjach, które mogą wymagać powtórnej oceny ich zgodności z wymogami art. ~~439~~.
4. Organy regulacyjne monitorują stałe przestrzeganie przez operatorów systemów przesyłowych wymogów art. ~~439~~. Wszczynają one procedurę certyfikacji w celu zapewnienia takiej zgodności:
 - a) po złożeniu przez operatora systemu przesyłowego powiadomienia zgodnie ust. 3;
 - b) z własnej inicjatywy, jeżeli dowiedziały się, że planowana zmiana w zakresie praw lub wpływu wobec właścicieli systemów przesyłowych lub operatorów systemów przesyłowych może doprowadzić do naruszenia art. ~~439~~, lub w przypadku gdy mają podstawy, aby sądzić, że takie naruszenie mogło mieć miejsce; lub
 - c) na podstawie uzasadnionego wniosku Komisji.
5. Organy regulacyjne przyjmują decyzję w sprawie certyfikacji operatora systemu przesyłowego w terminie czterech miesięcy od daty powiadomienia przez operatora systemu przesyłowego lub od daty wniosku Komisji. Po upływie tego terminu certyfikację uznaje się za przyznaną. Wyrażna lub dorozumiana decyzja organu regulacyjnego staje się skuteczna jedynie po zakończeniu procedury określonej w ust. 6.
6. Organ regulacyjny niezwłocznie powiadamia Komisję o wyrażnej lub dorozumianej decyzji w sprawie certyfikacji operatora systemu przesyłowego, przekazując jednocześnie wszystkie stosowne informacje dotyczące tej decyzji. Komisja stanowi zgodnie z procedurą ustanowioną w art. ~~348~~ [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2].
7. Organy regulacyjne oraz Komisja mogą się zwrócić do operatorów systemów przesyłowych i do przedsiębiorstw prowadzących jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw o dostarczenie wszelkich informacji istotnych z punktu widzenia wypełniania ich zadań zgodnie z niniejszym artykułem.
8. Organy regulacyjne oraz Komisja zachowują poufność informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie.

Artykuł ~~53~~ ~~44~~

Certyfikacja w odniesieniu do krajów trzecich

1. W przypadku gdy o certyfikację zwraca się właściciel systemu przesyłowego lub operator systemu przesyłowego, który jest kontrolowany przez osobę lub osoby z kraju trzeciego lub z krajów trzecich, organ regulacyjny powiadamia o tym Komisję.

Organ regulacyjny powiadamia również niezwłocznie Komisję o wszelkich okolicznościach, które mogłyby prowadzić do uzyskania kontroli nad systemem przesyłowym lub nad operatorem systemu przesyłowego przez osobę lub osoby z kraju trzeciego lub z krajów trzecich.
2. Operator~~zy~~ systemu przesyłowego powiadamia organ regulacyjny o wszelkich okolicznościach, które mogłyby prowadzić do uzyskania kontroli nad systemem przesyłowym lub nad operatorem systemu przesyłowego przez osobę lub osoby z kraju trzeciego lub z krajów trzecich.

3. Organ regulacyjny przyjmuje projekt decyzji w sprawie certyfikacji operatora systemu przesyłowego w terminie czterech miesięcy od daty powiadomienia przez operatora systemu przesyłowego. Organ regulacyjny odmawia certyfikacji, jeżeli nie wykazano:
 - a) że dany podmiot spełnia wymogi art. ~~439~~; oraz
 - b) organowi regulacyjnemu lub innemu właściwemu organowi wyznaczonemu przez państwo członkowskie, że udzielenie certyfikacji nie stworzy zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii w danym państwie członkowskim i ~~we Wspólnocie~~ ~~Wspólnoty~~ Unii ~~Unii~~. Mając na uwadze tę kwestię, organ regulacyjny lub inny właściwy organ wyznaczony w ten sposób uwzględnia:
 - prawa i zobowiązania ~~Wspólnoty~~ Unii ~~Unii~~ względem tego kraju trzeciego, wynikające z prawa międzynarodowego, w tym również z jakiejkolwiek umowy zawartej z jednym lub większą liczbą krajów trzecich, której stroną jest ~~Wspólnota~~ Unia ~~Unii~~ i która dotyczy kwestii bezpieczeństwa dostaw energii;
 - prawa i zobowiązania danego państwa członkowskiego względem tego kraju trzeciego, wynikające z umów zawartych z tym krajem trzecim, w zakresie, w jakim są one zgodne z prawem ~~wspólnotowym~~ Unii ~~Unii~~; oraz
 - inne szczególne fakty i okoliczności dotyczące danego przypadku i danego kraju trzeciego.
4. Organ regulacyjny niezwłocznie powiadamia Komisję o decyzji, przekazując jednocześnie wszystkie stosowne informacje dotyczące tej decyzji.
5. Państwa członkowskie zapewniają, aby organ regulacyjny lub wyznaczony właściwy organ, o którym mowa w ust. 3 lit. b) – przed przyjęciem decyzji w sprawie certyfikacji przez organ regulacyjny – wystąpił z wnioskiem do Komisji o opinię:
 - a) czy dany podmiot spełnia wymogi art. ~~439~~; oraz
 - b) czy przyznanie certyfikacji nie będzie stanowiło zagrożenia dla bezpieczeństwa dostaw energii do ~~Wspólnoty~~ Unii ~~Unii~~.
6. Komisja bada wniosek, o którym mowa w ust. 5, niezwłocznie po jego ~~uzyskaniu~~ otrzymaniu. W terminie dwóch miesięcy od otrzymania wniosku Komisja wydaje swoją opinię dla krajowego organu regulacyjnego lub, jeżeli z wnioskiem wystąpił wyznaczony właściwy organ, dla tego organu.

Przygotowując opinię, Komisja może zwrócić się do Agencji, danego państwa członkowskiego i zainteresowanych stron o przedstawienie przez nie swoich uwag. W przypadku gdy Komisja występuje z takim wnioskiem, okres dwumiesięczny ulega przedłużeniu o dwa miesiące.

W przypadku gdy Komisja nie wyda opinii w terminie, o którym mowa w akapicie pierwszym i drugim, uznaje się, że Komisja nie zgłasza żadnych zastrzeżeń wobec decyzji organu regulacyjnego.
7. Oceniając, czy kontrola sprawowana przez osobę lub osoby z kraju trzeciego lub z krajów trzecich będzie stanowiła zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii do ~~Wspólnoty~~ Unii ~~Unii~~, Komisja uwzględnia:
 - a) szczególne okoliczności danego przypadku i danego kraju trzeciego lub krajów trzecich; oraz

- b) prawa i zobowiązania ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii Europejskiej ☒ wobec tego kraju trzeciego lub krajów trzecich, wynikające z prawa międzynarodowego, w tym również z umowy zawartej z jednym lub większą liczbą krajów trzecich, której stroną jest ~~Wspólnota~~ ☒ Unia ☒ i która dotyczy kwestii bezpieczeństwa dostaw energii.
8. Krajowy organ regulacyjny przyjmuje ostateczną decyzję w sprawie certyfikacji w terminie dwóch miesięcy po upływie terminu, o którym mowa w ust. 6. Przyjmując ostateczną decyzję, krajowy organ regulacyjny w najwyższym stopniu uwzględnia opinię Komisji. W każdym przypadku państwa członkowskie mają prawo odmowy certyfikacji w przypadku gdy wydanie certyfikacji stwarza zagrożenie dla bezpieczeństwa dostaw energii tego państwa członkowskiego lub dla bezpieczeństwa dostaw energii innego państwa członkowskiego. W przypadku gdy państwo członkowskie wyznaczyło inny właściwy organ do oceny ust. 3 lit. b), może ono wymagać od krajowego organu regulacyjnego przyjęcia ostatecznej decyzji zgodnie z oceną dokonaną przez ten właściwy organ. Ostateczna decyzja organu regulacyjnego publikowana jest wraz z opinią Komisji. W przypadku gdy ostateczna decyzja odbiega od opinii Komisji, dane państwo członkowskie przedstawia i publikuje wraz z tą decyzją uzasadnienie takiej decyzji.
9. Niniejszy artykuł w żaden sposób nie narusza prawa państw członkowskich do wykonywania, zgodnie z prawem ~~wspólnotowym~~ ☒ Unii ☒, krajowej kontroli sądowej w celu ochrony prawnie uzasadnionych interesów bezpieczeństwa publicznego.
- ~~10. Komisja może przyjąć wytyczne ustalające szczegółowe zasady procedury, która ma być stosowana do celów stosowania niniejszego artykułu. Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 46 ust. 2.~~
10. ~~11.~~ Niniejszy artykuł, z wyjątkiem ust. 3 lit. a), stosuje się również do państw członkowskich, które podlegają odstępstwu na mocy art. ~~6644~~.

↓ nowy

Artykuł 54

Posiadanie instalacji magazynowych i świadczenie usług pomocniczych przez operatorów systemów przesyłowych

1. Operatorom systemów przesyłowych zabrania się posiadania bądź obsługi instalacji magazynowania energii lub zarządzania nimi, operatorzy ci nie mogą również bezpośrednio ani pośrednio posiadać aktywów kontrolnych świadczących usługi pomocnicze.
2. W drodze odstępstwa od ust. 1 państwa członkowskie mogą zezwolić operatorom systemów przesyłowych na posiadanie lub obsługę instalacji magazynowych bądź aktywów świadczących usługi pomocnicze niezależne od częstotliwości lub na zarządzanie takimi instalacjami bądź aktywami tylko w przypadku, gdy spełnione są następujące warunki:

- a) inne strony, po przeprowadzeniu otwartej i przejrzystej procedury przetargowej, nie wyraziły zainteresowania posiadaniem, kontrolowaniem lub obsługą takich instalacji służących magazynowaniu bądź świadczeniu usług pomocniczych niezależnych od częstotliwości na rzecz operatora systemu przesyłowego, ani też zarządzaniem nimi;
 - b) takie instalacje lub usługi pomocnicze niezależne od częstotliwości są operatorom systemów przesyłowych niezbędne do wywiązywania się z ich obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy, aby zapewnić wydajne, niezawodne i bezpieczne funkcjonowanie systemu przesyłowego i nie są one wykorzystywane do sprzedaży energii elektrycznej na rynku; oraz
 - c) organ regulacyjny ocenił konieczność takiego odstępstwa uwzględniając warunki, o których mowa w lit. a) i b) niniejszego ustępu, i udzielił zgody.
3. Decyzję o przyznaniu odstępstwa zgłasza się Agencji i Komisji wraz z odpowiednimi informacjami na temat wniosku i uzasadnieniem przyznania odstępstwa.
4. Operator systemu przesyłowego przeprowadza w regularnych odstępach czasu, a przynajmniej co pięć lat, konsultacje społeczne dotyczące wymaganych usług magazynowania, aby ocenić potencjalne zainteresowanie uczestników rynku inwestowaniem w takie instalacje, i kończy swoją działalność w zakresie magazynowania w przypadku gdy osoby trzecie mogą świadczyć taką usługę w sposób racjonalny pod względem kosztów.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

ROZDZIAŁ VII Sekcja 5

Rozdział i przejrzystość rachunkowości

Artykuł 55 ~~30~~

Prawo wglądu do rachunkowości

1. Państwa członkowskie lub jakikolwiek wyznaczony przez nie właściwy organ, w tym organy regulacyjne, o których mowa w art. ~~57~~³⁵, w zakresie, w jakim jest to niezbędne do wykonywania ich zadań, uprawnione są do wglądu do rachunkowości przedsiębiorstw energetycznych zgodnie z art. ~~56~~³⁴.
2. Państwa członkowskie i każdy wyznaczony przez nie właściwy organ, w tym również organy regulacyjne, zachowują poufność informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie. Państwa członkowskie mogą przewidzieć ujawnienie takich informacji, gdy jest to niezbędne do wykonywania przez właściwe organy ich funkcji.

Artykuł 56 ~~31~~

Rozdział rachunkowości

1. Państwa członkowskie podejmują niezbędne kroki w celu zapewnienia, aby rachunkowość przedsiębiorstw energetycznych prowadzona była zgodnie z ust. 2 i 3.

2. Przedsiębiorstwa energetyczne, niezależnie od ich struktury własności lub formy prawnej, sporządzają, poddają kontroli i publikują swoje roczne sprawozdania finansowe zgodnie z przepisami prawa krajowego dotyczącymi rocznych sprawozdań finansowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, spółek komandytowo-akcyjnych lub spółek akcyjnych, przyjętymi zgodnie z ~~☒~~ dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE⁵⁶ ~~☒~~ ~~ezwartą dyrektywą Rady 78/660/EWG z dnia 25 lipca 1978 r. wydaną na podstawie art. 44 ust. 2 lit. g)⁵⁷ Traktatu, w sprawie rocznych sprawozdań finansowych niektórych rodzajów spółek⁵⁸.~~
- Przedsiębiorstwa, które nie mają obowiązku prawnego publikacji rocznych sprawozdań finansowych, przechowują w swojej siedzibie głównej po jednym ich egzemplarzu do wglądu publicznego.
3. Przedsiębiorstwa energetyczne prowadzą w swojej wewnętrznej rachunkowości odrębne księgi rachunkowe dla każdego rodzaju swojej działalności w zakresie przesyłu i dystrybucji, tak jak byłyby do tego zobowiązane, gdyby odnośne działalności były prowadzone przez odrębne przedsiębiorstwa, w celu uniknięcia dyskryminacji, subsydiowania skrośnego i zakłócenia konkurencji. Prowadzą one również rachunkowość, która może być skonsolidowana, dla innych rodzajów działalności dotyczącej energii elektrycznej niezwiązanych z przesyłem ani dystrybucją. ~~Do dnia 1 lipca 2007 r. przedsiębiorstwa te prowadzą oddzielną rachunkowość dla działalności w zakresie dostaw dla odbiorców uprawnionych oraz dla działalności w zakresie dostaw dla odbiorców innych niż uprawnieni.~~ W rachunkowości wykazuje się dochód wynikający z własności systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego. W stosownych przypadkach przedsiębiorstwa prowadzą skonsolidowaną rachunkowość dla innych rodzajów działalności niezwiązanej z energią elektryczną. Wewnętrzna rachunkowość obejmuje bilans oraz rachunek zysków i strat dla każdego rodzaju działalności.
4. Kontrola, o której mowa w ust. 2, weryfikuje w szczególności przestrzeganie obowiązku unikania dyskryminacji i subsydiowania skrośnego, o którym mowa w ust. 3.

⁵⁶ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/34/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie rocznych sprawozdań finansowych, skonsolidowanych sprawozdań finansowych i powiązanych sprawozdań niektórych rodzajów jednostek, zmieniająca dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/43/WE oraz uchylająca dyrektywy Rady 78/660/EWG i 83/349/EWG (Dz.U. L 182 z 29.6.2013, s. 19).

⁵⁷ Tytuł dyrektywy 78/660/EWG został skorygowany, aby uwzględnić zmianę numeracji artykułów Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską zgodnie z art. 12 traktatu z Amsterdamu; pierwotne odniesienie prowadziło do art. 54 ust. 2 lit. g).

⁵⁸ Dz.U. L 222 z 14.8.1978, s. 11.

~~ROZDZIAŁ VII~~

~~ORGANIZACJA DOSTĘPU DO SYSTEMU~~

ROZDZIAŁ VII ~~IX~~ KRAJOWE ORGANY REGULACYJNE

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

Artykuł ~~57~~³⁵

Wyznaczanie i niezależność organów regulacyjnych

1. Każde państwo członkowskie wyznacza jeden krajowy organ regulacyjny na poziomie krajowym.
2. Ust. 1 ~~niniejszego artykułu~~ pozostaje bez uszczerbku dla możliwości wyznaczenia innych organów regulacyjnych na poziomie regionalnym w państwach członkowskich, pod warunkiem że istnieje jeden wyższej rangi przedstawiciel pełniący funkcje przedstawicielskie i kontaktowe na poziomie ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii ☒ w ~~Radzie Organów Regulacyjnych~~ Agencji zgodnie z art. ~~22~~⁴⁴ ust. 1 [recast of Regulation 713/2009 as proposed by COM(2016)863/2].
3. W drodze odstępstwa od ust. 1 ~~niniejszego artykułu~~ państwo członkowskie może wyznaczyć organy regulacyjne dla małych systemów w odrębnym geograficznie regionie, w którym zużycie w roku 2008 wyniosło mniej niż 3 % całości zużycia państwa członkowskiego, którego stanowi on część. Odstępstwo to pozostaje bez uszczerbku dla możliwości wyznaczenia jednego wyższej rangi przedstawiciela pełniącego funkcje przedstawicielskie i kontaktowe na poziomie ~~Wspólnoty~~ ☒ Unii ☒ w ~~Radzie Organów Regulacyjnych~~ radzie organów regulacyjnych Agencji zgodnie z [art. ~~22~~⁴⁴ ust. 1 recast of Regulation 713/2009 as proposed by COM(2016)863/2].
4. Państwa członkowskie gwarantują niezależność organu regulacyjnego i zapewniają, aby wykonywał on swoje uprawnienia w sposób bezstronny i przejrzysty. W tym celu państwa członkowskie zapewniają, aby przy wykonywaniu zadań regulacyjnych powierzonych mu na mocy niniejszej dyrektywy i aktów powiązanych organ regulacyjny:
 - a) był prawnie odrębny i funkcjonalnie niezależny od jakiegokolwiek innego podmiotu publicznego lub prywatnego;
 - b) zapewniał, aby jego pracownicy oraz osoby odpowiedzialne za zarządzanie nim:
 - (i) działali niezależnie od wszelkich interesów rynkowych; oraz
 - (ii) przy wykonywaniu swoich zadań regulacyjnych nie zwracali się o bezpośrednie polecenia ani nie wykonywali bezpośrednich poleceń któregośkolwiek rządu lub innego podmiotu publicznego lub prywatnego. Niniejszy wymóg pozostaje bez uszczerbku dla ścisłej współpracy, w stosownych przypadkach, z innymi właściwymi organami krajowymi oraz

dla ogólnych wytycznych polityki opracowanych przez rząd niezwiązanych z uprawnieniami i obowiązkami regulacyjnymi na podstawie art. ~~5937~~.

5. W celu ochrony niezależności organu regulacyjnego państwa członkowskie zapewniają w szczególności, aby:
- a) organ regulacyjny mógł podejmować niezależne decyzje, niezależnie od jakichkolwiek podmiotów politycznych, oraz posiadał co roku odrębne środki budżetowe i niezależność w wykonywaniu przyznanego budżetu oraz odpowiednie zasoby kadrowe i finansowe do wykonywania swoich obowiązków; oraz
 - b) członkowie zarządu organu regulacyjnego lub, w przypadku braku zarządu, ścisłego kierownictwa organu regulacyjnego byli powoływani na ustaloną kadencję od pięciu do siedmiu lat, z możliwością jednokrotnego odnowienia;

↓ nowy

- c) członkowie zarządu organu regulacyjnego lub, w przypadku braku zarządu, ścisłego kierownictwa organu regulacyjnego byli powoływani w oparciu o obiektywne, przejrzyste i opublikowane kryteria, w wyniku niezależnej i bezstronnej procedury zapewniającej, by kandydaci posiadali umiejętności i doświadczenie niezbędne do zajmowania wszelkich odpowiednich stanowisk w krajowym organie regulacyjnym, a także by przeprowadzono wysłuchania parlamentarne;
- d) obowiązywały przepisy dotyczące konfliktu interesów, a obowiązek zachowania poufności obejmował również okres po zakończeniu mandatu członków zarządu organu regulacyjnego lub, w przypadku braku zarządu, ścisłego kierownictwa organu regulacyjnego w krajowym organie regulacyjnym;
- e) członkowie zarządu organu regulacyjnego lub, w przypadku braku zarządu, ścisłego kierownictwa organu regulacyjnego mogli zostać odwołani wyłącznie na podstawie ustanowionych przejrzystych kryteriów.

↓ 2009/72/WE

W odniesieniu do akapitu pierwszego lit. b) państwa członkowskie zapewniają odpowiedni system rotacji w zarządzie lub ścisłym kierownictwie. Członkowie zarządu lub, w przypadku braku zarządu, ścisłego kierownictwa mogą zostać zwolnieni z pełnienia funkcji w trakcie swojej kadencji jedynie w przypadku gdy nie spełniają już warunków określonych w niniejszym artykule lub dopuścili się uchybienia w rozumieniu prawa krajowego.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł ~~5836~~

Ogólne cele organu regulacyjnego

Wykonując zadania regulacyjne określone w niniejszej dyrektywie, organ regulacyjny podejmuje wszelkie rozsądne środki służące realizacji następujących celów w ramach swoich

obowiązków i uprawnień określonych w art. ~~5937~~, w ścisłym porozumieniu z innymi właściwymi organami krajowymi, w tym również z organami ochrony konkurencji ⇨ oraz organami państw sąsiadujących, w tym państw trzecich ⇨ , w stosownych przypadkach i bez uszczerbku dla ich kompetencji:

- a) promowanie, w ścisłej współpracy z Agencją, organami regulacyjnymi innych państw członkowskich oraz Komisją, konkurencyjnego, ⇨ elastycznego, ⇨ bezpiecznego i zrównoważonego pod względem środowiskowym rynku wewnętrznego energii elektrycznej ~~we Wspólnocie~~ ☒ w Unii ☒ , jak również skutecznego otwarcia rynku dla wszystkich odbiorców i dostawców ~~we Wspólnocie~~ ☒ w Unii ☒ oraz zapewnienie właściwych warunków wydajnej i niezawodnej eksploatacji sieci energii elektrycznej, przy uwzględnieniu celów długoterminowych;
- b) rozwój konkurencyjnych i właściwie funkcjonujących ⇨ transgranicznych ⇨ rynków regionalnych ~~we Wspólnocie~~ ☒ w Unii ☒ z myślą o osiągnięciu celów, o których mowa w lit. a);
- c) zniesienie ograniczeń w handlu energią elektryczną między państwami członkowskimi, w tym również rozwój odpowiednich transgranicznych zdolności przesyłowych w celu zaspokojenia popytu zapotrzebowania i wzmocnienia integracji rynków krajowych, co może ułatwić swobodny przepływ energii elektrycznej ~~we Wspólnocie~~ ☒ w Unii ☒ ;
- d) pomoc w najbardziej efektywny kosztowo sposób w rozwoju bezpiecznych, niezawodnych i skutecznych niedyskryminacyjnych systemów zorientowanych na konsumenta, wspieranie adekwatności wystarczalności systemu oraz, zgodnie z ogólnymi celami polityki energetycznej, efektywności energetycznej, a także integracji produkcji energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych na dużą i małą skalę oraz wytwarzania rozproszonego zarówno w sieciach przesyłowych, jak i dystrybucyjnych, ⇨ a ponadto ułatwianie ich działania w odniesieniu do innych sieci energetycznych gazu lub energii cieplnej ⇨ ;
- e) ułatwianie dostępu do sieci dla nowych zdolności wytwórczych ⇨ i instalacji magazynowania energii ⇨ , w szczególności usuwanie barier, które mogłyby uniemożliwić dostęp nowych podmiotów wchodzących na rynek oraz energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii;
- f) zapewnianie, aby operatorzy systemu i użytkownicy systemu otrzymywali stosowne zachęty, zarówno krótko-, jak i długoterminowe, w celu zwiększenia wydajności ⇨ , a zwłaszcza efektywności energetycznej, ⇨ w zakresie działania sieci oraz rozwijania integracji rynkowej;
- g) zapewnianie odbiorcom korzyści poprzez skuteczne funkcjonowanie ich rynku krajowego, wspieranie skutecznej konkurencji oraz pomoc w zapewnieniu ochrony konsumentów;
- h) pomoc w osiąganiu wysokich standardów usługi powszechnej i usługi publicznej w odniesieniu do dostaw energii elektrycznej, przyczynianie się do ochrony odbiorców wrażliwych oraz do zgodności procesów wymiany niezbędnych danych w przypadku zmiany dostawcy przez odbiorcę.

Obowiązki i uprawnienia organu regulacyjnego

1. Do obowiązków organu regulacyjnego należy:

- a) ustalanie lub zatwierdzanie, na podstawie przejrzystych kryteriów, taryf przesyłowych lub dystrybucyjnych ~~lub~~ ☒ i ☒ metod ich ustalania;
- b) zapewnienie dopełnienia przez operatorów systemów przesyłowych i dystrybucyjnych oraz, w stosownych przypadkach, właścicieli systemu, jak również przez wszelkie przedsiębiorstwa energetyczne $\Rightarrow$ i innych uczestników rynku $\Leftarrow$, ich obowiązków zgodnie z niniejszą dyrektywą $\Rightarrow$, [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], kodeksami sieci przyjętymi na podstawie art. 54 i 55 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] oraz wytycznymi przyjętymi na podstawie art. 57 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] $\Leftarrow$ i z innymi właściwymi przepisami ~~wspólnotowymi~~ ☒ unijnymi ☒ , w tym również w odniesieniu do kwestii transgranicznych;

- c) zatwierdzanie produktów i procedury udzielania zamówień w odniesieniu do usług pomocniczych niezależnych od częstotliwości;
- d) wdrażanie kodeksów sieci i wytycznych, przyjętych na podstawie art. 54–57 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2], za pomocą środków krajowych lub, w przypadku gdy jest to wymagane, skoordynowanych środków regionalnych lub ogólnounijnych;

- e) ~~e)~~ współpraca w zakresie kwestii transgranicznych z organem lub organami regulacyjnymi odnośnych państw członkowskich oraz z Agencją $\Rightarrow$, w szczególności poprzez udział w pracach rady organów regulacyjnych Agencji zgodnie z art. 22 [recast of Regulation 713/2009 as proposed by COM(2016)863/2] $\Leftarrow$;
- f) ~~f)~~ przestrzeganie i wdrażanie wszelkich stosownych prawnie wiążących decyzji Agencji oraz Komisji;

- g) zapewnienie, by zdolności w zakresie połączeń wzajemnych były udostępniane w jak największym stopniu zgodnie z art. 14 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2];

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

- h) ~~⇒~~ przedkładanie właściwym organom państw członkowskich, Agencji oraz Komisji corocznego sprawozdania z jego działalności i z wypełniania jego obowiązków; sprawozdanie to dotyczy ~~podjętych~~ zastosowanych środków oraz uzyskanych wyników w zakresie każdego z zadań wymienionych w niniejszym artykule;
- i) ~~⇒~~ zapewnianie, aby nie występowało subsydiowanie skrośne między działalnością w zakresie przesyłu, dystrybucji i dostaw;
- j) ~~⇒~~ monitorowanie planów inwestycyjnych operatorów systemów przesyłowych, a także zamieszczanie w jego sprawozdaniu rocznym oceny planu inwestycyjnego operatorów systemów przesyłowych w zakresie ich zgodności z planem rozwoju sieci o zasięgu ~~wspólnotowym~~ ☒ unijnym ☒ , o którym mowa w art. ~~8 ust. 3 lit. b)~~ 27 ust. 1 lit. b) [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] ~~rozporządzenia (WE) nr 714/2009~~; ocena taka może zawierać zalecenia dokonania zmian w planach inwestycyjnych;

↓ nowy

- k) pomiar wyników działalności operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych w zakresie rozwoju inteligentnej sieci, która sprzyja efektywności energetycznej i integracji odnawialnych źródeł energii, dokonywany w oparciu o ograniczony zestaw ogólnounijnych wskaźników, oraz publikacja co 2 lata sprawozdania krajowego, w stosownych przypadkach łącznie z zaleceniami dotyczącymi usprawnień;

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

⇒ nowy

- l) ~~⇒~~ ustalanie i zatwierdzanie standardów i wymogów jakości usług oraz dostaw lub przyczynianie się do tego wraz z innymi właściwymi organami oraz monitorowanie zgodności oraz dokonywanie przeglądu dotychczasowego funkcjonowania zasad dotyczących bezpieczeństwa i niezawodności sieci, a także ustalanie i zatwierdzanie standardów i wymogów jakości usług oraz dostaw lub przyczynianie się do tego wraz z innymi właściwymi organami;
- m) ~~⇒~~ monitorowanie poziomu przejrzystości, w tym cen hurtowych, oraz zapewnianie przestrzegania przez przedsiębiorstwa energii elektrycznej wymogów w zakresie przejrzystości;
- n) ~~⇒~~ monitorowanie poziomu i skuteczności otwarcia rynku i konkurencji na poziomie hurtowym i detalicznym, w tym również na giełdach energii elektrycznej, a także cen dla odbiorców będących gospodarstwami domowymi, w tym systemów przedpłat, częstotliwości zmian dostawców, częstotliwości odłączenia od sieci, opłat za usługi konserwacyjne w zakresie utrzymania i ich wykonanie oraz skarg zgłaszanych przez odbiorców będących gospodarstwami domowymi, jak również wszelkich zakłóceń lub ograniczeń konkurencji, łącznie z dostarczaniem wszelkich stosownych

informacji oraz przekazywaniem właściwym organom ochrony konkurencji wszelkich istotnych spraw;

- o) ~~le~~ monitorowanie występowania restrykcyjnych praktyk umownych, w tym klauzul wyłączności, które mogą uniemożliwiać dużym odbiorcom innym niż gospodarstwa domowe jednocześnie zawieranie umów z więcej niż jednym dostawcą lub ograniczać ich wybór w tym zakresie, a w stosownych przypadkach powiadamianie o takich praktykach krajowych organów ochrony konkurencji;
~~l) poszanowanie swobody zawierania umów w odniesieniu do umów na dostawy przerywalne, a także w odniesieniu do umów długoterminowych, pod warunkiem że są one zgodne z prawem wspólnotowym oraz spójne z politykami wspólnotowymi;~~
- p) ~~ml~~ monitorowanie czasu potrzebnego operatorom systemów przesyłowych i dystrybucyjnych do wykonania połączeń i napraw;
- q) ~~ml~~ pomoc w zapewnieniu, przy udziale innych właściwych organów, aby środki ochrony konsumenta, ~~w tym środki określone w załączniku A,~~ były skuteczne i egzekwowane;
- r) ~~el~~ publikowanie co najmniej raz w roku zaleceń dotyczących zapewnienia zgodności cen dostaw z art. 5 ~~3~~ oraz w stosownych przypadkach przekazywanie ich organom ochrony konkurencji;
- s) ~~pl~~ zapewnianie dostępu do danych dotyczących zużycia energii przez odbiorców, dostarczanie do ewentualnego wykorzystania łatwego do zrozumienia, ujednoliconego na poziomie krajowym formatu danych dotyczących zużycia oraz szybkiego dostępu wszystkich odbiorców do tego rodzaju danych zgodnie z ☒ art. 23 i 24 ~~☒ lit. h) załącznika I;~~
- t) ~~el~~ monitorowanie wdrażania zasad dotyczących funkcji i zakresu odpowiedzialności operatorów systemów przesyłowych, operatorów systemów dystrybucyjnych, dostawców i odbiorców oraz innych uczestników rynku zgodnie z [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] ~~rozporządzeniem (WE) nr 714/2009;~~
- u) ~~pl~~ monitorowanie inwestycji w zdolności wytwórcze i $\Rightarrow$ zdolności w zakresie magazynowania $\Leftarrow$ w odniesieniu do bezpieczeństwa dostaw;
- v) ~~el~~ monitorowanie współpracy technicznej między operatorami systemów przesyłowych ~~ze Wspólnoty~~ ☒ z Unii ☒ i z krajów trzecich;
- ~~t) monitorowanie wdrażania środków zabezpieczających, o których mowa w art. 42, oraz~~
- w) ~~ml~~ przyczynianie się do zgodności procesów wymiany danych dla najważniejszych procesów rynkowych na poziomie regionalnym.

↓ nowy

- x) monitorowanie dostępności stron internetowych umożliwiających porównywanie ofert, w tym narzędzi porównywania ofert spełniających kryteria określone w art. 14 i załączniku I.

2. W przypadku gdy państwo członkowskie tak postanowiło, obowiązki monitorowania określone w ust. 1 mogą być wykonywane przez organy inne niż organ regulacyjny. W takim przypadku informacje będące wynikiem tego monitorowania są jak najszybciej udostępniane organowi regulacyjnemu.

Bez uszczerbku dla swoich szczególnych kompetencji oraz zgodnie z zasadami lepszego stanowienia prawa organy regulacyjne – zachowując jednocześnie swoją niezależność – konsultują się, w stosownych przypadkach, z operatorami systemów przesyłowych oraz, w stosownych przypadkach, ściśle współpracują z innymi właściwymi organami krajowymi podczas wykonywania obowiązków określonych w ust. 1.

Wszelkie zatwierdzenia wydawane przez organ regulacyjny lub Agencję na mocy niniejszej dyrektywy pozostają bez uszczerbku dla jakiegokolwiek należycie uzasadnionego przyszłego użycia swoich uprawnień przez organ regulacyjny zgodnie z niniejszym artykułem oraz dla jakichkolwiek sankcji nałożonych przez inne właściwe organy lub przez Komisję.

3. ~~4.~~ Państwa członkowskie zapewniają, aby organy regulacyjne otrzymały uprawnienia umożliwiające im wykonywanie obowiązków, o których mowa w ~~☒~~ niniejszym artykule ~~☒~~ ~~ust. 1, 3 i 6~~, w sposób skuteczny i szybki. W tym celu organ regulacyjny ma przynajmniej następujące uprawnienia:

- a) do wydawania wiążących decyzji w odniesieniu do przedsiębiorstw energetycznych;
- b) do prowadzenia dochodzeń w sprawie funkcjonowania rynków energii elektrycznej oraz do podejmowania decyzji i nakładania wszelkich niezbędnych i proporcjonalnych środków na rzecz wspierania skutecznej konkurencji oraz zapewniania właściwego funkcjonowania rynku. W stosownych przypadkach organ regulacyjny jest również uprawniony do współpracy z krajowym organem ochrony konkurencji oraz z organami regulacyjnymi rynków finansowych lub z Komisją przy prowadzeniu dochodzeń w zakresie prawa konkurencji;
- c) do wymagania od przedsiębiorstw energetycznych wszelkich informacji istotnych dla wykonania jego zadań, w tym uzasadnienia każdej odmowy udzielenia dostępu stronom trzecim oraz wszelkich informacji dotyczących środków niezbędnych do wzmocnienia sieci;
- d) do nakładania skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających sankcji na przedsiębiorstwa energetyczne, które nie spełniają swoich obowiązków zgodnie z niniejszą dyrektywą lub ze wszelkimi właściwymi prawnie wiążącymi decyzjami organów regulacyjnych lub Agencji, lub do proponowania właściwemu sądowi nałożenia takich sankcji. Obejmuje to uprawnienie do nakładania lub do proponowania nałożenia na operatora systemu przesyłowego grzywny w wysokości do 10 % rocznych obrotów operatora systemu przesyłowego lub, w stosownych przypadkach, na przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo w wysokości do 10 % rocznych obrotów przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo,

odpowiednio za nieprzestrzeganie ich obowiązków zgodnie z niniejszą dyrektywą;
oraz

- e) stosowne prawa do prowadzenia dochodzeń oraz odpowiednie uprawnienia wydawania instrukcji w zakresie rozstrzygania sporów zgodnie z ~~ust. 11 i 12~~ art. 60 ~~ust. 2 i 3~~.
- 4. ~~2~~ Oprócz obowiązków powierzonych mu na mocy z ust. 1 ~~i 3~~ niniejszego artykułu, w przypadku gdy zgodnie z art. ~~44~~ ~~13~~ wyznaczony został niezależny operator systemu, organ regulacyjny:
 - a) monitoruje wypełnianie przez właściciela systemu przesyłowego i niezależnego operatora systemu ich obowiązków na mocy niniejszego artykułu oraz nakłada sankcje za ich niewypełnienie zgodnie z ust. ~~3~~ ~~4~~ lit. d);
 - b) monitoruje powiązania i przepływ informacji między niezależnym operatorem systemu a właścicielem systemu przesyłowego, aby zapewnić wypełnianie przez niezależnego operatora systemu jego obowiązków, a w szczególności zatwierdza umowy oraz pełni funkcję organu rozstrzygającego spory między niezależnym operatorem systemu a właścicielem systemu przesyłowego w przypadku jakiegokolwiek skargi złożonej przez którąkolwiek ze stron zgodnie z ust. 11;
 - c) bez uszczerbku dla procedury przewidzianej w art. ~~44~~~~13~~ ust. 2 lit. c) zatwierdza, dla pierwszego dziesięcioletniego planu rozwoju sieci, plany inwestycyjne oraz wieloletni plan rozbudowy sieci, przedkładane ⇨ przynajmniej co dwa lata ⇐ ~~co roku~~ przez niezależnego operatora systemu;
 - d) zapewnia, aby taryfy za dostęp do sieci, pobierane przez niezależnych operatorów systemów, obejmowały wynagrodzenie dla właściciela sieci lub właścicieli sieci, zapewniające odpowiednie wynagrodzenie za korzystanie z aktywów sieci oraz wszelkich nowych inwestycji w sieci, pod warunkiem że są one przeprowadzane w warunkach opłacalności ekonomicznej i skutecznie;
 - e) jest uprawniony do przeprowadzania inspekcji, w tym niezapowiedzianych, w obiektach właściciela systemu przesyłowego i niezależnego operatora systemu; oraz
 - f) monitoruje stosowanie opłat ograniczeniowych pobieranych przez niezależnego operatora systemu zgodnie z art. 17 ust. 2 ~~16~~ ~~ust. 6~~ [of recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2].
- 5. Oprócz obowiązków i uprawnień przyznanych mu zgodnie z ust. 1 i ~~34~~ niniejszego artykułu, w przypadku gdy operator systemu przesyłowego został wyznaczony zgodnie z rozdziałem ~~VI~~ ~~sekcja 3~~, organowi regulacyjnemu zostają przyznane przynajmniej następujące obowiązki i uprawnienia:
 - a) do nakładania sankcji zgodnie z ust. ~~3~~ ~~4~~ lit. d) za praktyki dyskryminacyjne na korzyść przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo;
 - b) do monitorowania przepływu informacji między operatorem systemu przesyłowego a przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo, w celu zapewnienia przestrzegania obowiązków przez operatora systemu przesyłowego;
 - c) do występowania jako organ rozstrzygający spory między przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo a operatorem systemu przesyłowego w odniesieniu do jakichkolwiek skarg wniesionych zgodnie z art. 60 ust. 2 ~~ust. 11~~;

- d) do monitorowania powiązań handlowych i finansowych, w tym również pożyczek, między przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo a operatorem systemu przesyłowego;
 - e) do zatwierdzania wszelkich umów handlowych i finansowych między przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo a operatorem systemu przesyłowego, pod warunkiem że są one zgodne z warunkami rynkowymi;
 - f) do żądania od przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo uzasadnienia w przypadku powiadomienia przez inspektora do spraw zgodności zgodnie z art. ~~502~~⁴ ust. 4. Uzasadnienie takie zawiera w szczególności dowody, że nie miało miejsca żadne zachowanie dyskryminacyjne na korzyść przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo;
 - g) do przeprowadzania inspekcji, w tym niezapowiedzianych, w obiektach przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo i operatora systemu przesyłowego; oraz
 - h) do przekazywania wszystkich lub poszczególnych zadań operatora systemu przesyłowego niezależnemu operatorowi systemu przesyłowego wyznaczonemu zgodnie z art. ~~44~~¹³ w przypadku ciągłego naruszania przez operatora systemu przesyłowego jego obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy, w szczególności w przypadku powtarzającego się zachowania dyskryminacyjnego na korzyść przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo.
6. ⇒ Z wyjątkiem przypadków, w których Agencja odpowiada za ustalanie i zatwierdzanie warunków lub metod wdrażania kodeksów sieci i wytycznych określonych w rozdziale VII [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] zgodnie z art. 5 ust. 2 [recast of Regulation 713/2009 as proposed by COM(2016)863/2] w związku z potrzebą koordynacji ze względu na ich charakter, ⇨ ~~Organy~~ organy regulacyjne są odpowiedzialne za ustalanie lub zatwierdzanie, z odpowiednim wyprzedzeniem przed ich wejściem w życie, przynajmniej ⇨ krajowych ⇨ metod stosowanych do kalkulacji lub ustanawiania warunków:
- a) przyłączania i dostępu do sieci krajowych, w tym również taryf przesyłowych i dystrybucyjnych lub metod ich ustalania. Te taryfy lub metody umożliwiają realizację niezbędnych inwestycji w sieci w sposób umożliwiający tym inwestycjom zapewnienie wykonalności sieci;
 - b) zapewniania usług ~~bilansowania systemu~~ ⇨ pomocniczych ⇨, które świadczone są w sposób jak najbardziej opłacalny i tworzą odpowiednie zachęty dla użytkowników sieci do bilansowania ich wkładu i poborów. Usługi ~~bilansowania systemu~~ ⇨ pomocnicze ⇨ świadczone są w sposób sprawiedliwy i niedyskryminacyjny oraz w oparciu o obiektywne kryteria; oraz
 - c) dostępu do infrastruktury transgranicznej, łącznie z procedurami w zakresie alokacji zdolności przesyłowych i zarządzania ograniczeniami.
7. Metody lub warunki, o których mowa w ust. 6, są publikowane.
- ~~8. Przy ustalaniu lub zatwierdzaniu taryf lub metod i usług bilansowania systemu, organy regulacyjne zapewniają, aby operatorzy systemów przesyłowych i dystrybucyjnych otrzymali stosowne zachęty – zarówno krótko, jak i długoterminowe – do zwiększania wydajności, zwiększania integracji rynku i bezpieczeństwa dostaw oraz do wspierania odnośnej działalności badawczej.~~

↓ nowy

8. W celu zwiększenia przejrzystości na rynku i dostarczenia wszystkim zainteresowanym stronom wszelkich niezbędnych informacji, decyzji lub propozycji decyzji dotyczącej taryf przesyłowych i dystrybucyjnych, o których mowa w art. 60 ust. 3, organy regulacyjne udostępniają uczestnikom rynku szczegółowy opis metody i powiązanych kosztów, zastosowanych do obliczenia odpowiednich taryf sieciowych.

↓ 2009/72/WE

9. Organy regulacyjne monitorują zarządzanie ograniczeniami przesyłowymi krajowych sieci energii elektrycznej, w tym i połączeń wzajemnych, oraz wdrażanie zasad zarządzania ograniczeniami. W tym celu operatorzy systemów przesyłowych lub podmioty rynkowe przedstawiają krajowym organom regulacyjnym swoje zasady zarządzania ograniczeniami, w tym mechanizmy alokacji zdolności. Krajowe organy regulacyjne mogą zwrócić się o zmianę tych zasad.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł ~~60~~37

☒ Decyzje i skargi ☒

1. ~~10.~~ Organy regulacyjne są upoważnione do zobowiązania operatorów systemów przesyłowych i operatorów systemów dystrybucyjnych, w razie konieczności, do zmiany warunków, w tym również taryf lub metod, o których mowa w ☒ art. 59 ☒ ~~niniejszym artykule~~, w celu zapewnienia, aby były one proporcjonalne i stosowane w sposób niedyskryminacyjny ⇒ , zgodnie z art. 16 [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2] ⇐. W przypadku opóźnienia w ustaleniu taryf przesyłowych i dystrybucyjnych krajowe organy regulacyjne są uprawnione do ustalenia lub zatwierdzenia tymczasowych taryf przesyłowych i dystrybucyjnych lub metod oraz do podjęcia decyzji w sprawie odpowiednich środków wyrównawczych, jeżeli ostateczne taryfy lub metody odbiegają od tych taryf lub metod tymczasowych.
2. ~~11.~~ Każda ze stron zgłaszających skargę na operatora systemu przesyłowego lub dystrybucyjnego, odnoszącą się do obowiązków tego operatora określonych na mocy niniejszej dyrektywy, może przekazać skargę do organu regulacyjnego, który, działając jako organ rozstrzygający spory, wydaje decyzję w terminie dwóch miesięcy od otrzymania skargi. Termin ten może zostać przedłużony o dwa miesiące, jeżeli organy regulacyjne zwracają się o przekazanie dodatkowych informacji. Ten przedłużony termin może zostać ponownie przedłużony za zgodą wnoszącego skargę. Decyzja organu regulacyjnego jest wiążąca, jeżeli nie zostanie unieważniona w wyniku odwołania.
3. ~~12.~~ Każda ze stron, której to dotyczy i która ma prawo do składania skargi dotyczącej decyzji w sprawie metod przyjętych zgodnie z ~~niniejszym artykułem~~ ☒ art. 59 ☒ lub, w przypadku gdy organ regulacyjny ma obowiązek konsultować

się w sprawie proponowanych taryf lub metod, może, najpóźniej w terminie dwóch miesięcy od opublikowania decyzji lub propozycji decyzji lub w krótszym terminie określonym przez państwa członkowskie, złożyć skargę do rozpatrzenia. Taka skarga nie ma skutku zawieszającego.

4. ~~13~~ Państwa członkowskie tworzą odpowiednie i skuteczne mechanizmy regulowania, kontroli i przejrzystości, aby nie dopuścić do nadużywania pozycji dominującej, w szczególności na szkodę odbiorców, oraz wszelkich wrogich zachowań. Mechanizmy te uwzględniają postanowienia Traktatu, w szczególności jego art. ~~102~~⁸².
5. ~~14~~ Państwa członkowskie zapewniają ~~podjęcie właściwych~~ stosowanie odpowiednich środków, w tym również wszczęcie postępowania administracyjnego lub karnego zgodnie z ich prawem krajowym, przeciwko osobom fizycznym lub prawnym odpowiedzialnym za nieprzestrzeganie zasad dotyczących poufności nałożonych niniejszą dyrektywą.
6. ~~15~~ Skargi, o których mowa w ust. ~~11 i 12~~ ^{2 i 3}, pozostają bez uszczerbku dla możliwości wykonywania praw do odwołania zgodnie z prawem ~~wspólnotowym~~ ☒ Unii ☒ lub z prawem krajowym.
7. ~~16~~ Decyzje podjęte przez organy regulacyjne są w pełni umotywowane i uzasadnione, tak, aby możliwa była kontrola sądowa. Decyzje są publicznie dostępne przy jednoczesnym zachowaniu poufności informacji handlowych podlegających szczególnej ochronie.
8. ~~17~~ Państwa członkowskie zapewniają ustanowienie na poziomie krajowym odpowiednich mechanizmów przewidujących, że strona, której dotyczy decyzja krajowego organu regulacyjnego, ma prawo do odwołania się do organu niezależnego od zaangażowanych stron oraz od jakiegokolwiek rządu.

Artykuł ~~61~~³⁸

☒ Współpraca regionalna między organami regulacyjnymi w kwestiach ☒ System regulacyjny dotyczący kwestii transgranicznych

1. Organy regulacyjne ściśle ze sobą współpracują i wzajemnie się konsultują ⇔ , w szczególności w ramach Agencji, ⇐ oraz dostarczają sobie nawzajem i Agencji wszelkich informacji niezbędnych do wykonywania swoich zadań zgodnie z niniejszą dyrektywą. W odniesieniu do wymienionych informacji organ otrzymujący zapewnia taki sam stopień poufności, jaki jest wymagany od organu udostępniającego informacje.
2. Organy regulacyjne współpracują przynajmniej na poziomie regionalnym, aby:
 - a) wspierać tworzenie ustaleń operacyjnych w celu umożliwienia optymalnego zarządzania siecią, promowania wspólnych giełd energii elektrycznej oraz alokacji zdolności transgranicznej, jak również umożliwienia właściwego poziomu zdolności połączeń wzajemnych – w tym również nowych połączeń wzajemnych – w obrębie regionu i między regionami, tak, aby umożliwić rozwój skutecznej konkurencji i poprawę bezpieczeństwa dostaw, bez dyskryminacji między przedsiębiorstwami dostarczającymi energię elektryczną w różnych państwach członkowskich;

↓ nowy

- b) koordynować wspólny nadzór nad podmiotami pełniącymi funkcje na szczeblu regionalnym;
 - c) koordynować, we współpracy z innymi zaangażowanymi organami, wspólny nadzór nad przeprowadzaniem ocen wystarczalności na szczeblu krajowym, regionalnym i europejskim;
-

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

- d) koordynować rozwój wszystkich kodeksów sieci ☒ i wytycznych ☒ dla właściwych operatorów systemów przesyłowych i innych podmiotów rynkowych; oraz
 - e) koordynować opracowywanie zasad regulujących zarządzanie ograniczeniami.
3. Krajowe organy regulacyjne mają prawo do zawierania między sobą umów o współpracy w celu zacieśniania współpracy w zakresie regulacji.
4. Działania, o których mowa w ust. 2, wykonywane są, w stosownych przypadkach, w ścisłym porozumieniu z innymi właściwymi organami krajowymi i bez uszczerbku dla ich kompetencji szczególnych.
5. Komisja ~~może przyjąć ☒~~ jest uprawniona do przyjęcia ☒ ⇒ aktów delegowanych zgodnie z art. 67 w celu określenia ☐ ~~wytyczne dotyczące wytycznych dotyczących~~ zakresu obowiązków organów regulacyjnych w ramach współpracy wzajemnej oraz z Agencją. ~~Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 46 ust. 2.~~
-

↓ nowy

Artykuł 62

Obowiązki i uprawnienia organów regulacyjnych w odniesieniu do regionalnych centrów operacyjnych

- 1. Regionalne organy regulacyjne obszaru geograficznego, na którym siedzibę ma regionalne centrum operacyjne, w ścisłej koordynacji ze sobą:
 - a) zatwierdzają statut i regulamin wewnętrzny;
 - b) zatwierdzają budżet roczny;
 - c) zatwierdzają wspólny proces decyzyjny;
 - d) dokonują oceny, czy regionalne centrum operacyjne jest wystarczająco bezstronne i dysponuje odpowiednimi kompetencjami i zasobami, by niezależnie wykonywać powierzone mu funkcje i zadania, w tym rozwiązaniami w zakresie ochrony, odpowiedzialności i sytuacji kryzysowych;

- e) zapewniają wypełnianie przez centrum obowiązków wynikających z niniejszej dyrektywy oraz innych stosownych przepisów unijnych, zwłaszcza w odniesieniu do kwestii transgranicznych;
 - f) monitorują pełnienie przez nie funkcji i co roku przedkładają Komisji sprawozdanie w tym zakresie.
2. Państwa członkowskie zapewniają, aby organy regulacyjne otrzymały uprawnienia umożliwiające im wykonywanie obowiązków, o których mowa w ust. 1, w sposób skuteczny i szybki. W tym celu organy regulacyjne muszą posiadać przynajmniej uprawnienia do:
- a) wnioskowania o informacje od regionalnych centrów operacyjnych;
 - b) przeprowadzania inspekcji, w tym niezapowiedzianych inspekcji, w obiektach regionalnych centrów operacyjnych;
 - c) wydawania wiążących wspólnych decyzji w sprawie regionalnych centrów operacyjnych.

↓ 2009/72/WE (dostosowany)
⇒ nowy

Artykuł 63 ~~39~~

Zgodność z ⇒ kodeksami sieci i ⇐ wytycznymi

1. Każdy organ regulacyjny oraz Komisja mogą zwrócić się do Agencji o opinię w sprawie zgodności decyzji podjętej przez organ regulacyjny z ⇒ kodeksami sieci i ⇐ wytycznymi, o których mowa w niniejszej dyrektywie lub w ☒ rozdziale VII ☒ [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2]~~rozporządzeniu (WE) nr 714/2009~~.
2. Agencja przekazuje swoją opinię, odpowiednio, organowi regulacyjnemu, który się o nią zwrócił, lub Komisji, a także organowi regulacyjnemu, który podjął daną decyzję, w terminie trzech miesięcy od daty otrzymania wniosku.
3. W przypadku gdy organ regulacyjny, który podjął decyzję, nie zastosuje się do opinii Agencji w terminie czterech miesięcy od daty otrzymania tej opinii, Agencja informuje odpowiednio Komisję.
4. Każdy z organów regulacyjnych może poinformować Komisję, jeżeli uważa, że decyzja dotycząca handlu transgranicznego podjęta przez inny organ regulacyjny nie jest zgodna z ⇒ kodeksami sieci i ⇐ wytycznymi, o których mowa w niniejszej dyrektywie lub w ☒ rozdziale VII ☒ [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2]~~rozporządzeniu (WE) nr 714/2009~~, w terminie dwóch miesięcy od daty tej decyzji.
5. W przypadku gdy Komisja, w terminie dwóch miesięcy od poinformowania jej przez Agencję zgodnie z ust. 3 lub przez organ regulacyjny zgodnie z ust. 4, lub z własnej inicjatywy w terminie trzech miesięcy od daty decyzji stwierdza, że decyzja organu regulacyjnego budzi poważne wątpliwości co do jej zgodności z ⇒ kodeksami sieci i ⇐ wytycznymi, o których mowa w niniejszej dyrektywie lub w ☒ rozdziale VII ☒ [recast of Regulation 714/2009 as proposed by COM(2016)861/2]~~rozporządzeniu (WE) nr 714/2009~~, Komisja może podjąć decyzję o dalszym badaniu

tej sprawy. W takim przypadku Komisja wzywa organ regulacyjny oraz strony postępowania przed organem regulacyjnym do przedłożenia uwag.

6. W przypadku podjęcia przez Komisję decyzji o dalszym badaniu tej sprawy wydaje ona w terminie czterech miesięcy od daty takiej decyzji ostateczną decyzję:
 - a) o niezgłaszaniu zastrzeżeń wobec decyzji organu regulacyjnego; lub
 - b) o zażądaniu od właściwego organu regulacyjnego cofnięcia jego decyzji z uwagi na to, że nie zachowano zgodności z $\Rightarrow$ kodeksami sieci i $\Leftarrow$ wytycznymi.
7. W przypadku gdy Komisja nie podejmie decyzji o dalszym badaniu sprawy ani ostatecznej decyzji w terminie określonym odpowiednio w ust. 5 i ust. 6, uważa się, że Komisja nie zgłosiła zastrzeżeń wobec decyzji organu regulacyjnego.
8. Organ regulacyjny stosuje się do decyzji Komisji o cofnięciu jego decyzji w terminie dwóch miesięcy i informuje o tym Komisję.
9. Komisja ~~może przyjąć~~ ☒ jest uprawniona do przyjęcia ☒ $\Rightarrow$ aktów delegowanych zgodnie z art. 67 w celu określenia $\Leftarrow$ wytycznych ustalających ~~wytyczne ustalające~~ szczegółowe zasady procedury, która ma być stosowana do celów stosowania niniejszego artykułu. ~~Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 46 ust. 2.~~

Artykuł 6440

Prowadzenie dokumentacji

1. Państwa członkowskie wymagają, aby przedsiębiorstwa dostarczające energię elektryczną przechowywały przez okres co najmniej pięciu lat do dyspozycji organów krajowych, w tym również organu regulacyjnego, krajowych organów ochrony konkurencji oraz Komisji, na potrzeby wykonywania ich zadań, stosowne dane dotyczące wszelkich transakcji w ramach umów na dostawy energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych z odbiorcami hurtowymi i operatorami systemów przesyłowych.
2. Dane te obejmują szczegółowe informacje dotyczące charakterystyki odpowiednich transakcji, takie jak czas trwania, zasady dostarczania i rozliczania, ilości, terminy i czas realizacji, a także ceny transakcji oraz środki identyfikacji danego odbiorcy hurtowego, jak również określone informacje dotyczące wszystkich nierozliczonych umów na dostawy energii elektrycznej i derywatów elektroenergetycznych.
3. Organ regulacyjny może podejmować decyzje o udostępnieniu uczestnikom rynku niektórych elementów tych informacji, pod warunkiem że nie zostaną ujawnione informacje handlowe podlegające szczególnej ochronie dotyczące poszczególnych uczestników rynku lub poszczególnych transakcji. Niniejszy ustęp nie ma zastosowania do informacji o instrumentach finansowych, które wchodzą w zakres dyrektywy 2004/39/WE.
- ~~4. W celu zapewnienia jednolitego stosowania niniejszego artykułu, Komisja może przyjąć wytyczne określające metody i uzgodnienia w zakresie prowadzenia dokumentacji, jak również formę i treść danych, które należy przechowywać. Środki te, mające na celu zmianę elementów innych niż istotne niniejszej dyrektywy~~

~~poprzez jej uzupełnienie, przyjmuje się zgodnie z procedurą regulacyjną połączoną z kontrolą, o której mowa w art. 46 ust. 2.~~

~~5. W odniesieniu do transakcji w ramach derywatów elektroenergetycznych, zawieranych przez przedsiębiorstwa dostarczające energię elektryczną z odbiorcami hurtowymi i operatorami systemów przesyłowych, niniejszy artykuł stosuje się dopiero po przyjęciu przez Komisję wytycznych, o których mowa w ust. 4.~~

4. ~~6.~~ Przepisy niniejszego artykułu nie ustanawiają dodatkowych obowiązków względem organów, o których mowa w ust. 1, dla podmiotów objętych zakresem dyrektywy 2004/39/WE.
5. ~~7.~~ W przypadku gdy organy, o których mowa w ust. 1, potrzebują dostępu do danych przechowywanych przez podmioty objęte zakresem dyrektywy 2004/39/WE, organy odpowiedzialne zgodnie z tą dyrektywą przekazują im wymagane dane.

↓ 2009/72/WE

~~ROZDZIAŁ X~~

~~RYNKI DETALICZNE~~

↓ 2009/72/WE

~~Artykuł 41~~

~~Rynki detaliczne~~

~~W celu ułatwienia powstania właściwie funkcjonujących i przejrzystych rynków detalicznych we Wspólnocie państwa członkowskie zapewniają, aby funkcje i zakres odpowiedzialności operatorów systemów przesyłowych, operatorów systemów dystrybucyjnych, przedsiębiorstw dostarczających energię elektryczną i odbiorców oraz, w razie konieczności, innych uczestników rynku, zostały określone w odniesieniu do umów, zobowiązań względem odbiorców, zasad wymiany danych i rozliczeń, własności danych i odpowiedzialności za dokonywanie pomiarów zużycia.~~

~~Zasady te podawane są do wiadomości publicznej, opracowane w celu ułatwienia odbiorcom i dostawcom dostępu do sieci i podlegają przeglądowi przez organy regulacyjne lub inne właściwe organy krajowe.~~

~~Duży odbiorcy niebędący gospodarstwami domowymi mają prawo do zawierania umów z kilkoma dostawcami jednocześnie.~~

ROZDZIAŁ ~~VIII~~

PRZEPISY KOŃCOWE

~~Artykuł 42~~ ~~Środki zabezpieczające~~

~~W przypadku nagłego kryzysu na rynku energetycznym lub zagrożenia dla bezpieczeństwa fizycznego lub bezpieczeństwa osób, urządzeń, instalacji lub integralności systemu państwo członkowskie może czasowo zastosować niezbędne środki zabezpieczające.~~

~~Środki te muszą powodować jak najmniejsze zakłócenia w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego i nie mogą wykroczyć poza to, co jest ściśle konieczne do pokonania powstałych nagle trudności.~~

~~Państwo członkowskie, którego to dotyczy, niezwłocznie powiadamia o tych środkach pozostałe państwa członkowskie oraz Komisję, która może postanowić, że dane państwo członkowskie musi zmienić te środki lub znieść je w zakresie, w jakim zakłócają one konkurencję i niekorzystnie wpływają na wymianę handlową w sposób pozostający w sprzeczności ze wspólnym interesem.~~

~~Artykuł 65~~ **Równe warunki działania**

1. Środki, które państwa członkowskie mogą podejmować stosować zgodnie z niniejszą dyrektywą w celu zapewnienia równych warunków działania, muszą być zgodne z Traktatem, w szczególności z jego art. ~~36~~ ~~30~~ i z prawem ~~wspólnotowym~~ Unii.
2. Środki, o których mowa w ust. 1, muszą być proporcjonalne, niedyskryminacyjne i przejrzyste. Środki te mogą być wprowadzane w życie jedynie po powiadomieniu Komisji i uzyskaniu jej zgody.
3. Komisja podejmuje działania w odniesieniu do powiadomienia, o którym mowa w ust. 2, w terminie dwóch miesięcy od jego otrzymania. Termin ten rozpoczyna się w dniu następującym po otrzymaniu pełnej informacji. W ~~wypadku~~ przypadku gdy Komisja nie podejmie działań w tym dwumiesięcznym terminie, uważa się, że nie zgłasza ona zastrzeżeń do zgłoszonych środków.

~~Artykuł 66~~ **Odstępstwa**

1. Państwa członkowskie, które są w stanie wykazać, że ~~po wejściu w życie niniejszej dyrektywy~~ istnieją istotne problemy w działaniu ich małych systemów

wydzielonych, mogą zwrócić się z wnioskiem o odstępstwo od stosownych przepisów rozdziałów ~~IV, V i VI~~ ~~IV, VI, VII i VIII~~, jak również art. 4, 6, 7 i 8 ~~przepisów rozdziału III, w przypadku mikrosystemów wydzielonych, w związku z przebudową, modernizacją i rozbudową istniejącej zdolności, które może zostać im przyznane przez Komisję.~~ Komisja informuje państwa członkowskie o tych wnioskach przed podjęciem decyzji, z uwzględnieniem zachowania poufności. Decyzja ta zostaje opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

2. Artykuł ~~439~~ nie ma zastosowania do Cypru, ~~Luksemburga~~ lub i Malty. Ponadto art. ~~6 i 35~~ ~~26, 32 i 33~~ nie mają zastosowania do Malty.

Do celów art. ~~43~~ ~~9~~ ust. 1 lit. b) „przedsiębiorstwo prowadzące jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw” nie obejmuje odbiorców końcowych prowadzących jakąkolwiek działalność w zakresie wytwarzania lub dostaw energii elektrycznej, bezpośrednio lub za pośrednictwem kontrolowanych przez siebie przedsiębiorstw, samodzielnie lub wspólnie, pod warunkiem że odbiorcy końcowi, wraz z ich udziałem w energii elektrycznej produkowanej przez kontrolowane przedsiębiorstwa, są średniorocznie konsumentami netto energii elektrycznej, i pod warunkiem że wartość ekonomiczna energii elektrycznej sprzedawanej przez nich stronom trzecim jest nieznacząca w stosunku do ich innej działalności gospodarczej.

~~Artykuł 45~~

~~Procedura przeglądu~~

~~W przypadku gdy w sprawozdaniu, o którym mowa w art. 47 ust. 6, Komisja stwierdzi – zważywszy na sposób, w jaki w państwach członkowskich został rzeczywiście zrealizowany dostęp do sieci, co otwiera drogę do w pełni skutecznego, niedyskryminacyjnego i niezakłóconego dostępu do sieci – że niektóre obowiązki nałożone niniejszą dyrektywą na przedsiębiorstwa (w tym również obowiązki dotyczące rozdziału prawnego operatorów systemów dystrybucyjnych) nie są proporcjonalne do zamierzonych celów, wówczas państwo członkowskie, którego to dotyczy, może zwrócić się do Komisji o zwolnienie z odnośnego obowiązku.~~

~~Państwo członkowskie niezwłocznie zgłasza wniosek Komisji wraz ze wszelkimi stosownymi informacjami niezbędnymi do wykazania, że wniosek zawarty w sprawozdaniu w sprawie skutecznego dostępu do sieci pozostanie nadal aktualny.~~

~~W terminie trzech miesięcy od otrzymania powiadomienia Komisja wydaje opinię w sprawie wniosku danego państwa członkowskiego oraz, w stosownych przypadkach, przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wnioski w sprawie zmiany odpowiednich przepisów niniejszej dyrektywy. Komisja może zaproponować, we wnioskach w sprawie zmiany niniejszej dyrektywy, zwolnienie danego państwa członkowskiego ze szczególnych wymogów, pod warunkiem że państwo członkowskie wdroży, w stosownych przypadkach, równie skuteczne środki.~~

~~Artykuł 46~~

~~Komitet~~

- ~~1. Komisję jest wspierana przez komitet.~~
2. ~~W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 5a ust. 1 4 oraz art. 7 decyzji 1999/468/WE z uwzględnieniem jej art. 8.~~

~~Artykuł 47~~
~~Sprawozdania~~

- ~~3. Komisja monitoruje i dokonuje przeglądu stosowania niniejszej dyrektywy oraz przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ogólne sprawozdanie z postępów, po raz pierwszy do dnia 4 sierpnia 2004 r., a następnie każdego roku. Sprawozdanie z postępów obejmuje co najmniej:~~
- ~~a) zdobyte doświadczenia i postępy poczynione w tworzeniu kompletnego i w pełni działającego rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz przeszkody utrudniające realizację tego celu, w tym również kwestie dominacji rynkowej, koncentracji na rynku, wrogich lub antykonkurencyjnych zachowań oraz ich skutków w zakresie zakłócenia rynku;~~
 - ~~b) zakres, w jakim wymogi dotyczące rozdziału i taryfikacji zawarte w niniejszej dyrektywie okazały się skuteczne w zapewnianiu sprawiedliwego i niedyskryminacyjnego dostępu do systemu elektroenergetycznego Wspólnoty i równoważnych poziomów konkurencji, a także gospodarcze, środowiskowe i społeczne konsekwencje otwarcia rynku energii elektrycznej dla odbiorców;~~
 - ~~c) analizę kwestii dotyczących poziomów zdolności oraz bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej we Wspólnocie, w szczególności do istniejącej i przewidywanej równowagi między popytem a podażą, z uwzględnieniem fizycznej zdolności wymiany pomiędzy obszarami;~~
 - ~~d) szczególną uwagę zostanie poświęcona środkom podjętym w państwach członkowskich w celu pokrycia zapotrzebowania szczytowego i postępowania w przypadku niedoboru dostaw ze strony jednego lub większej liczby dostawców;~~
 - ~~e) wdrożenie odstępstw przewidzianych w art. 26 ust. 4 w celu ewentualnych zmian wartości progowych;~~
 - ~~f) ogólną ocenę postępu osiągniętego w zakresie dwustronnych stosunków z krajami trzecimi, które wytwarzają i eksportują lub przesyłają energię elektryczną, w tym również postępu w zakresie integracji rynków, a także skutków społecznych i środowiskowych handlu energią elektryczną i dostępu do sieci tych krajów trzecich;~~
 - ~~g) potrzebę ewentualnej harmonizacji wymogów niezwiązanych z przepisami niniejszej dyrektywy; oraz~~
 - ~~h) sposób, w jaki państwa członkowskie wprowadziły w praktyce wymogi dotyczące oznakowania energii zawarte w art. 3 ust. 9, a także sposób, w jaki zostały uwzględnione wszelkie zalecenia Komisji dotyczące tej kwestii.~~

~~W stosownych przypadkach sprawozdanie z postępów może obejmować zalecenia, w szczególności dotyczące zakresu i sposobu realizacji przepisów o oznakowaniu, w tym również sposób, w jaki są dokonywane odniesienia do istniejących źródeł informacji i zawartość tych źródeł, zwłaszcza w odniesieniu do sposobu, w jaki informacje o wpływie na środowisko w zakresie dotyczącym przynajmniej emisji CO₂ i odpadów radioaktywnych powstających w wyniku wytwarzania energii elektrycznej z różnych źródeł energii mogą być udostępniane w sposób przejrzysty, łatwo dostępny i porównywalny w całej Wspólnocie, a także w odniesieniu do tego, jak można by udoskonalić środki podjęte przez państwa członkowskie w celu kontrolowania dokładności informacji dostarczanych przez~~

~~dostawców oraz jakie środki mogłyby przeciwdziałać niekorzystnym skutkom dominacji rynkowej i koncentracji na rynku.~~

~~4. Co dwa lata sprawozdanie z postępów, o którym mowa w ust. 1, zawiera także analizę różnych środków podejmowanych przez państwa członkowskie w celu wykonywania obowiązków użyteczności publicznej, wraz z analizą skuteczności tych środków oraz, w szczególności, ich wpływu na konkurencję na rynku energii elektrycznej. W stosownych przypadkach sprawozdanie to może zawierać zalecenia dotyczące środków, jakie należy przyjąć na poziomie krajowym w celu osiągnięcia wysokich standardów usług publicznych, lub środków mających na celu zapobieganie zamknięciu rynku.~~

~~5. Do dnia 3 marca 2013 r. Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, w ramach ogólnego przeglądu, szczegółowe sprawozdanie szczególnie przedstawiające zakres, w jakim wymogi rozdziału zgodnie z rozdziałem IV okazały się skuteczne w zapewnieniu pełnej i skutecznej niezależności operatorów systemów przesyłowych, przy zastosowaniu skutecznego i sprawnego rozdziału jako punktu odniesienia.~~

~~6. Do celów swej oceny zgodnie z ust. 3, Komisja uwzględnia w szczególności następujące kryteria: sprawiedliwy i niedyskryminacyjny dostęp do sieci, skuteczne regulacje, rozwój sieci zapewniający spełnienie potrzeb rynku, niezakłócone zachęty do inwestowania, rozwój infrastruktury połączeń wzajemnych, skuteczna konkurencja na rynkach energetycznych Wspólnoty oraz sytuacja w zakresie bezpieczeństwa dostaw we Wspólnocie.~~

~~7. W stosownych przypadkach, w szczególności w przypadku gdy w szczegółowym sprawozdaniu szczególnym, o którym mowa w ust. 3, zostanie ustalone, że w praktyce nie zostały zagwarantowane warunki, o których mowa w ust. 4, Komisja przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wnioski w celu zapewnienia w pełni skutecznej niezależności operatorów systemów przesyłowych do dnia 3 marca 2014 r.~~

~~8. Komisja przekazuje Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, nie później niż do dnia 1 stycznia 2006 r., szczegółowe sprawozdanie przedstawiające postępy w tworzeniu rynku wewnętrznego energii elektrycznej. Sprawozdanie to uwzględnia w szczególności:~~

~~— istnienie niedyskryminacyjnego dostępu do sieci;~~

~~— skuteczną regulację;~~

~~— rozwój infrastruktury połączeń wzajemnych i sytuację w zakresie bezpieczeństwa dostaw we Wspólnocie;~~

~~— zakres, w jakim pełne korzyści wynikające z otwierania rynku przypadają małym przedsiębiorstwom i odbiorcom będącym gospodarstwami domowymi, szczególnie w odniesieniu do standardów usługi publicznej i powszechnej;~~

~~— zakres, w jakim rynki są w praktyce otwarte na skuteczną konkurencję, w tym zagadnienia dominacji rynkowej, koncentracji na rynku, wrogich lub antykonkurencyjnych zachowań;~~

~~— zakres, w jakim odbiorcy rzeczywiście zmieniają dostawców i renegeują taryfy;~~

~~— rozwój cen, w tym cen dostaw, w powiązaniu z poziomem otwarcia rynków, oraz~~

~~doświadczenie uzyskane w trakcie stosowania niniejszej dyrektywy w zakresie skutecznej niezależności operatorów systemów w przedsiębiorstwach zintegrowanych pionowo oraz informację, czy zostały przyjęte inne środki poza niezależnością funkcyjną i oddzieleniem rachunkowości, których skutki są równoważne z rozdziałem prawnym.~~

~~W stosownych przypadkach Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wnioski dotyczące w szczególności zagwarantowania wysokiego standardu usług publicznych.~~

~~W stosownych przypadkach Komisja przedstawia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, przed dniem 1 lipca 2007 r., wnioski dotyczące w szczególności zapewnienia pełnej i skutecznej niezależności operatorów systemów dystrybucyjnych. W razie konieczności wnioski te, zgodnie z prawem konkurencji, obejmują także środki dotyczące kwestii dominacji rynkowej, koncentracji na rynku, wrogich lub antykonkurencyjnych zachowań.~~

↓ nowy

Artykuł 67

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.
2. Uprawnienia do przyjęcia aktów delegowanych, o których mowa w art. 61 i 63, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia [OP: please insert the date of entry into force] r.
3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 61 i 63, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność jakichkolwiek już obowiązujących aktów delegowanych.
4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym w sprawie lepszego stanowienia prawa z dnia 13 kwietnia 2016 r.
5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.
6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 61 i 63 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

Artykuł 68
Procedura komitetowa

1. Komisję wspomaga komitet. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

Artykuł 69
Sprawozdania

Komisja monitoruje stosowanie niniejszej dyrektywy i dokonuje jego przeglądu oraz przedkłada Parlamentowi Europejskiemu i Radzie ogólne sprawozdanie z postępów jako załącznik do sprawozdania na temat stanu unii energetycznej, o którym mowa w art. 29 [of Governance Regulation as proposed by COM (2016) 549].

↓ 2009/72/WE (dostosowany)

Artykuł ~~49~~ 70
Transpozycja

1. Państwa członkowskie wprowadzają w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania ~~niniejszej dyrektywy~~ ☒ art. 2, 3, 5, art. 6 ust. 2, art. 9 ust. 2, art. 10 ust. 2, art. 11–24, art. 26, 29, 31–34, 36, art. 38 ust. 5, art. 40 42, 51, 54, 57–59, 61–63 oraz załączników I–III ☒ do dnia ☒ [12 months from entry into force] ☒ ~~3 marca 2011 r.~~ Państwa członkowskie Niezwłocznie ~~informują o tym~~ ☒ przekazują tekst tych przepisów ☒ Komisji.

Państwa członkowskie stosują te przepisy od dnia ☒ [12 months from entry into force], z wyjątkiem art. 5 ust. 3, który stosują od dnia [date of entry into force] ☒ ~~3 marca 2011 r., z wyjątkiem art. 11, który stosują od dnia 3 marca 2013 r.~~

Środki Przepisy przyjęte przez państwa członkowskie zawierają odniesienie do niniejszej dyrektywy lub odniesienie takie towarzyszy ich urzędowej publikacji. ☒ Zawierają one także wskazanie, że w istniejących przepisach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odniesienia do dyrektywy uchylonej niniejszą dyrektywą odczytuje się jako odniesienia do niniejszej dyrektywy. ☒ Sposób ☒ Metody ☒ dokonywania takiego odniesienia ☒ i formułowania takiego wskazania określone są ☒ ~~określany jest~~ przez państwa członkowskie.
2. Państwa członkowskie przekazują Komisji teksty podstawowych przepisów prawa krajowego przyjętych w dziedzinie objętej ~~dziedzinach objętych~~ niniejszą dyrektywą.

Artykuł ~~71~~ 48
Uchylenie

Dyrektywa ~~2003/54/WE~~ ☒ 2009/72/WE ☒ traci moc ☒ ze skutkiem od dnia ☒ ~~z dniem 3 marca 2011 r.~~ ☒ [12 months from entry into force] ☒, bez uszczerbku dla zobowiązań państw członkowskich terminów transpozycji ☒ do prawa krajowego ☒ i

rozpoczęcia stosowania wspomnianej dyrektywy , określonych w załączniku IV.

Odesłania do uchylonej dyrektywy ~~sa traktowane jak~~ odczytuje się jako odesłania do niniejszej dyrektywy ~~i odczytywane~~ zgodnie z tabelą korelacji zawartą w załączniku V.

↓ 2009/72/WE

Artykuł ~~7250~~
Wejście w życie

Niniejsza dyrektywa wchodzi w życie dwudziestego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

↓ 2009/72/WE

Artykuł ~~7351~~
Adresaci

Niniejsza dyrektywa skierowana jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego
Przewodniczący

W imieniu Rady
Przewodniczący